

ตำนานและศาสนาใน วอต ดรีมส์ เมย์ คัม : การศึกษาเปรียบเทียบนวนิยายกับภาพยนตร์

นางสาว ภัทริยา กัลยานาม

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาวรรณคดีเปรียบเทียบ ภาควิชาวรรณคดีเปรียบเทียบ

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2543

ISBN 974-13-1104-4

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

MYTH AND RILIGION IN *WHAT DREAMS MAY COME* : A COMPARATIVE STUDY
BETWEEN THE NOVEL AND THE FILM

Miss Patriya Kanlayanam

สถาบันวิทยบริการ
A Thesis Submmitted in Partial Fullfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Comparative Literature

Department of Compartive Literature

Faculty of Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 2000

ISBN 794-13-1104-4

ภัทริยา กัลยานาม : ตำนานและศาสนาใน *วอต ดรีมส์ เมย์ คัม* : การศึกษาเปรียบเทียบนวนิยายกับภาพยนตร์ (MYTH AND RELIGION IN *WHAT DREAMS MAY COME* : A COMPARATIVE STUDY BETWEEN THE NOVEL AND THE FILM)
 อ. ที่ปรึกษา : ผศ. ม.ร.ว. กองกาญจน์ ตะเวทีกุล, 156 หน้า. ISBN 974-13-1104-4.

จุดประสงค์ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เพื่อศึกษาการดัดแปลงนวนิยายเรื่อง *วอต ดรีมส์ เมย์ คัม* เป็นภาพยนตร์ โดยวิเคราะห์จากองค์ประกอบต่างๆภายในโครงสร้างการเล่าเรื่องของนวนิยายและภาพยนตร์ และศึกษาด้านศาสนาที่มีอิทธิพลต่อนวนิยายและภาพยนตร์เรื่องดังกล่าว

จากการศึกษาพบว่า การดัดแปลงนวนิยายเรื่อง *วอต ดรีมส์ เมย์ คัม* เป็นบทภาพยนตร์ ทำให้เนื้อเรื่องและแนวคิดหลักของเรื่องเปลี่ยนไป ยิ่งไปกว่านั้นตำนานและศาสนาที่ปรากฏในนวนิยายและภาพยนตร์มีอิทธิพลต่อแนวคิดหลักของเรื่องที่แตกต่างกัน นวนิยายนำเสนอแนวคิดหลักเกี่ยวกับชีวิตหลังความตายสัมพันธ์กับความเชื่อทางศาสนา ส่วนภาพยนตร์นำเสนอแนวคิดหลักเรื่องความรักหลังความตายสัมพันธ์กับตำนาน

สถาบันวิทยบริการ
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา วรรณคดีเปรียบเทียบ
 สาขาวิชา วรรณคดีเปรียบเทียบ
 ปีการศึกษา 2543

ลายมือชื่อนิสิต.....
 ลายมือชื่ออาจารย์ที่.....
 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

4180162322 : MAJOR COMPARATIVE LITERATURE

KEY WORD : MYTH / RELIGION / WHAT DREAMS MAY COME / AFTERLIFE / FANTASTIC AND ROMANTIC COMEDY

PATRIYA KANLAYANAM : MYTH AND RELIGION IN *WHAT DREAMS MAY COME* : A
COMPARATIVE STUDY BETWEEN THE NOVEL AND THE FILM. THESIS ADVISOR :
ASSIST. PROF. M.R. KONGKARN TAVEDHIKUL, 156 pp. ISBN 974-13-1104-4.

The objectives of this thesis are to study the adaptation of *What Dreams May Come* from the novel into film by analysing the elements of their narrative structures, and to study the influence of myths and religions on the novel and the film.

The study shows that the adaptation of the story from the novel into film results in changes in stories and themes. Furthermore, the difference in the use of myth and religions in the novel and the film leads to the presentation of different themes in the two works. While the novel presents the theme of the life after death which is related to religious beliefs. The film has the theme of love after death which is derived from myths.

Department Comparative Literature
Field of study Comparative Literature
Academic year 2000

Student's signature.....
Advisor's signature.....
Co-advisor's signature.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความกรุณาอย่างสูงของผู้ช่วย ศาสตราจารย์ ม.ร.ว. กอังกาญจน์ ตะเวทีกุล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งได้ให้คำแนะนำและข้อคิดเห็น ต่างๆในการวิจัยมาโดยตลอด และด้วยความกรุณาของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศรีศิลป์ บุญขจร ประธานกรรมการ และอาจารย์ ดร. วรุณี อุดมศิลป์ กรรมการตรวจสอบ วิทยานิพนธ์ซึ่งได้กรุณา ตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะในการแก้ไขงานวิจัยให้ถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น นอกจากนี้ผู้วิจัย ขอขอบพระคุณอาจารย์ถนอมนวล หิรัญเทพ ที่ช่วยกรุณาตรวจแก้บทความวิทยานิพนธ์ ภาษาอังกฤษเป็นอย่างดี และด้วยความกรุณาของ รองศาสตราจารย์ ดร. อนงค์นาฏ เถกิงวิทย์ และอาจารย์ศิริพร ศรีวรกานต์ ซึ่งได้ให้คำแนะนำและคอยกระตุ้นเตือนให้ผู้วิจัยศึกษาและทำ วิทยานิพนธ์อย่างต่อเนื่องตลอดมา ผู้วิจัยจึงขอขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ความสำเร็จส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มาจากครอบครัว ซึ่งได้ให้กำลังใจและความ ห่วงใยมาโดยตลอด ผู้วิจัยขอขอบคุณ คุณฉัตรชัย กัลยานาม พี่ชายซึ่งสนับสนุนในด้านการเงิน และดูแลเอาใจใส่ผู้วิจัยเสมอมาจนสำเร็จการศึกษา นอกจากนี้ผู้วิจัยขอขอบคุณ คุณ เบญจมาศ กัลยานาม และคุณโชคดี ศรีสุข ที่ให้ความช่วยเหลือในการจัดพิมพ์ต้นฉบับ วิทยานิพนธ์ที่เรียบร้อยสวยงามมาโดยตลอด ยิ่งไปกว่านั้นผู้วิจัยขอขอบคุณ คุณสุนิสา ศรีเจริญ เจ้าหน้าที่ภาควิชาวรรณคดีเปรียบเทียบ ที่กรุณาติดต่อประสานงานในการสอบและนัดหมาย อาจารย์เพื่อแก้ไขวิทยานิพนธ์ให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ท้ายสุด ขอขอบคุณคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นสถานศึกษาที่ ได้มอบความรู้อันเป็นพื้นฐานสำคัญในการประกอบอาชีพในอนาคตต่อไป

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตารางและภาพ.....	ฅ

บทที่

1	บทนำ.....	1
	1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
	1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	2
	1.3 ขอบเขตของการวิจัย.....	2
	1.4 วิธีการดำเนินวิจัย.....	3
	1.5 ข้อตกลงเบื้องต้น.....	3
	1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
2	การดัดแปลงนวนิยายเป็นภาพยนตร์	5
	2.1 วอต คริมส์ เมย์ คัม : จากนวนิยายสู่ภาพยนตร์	6
	2.2 การวิเคราะห์องค์ประกอบพื้นฐานของการเล่าเรื่อง.....	8
	2.2.1 เนื้อเรื่อง	8
	2.2.2 โครงเรื่อง	16
	2.2.2.1 โครงเรื่องของนวนิยาย.....	17
	- การเปิดเรื่อง.....	17
	- ปมเรื่อง.....	18
	- การคลี่คลายปมเรื่อง.....	20
	2.2.2.2 โครงเรื่องของภาพยนตร์.....	20
	- การเปิดเรื่อง.....	20
	- ปมเรื่อง.....	21
	- การคลี่คลายปมเรื่อง.....	22
	2.2.3 ตัวละคร	23

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
2.2.3.1 ตัวละครเอก.....	23
- ผู้มีประสบการณ์ชีวิตหลังความตาย.....	23
- คนรักและสามี.....	24
- หัวหน้าครอบครัวและพ่อ.....	25
2.2.3.2 แอน(แอนนี่).....	26
- ผู้ที่ไม่เชื่อเรื่องชีวิตหลังความตาย.....	26
- คนรักและภรรยา.....	28
2.2.3.3 อัลเบิร์ต.....	29
- ผู้นำทางสู่ชีวิตหลังความตาย.....	29
- ลูกชาย.....	30
2.2.3.4 ลีโอนา.....	30
- ผู้นำทางในสวรรค์.....	30
- ลูกสาว.....	30
2.2.3.5 คนนำทาง.....	31
- คนนำทางไปนรก.....	31
- ครู.....	31
2.2.4 แก่นเรื่อง	31
2.2.5 ฉาก.....	32
2.2.5.1 ฉากในนวนิยาย	33
- ฉากโลกมนุษย์.....	33
- ฉากสวรรค์.....	33
- ฉากนรก.....	36
2.2.5.2 ฉากในภาพยนตร์	36
- ฉากโลกมนุษย์.....	36
- ฉากสวรรค์.....	38
- ฉากนรก.....	40
2.2.6 มุมมอง	41
3. ตำนานในนวนิยายและภาพยนตร์	45

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3.1 ความสัมพันธ์ระหว่างตำนานและวรรณกรรม.....	45
3.2 ตำนานออร์เฟอุสในวรรณกรรม.....	47
3.2.1 ตำนานออร์เฟอุสในสมัยต่างๆ.....	47
3.2.2 ตำนานออร์เฟอุสในนวนิยายและภาพยนตร์.....	51
3.2.2.1 การแต่งงานของออร์เฟอุสและยูริดีส.....	53
3.2.2.2 การตายของยูริดีสหลังจากการแต่งงาน.....	54
3.2.2.3 การเดินทางไปในรกของออร์เฟอุส.....	54
3.2.2.4 การพบกันระหว่างออร์เฟอุสกับยูริดีสในยมโลก.....	56
3.3 ตำนานโลกใต้พิภพในวรรณกรรม.....	60
3.3.1 ตำนานใต้พิภพของกรีกและโรมัน.....	60
3.3.2 ตำนานโลกใต้พิภพในนวนิยายและภาพยนตร์.....	64
3.3.2.1 การเดินทางไปพบคนนำทาง.....	65
3.3.2.2 การเดินทางไปในรก.....	67
4. ศาสนาในนวนิยายและภาพยนตร์.....	73
4.1 ความตายและชีวิตหลังความตาย.....	74
4.2 ดินแดนหลังความตาย.....	81
4.2.1 ดินแดนชำระบาป.....	82
4.2.2 สวรรค์.....	85
4.2.3 นรก.....	90
4.2.3.1 Vestibule.....	93
4.2.3.2 Gluttonous.....	94
4.2.3.3 The gate of hell.....	95
4.2.3.4 Wrathful.....	96
4.2.3.5 City of Dis.....	97
4.2.3.6 Traitor.....	98
4.2.3.7 Violence.....	102
4.3 การเกิดใหม่และกฎแห่งกรรม.....	104
4.3.1 การเกิดใหม่.....	105

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4.3.2 กฎแห่งกรรม.....	107
5. บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	110
รายการอ้างอิง.....	113
ภาคผนวก.....	116
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	156

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตารางและภาพ

	หน้า
1. ตารางเปรียบเทียบเหตุการณ์สำคัญในนวนิยายและภาพยนตร์.....	12
2. ภาพที่ 1 “ Water falling or Kaufmann ”.....	35
3. ภาพที่ 2 อัลเบิร์ตพาคริสและแคทีเดินบนผิวน้ำ.....	38
4. ภาพที่ 3 คริสและแคธีในทุ่งดอกไม้ที่เป็นสีอะคริลิค.....	39
5. ภาพที่ 4 บ้านบนสวรรค์ที่คล้ายกับภาพวาดของแอนนี่.....	39
6. ภาพที่ 5 “ Hermes, Eurydike, and Orpheus ”.....	49
7. ภาพที่ 6 คริสและแอนนี่เดินสนทนาในสวนดอกไม้บนสวรรค์ด้วย.....	59
8. ภาพที่ 7 “Map of the Underworld : Showing the descents of Odysseus and Aeneas “.....	65
9. ภาพที่ 8 ชารอนคนพายเรือข้ามฟากแม่น้ำสตีกส์.....	66
10. ภาพที่ 9 คริสและอัลเบิร์ตเดินทางมาพบคนนำทาง.....	67
11. ภาพที่ 10 เรือที่พาดันเตและเวอร์จิลลอยไปแม่น้ำสตีกส์.....	98
12. ภาพที่ 11 ดันเตเหยียบย่ำวิญญาณที่จมอยู่ในทะเลสาบโคไซทัส.....	100
13. ภาพที่ 12 คริสเดินบน “ a sea of faces ”.....	101

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

นวนิยายคือขบวนการสร้างสรรค์วรรณกรรมบันเทิงคดีประเภทเรื่องเล่า (Narrative Fiction) ถ่ายทอดเรื่องราวโดยมิได้เน้นข้อเท็จจริง เป็นเรื่องแต่งขึ้นจากจินตนาการด้วยภาษาเขียน เมื่อโลกมีวิวัฒนาการทางเทคโนโลยีเพิ่มขึ้นนวนิยายถูกนำมาสร้างเป็นภาพยนตร์ เป็นสาเหตุให้กลวิธีการถ่ายทอดเรื่องราวเปลี่ยนไป โดยใช้การสร้างภาพเคลื่อนไหวและการบันทึกเสียงบนแผ่นฟิล์มถ่ายทอดเรื่องราวและสื่อความหมายแทน ผลจากการดัดแปลงนวนิยายเป็น ภาพยนตร์ทำให้ผู้สร้างภาพยนตร์ไม่สามารถคงไว้ซึ่งเนื้อหาและรายละเอียดที่มีอยู่เดิม โดยสาเหตุสำคัญเกิดจากการตีความหมายนวนิยายตามจุดมุ่งหมายของผู้สร้างภาพยนตร์ในการนำเสนอแนวคิดที่แตกต่างไปจากแนวคิดที่ปรากฏในนวนิยาย แต่อย่างไรก็ตามทั้งวรรณกรรมและ ภาพยนตร์ต่างมีอิทธิพลและเป็นประโยชน์ซึ่งกันและกัน วรรณกรรมเป็นแรงบันดาลใจและที่มาของการสร้างภาพยนตร์จากภาษาเขียนให้เป็นภาพที่เคลื่อนไหวและมีเสียงพูด ส่วนภาพยนตร์ทำให้วรรณกรรมซึ่งเกิดจากจินตนาการของผู้แต่งกลายเป็นเรื่องราวของตัวละครต่างๆที่คล้ายคลึงกับชีวิตจริงของมนุษย์เคลื่อนไหวอยู่บนแผ่นฟิล์ม จึงกล่าวได้ว่านวนิยายและภาพยนตร์ต่างทำหน้าที่ให้ความบันเทิงไปจนถึงหน้าที่การถ่ายทอดวัฒนธรรมในสื่อที่แตกต่างกัน

จากเหตุผลดังกล่าวได้นำมาสู่งานวิจัยครั้งนี้ เพื่อศึกษาการถ่ายทอดเรื่องราวของนวนิยายและภาพยนตร์ เรื่อง *วอต ดรีมส์ เมย์ คัม (What Dreams May Come)* ซึ่งผลจากการดัดแปลงนวนิยายเป็นภาพยนตร์ทำให้มีการนำเสนอเนื้อหารายละเอียดและแนวคิดของเรื่องที่แตกต่างกัน ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้มุ่งเน้นศึกษาเพียงเนื้อหาของภาพยนตร์ที่เปลี่ยนไปจากนวนิยายเพียงอย่างเดียว แต่จะศึกษาแนวคิดหรือทัศนคติต่างๆที่นวนิยายและภาพยนตร์ได้รับจากตำนานและศาสนา เช่น นวนิยายนำเสนอแนวคิดหลักเกี่ยวกับชีวิตหลังความตายสัมพันธ์กับความเชื่อทางศาสนา ส่วนภาพยนตร์นำเสนอแนวคิดหลักเรื่องความรักหลังความตายสัมพันธ์กับตำนาน นอกจากนี้ภาพยนตร์ยังนำเสนอเรื่องราวออกมาในรูปแบบภาพยนตร์จินตนาการ (Fantasy Film) แนวรักโรแมนติกที่ต่อยอดในเรื่องพลังแห่งความรัก ด้วยการยืนยันว่าพลังความรักอยู่เหนือกาลเวลาและความตาย¹

¹ กฤษดา เกิดดี, การศึกษาประวัติศาสตร์ว่าด้วย 10 ตระกูลสำคัญของภาพยนตร์อเมริกัน (กรุงเทพฯ : ห้องภาพสุวรรณ, 2541), หน้า 25.

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาตำนานกรีกและแนวคิดทางศาสนาต่างๆที่ปรากฏอิทธิพลต่อนวนิยายและภาพยนตร์ ตำนานที่นำมาศึกษาได้แก่ตำนานออร์ฟุส(Orpheus) และตำนานโลกใต้พิภพ(Underworld) นอกจากนี้ยังศึกษาหลักความเชื่อเรื่องชีวิตหลังความตาย การเกิดใหม่และการชดใช้กรรมที่ปรากฏในศาสนา รวมไปถึงวรรณกรรมเรื่องต่างๆที่มีอิทธิพลต่อนวนิยายและภาพยนตร์ โดยแสดงการเดินทางไปนรกและจินตภาพในดินแดนหลังความตาย เช่น *The Divine Comedy* ของ ดันเต อลิเกีเรี(Dante Alighiere) มหาकाพย์ *Odyssey* ของโฮเมอร์(Homer) และมหาकाพย์ *Aeneid* ของ เวอร์จิล (Virgil) เป็นต้น วรรณคดีเรื่องดังกล่าวนำมาศึกษาในเชิงอิทธิพลที่มีต่อนวนิยายและภาพยนตร์เรื่อง *วอด ดรีมส์ เมย์ คัม*

อย่างไรก็ตามผู้วิจัยได้ศึกษาองค์ประกอบต่างๆในโครงสร้างการเล่าเรื่องของ นวนิยายและภาพยนตร์ รวมทั้งศึกษากระบวนการสื่อความหมายขององค์ประกอบต่างๆภายในโครงสร้างของการเล่าเรื่อง เพื่อวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของแต่ละองค์ประกอบและให้ทราบนัยความหมายของตำนาน ศาสนา รวมไปถึงวรรณกรรมเรื่องต่างๆที่ปรากฏอยู่ในนวนิยายและ ภาพยนตร์

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการดัดแปลงนวนิยายเรื่อง *วอด ดรีมส์ เมย์ คัม* เป็นภาพยนตร์ โดยพิจารณาถึงความเหมือนและความแตกต่างของเนื้อหาและแนวคิดที่เปลี่ยนแปลงไป จากการศึกษารูปแบบพื้นฐานของการเล่าเรื่องของนวนิยายและภาพยนตร์ ซึ่งมีรูปแบบในการนำเสนอเช่นเดียวกันแต่ใช้สื่อที่ต่างกัน แสดงให้เห็นว่าองค์ประกอบส่วนต่างๆของการเล่าเรื่องในนวนิยายและภาพยนตร์ต่างถูกสร้างขึ้นมาเพื่อสนับสนุนแนวคิดหลักของเรื่องที่แตกต่างกัน วัตถุประสงค์อีกประการหนึ่งคือ เพื่อแสดงให้เห็นว่าการนำเสนอแนวคิดที่แตกต่างกันในนวนิยายและภาพยนตร์ เนื่องมาจากมีการใช้ตำนานและศาสนาในเนื้อหาของเรื่องแตกต่างกัน

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

1. ศึกษานวนิยายและภาพยนตร์เรื่อง *วอด ดรีมส์ เมย์ คัม*
2. ศึกษาตำนานที่เกี่ยวข้องกับนวนิยายและภาพยนตร์ ได้แก่ ตำนานออร์ฟุสและตำนานโลกใต้พิภพ
3. ศึกษาหลักความเชื่อ เรื่องชีวิตหลังความตาย การเกิดใหม่และการชดใช้กรรม ที่ปรากฏในศาสนาคริสต์ ฮินดูและพุทธ

4. ศึกษาวรรณคดีต่างๆ ที่แสดงจินตภาพของ นรก สวรรค์ และการเดินทางไปยังนรก เช่น มหาकाพย์ *Odyssey* ของโฮเมอร์ มหาकाพย์ *Aeneid* ของ เวนริจิล และ *The Divine Comedy* ของดันเต เป็นต้น

1.4 วิธีการดำเนินวิจัย

1. สํารวจเอกสาร ข้อมูลเชิงทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนวนิยายและ ภาพยนตร์ ทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ ประกอบด้วย
 - 1.1 เรื่องย่อและรายละเอียด เกี่ยวกับการดัดแปลงนวนิยายเป็นภาพยนตร์ของบริษัทผู้สร้าง
 - 1.2 บทความ บทวิเคราะห์ และบทวิจารณ์นวนิยายและภาพยนตร์ที่ปรากฏใน นิตยสาร หนังสือ และอินเทอร์เน็ต (Internet)
2. ศึกษานวนิยายและภาพยนตร์เรื่อง *วอด ดรีมส์ เมย์ คัม*
3. ศึกษาตำนานกรีก ได้แก่ ตำนานออร์เฟอุส และตำนานโลกใต้พิภพ
4. ศึกษาแนวคิดศาสนาคริสต์ ฮินดูและพุทธ ในเรื่องชีวิตหลังความตาย การเกิดใหม่ และการชดใช้กรรม
5. ศึกษาวรรณกรรมที่ให้อิทธิพลต่อนวนิยายและภาพยนตร์ ได้แก่ *Odyssey* ของโฮเมอร์ *Aeneid* ของเวนริจิล และ *The Divine Comedy* ของดันเต
6. เก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการศึกษาทั้งหมด
7. วิเคราะห์ข้อมูล 2 ส่วน ได้แก่
 - 7.1 วิเคราะห์องค์ประกอบภายในโครงสร้างการเล่าเรื่องของนวนิยายและ ภาพยนตร์
 - 7.2 ศึกษาตำนานและศาสนาที่ปรากฏอยู่ในนวนิยายและภาพยนตร์
8. สรุปผลและรายงานผลการวิจัย

1.5 ข้อตกลงเบื้องต้น

1. นวนิยายและภาพยนตร์เรื่อง *วอด ดรีมส์ เมย์ คัม* ใช้ภาษาอังกฤษเป็นหลัก ภาพยนตร์ที่นำมาศึกษาหาชมได้ในรูปแบบของเทปวีดีโอ
2. บทภาพยนตร์ภาคภาษาอังกฤษที่ใช้วิเคราะห์ในงานวิจัยครั้งนี้ถอดมาจากบทสนทนา ในภาพยนตร์เรื่อง *วอด ดรีมส์ เมย์ คัม* และผู้วิจัยได้นำบท ภาพยนตร์ดังกล่าวมาไว้ใน ภาคผนวกของวิทยานิพนธ์ด้วย

3. การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษานวนิยายและภาพยนตร์ต่างประเทศที่ค่อนข้างใหม่ มีข้อจำกัดในการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้แตงนวนิยายและผู้สร้างภาพยนตร์โดยตรง

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

เพิ่มพูนความรู้ในการวิเคราะห์นวนิยายและภาพยนตร์ในกรณีที่มีความสัมพันธ์ต่อกัน โดยเฉพาะนวนิยายที่ได้รับกาดัดแปลงเป็นภาพยนตร์ และเป็นแนวทางในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง นวนิยาย และภาพยนตร์กับตำนานและศาสนา

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 2 การดัดแปลงนวนิยายเป็นภาพยนตร์

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวรรณกรรมและภาพยนตร์พบว่าวรรณกรรมมีอิทธิพลต่อภาพยนตร์ เนื่องจากวรรณกรรมได้กลายมาเป็นต้นแบบในการสร้างสรรค์งาน ภาพยนตร์ กล่าวกันว่าภาพยนตร์ที่ดัดแปลงมาจากวรรณกรรมมีจำนวนมากกว่ากึ่งหนึ่งของ ภาพยนตร์ทั้งหมด¹ ในบรรดาวรรณกรรมประเภทต่างๆที่นำมาดัดแปลงสร้างเป็นภาพยนตร์ ผู้กำกับภาพยนตร์และนักวิชาการมีความเห็นว่า ภาพยนตร์มีความคล้ายคลึงกับนวนิยายมากที่สุด เช่น เดวิด วาร์ด กริฟฟิธ(David Ward Griffith) บิดาแห่งศิลปะภาพยนตร์อเมริกันกล่าวว่า “นวนิยายกับภาพยนตร์ไม่ได้มีความแตกต่างแต่ประการใด ต่างก็เป็นเรื่องเล่าเหมือนกัน”² เช่นเดียวกับ เบลา บาลาซ (Bela Balaz) รูดอล์ฟ อาร์นไฮม์(Rudolf Arnheim) และ อองเดร บาแซง (Andre Bazin) ล้วนมีความเห็นว่าภาพยนตร์มีลักษณะคล้ายคลึงกับนวนิยาย ซึ่งสามารถศึกษาได้จากองค์ประกอบพื้นฐานของการเล่าเรื่อง³ ด้วยเหตุนี้ผู้สร้างภาพยนตร์จึงนิยมนำนวนิยายมา ดัดแปลงเป็นภาพยนตร์ โดยการดัดแปลงองค์ประกอบสำคัญของการเล่าเรื่องให้เหมาะสมกับการนำเสนอในรูปแบบของศิลปะภาพยนตร์

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาการดัดแปลงนวนิยายเรื่อง *วอด ดริมส์ เมย์ คัม* เป็นภาพยนตร์ เพื่อแสดงให้เห็นความแตกต่างของเนื้อเรื่องและแนวคิดที่เปลี่ยนไปจากเดิม และเป็นแนวทางในการศึกษาแนวคิดและความเชื่อจากตำนานและศาสนา ที่ปรากฏในนวนิยายและภาพยนตร์เรื่องดังกล่าวในบทต่อไปด้วย ผู้วิจัยได้นำเอาคุณสมบัติของนวนิยายและภาพยนตร์ที่มีความคล้ายคลึงกันในการเล่าเรื่อง มาศึกษาขององค์ประกอบพื้นฐานของการเล่าเรื่อง เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างที่เกิดขึ้นหลังจากการดัดแปลงนวนิยายเป็นภาพยนตร์

แม้ว่านวนิยายและภาพยนตร์ต่างมีองค์ประกอบในการเล่าเรื่องที่เหมือนกัน แต่มีความแตกต่างกันที่การใช้สื่อนำเสนอเรื่องราว รอย พอล แมดเซน (Roy Paul Madsen) กล่าวว่าผู้ที่ดัดแปลงนวนิยายเป็นภาพยนตร์ควรคำนึงถึงความแตกต่างของสื่อ(Media Difference)นวนิยายเป็นสื่อที่บอกเล่าด้วยภาษาเขียนที่รุ่มรวยคำเปรียบเทียบ ซึ่งผู้อ่านสามารถสร้างจินตนาการตามที่ได้ใช้ถ้อยคำ

¹ Dudley Andrew, *Concept in film theory* (New York : Oxford University Press, 1984), p. 98, อ้างถึงใน อัมพร เสียงมวิบูล, “จากนวนิยายสู่ภาพยนตร์ : กรณีศึกษาเรื่อง ฟริอม เอ็มเพอร์เรอร์ ทู ซิติเซิน” (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวรรณคดีเปรียบเทียบ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539), หน้า 5

² เรื่องเดียวกัน, หน้า 6

³ เรื่องเดียวกัน, หน้าเดียวกัน.

บรรยายไว้ทำให้เกิดภาพและเสียงขึ้นในใจของผู้อ่าน ส่วนภาพยนตร์นั้นเป็นศิลปะการเล่าที่มีรูปแบบการนำเสนอด้วยภาพและเสียง ผู้สร้างภาพยนตร์เป็นผู้ถ่ายทอดจินตนาการของนักเขียนออกมาตามความคิดของตนเอง⁴ ดังนั้นการนำเรื่องราวในนวนิยายมา ดัดแปลงเป็นภาพยนตร์ จึงต้องมีการปรับเปลี่ยนเพื่อให้เหมาะสมต่อการนำเสนอในรูปแบบที่ใช้ภาพเป็นสื่อ ซึ่งส่งผลให้เกิดความแตกต่างระหว่างนวนิยายและภาพยนตร์ จากทัศนศึกษาดังกล่าวแสดงให้เห็นว่านวนิยายและภาพยนตร์ต่างมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด มีจุดมุ่งหมายเดียวกันในการบอกเล่าเรื่องราวแต่มีความแตกต่างกันในสื่อที่ใช้ ซึ่งมีผลต่อขบวนการดัดแปลงนวนิยายเป็นภาพยนตร์โดยวิธีการต่างๆ ได้แก่ การเพิ่มเติม ตัดทอน และการเปลี่ยนแปลงเนื้อหาขององค์ประกอบพื้นฐานการเล่าเรื่อง

ดังนั้นการศึกษาขององค์ประกอบของการเล่าเรื่องทั้งในนวนิยายและภาพยนตร์ในบทนี้นอกจากจะแสดงให้เห็นขบวนการดัดแปลงองค์ประกอบต่างๆของการเล่าเรื่องจากนวนิยายเป็นภาพยนตร์ ซึ่งมีผลทำให้เนื้อเรื่องเปลี่ยนไปจากเดิมแล้ว การศึกษาดังกล่าวยังแสดงให้เห็นว่าองค์ประกอบต่างๆของการเล่าเรื่องทั้งในนวนิยายและภาพยนตร์ต่างถูกสร้างขึ้นมาจากแก่นความคิดหลักที่แตกต่างกัน

2.1 *วอด ดรีมส์ เมย์ คัม* : จากนวนิยายสู่ภาพยนตร์

นวนิยายเรื่อง *วอด ดรีมส์ เมย์ คัม* แต่งโดย ริชาร์ด แมทธิสัน (Richard Matheson) ในปี ค.ศ.1978 แมทธิสันเขียนนวนิยายไว้จำนวนมากและนวนิยายส่วนหนึ่งได้ถูกนำมาดัดแปลงเป็นบทภาพยนตร์ซึ่งรวมทั้งนวนิยายเรื่อง *วอด ดรีมส์ เมย์ คัม* ด้วย ในนวนิยายเรื่องนี้แมทธิสันกล่าวไว้ในบทนำที่มีถึงผู้อ่านว่า

“For this novel, however, I feel that a brief prologue is called for. Because its subject is survival after death (...)”⁵

ข้อความดังกล่าวแสดงให้เห็นจุดมุ่งหมายของผู้แต่งในการนำเสนอประเด็นความเชื่อเรื่องชีวิตหลังความตายเป็นสำคัญ โดยข้อมูลต่างๆถูกรวบรวมมาจากการศึกษาของผู้แต่งเองและนำมา

⁴ Roy Paul Madsen, “Adaptation Novels and Stage Plays into Cinema-Television,” *The Impact of Film* (New York : Macmillan Publishing, 1973), p. 254, อ้างถึงใน รังสิมา กุลพัฒน์, “แปลเก่า : จาก นวนิยายสู่ภาพยนตร์” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวรรณคดีเปรียบเทียบ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539), หน้า 23.

⁵ Richard Matheson, *What Dreams May Come* (New York : Tom Doherty Associates, Inc., 1998), p. 37.

เป็นแก่นสาระสำคัญในการแต่งนวนิยาย ผู้แต่งเปิดประเด็นเรื่องชีวิตหลังความตายไว้ตั้งแต่บทนำเรื่องของนวนิยาย เพื่อแสดงให้เห็นว่าเรื่องราวที่จะเกิดขึ้นต่อกับบทนำนี้เป็นข่าวสารที่อยู่ในรูปแบบของจดหมายเล่าเรื่องที่พิเศษแตกต่างไปจากเรื่องเล่าธรรมดา เพราะเป็นเรื่องเล่าจากผู้ที่ยังตายไปแล้ว ผู้อ่านสามารถรับรู้เรื่องราวประสบการณ์ชีวิตหลังความตายจากจดหมายไปพร้อมกับตัวละคร โรเบิร์ต นีลเซน(Robert Neilsen) น้องชายของคริส นีลเซน(Chris Neilsen) ซึ่งเป็นตัวละครเอกของเรื่อง นวนิยายเรื่องดังกล่าวแต่งขึ้นโดยได้รับแนวคิดจากศาสนาต่างๆ และนำมาผสมผสานกับจินตนาการกลายเป็นเรื่องแต่งที่ไม่ได้มุ่งเน้นที่จะนำเสนอข้อเท็จจริง ดังที่ผู้แต่งกล่าวไว้ในบทนำเรื่อง ดังนี้

“(...) before reading the story, that only one aspect of it is fictional: the characters and their relationships.”⁶

ข้อความข้างต้นแสดงให้เห็นว่าเรื่องราวที่นำเสนอในนวนิยายนั้น ผู้อ่านสามารถเลือกใช้วิจารณญาณในการเชื่อ และมีอิสระในการแสดงความคิดเห็นจากการอ่านนวนิยายเรื่องดังกล่าวจบลงแล้ว

เมื่อนวนิยายเรื่อง *วอต ดรีมส์ เมย์ คัม* ได้รับความสนใจเพื่อนำมาดัดแปลงเป็นภาพยนตร์โดย สตีเฟน ไชมอน (Stephen Simon) ไชมอนสนใจเรื่องความรักอมตะของตัวละครเอกที่มีต่อคนรักแม่ในชีวิตรหลังความตาย มากกว่าแนวคิดเรื่องชีวิตรหลังความตายที่แม่ที่สิ้นใจให้ความสำคัญ ดังที่ศนะที่กล่าวว่า

“ I read *What Dreams May Come* for the first time, I read it in one sitting and cried—no, sobbed—all the way through. When I finished, I felt like I had gone through an initiation into mysteries of love and life that I had been looking forever.”⁷

ข้อความดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าไชมอนสนใจนวนิยายเรื่อง *วอต ดรีมส์ เมย์ คัม* ในประเด็นที่แตกต่างไปจากที่แม่ที่สิ้นใจต้องการนำเสนอ ซึ่งมีสาเหตุมาจากความสนใจในแนวคิดของเรื่องที่แตกต่างกัน สำหรับไชมอนซึ่งเป็นผู้อำนวยการสร้างภาพยนตร์ เขามีความประทับใจนวนิยายในเรื่องความรักที่เป็นอมตะซึ่งต่อเนื่องไปในชีวิตรหลังความตายของตัวละครเอก ไชมอนจึงดัดแปลงนวนิยายใหม่ ให้เป็นภาพยนตร์จินตนาการแนวรักโรแมนติก ซึ่งเป็นนวนิยายที่ตอบสนองตลาดธุรกิจ

⁶ Ibid.

⁷ Ibid., p. 275.

ภาพยนตร์ในปัจจุบันเป็นอย่างดี ไชมอนลดรายละเอียดของเนื้อเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อเรื่องชีวิตหลังความตาย แต่เพิ่มรายละเอียดที่แสดงให้เห็นถึงความรักที่เป็นอมตะของตัวละครเอกที่มีต่อภรรยามากขึ้น และเป็นจุดเริ่มต้นของที่มาในการดัดแปลงนวนิยายเป็นภาพยนตร์ครั้งนี้

2.2 การวิเคราะห์องค์ประกอบพื้นฐานของการเล่าเรื่อง

2.2.1 เนื้อเรื่อง

โดยทั่วไปแล้วเนื้อเรื่องของนวนิยายมีความยาวและให้รายละเอียดของเหตุการณ์ต่างๆ พร้อมทั้งบรรยายลักษณะของตัวละครต่างๆอย่างมาก ผู้อ่านอาจใช้เวลาอ่านต่อเนื่องเป็นเวลาหลายวัน แต่เมื่อนำไปดัดแปลงเป็นภาพยนตร์ ความยาวและรายละเอียดของเนื้อเรื่องถูกตัดทอนลงตามความเหมาะสม เพราะภาพยนตร์มีเวลาในการนำเสนอเพียงแค่ 2-3 ชั่วโมง ดังนั้นการนำเสนอเนื้อเรื่องต้องกระชับและนำเข้าสู่แนวคิดหลักที่ภาพยนตร์ต้องการนำเสนอทันที ซึ่งการตัดทอนดังกล่าวส่งผลกระทบต่อโครงเรื่องและบทบาทของตัวละครในภาพยนตร์ด้วย นอกจากนี้การบรรยายตัวละครและสถานที่ตามที่ปรากฏในนวนิยาย เมื่อนำไปสร้างเป็นภาพยนตร์ตัวละครและสถานที่ต่างๆ ถูกนำเสนอด้วยภาพแทนการบรรยาย ซึ่งเป็นวิธีการหนึ่งของการเล่าเรื่องในรูปแบบของสื่อภาพยนตร์ ดังที่กล่าวว่าการเห็นภาพนักแสดงในภาพยนตร์เพียงครั้งเดียวก็เท่ากับการบรรยายถึงตัวละครนั้นหลายหน้าในนวนิยาย⁸

จากการศึกษาพบว่าเหตุการณ์หลักๆในนวนิยายยังคงปรากฏอยู่ในภาพยนตร์ ผู้สร้างภาพยนตร์ต้องคัดเลือกเหตุการณ์ที่สามารถเสริมแก่นเรื่องความรักให้เด่นยิ่งขึ้น ในทางตรงข้ามเหตุการณ์ต่างๆที่ไม่ได้สนับสนุนแก่นเรื่องดังกล่าวก็จะถูกตัดทอนลงให้อยู่ในความเหมาะสม และยังคงหลงเหลือความหมายโดยรวมของเนื้อเรื่องไม่ให้แตกต่างไปจากนวนิยายโดยสิ้นเชิง ดังนั้นการคัดเลือกเหตุการณ์ใดก็ตามที่สอดคล้องกับแนวคิดเรื่องความรักก็จะถูกนำมาเป็นเหตุการณ์ในภาพยนตร์ แต่ในขณะเดียวกันเหตุการณ์ที่ผู้แต่งนวนิยายได้พยายามอธิบายรายละเอียดเกี่ยวกับภาวะหลังความตาย ดินแดนหลังความตายและความเชื่อเรื่องชีวิตหลังความตายจะถูกจำกัดให้มีรายละเอียดที่กระชับยิ่งขึ้นเมื่อนำมาดัดแปลงเป็นภาพยนตร์ นอกจากนี้ผู้สร้างภาพยนตร์ยังจำเป็นต้องเพิ่ม เหตุการณ์ให้เหมาะสมกับแก่นเรื่องที่ภาพยนตร์ต้องการนำเสนอด้วย ดังนั้นผู้อ่านและชมภาพยนตร์เรื่องเดียวกันจึงสามารถเห็นความแตกต่างได้อย่างชัดเจน

⁸ Roy Paul Madsen, "Adaptation Novel and Stage Plays into Cinema-Television," *The Impact of Film*, p. 254, อ้างถึงใน รังสิมา กุลพัฒน์, "แผลเก่า : จากนวนิยายสู่ภาพยนตร์," หน้า 23.

เหตุการณ์ที่นำมาจากนวนิยายเพื่อนำมาสร้างเป็นเหตุการณ์ในภาพยนตร์ ส่วนใหญ่จะเป็นเหตุการณ์ที่แสดงให้เห็นถึงความรักและความผูกพันของตัวละครเอกที่มีต่อภรรยาและลูกๆ เหตุการณ์สำคัญที่ถูกลำนำมากล่าวถึงคือ

1. การตายของตัวละครเอกเนื่องจากเป็นจุดเริ่มต้นของการพลัดพรากจากคนรัก
2. การเดินทางไปสวรรค์และการใช้ชีวิตอยู่ในสวรรค์ เหตุการณ์บนสวรรค์แสดงให้เห็นว่าแม้วิญญาณของตัวละครเอกจะเดินทางมายังอีกโลกหนึ่งแล้ว แต่สวรรค์ของเขาก็คือบ้านในจินตนาการของเขาและภรรยาที่จะใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันในวัยชรา และจิตใจของเขาก็ยังคงผูกพันอยู่กับภรรยาตลอดเวลา
3. การเดินทางไปยังนรก เหตุการณ์ที่ตัวละครเอกเดินทางไปช่วยภรรยาในนรกเป็นเหตุการณ์ที่ช่วยแสดงให้เห็นอาณาภพแห่งความรักมากที่สุด ตัวละครเอกต้องยอมเสียสละความสุขส่วนตัวเพื่อคนรัก

เหตุการณ์ที่กล่าวข้างต้นเป็นเหตุการณ์หลักๆที่ภาพยนตร์นำมาจากนวนิยาย แต่เหตุการณ์ในภาพยนตร์ที่เสริมเพิ่มจากนวนิยายจะเป็นตัวกำหนดความแตกต่างของนวนิยายและภาพยนตร์ ซึ่งผู้วิจัยได้นำเรื่องย่อของนวนิยายและภาพยนตร์มาแสดงให้เห็นความแตกต่างของเหตุการณ์ เพื่อเป็นประโยชน์ในการศึกษาต่อไป ในนวนิยายมีเรื่องย่อ ดังนี้

โรเบิร์ต นีลเซน(Robert Nielsen) น้องชายของ คริส นีลเซน(Chris Nielsen) ได้รับจดหมายจากหญิงคนหนึ่งซึ่งอ้างว่าตนคือผู้สามารถติดต่อกับวิญญาณของคริสได้ และจดหมายที่เธอนำมามอบให้โรเบิร์ต เธอได้เขียนขึ้นตามคำบอกเล่าของคริสผ่านการติดต่อกับจิตกับคริส เมื่อโรเบิร์ตได้รับจดหมายรู้สึกพิศวงกับเรื่องราวที่เล่าในจดหมาย โรเบิร์ตไม่ได้เคร่งในเรื่องศาสนาแต่เรื่องราวชีวิตหลังความตายของคริสและภรรยาชวนให้เขาสงสัยว่าชีวิตหลังความตายมีจริงหรือไม่

ในจดหมาย คริสได้เล่าถึงเหตุการณ์อุบัติเหตุทางรถยนต์ขณะที่เขาเดินทางกลับบ้าน ซึ่งทำให้เขาเสียชีวิตลงหลังจากอุบัติเหตุครั้งนั้น เขาเริ่มสับสนกับสภาพของตนเองและพยายามกลับเข้าสู่ร่างของตน เมื่อวิญญาณเดินทางกลับมาที่บ้าน เขาได้เห็นงานศพของตนเองและเห็นภรรยาและลูกซึ่งเสียใจในการจากไปของเขา เขาพยายามบอกตนเองว่าสิ่งที่เกิดขึ้นเป็นเพียงความฝันเท่านั้น แต่เมื่ออัลเบิร์ต(Albert) ปรากฏตัวขึ้นและบอกให้คริสรู้ว่าเขาตายแล้ว คริสเสียใจมากที่ต้องจากภรรยาและลูกๆ เขาพยายามติดต่อกับภรรยาและลูกๆแต่ไม่ได้ผล เอียน(Ian) ลูกชายของเขารู้สึกว่าวิญญาณพ่อยังคงวนเวียนอยู่ภายในบ้าน เอียนจึงพาเพื่อนที่สามารถติดต่อกับวิญญาณได้มาเพื่อหาทางติดต่อกับพ่อของตน เพอร์รี่(Perry)มองเห็นคริสแต่ไม่สามารถติดต่อสื่อสารได้ เอียนบอกแอน(Ann) แม่ของเขาว่าวิญญาณพ่อยังคงวนเวียนอยู่ในบ้าน แต่แอนไม่เชื่อว่าคนที่ตายไปแล้วจะกลับมาวนเวียนอยู่ได้ เพราะเธอเชื่อว่าการตายคือการจบสิ้นของทุกสิ่ง ดังนั้นความพยายามของคริสที่จะใช้ เพอร์รี่เป็นสื่อกลางติดต่อกับภรรยาจึงไม่เป็นผล เพราะแอนไม่เชื่อว่าเพอร์รี่ติดต่อกับ

ริสได้ คริสพยายามบอกแอนว่าตนยังมีชีวิตอยู่โดยคลีจูกสาวชื่อแมรี(Marie) ให้เขียนข้อความว่า “แอน...นี่ คริส...ผมยังมีชีวิตอยู่”⁹ และนำไปให้แอนดูแต่ความพยายามของเขาไม่เป็นผล เพราะแอนยังคงมีความเชื่อเช่นเดิม

เมื่อคริสยอมรับความจริงว่าตนเองตายแล้ว เขาได้เดินทางไปยังดินแดนหลังความตายที่เรียกว่า “Summerland” ซึ่งคล้ายสวรรค์ที่สร้างจากจินตนาการของเขา เขาพบแคที(Katie) สุนัขที่เขาเคยเลี้ยงและเสียชีวิตลงปรากฏตัวอยู่ในสวรรค์แห่งนี้ เขามองเห็นบ้านในฝันที่เขาปรารถนาจะอยู่ร่วมกับแอนในบ้านปลายชีวิต อัลเบิร์ตชายแปลกหน้าปรากฏตัวขึ้นอีกครั้งเพื่อแนะนำสิ่งต่างๆบนสวรรค์ให้คริสได้รู้จักดียิ่งขึ้น อัลเบิร์ตกล่าวว่าเมื่อมนุษย์ตายแล้วจะเดินทางมายังดินแดนแห่งนี้หรืออีกแห่งหนึ่ง ดินแดนแห่งนี้เรียกอีกชื่อหนึ่งว่า “Harvest” เพราะเมื่อมนุษย์หว่านเมล็ดพืชแห่งการกระทำบนโลกไว้แล้วสามารถเก็บเกี่ยวความสุขได้ที่นี้ ความตายจึงไม่ใช่การจบสิ้นของทุกสิ่งเพราะร่างกายเรายังคงอยู่และมีสภาพที่ดีกว่าเดิม ดินแดนนี้ใช้ความคิดเป็นสื่อกลาง ดินแดนหลังความตายมีอยู่ในทุกศาสนาตามความเชื่อที่แตกต่างกันแต่ไม่ใช่สิ่งที่หลอกลวง คริสได้พบญาติที่เสียชีวิตไปแล้วและทุกคนมีความสุขอยู่ในสวรรค์แห่งนี้ อย่างไรก็ตามแม้คริสจะมีความสุขอยู่ในดินแดนแห่งนี้ แต่คริสก็อดคิดถึงและเป็นห่วงแอนไม่ได้ ความปรารถนาของเขาคืออยากให้อภรรยาและลูกได้มาอยู่กับเขาที่สวรรค์แห่งนี้หลังจากที่พวกเขาเสียชีวิตแล้ว ลีโอนา(Leona) ปรากฏตัวขึ้นแทนอัลเบิร์ตที่เดินทางไปทำงาน ณ สถานที่แห่งหนึ่ง เธอพาคริสเที่ยวชมสถานที่ต่างๆในสวรรค์ เธอพาคริสมาที่สำนักงานบันทึกประวัติชีวิต(Office of Records) เพื่อตรวจดูอายุขัยของแอน แอนจะมีอายุบนโลกถึง 72 ปี ก่อนที่จะเดินทางมาอยู่ร่วมกับคริสที่สวรรค์ คริสได้แต่ตั้งใจคอยจนกว่าเวลานั้นจะมาถึง

เมื่ออัลเบิร์ตกลับมาแจ้งข่าวการฆ่าตัวตายของแอนให้คริสทราบ คริสเสียใจมากเพราะการฆ่าตัวตายของแอนเป็นการตัดโอกาสของเธอในการเดินทางมาสวรรค์ แอนต้องเดินทางไปยังนรกแทนและอยู่ที่นั่นจนกว่าจะถึงอายุขัยที่แท้จริงของเธอ คริสไม่สามารถทนเห็นแอนทนทุกข์ทรมานอยู่เพียงลำพัง เขาจึงตัดสินใจเดินทางไปยังนรกพร้อมอัลเบิร์ตเพื่อติดตามหาแอน สิ่งหนึ่งที่อัลเบิร์ตบอกกับคริสคือ แม้คริสจะตามหาแอนเจอแต่เธอก็จะจำเขาไม่ได้และคงไม่ยอมรับความช่วยเหลือจากเขา คริสยังคงเดินทางไปนรกตามความตั้งใจ อัลเบิร์ตพาเขาชมนรกชั้นต่างๆ คริสเรียกดินแดนแห่งนี้ว่า “ Winterland ” เพราะวิญญาณจำนวนมากที่อยู่ในดินแดนแห่งนี้จะอยู่ในสภาพสิ้นหวังและไม่สนใจซึ่งกันและกัน อากาศในที่แห่งนี้ทำให้คริสรู้สึกว่ร่างกายเริ่มอ่อนแอลง คริสมาถึงสถานที่แห่งหนึ่งซึ่งมีลักษณะคล้ายกับบ้านของเขาบนโลกแต่มีสภาพทรุดโทรมกรำ้ง เมื่อเข้าไปในบ้านเขาพบ

⁹ Richard Matheson, *What Dreams May Come*, p. 48.

แอนและจิงเจอร์(Ginger) สุนัขของแอนนั่งอยู่ด้วยกัน แอนนั่งอยู่ในห้องนอนของเธอในสภาพสิ้นหวังเหม่อลอย เขาพยายามเล่าย้อนเหตุการณ์ในอดีตเพื่อให้เธอจำเขาได้และยอมรับว่าเขายังมีชีวิตอยู่ แต่ความพยายามก็ไม่เป็นผล เขาจึงตัดสินใจที่จะอยู่เป็นเพื่อนแอนในนรกแห่งนี้

แต่เมื่อคริสตื่นขึ้นอีกครั้งหลังจากหลับไปขณะอยู่ในนรก เขาได้กลับมาอยู่ที่สวรรค์อีกครั้ง อัลเบิร์ตบอกกับเขาว่าแอนได้ออกจากนรกเพราะคริสเข้าไปร่วมรับความทุกข์พร้อมกับเธอ ความรักที่เขามีให้เธอทำให้เขาเข้าถึงจิตวิญญาณของเธอได้และทำให้เธอมีความพยายามที่จะหนีไปจากนรก แอนไม่สามารถเดินทางมายังสวรรค์ได้ด้วยผลกรรมที่ก่อไว้ เธอจึงต้องกลับไปเกิดใหม่ที่อินเดีย คริสตามแอนไปเกิดใหม่เพื่อจะได้อยู่ร่วมกันและคอยช่วยเหลือเธอ คริสรู้ว่ามีมนุษย์ทุกคนต้องผ่านการเวียนว่ายตายเกิดหลายครั้งและแต่ละครั้งก็ไม่สามารถจำเรื่องราวในอดีตได้ คริสได้แต่หวังว่าสักวันหนึ่งเขาและแอนจะได้กลับมาใช้ชีวิตที่สวรรค์และไม่ต้องเวียนว่ายตายเกิดอีกต่อไป

เหตุการณ์ทั้งหมดเป็นคำบอกเล่าของคริสซึ่งถูกบันทึกไว้ในจดหมายที่ส่งมาให้ โรเบิร์ต น้องชายของเขา จดหมายฉบับนี้สร้างความสงสัยแก่โรเบิร์ต แต่เขาก็ยังไม่สามารถพิสูจน์เรื่องที่คริสเล่าไว้ในจดหมายได้

ส่วนในภาพยนตร์นั้น ผู้วิจัยได้นำเอาวิดีโอเทปภาพยนตร์เรื่อง *วอด ดรีมส์ เมย์ คัม* มาถอดเป็นบทภาพยนตร์ บทสนทนาของตัวละครต่างๆที่ปรากฏตามเนื้อเรื่องตั้งแต่ต้นจนจบคัดลอกมาจากบทบรรยายภาคภาษาอังกฤษตามที่ปรากฏในเทปวิดีโอภาพยนตร์เรื่องดังกล่าว บทสนทนา ระหว่างตัวละครต่างๆที่ปรากฏในเรื่องแบ่งตามฉากที่เปลี่ยนแปลงไปตามเนื้อหาของเรื่องรวมแล้วได้จำนวน 52 ฉาก¹⁰ สรุปได้ ดังนี้

คริสและแอนนี้พบกันครั้งแรกที่ทะเลสาบแห่งหนึ่ง ด้วยรักแรกพบทำให้ทั้งสองแต่งงานกันในเวลาต่อมา ชีวิตทั้งสองคนสมบูรณ์ยิ่งขึ้นเมื่อคริสและแอนนี้มีบุตร 2 คน คือเอียนและแมรี่ ทั้ง 4 คน พ่อแม่ลูกจัดเป็นครอบครัวที่อบอุ่นครอบครัวหนึ่ง แต่ด้วยเหตุการณ์ที่คาดไม่ถึงลูกของคริสและแอนนี้เสียชีวิตลงในอุบัติเหตุทางรถยนต์ แอนนี้รู้สึกว่ามันเป็นต้นเหตุของการเสียชีวิตของลูกๆเพราะเธอไม่ได้ไปส่งลูกๆเองที่โรงเรียน เธอลงโทษตัวเองจนคริสต้องคอยปลอบโยนจนทำให้เธอสามารถมีชีวิตอยู่ต่อไปได้โดยไม่คิดฆ่าตัวตาย แต่เมื่อเวลาผ่านไปได้ 4 ปี อุบัติเหตุทางรถยนต์ก็ปรากฏ คริสไปจากเธออีกคน คริสได้ขึ้นสวรรค์แห่งจินตนาการของเขาซึ่งเป็นดินแดนบนสวรรค์ที่คล้ายคลึงกับภาพวาดทิวทัศน์ที่แสนมหัศจรรย์ของแอนนี่ โลกในภาพวาดของแอนนี่นี่เองที่เป็นเครื่องปลอบใจคริสว่าถึงอย่างไรเขากับแอนนี่ก็ยังคงผูกพันกันอยู่ แต่คริสก็ยังไม่มีความสุขอย่างเต็มที่เพราะสวรรค์แห่งนี้ปราศจากแอนนี่ แอนนี่ก็เช่นกันเธอไม่สามารถดำเนินชีวิตต่อไปได้เมื่อขาดคริส เธอจึงตัดสินใจ

¹⁰ ดูรายละเอียดในภาคผนวก

ฆ่าตัวตาย ขณะที่คริสอยู่บนสวรรค์ เขาได้พบกับลูกสาวที่เสียชีวิตไปก่อนแล้ว คริสมีโอกาสดูเห็นเมืองสวรรค์ในจินตนาการของลูกสาวด้วย คริสได้ข่าวการฆ่าตัวตายของแอนนี่จากอัลเบิร์ต ทำให้ความหวังที่เขากับเธอจะได้อยู่ร่วมกันหมดลง หลังจากที่แอนนี่ฆ่าตัวตาย เธอต้องถูกส่งตัวไปนรก ทำให้ คริสต้องเดินทางไปนรกเพื่อตามหาแอนนี่ ต่อมาคริสพบว่าอัลเบิร์ตผู้ที่เคยดูแลเขาในชีวิตหลังความตายแล้วคือเขียนลูกชายของเขาที่เสียชีวิตไปก่อนแล้ว เขียนฝ่าฟันอุปสรรคไปพร้อมกับพ่อจนถึงประตูนรกแต่เขาไม่สามารถติดตามพ่อต่อไปได้ คริสจึงต้องเดินทางต่อไปในนรกกับคนนำทาง (Tracker) เพื่อตามหาแอนนี่ จนสามารถปลดปล่อยเธอให้เป็นอิสระจากนรก คริสและแอนนี่ได้กลับมายังสวรรค์และได้อยู่ร่วมกันพร้อมหน้าพ่อแม่ลูกอีกครั้งหนึ่ง ก่อนที่จะกลับไปเกิดใหม่เพื่อได้เจอและรักกันอีกครั้งในโลกมนุษย์

ตารางเปรียบเทียบเหตุการณ์สำคัญในนวนิยายและภาพยนตร์

นวนิยาย	ภาพยนตร์
โรเบิร์ตได้รับจดหมายเขียนเล่าเรื่องชีวิตหลังความตายของคริส	คริสพบรักกับแอนนี่ครั้งแรกที่ทะเลสาบแห่งหนึ่ง
คริสเล่าย้อนเหตุการณ์วันเกิดอุบัติเหตุทางรถยนต์ เหตุการณ์ผ่านไปหนึ่งปีหลังจากที่เขาเสียชีวิตลง วิญญาณออกจากร่างและกลับบ้าน	คริสและแอนนี่แต่งงานกัน มีบุตร 2 คน แต่หลังจากนั้นทั้งสองเสียชีวิตไปเนื่องจากอุบัติเหตุทางรถยนต์
อัลเบิร์ตปรากฏตัวขึ้นเพื่อบอกให้คริสรู้ว่าเขาตายแล้ว	4 ปีต่อมา คริสเสียชีวิตในอุบัติเหตุทางรถยนต์
คริสพยายามติดต่อแอนและลูกๆผ่านเพอร์รี่นักติดต่อวิญญาณ แต่ไม่ได้ผล	หลังจากที่เขาเสียชีวิตลง วิญญาณออกจากร่างและกลับบ้าน
คริสเดินทางมาสวรรค์ในจินตนาการของเขา	อัลเบิร์ตปรากฏตัวขึ้นเพื่อบอกให้คริสรู้ว่าเขาตายแล้ว
	คริสพยายามติดต่อแอนนี่ แต่ไม่ได้ผล
	คริสเดินทางมาสวรรค์ในจินตนาการของเขา

นวนิยาย	ภาพยนตร์
<p>คริสได้พบแคทที่สุนัขที่เขาเคยเลี้ยงไว้และเสียชีวิตไปแล้วบนสวรรค์ของเขา</p> <p>อัลเบิร์ตสอนคริสให้รู้จักวิธีการดำเนินชีวิตบนสวรรค์</p> <p>คริสเที่ยวชมสวรรค์โดยการนำทางของลีโอนา</p>	<p>คริสได้พบแคทที่สุนัขที่เขาเคยเลี้ยงไว้และเสียชีวิตไปแล้วบนสวรรค์ของเขา</p> <p>อัลเบิร์ตสอนคริสให้รู้จักวิธีการดำเนินชีวิตบนสวรรค์</p> <p>คริสเที่ยวชมสวรรค์โดยการนำทางของลีโอนา</p> <p>คริสพบว่าแท้จริงแล้วลีโอนาคือแม่ริ้ลูกสาวของเขา</p>
<p>อัลเบิร์ตแจ้งข่าวการฆ่าตัวตายของแอนให้คริสรู้</p> <p>คริสและอัลเบิร์ตเดินทางไปยังนรกเพื่อตามหาแอน</p>	<p>อัลเบิร์ตแจ้งข่าวการฆ่าตัวตายของแอนนี้ให้คริสรู้</p>
<p>คริสและอัลเบิร์ตเดินทางไปยังนรกเพื่อตามหาแอน</p>	<p>คริสและอัลเบิร์ตเดินทางไปขอความช่วยเหลือจากคนนำทางไปนรกเพื่อตามหาแอนนี้</p> <p>คริสมาถึงประตูนรกแล้วพบว่าแท้จริงแล้วอัลเบิร์ตคือเขียนลูกชายของเขา</p>
<p>คริสและอัลเบิร์ตเดินทางผ่านนรกชั้นต่างๆ เขาพบวิญญาณจำนวนมากได้รับความทุกข์ทรมานอยู่ในนรก</p>	<p>คริสเดินทางต่อไปกับคนนำทาง ผ่านนรกชั้นต่างๆ โดยไม่มีลูกชายร่วมเดินทางไปด้วย พวกเขาพบวิญญาณจำนวนมากได้รับความทุกข์ทรมานอยู่ในนรก</p>
<p>คริสและอัลเบิร์ตเดินทางผ่านนรกชั้นต่างๆ เขาพบวิญญาณจำนวนมากได้รับความทุกข์ทรมานอยู่ในนรก</p>	<p>คริสเดินทางต่อไปกับคนนำทาง ผ่านนรกชั้นต่างๆ โดยไม่มีลูกชายร่วมเดินทางไปด้วย พวกเขาพบวิญญาณจำนวนมากได้รับความทุกข์ทรมานอยู่ในนรก</p> <p>คริสพบว่าคนนำทางแท้จริงแล้วคือครูที่เคยสอนวิชาแพทย์ให้เขาคนแรก</p>
<p>คริสและอัลเบิร์ตเดินทางผ่านนรกชั้นต่างๆ เขาพบวิญญาณจำนวนมากได้รับความทุกข์ทรมานอยู่ในนรก</p>	<p>คนนำทางบอกว่าคริสมีเวลาเพียงแค่ 3 นาที ในการเข้าไปช่วยเหลือแอนนี้ มิเช่นนั้นเขาจะสูญเสียสติและต้องอยู่ในนรกเช่นเดียวกับแอนนี้</p>

อัลเบิร์ตเตือนคริสว่าเขาอาจสูญเสียสติและต้อง
อยู่ในนรกเช่นเดียวกับแอนโดยที่เธอก็ไม่
สามารถจำเขาได้

คริสพบแอนและพยายามทำให้เธอจำเขาได้

แอนจำคริสได้แต่หมดเวลาที่ทั้งสองจะหนีไป
จากนรกได้

คริสหมดสติลง เมื่อตื่นขึ้นเขาได้กลับมาสวรรค์
อีกครั้งอีกครั้ง

ความรักที่คริสมีต่อแอนกระตุ้นให้เธอสามารถ
หนีออกจากรกมาได้

แอนอยู่ในสถานที่แห่งหนึ่งรอกลับไปเกิดใหม่
เพื่อชดใช้กรรม

คริสตัดสินใจตามแอนไปเกิดใหม่เพื่อคอยดูแล
เธอ

แอนกลับไปเกิดใหม่ที่อินเดีย คริสต้องตามหา
เธอให้พบและแต่งงานกัน

โรเบิร์ตอ่านจดหมายจบด้วยความพิศวงและรอ
เวลาที่จะพิสูจน์สิ่งที่คริสกล่าวไว้ในจดหมาย

คริสพบแอนนี้และพยายามทำให้เธอจำเขาได้

แอนนี้จำคริสได้แต่หมดเวลาที่ทั้งสองจะหนีไป
จากนรกได้ และคริสก็กำลังจะสูญเสียความทรง
จำทั้งหมด

คริสหมดสติลง เมื่อตื่นขึ้นเขาได้กลับมาสวรรค์
อีกครั้ง

ความรักที่คริสมีต่อแอนนี้ทำให้เธอสามารถ
กลับมาสวรรค์ได้

แอนนี้ได้กลับมาใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับคริสและลูกๆ
บนสวรรค์

คริสและแอนนี้ตัดสินใจกลับไปเกิดใหม่เพื่อเจอ
และรักกันอีกครั้ง

คริสและแอนนี้เจอกันอีกครั้งในร่างของเด็กที่
ทะเลสาบแห่งหนึ่งในเจอร์ซี (Jersey)

ตารางข้างต้นแสดงให้เห็นว่านวนิยายและภาพยนตร์มีเหตุการณ์หลักที่มีส่วนในการ
ดำเนินเรื่องเช่นเดียวกัน แต่ในภาพยนตร์ได้มีการเพิ่ม-ลดรายละเอียดหลายประการเพื่อให้
สอดคล้องกับแนวคิดหลักที่ภาพยนตร์ต้องการนำเสนอ ดังนี้

ฉากเปิดเรื่องของภาพยนตร์คือฉากที่ตัวละครเอกเล่าย้อนเหตุการณ์สมัยวัยหนุ่ม เขาได้พบภรรยาที่ทะเลสาบแห่งหนึ่ง เหตุการณ์ครั้งนี้เป็นจุดเริ่มต้นของความรักที่ทั้งสองมีต่อกัน ภาพยนตร์สร้างเหตุการณ์เปิดเรื่องแตกต่างไปจากนวนิยาย เพราะต้องการแสดงให้เห็นจุดเริ่มต้นความรักของตัวละครเอก ภาพของภรรยาและสถานที่พบกันครั้งแรกได้กลายเป็นภาพความทรงจำที่ดีของตัวละครเอกเสมอมาจนกระทั่งในชีวิตหลังความตายในฉากสุดท้ายที่เป็นฉากจบของเรื่อง ผู้สร้างภาพยนตร์ก็ยังคงให้ความสำคัญแก่ฉากที่เป็นจุดเริ่มต้นความรักของตัวละครเอกและภรรยา กล่าวคือตัวละครเอกได้พบคนรักครั้งแรกในสถานการณืเช่นเดียวกันทั้งในฉากแรกและฉากที่เป็นตอนจบของเรื่อง ดังนั้นฉากเหตุการณ์ดังกล่าวที่เพิ่มเข้ามา ทำให้ผู้ชมคาดได้ว่าภาพยนตร์เรื่องนี้มีลักษณะเป็นภาพยนตร์แนวรักโรแมนติก ในขณะที่นวนิยายเปิดเรื่องด้วยเหตุการณ์ที่นำผู้อ่านไปสู่เรื่องราวที่เกี่ยวกับความเชื่อ และเมื่ออ่านเรื่องต่อไปจะพบว่าเรื่องที่คุณแต่งนำเสนอมีลักษณะของการเล่าประสบการณ์ชีวิตหลังความตายมากกว่าจะเล่าความรักที่ตัวละครเอกมีต่อภรรยา แม้แต่ในตอนจบก็เป็นการแสดงทัศนคติความเชื่อเรื่องชีวิตหลังความตายผ่านโรเบิร์ตผู้อ่านจดหมายตั้งแต่ต้นจนจบ ว่าเป็นเรื่องที่ไม่สามารถพิสูจน์ได้ และคล้ายกับจะทิ้งทำให้ผู้อ่านได้กลับไปพิจารณาเองหลังจากการอ่านนวนิยาย

ฉากต่อมาที่เพิ่มขึ้นในภาพยนตร์คือฉากการแต่งงานของตัวละครเอกและคนรักในเวลาต่อมา จนถึงฉากที่ทั้งคู่มีบุตรสองคน ภาพยนตร์แสดงให้เห็นว่าตัวละครเอกมีความผูกพันกับภรรยาและลูกๆอย่างมาก่อนที่ครอบครัวของเขาต้องประสบกับเคราะห์กรรมที่เลวร้าย คือการเสียชีวิตของลูกสองคนด้วยอุบัติเหตุทางรถยนต์การตายของลูกสองคนไม่ได้ลดบทบาทของตัวละครเอกลง เพราะลูกสองคนจะกลับมา มีบทบาทอีกครั้งในการช่วยเหลือพ่อแม่ขณะที่อยู่ในดินแดนหลังความตาย ขณะที่ลูกๆในนวนิยายไม่ได้เสียชีวิตและมีบทบาทในตอนเปิดเรื่อง คือเป็นผู้ที่บอกให้แม่เชื่อว่าพ่อยังมีชีวิตอยู่แต่เป็นวิญญาณ โดยหาคนมาทำพิธีติดต่อกับพ่อ หลังจากนั้นก็มีเพียงแคการกล่าวถึงลูกๆในบทต่อไปเท่านั้น ผู้วิจัยมีความเห็นว่าคุณแต่งนำเหตุการณ์นี้เข้ามาเพื่อสนับสนุนความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณและการติดต่อกันตาย เห็นได้จากการที่คุณแต่งได้สร้างบทสนทนาระหว่างแม่และลูกๆ เพื่อแสดงทัศนคติเรื่องชีวิตหลังความตาย ถ้าพิจารณาตั้งแต่นวนิยายเริ่มเปิดเรื่องผู้แต่งจะเน้นประสบการณ์หลังการเสียชีวิตของตัวละครเอก และให้ความสำคัญกับการบรรยายความรู้สึกของสภาวะหลังความตายของตัวละครเอกอย่างมาก มีการชักจูงให้ผู้อ่านเชื่อในเรื่องชีวิตหลังความตายผ่านทัศนคติของตัวละครเอกอีกด้วย อย่างไรก็ตามบทบาทของลูกๆที่ปรากฏในนวนิยายต้นแบบก็มีส่วนในการช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจอุปนิสัยของตัวละครเอกและความผูกพันที่มีต่อภรรยาได้ดียิ่งขึ้น การบรรยายดังกล่าวผ่านมุมมองของแม่ที่ลูกสาวของตัวละครเอกบันทึกไว้ในไดอารี่ของเธอ

การเพิ่มฉากที่แสดงความสัมพันธ์ของตัวละครอื่นๆที่มีต่อตัวละครเอกในภาพยนตร์ เช่นฉากที่คริสได้พบว่าลีโอนาคือแม่ที่ลูกสาวของเขาในขณะที่เธอพาเที่ยวชมเมืองสวรรค์ในจินตนาการของเธอ และฉากที่คริสพบว่าอัลเบิร์ตคือลูกชายที่คอยช่วยแนะนำสิ่งต่างๆในดินแดนหลังความตาย รวมทั้งเดินทางไปนรกเพื่อตามหาแม่ด้วยกัน หรือฉากที่คริสพบว่าคนนำทางไปนรกคือครูของเขาตอนที่เขายังมีชีวิตอยู่ ตัวละครดังกล่าวล้วนมีความสัมพันธ์กับตัวละครเอกก่อนตายทั้งสิ้น และการที่ตัวละครเอกได้รับความ

ช่วยเหลือจากตัวละครอื่นๆ ก็เพราะความรักความผูกพันที่ตัวละครเอกมีต่อตัวละครดังกล่าวในฐานะพ่อกับลูกและครูกับศิษย์

การเพิ่มฉากเหตุการณ์การกลับมาอยู่ร่วมกันอีกครั้งของพ่อแม่ลูกที่สวรรคตใน ภาพยนตร์ เป็นการแสดงแนวคิดความรักความผูกพันที่มีต่อกันภายในครอบครัว และเพิ่มน้ำหนักของสาเหตุที่ตัวละครเอกต้องเดินทางไปนรก เพื่อตอบสนองความปรารถนาที่จะได้ใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับภรรยาและลูกๆดังเดิม จากการกลับมาอยู่ร่วมกันบนสวรรค์จึงเป็นเหมือนบทสรุปความพยายามของตัวละครเอกที่มีมาแต่ต้นเรื่อง และยังเป็น การสนับสนุนแนวคิดหลักที่ภาพยนตร์ต้องการนำเสนอซึ่งไม่ปรากฏในนวนิยาย อย่างไรก็ตามการกลับไปเกิดใหม่ของตัวละครเอกและภรรยาเพื่อพบรักกันอีกครั้งทำให้ภาพยนตร์เพิ่มความโรแมนติกยิ่งขึ้น ซึ่งเหมาะสมกับเป็นภาพยนตร์แนวรัก และแสดงให้เห็นว่า แม้ภาพยนตร์จะนำเหตุการณ์กลับไปเกิดใหม่ที่ปรากฏในนวนิยายมาใช้ แต่มีการกำหนดสาเหตุการกลับไปเกิดใหม่แตกต่างกัน เพราะภาพยนตร์ต้องการเน้นแนวคิดเกี่ยวกับความรัก การกลับไปเกิดใหม่ของคู่รักและได้รักกันอีกครั้งจะช่วยสนับสนุนแนวคิดของภาพยนตร์ให้เด่นชัดยิ่งขึ้น โดยแสดงให้เห็นว่าความรักของคนทั้งสองนั้นเป็นอมตะและนิรันดร์ ในขณะที่นวนิยายเน้นเรื่องความเชื่อตามศาสนาในประเด็นของการชดใช้กรรม ดังนั้นตัวละครเอกต้องติดตามไปช่วยเหลือภรรยาที่ต้องไปชดใช้กรรมจากการฆ่าตัวตายโดยการกลับไปเกิดใหม่อีกครั้ง

การนำเสนอข้างต้นเป็นการแสดงให้เห็นเหตุการณ์ในภาพยนตร์ที่เพิ่มและลดลง จากนวนิยาย มีจุดประสงค์ในการนำเสนอแนวคิดหลักของภาพยนตร์ให้มีความเด่นชัดยิ่งขึ้น ในการวิเคราะห์หัวข้อต่อไป ผู้วิจัยจะแสดงให้เห็นการดัดแปลงโครงเรื่องของภาพยนตร์ให้มีลักษณะที่แตกต่างจากโครงเรื่องที่ปรากฏในนวนิยาย ทั้งนี้เพื่อเป็นการสนับสนุนแนวคิดเด่นที่ทั้งนวนิยายและ ภาพยนตร์นำเสนอแตกต่างกัน

2.2.2 โครงเรื่อง

ผู้แต่งนวนิยายสร้างโครงเรื่องเพื่อสนับสนุนความเชื่อเรื่องชีวิตหลังความตายว่ามีอยู่จริง โดยแสดงให้เห็นว่าชีวิตหลังความตายของสิ่งมีชีวิตทุกอย่างจะเดินทางไปทีใดนั้นล้วนเกิดจากผลของการกระทำก่อนที่จะเสียชีวิต ในขณะที่ภาพยนตร์นำเสนอเรื่องราวของความรักความผูกพันของตัวละครต่างๆที่ปรากฏในเรื่อง แม้ว่าผู้สร้างยังคงใช้โครงเรื่องเดิมแต่เมื่อมีจุดมุ่งหมายในการนำเสนอแนวคิดที่แตกต่างไปจากนวนิยาย จึงจำเป็นต้องดัดแปลงโครงเรื่องที่มีอยู่เดิมด้วย ภาพยนตร์แสดงให้เห็นความรักความผูกพันที่ตัวละครเอกมีต่อภรรยา โดยแสดงให้เห็นว่าการตายอย่างกะทันหันด้วยอุบัติเหตุทางรถยนต์ ทำให้ชีวิตของตัวละครเอกเปลี่ยนไป เขาต้องพรากจากภรรยาและเดินทางไปสวรรค์ และสวรรค์แห่งนี้เองที่ทำให้เขาตระหนักว่าเขาและภรรยามีความผูกพันกันมากเพียงใด เพราะสวรรค์แห่งนี้ละม้ายคล้ายคลึงกับภาพวาดที่ภรรยาของเขาวาดให้ แสดงถึงความผูกพันที่เขาและภรรยามีต่อกัน ตัวละครเอกสร้างภาพลงตาของภรรยาให้ปรากฏบนสวรรค์ แสดงให้เห็นว่าเขาไม่อาจคลายความคิดถึงภรรยาลงได้เลย และการสร้างตัวละครลูกเข้ามาช่วยตัวละครเอกในชีวิตหลังความตาย แสดงให้เห็นความรักและความผูกพันที่มีต่อ

กันภายในครอบครัว ตัวละครเอกพบลูกสองคนที่เสียชีวิตไปแล้วบนสวรรค์ จึงเกิดความหวังว่าสักวันหนึ่งครอบครัวของเขาจะสามารถกลับมาอยู่ร่วมกันอีกครั้งหนึ่งในชีวิตหลังความตาย แต่เมื่อภรรยาฆ่าตัวตายเพราะไม่อาจทนรับสภาพการสูญเสียสามีและลูกได้ จึงเป็นสาเหตุให้ตัวละครเอกต้องเดินทางไปนรกเพื่อช่วยเหลือและแสดงให้ผู้ชมเห็นความรักแท้ที่สามารถเอาชนะอุปสรรคทุกอย่างได้

ชุดเหตุการณ์ที่แตกต่างกันซึ่งปรากฏอยู่ในนวนิยายและภาพยนตร์ แสดงให้เห็นว่าโครงเรื่องของนวนิยายและภาพยนตร์ถูกสร้างขึ้นเพื่อนำเสนอแนวคิดหลักที่แตกต่างกัน ดังนั้นผู้วิจัยจึงนำเอาโครงเรื่องของนวนิยายและภาพยนตร์มาวิเคราะห์เพื่อแสดงให้เห็นความแตกต่างของโครงเรื่องที่สร้างขึ้นเพื่อสนับสนุนแนวคิดหลักที่แตกต่างกันทั้งในนวนิยายและภาพยนตร์

ฌอง-ปีแยร์ โกลเดนชไตน์ (Jean-Pierre Goldenstein) กล่าวว่าโครงเรื่องประกอบไปด้วย การเปิดเรื่อง ปมเรื่อง และการคลี่คลายปมเรื่อง¹¹ **การเปิดเรื่อง** คือส่วนแรกของงานซึ่งผู้แต่งบอกเล่าสถานการณ์และตัวละครของเรื่องรวมทั้งข้อเท็จจริงสำคัญที่ปูมาสู่การกระทำของตัวละครในตอนต่อไป **ปมเรื่อง** คือความผันผวน (การเปลี่ยนแปลงทันทีทันใดของสถานการณ์ในละครหรือในเรื่องแต่ง) หรือความต่อเนื่องของสถานการณ์ที่ผันผวนซึ่งนำโครงเรื่องไปสู่จุดยอดของเรื่อง และ**การคลี่คลายปมเรื่อง** ในตอนจบจะเป็นการคลี่คลายความยุ่งยากสับสนของเรื่อง

2.2.2.1 โครงเรื่องของนวนิยาย

- การเปิดเรื่อง

ผู้แต่งเปิดประเด็นชีวิตหลังความตายเป็นจุดเริ่มต้นในการดึงดูดความสนใจของ ผู้อ่าน นวนิยายเริ่มเปิดเรื่องตั้งแต่ในส่วนของบทนำเรื่องโดยกล่าวถึงโรเบิร์ตน้องชายของคริสที่ได้รับจดหมายจากคริส ซึ่งแสดงเรื่องราวชีวิตหลังความตายของเขาหลังจากที่เขาเสียชีวิตมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี โรเบิร์ตได้เปิดประเด็นปัญหาความเชื่อเรื่องชีวิตหลังความตายว่าเป็นสิ่งที่ยากจะพิสูจน์ ดังนั้นเรื่องที่ปรากฏในจดหมายของพี่ชายก็ยากที่จะบอกว่าเป็นจริงหรือไม่ ตามที่เขาแสดงความคิดเห็นต่อจดหมายที่ได้รับจากพี่ชาย ดังนี้

¹¹ ฌอง - ปีแยร์ โกลเดนชไตน์, การอ่านนวนิยาย, พิมพ์ครั้งที่ 2 แปลโดย วลัยยา วิวัฒน์ศรี (กรุงเทพฯ :สำนักพิมพ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532), หน้า 142 -143.

“I am not a religion man but, like anyone, would certainly like to believe that death is more than oblivion. Still, I find it difficult, if not impossible, to accept the story at face value. I keep thinking it is nothing more than that : a story.”¹²

คำพูดของโรเบิร์ตข้างต้นแสดงให้เห็นว่า สิ่งที่ดีที่สุดสำหรับเรื่องที่พิสูจน์ไม่ได้ควรเป็นเพียงเรื่องเล่าเรื่องหนึ่งที่พยายามให้รายละเอียดเรื่องชีวิตหลังความตายเท่านั้น นอกจากนี้การที่โรเบิร์ตได้รับจดหมายจากคนแปลกหน้าที่อ้างว่าสามารถติดต่อกับวิญญาณของตัวละครเอกได้เป็นการนำผู้อ่านเข้าสู่ประเด็นที่ต้องการนำเสนอ คือแสดงให้เห็นว่าชีวิตหลังความตายนั้นมีอยู่จริงในรูปแบบของวิญญาณ และเพื่อให้เรื่องราวต่างๆ ที่ปรากฏอยู่ในนวนิยายสมจริงยิ่งขึ้น ผู้แต่งจึงให้ตัวละครเอกที่เสียชีวิตแล้วเป็นผู้เล่าเรื่องราวชีวิตหลังความตายของตนเอง

หลังจากที่คริสตายผู้แต่งได้เปิดประเด็นปัญหาความเชื่อเรื่องชีวิตหลังความตายว่ามีจริงหรือไม่โดยแบ่งความเชื่อออกเป็นสองแนวคือ ประการที่หนึ่งคือ คนที่เชื่อว่าชีวิตหลังความตายมีจริงเมื่อตายแล้วก็จะเดินทางไปอีกที่หนึ่งซึ่งอาจเป็นสวรรค์หรือนรก ประการที่สองคือ คนที่เชื่อว่าเมื่อคนตายแล้วก็จะดับสูญไปพร้อมกับร่างกายหรือหายไปเลย แนวคิดดังกล่าวถูกนำมาเป็นประเด็นของความขัดแย้งที่นำไปสู่ปมปัญหาต่อไปในช่วงของการดำเนินเรื่องต่อไป

ตอนแรกของนวนิยายที่ชื่อ “ Sleep of death ” แสดงว่าคริสเชื่อเรื่องชีวิตหลังความตายเพราะเขาได้มีประสบการณ์ดังกล่าวโดยตรงหลังจากที่เสียชีวิตลง คริสต้องปรับตัวให้เข้ากับสภาวะหลังความตาย เขาเกิดความสับสนในใจกับการตายของตนเองอย่างกะทันหัน การที่เขายอมรับว่าเขาตายแล้ว ทำให้ผู้อ่านคล้อยตามความเชื่อเรื่องชีวิตหลังความตายนั้นมีอยู่จริง คริสพยายามติดต่อกับแอนเพื่อให้เธอรู้ว่าเขายังมีชีวิตอยู่ แต่แอนไม่เชื่อเรื่องชีวิตหลังความตาย ดังนั้นเธอจึงไม่เชื่อว่าคริสมาหาหลังจากที่เขาเสียชีวิตตามคำบอกของผู้ที่สามารถติดต่อกับวิญญาณ ในขณะที่ลูกๆ ของเธอเชื่อว่าชีวิตหลังความตายมีจริง จึงเชื่อว่าวิญญาณของพ่อมาหา เหตุการณ์เปิดเรื่องดังกล่าวเป็นจุดเริ่มต้นของความขัดแย้งทางความเชื่อของตัวละครเอกและภรรยา โดยแอนมีความคิดเห็นขัดแย้งจากคนอื่นเพียงคนเดียว

- ปมเรื่อง

ปัญหาที่เกิดขึ้นตั้งแต่ตอนเปิดเรื่องคือแอนไม่เชื่อเรื่องชีวิตหลังความตาย แม้คริสพยายามทำให้แอนเชื่อว่าชีวิตหลังความตายมีจริงโดยติดต่อกับคนทรง แต่คริสก็ไม่สามารถทำให้แอนเชื่อได้ ดังนั้นคริสจึงเดินทางไปสวรรค์ในตอนต่อไปเป็นการให้รายละเอียดของดินแดนสองแห่งซึ่งผู้ที่ตายแล้วจะเดินทางไปอยู่คือ “ Summerland ” และ “ Winterland ” หรือสวรรค์และนรกตามที่รู้จักกัน

¹² Richard Matheson, *What Dreams May Come*, p. 2.

โดยทั่วไป ดังนั้นผู้อ่านจะเห็นความแตกต่างของดินแดนทั้งสองแห่งนี้อย่างชัดเจนในช่วงของการดำเนินเรื่อง คริสได้รับความช่วยเหลือและคำแนะนำจากอัลเบิร์ตและลีโอนาขณะที่อยู่ในสวรรค์ อัลเบิร์ตสอนวิธีการดำเนินชีวิตบนสวรรค์ ส่วนลีโอนาพาเขาชมดินแดนสวรรค์และไปดูอายุขัยของแอนก่อนที่จะมาอยู่ที่สวรรค์ คริสมีความหวังว่าเขาจะได้อยู่ร่วมกับแอนอีกครั้งหนึ่งหลังจากที่เธอสิ้นอายุขัยในโลกมนุษย์ ผู้แต่งได้สร้างสาเหตุที่ทำให้คริสต้องเดินทางไปนรกคือการฆ่าตัวตายของแอน ซึ่งมีสาเหตุมาจากการที่เธอต้องการพ้นทุกข์ที่สามีตายจากไป ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อเรื่องชีวิตหลังความตายที่ปูไว้แต่ต้นเรื่องถูกนำมากล่าวถึงอีกครั้งหนึ่ง นอกจากนี้ที่กล่าวไว้แล้วว่าคริสและแอนมีความขัดแย้งเรื่องความเชื่อ โดยเฉพาะแอนไม่เชื่อเรื่องชีวิตหลังความตาย ดังนั้นการที่เธอตัดสินใจฆ่าตัวตาย เธอจึงไม่รู้ว่าจะผลของการกระทำนั้นทำให้เธอต้องไปใช้ชีวิตหลังความตายในนรก เหตุการณ์ดังกล่าวเป็นปัญหาที่คริสต้องแก้ไขโดยการเดินทางไปช่วยเหลือเธอ ส่วนอันตรายในการเดินทางไปนรกก็คือคริสต้องเสี่ยงต่อการอยู่ในนรกเช่นเดียวกับวิญญาณต่างๆตลอดไป การผจญภัยในนรกของคริสจะเป็นเหตุการณ์ที่แสดงให้เห็นว่าสถานการณ์ต่างๆเริ่มดำเนินไปด้วยความตึงเครียดยิ่งขึ้น เมื่อคริสต้องอยู่ในสถานการณ์ที่อันตรายยิ่งขึ้นทุกที ผู้แต่งได้แสดงให้เห็นว่าสวรรค์และนรกมีความแตกต่างกันอย่างมาก หลังจากที่คริสได้เดินทางมาอยู่ในดินแดนทั้งสองแห่งนี้แล้ว ผู้แต่งจะให้ความสำคัญแก่การบรรยายสภาพบรรยากาศของสวรรค์และนรกอย่างมากผ่านทรรศนะของ คริส จากการบรรยายดังกล่าวนี้เองที่แสดงให้เห็นว่าผู้แต่งให้ความสำคัญแก่การบอกเล่าเรื่องราวของชีวิตและดินแดนหลังความตายมากกว่าที่จะนำเสนอภาพความสัมพันธ์ของคริสและแอนในฐานะคนรัก เมื่อคริสพบแอนแล้วเหตุการณ์เริ่มเข้าสู่สภาวะที่ตึงเครียด ผู้แต่งได้เอาปัญหาความขัดแย้งเรื่องความเชื่อที่เกิดขึ้นตั้งแต่เปิดเรื่องมาเป็นสาเหตุของปัญหาที่นำไปสู่ภาวะวิกฤตของเรื่อง คริสได้พยายามตั้งแต่แรกแล้วที่จะทำให้แอนเชื่อว่าชีวิตหลังความตายมีจริงแต่ก็ไม่สำเร็จ จนแม้เธอต้องมาอยู่ในนรกแล้วก็ตาม เมื่อเธอไม่เชื่อเรื่องชีวิตหลังความตาย เธอก็จะไม่เชื่อว่าคริสคือสามีของเธอและมาเพื่อช่วยเธอ เหตุการณ์ดังกล่าวทำให้เขาท้อแท้และหมดหวัง เขาจึงจากอัลเบิร์ตว่าเขามีสิทธิ์เลือกที่จะกลับไปสวรรค์แทนที่จะต้องสูญเสียสติ และมีชีวิตอยู่ในนรกเช่นเดียวกับแอนถ้าเขายังพยายามที่จะทำให้แอนเชื่อว่าชีวิตหลังความตายมีจริงและเขาคือสามีของเธอ เหตุการณ์ดำเนินมาถึงจุดวิกฤตสูงสุดของเรื่องเมื่อเขาต้องตัดสินใจเลือกว่าจะกลับไปสวรรค์เพื่อใช้ชีวิตอย่างมีความสุขหรือเลือกที่จะอยู่กับภรรยาของเขาในนรกแทนเมื่อเขาไม่สามารถพาเธอกลับไปได้ เขาตัดสินใจที่จะอยู่เป็นเพื่อนแอนในนรก เพื่อพิสูจน์ว่าเขารักและผูกพันกับแอนมากและสามารถยอมเสียสละความสุขส่วนตัวได้ แนวคิดจากเหตุการณ์ช่วงนี้เองที่ถือว่าเป็นเหตุการณ์ที่ภาพยนตร์ให้ความสำคัญและนำไปใช้ในการดัดแปลงเป็นภาพยนตร์ มากกว่าที่จะสนใจเรื่องส่วนตัวละครเอกจะสามารถทำให้คนรักเชื่อว่าชีวิตหลังความตายมีจริงหรือไม่ โดยสังเกตได้จากภาพยนตร์พยายามรักษารายละเอียดเหตุการณ์ตอนที่ทั้งสองพบกันในนรก

และบทสนทนาที่ทั้งสองคุยกัน และย่อให้เหมาะสมกับการนำเสนอด้วยสื่อภาพยนตร์เพราะเหตุการณ์ในช่วงดังกล่าวแสดงให้เห็นความรักที่คริสมีต่อภรรยาสามารถทำทุกอย่างเพื่อคนรักได้

- การคลี่คลายปมเรื่อง

เมื่อตัวละครเอกตัดสินใจที่จะอยู่เป็นเพื่อนภรรยาในนรกซึ่งเขารู้ดีว่าชีวิตในนรกคงเป็นจุดจบของเขาและแอน แอนกลับสามารถจำเขาได้อย่างไม่คาดฝัน เหตุการณ์ตอนนี้เองที่ทำให้ชะตาชีวิตของสามีภรรยาคู่นี้เปลี่ยนไป ผู้แต่งแสดงให้เห็นว่าความรักที่คริสมีให้แอนประกอบกับความพยายามทุกวิถีทางที่จะให้เธอเชื่อเรื่องชีวิตหลังความตาย ทำให้แอนยอมรับว่าชีวิตหลังความตายมีจริง เธอเชื่อว่าผู้ชายที่ตัดสินใจอยู่กับเธอนี้คือสามีของเธอที่ตายไปแล้วและกลับมาหาเธออีกครั้ง แสดงให้เห็นว่าผู้แต่งต้องการให้เรื่องราวคลี่คลายไปสู่สภาวะที่สงบสุข หลังจากที่แนวคิดหลักซึ่งผู้แต่งต้องการนำเสนอในเรื่องได้รับการยอมรับจากตัวละคร คือแอนเชื่อว่าชีวิตหลังความตายมีจริง และเธอสามารถจำคริสได้ว่าเป็นสามีที่ตายแล้วกลับมาหาเธอ หลังจากนั้นคริสได้กลับมาสวรรค์ในขณะที่แอนได้ออกจากนรกเช่นกัน แต่เนื่องจากเธอฆ่าตัวตายทำให้เธอต้องกลับไปชดใช้กรรมโดยการกลับไปเกิดใหม่อีกครั้ง ดังนั้นในตอนจบของเรื่องแอนกลับไปเกิดใหม่และคริสก็เลือกที่จะกลับไปเกิดใหม่อีกครั้งเพื่อคอยช่วยเหลือและดูแลเธอในฐานะสามีที่รักและห่วงใยเธอตลอดไป

ในตอนจบของเรื่องนอกจากผู้แต่งจะแสดงให้เห็นว่าชีวิตหลังความตายมีจริงซึ่งเป็นแก่นสำคัญของเรื่องแล้ว ผู้แต่งยังนำประเด็นเรื่องการเกิดใหม่และการชดใช้กรรมตามความเชื่อทางศาสนา กล่าวไว้ด้วย กล่าวคือชีวิตของแอนต้องดำเนินไปตามกฎแห่งกรรมคือเธอต้องกลับไปเกิดใหม่และจะต้องเวียนว่ายตายเกิดหลายชาติหลายภพ อย่างไรก็ตามตอนจบของนวนิยายทิ้งท้ายไว้ให้ผู้อ่านคิดต่อไปว่าเรื่องจะดำเนินต่อไปอย่างไร(open-ending) ผู้อ่านจะรู้สึกว่าการดำเนินชีวิตของตัวละครในเรื่องยังคงดำเนินต่อไป ดังเช่นที่คริสบอกไว้ในจดหมายว่าเขาและแอนจะกลับมาเกิดใหม่ มีชีวิตอยู่ในร่างใหม่แต่วิญญาณดวงเดิม แสดงให้เห็นว่าการดำเนินเรื่องตั้งแต่เปิดเรื่องจนจบเรื่องผู้แต่งได้พยายามแทรกแนวคิดและความเชื่อที่ปรากฏตามแนวคิดของศาสนาเกี่ยวกับชีวิตหลังความตายไว้ตลอดทั้งเรื่อง

2.2.2.2 โครงเรื่องของภาพยนตร์

- การเปิดเรื่อง

ภาพยนตร์เน้นฉากที่แสดงความรักและผูกพันของตัวละครเอกที่มีต่อภรรยาและลูกๆ ก่อนที่เขาจะเสียชีวิตลง โดยเริ่มต้นด้วยฉากที่คริสและแอนนี้พบรักครั้งแรกที่ทะเลสาบแห่งหนึ่งและตามมาด้วยการแต่งงาน ทั้งคู่มีลูกสองคนในเวลาต่อมา ภาพยนตร์แสดงให้เห็นความสุขช่วงหนึ่งของครอบครัวนี้ก่อนที่จะตามมาด้วยเหตุการณ์ที่เลวร้ายคือการเสียชีวิตของลูกทั้งสองไปด้วยอุบัติเหตุทางรถยนต์ ภาพยนตร์ได้แสดงให้เห็นว่าคริสและแอนนี้เสียใจต่อการจากไปของลูกๆ มาก แต่ทั้งสอง

สามารถดำเนินชีวิตต่อไปได้เพราะความรักที่ทั้งสองมีให้ต่อกัน แล้วเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิดก็เกิดขึ้น เมื่อคริสเสียชีวิตลงด้วยอุบัติเหตุทางรถยนต์ แอนนี่เสียใจมากที่ต้องสูญเสียสามีและลูกไป ภาพยนตร์ได้เปิดประเด็นปัญหาของเรื่องคือ ความตายของคริสมีผลต่อชะตาชีวิตของเขาและแอนนี่อย่างไรใน เหตุการณ์ตอนต่อไป เพราะทั้งสองมีความรักและผูกพันกันอย่างมาก

- ปมเรื่อง

ในช่วงของการพัฒนาเหตุการณ์ ภาพยนตร์แสดงรายละเอียดต่างๆที่จะนำไปสู่จุดวิกฤตของเรื่องอย่างสมเหตุสมผล ปัญหาแรกที่เกิดขึ้นระหว่างสามีภรรยาคนนี้เป็นคือความทุกข์ที่มาจาก การพลัดพรากจากคนรัก โดยเฉพาะแอนนี่ต้องเผชิญกับภาวะของการสูญเสียสามีและลูกในเวลาใกล้เคียงกัน คริสพยายามติดต่อแอนนี่หลังจากที่ตายแล้วแต่ไม่ได้ผล ตอนนี้องที่ภาพยนตร์ได้ นำประเด็นเรื่องชีวิตหลังความตายมากล่าวถึง คริสพยายามทำให้ภรรยาเชื่อว่าชีวิตหลังความตายมีจริง เพื่อเธอจะได้ไม่เสียใจต่อการจากไปของเขาและรู้ว่าเขาอยู่เคียงข้างเธอเสมอ แอนนี่ไม่สามารถมองเห็นวิญญาณคริส ดังนั้นเธอจึงไม่รู้ว่าคริสพยายามติดต่อเธอ เมื่อคริสตัดสินใจเดินทางไปสวรรค์ เขาจึงไม่สามารถรับรู้เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับแอนนี่อีกต่อไป ภาพยนตร์ได้แสดงให้เห็นว่าคริสมีความผูกพันกับแอนนี่อย่างมาก เช่น บ้านที่ปรากฏในสวรรค์ที่เขาเห็นนั้นเหมือนภาพวาดที่แอนนี่วาดให้เขาเมื่อตอนยังมีชีวิตอยู่ ต้นไม้ที่แอนนี่ได้วาดเพิ่มขึ้นหลังจากที่เขาเสียชีวิตลงกลับมาปรากฏบนสวรรค์ได้อย่างน่าอัศจรรย์ ซึ่งมีสาเหตุมาจากความผูกพันที่มีต่อกันจิตใจจึงสื่อถึงได้ เพราะแอนนี่วาดภาพดังกล่าวขึ้นเพราะอยากให้สามีเห็นซึ่งเธอก็ไม่รู้ว่าสามีของเธอจะเห็นได้หรือไม่ แต่คริสก็สามารถเห็นภาพวาดที่แอนนี่วาดให้เขาบนสวรรค์ได้ นอกจากนั้นภาพยนตร์ได้แสดงให้เห็นความผูกพันที่คริสมีต่อลูกๆ จากการที่ภาพยนตร์เปิดเรื่องให้ลูกๆเสียชีวิตตั้งแต่ตอนต้นเรื่องเพื่อจะได้สานความต่อเนื่องมาถึง เหตุการณ์บนสวรรค์ คริสได้พบกับลีโอนาที่พาเที่ยวชมสวรรค์และต่อมาเขาก็รู้ว่าเธอคือแม่ริลลูกสาวของเขา เหตุการณ์ดังกล่าวเป็นโครงเรื่องย่อยที่ถูกนำเสนอเข้ามาเพื่อแสดงให้เห็นว่าคริสมีความรักและผูกพันกับลูกๆ เช่นเดียวกับที่เขาพบว่าอัลเบิร์ตคนที่คอยช่วยเหลือเขาตลอดเวลาในชีวิตหลังความตายคือลูกชายของเขาเช่นกัน แสดงให้เห็นว่าภาพยนตร์พยายามนำเสนอความสัมพันธ์ของตัวละครต่างๆที่มาผูกพันกับคริสในฐานะสมาชิกในครอบครัว ในขณะที่เดียวกันภาพยนตร์ได้แสดงให้เห็นชีวิตของแอนนี่ขณะที่เธออยู่บนสวรรค์ เธอมีอาการป่วยทางจิต เก็บตัวอยู่ลำพังและเสียใจต่อการจากไปของสามีและลูก เธอเชื่อว่าเธอคือสาเหตุของการจากไปของสามีและลูกๆ แอนนี่พยายามฆ่าตัวตายมาครั้งหนึ่งแล้วหลังจากที่สูญเสียลูกแต่เธอก็ได้คริสเป็นกำลังใจ ดังนั้นเมื่อไม่มีคริสแล้วการตัดสินใจฆ่าตัวตายของเธอจึงทำได้ง่ายยิ่งขึ้น หลังจากที่อัลเบิร์ตบอกให้คริสรู้ว่าแอนนี่ฆ่าตัวตาย เหตุการณ์ต่างๆเริ่มไปสู่ภาวะตึงเครียด แอนนี่เป็นเหมือนตัวแปรของเหตุการณ์ที่จะดำเนินไปสู่ความรุนแรงยิ่งขึ้น คริสพยายามแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นเมื่อแอนนี่ต้องเดินทางไปนรกเพราะการที่เธอฆ่าตัวตาย เขาตัดสินใจเสี่ยงภัยเดินทางไปช่วยแอนนี่ในนรกโดยที่ตัว

เขาเองอาจไม่สามารถกลับออกมาได้อีก เหตุการณ์ได้มาสู่จุดวิกฤตสูงสุดของเรื่องเมื่อคริสต้องตัดสินใจว่าจะอยู่เป็นเพื่อนแอนนี่ในนรกหรือกลับสวรรค์หลังจากที่เขาไม่สามารถทำให้แอนนี่จำเขาได้ ถ้าคริสกลับไปสวรรค์เขาก็จะมีความสุขอยู่ในสวรรค์ในจินตนาการของเขาและอยู่ร่วมกับลูกๆ แต่คริสตัดสินใจเลือกที่จะอยู่กับแอนนี่ ดังนั้นสิ่งที่เขาจะต้องพบคือการสูญเสียความทรงจำเขาก็จะเป็นเช่นเดียวกับแอนนี่และอยู่ในนรกแห่งนี้ตลอดไป การตัดสินใจของคริสที่เลือกจะอยู่กับแอนนี่เป็นการสนับสนุนแก่นเรื่องความรักที่สามารถทำทุกอย่างเพื่อคนที่ตัวเองรักได้ ดังนั้นการเลือกของคริสจึงไม่ใช่สิ่งที่เขาเกรงกลัวเพราะเขาทำด้วยความเต็มใจและเป็นความปรารถนาของคริสคือการได้อยู่ร่วมกับแอนนี่นั่นเอง

- การคลี่คลายปมเรื่อง

คือสภาพหลังจากที่จุดวิกฤตได้ผ่านพ้นไปแล้ว เงื่อนงำและปัญหาได้รับการแก้ไข หลังจากที่คริสตัดสินใจอยู่เป็นเพื่อนแอนนี่ เหตุการณ์ที่ไม่คาดฝันก็ได้เกิดขึ้นแอนนี่จำคริสได้ ในขณะที่เขากำลังจะสูญเสียความทรงจำ อาจเป็นเพราะความรักและเสียสละที่คริสมีต่อแอนนี่จึงทำให้เธอสามารถจำเขาได้ในวินาทีสุดท้าย ในภาพยนตร์แสดงให้เห็นว่าคริสและแอนนี่สามารถเอาชนะอุปสรรคต่างๆที่จะมาขัดขวางความรักของทั้งสองได้ในการที่จะอยู่ร่วมกันได้สำเร็จ ภาพยนตร์จบลงอย่างมีความสุข คริส แอนนี่และลูกๆได้กลับมาอยู่ร่วมกันอีกครั้งบนสวรรค์ แต่ทั้งสองตัดสินใจที่จะกลับไปเกิดใหม่อีกครั้งเพื่อที่จะได้พบและรักกันอีกครั้งหนึ่งซึ่งถือว่าเป็นประสบการณ์ร่วมที่ทั้งสองมีความสุขดังข้อความที่คริสกล่าวไว้ว่า

“ make difference choices, and experience the joy of finding each other again.”¹³

สังเกตได้ว่าเมื่อเงื่อนไขการไปเกิดใหม่คือความรัก ซึ่งเป็นพลังนำทางให้ทั้งสองอยู่ร่วมกันได้ทุกแห่ง ตอนจบของภาพยนตร์สร้างความประทับใจแก่ผู้ชมโดยคริสและแอนนี่ได้กลับมาพบกันอีกที่ทะเลสาบแห่งหนึ่งซึ่งคล้ายคลึงกับฉากเปิดเรื่อง

อย่างไรก็ตามถ้าพิจารณาจากโครงเรื่องของนวนิยายและภาพยนตร์ที่นำเสนอข้างต้น จะพบความแตกต่างของโครงเรื่องที่ดำเนินไปเพื่อแนวคิดหลักที่แตกต่างกัน นวนิยายจะมีโครงเรื่องที่แสดงทัศนะของตัวละครเอกที่มีต่อความเชื่อเรื่องชีวิตหลังความตาย ดังนั้นเหตุการณ์และรายละเอียดต่างๆจึงถูกนำเข้ามาเพื่ออธิบายความหมายต่างๆที่สนับสนุนแนวคิดที่ผู้แต่งต้องการนำเสนอ แต่เมื่อนำโครงเรื่องดังกล่าวมาดัดแปลงเป็นภาพยนตร์ รายละเอียดที่ปรากฏในโครงเรื่องเดิมเกินความเหมาะสมกับแนวคิดหลักที่ภาพยนตร์ต้องการนำเสนอในเวลาจำกัดในรูปแบบของ

¹³ What Dreams May Come, [Film]. Polygram Films, 1998.

สื่อ ภาพยนตร์ ดังนั้นผู้กำกับและผู้เขียนบทภาพยนตร์จึงต้องทำให้โครงเรื่องมีความกระชับยิ่งขึ้น และนำเสนอประเด็นที่เกี่ยวข้องกับความรักล้างความตายของตัวละครเอก จึงเป็นที่มาของความแตกต่างของโครงเรื่องที่ปรากฏในนวนิยายและภาพยนตร์

นอกจากนั้นจากการศึกษาโครงเรื่องของนวนิยายและภาพยนตร์เรื่อง *วอด ดรีมส์ เมย์ คัม* แล้วพบว่าโครงเรื่องมีความสัมพันธ์กับตำนานกรีกและวรรณคดีศาสนาในอดีต โดยเฉพาะเหตุการณ์ช่วงที่ตัวละครเอกเดินทางไปช่วยเหลือภรรยาในนรก ซึ่งผู้วิจัยจะทำการศึกษาในบทต่อไปเกี่ยวกับตำนานและศาสนาที่ปรากฏในนวนิยายและภาพยนตร์เรื่องดังกล่าว

2.2.3 ตัวละคร

การศึกษาตัวละครนับเป็นองค์ประกอบสำคัญในการเล่าเรื่อง เรื่องราวสามารถดำเนินตั้งแต่ต้นจนจบด้วยการกระทำของตัวละครต่างๆ ตัวละครที่ปรากฏในภาพยนตร์โดยเฉพาะตัวละครเอกจะมีลักษณะคล้ายคลึงกับนวนิยายในด้านบุคลิกลักษณะนิสัยใจคอโดยทั่วไป แต่ในภาพยนตร์อาจจะมีการเพิ่มและเปลี่ยนแปลงบทบาทของตัวละครต่างๆไปตามความเหมาะสมกับแก่นเรื่องที่ภาพยนตร์ต้องการนำเสนอ ดังนั้นแก่นเรื่องของนวนิยายและภาพยนตร์นอกจากจะเป็นตัวกำหนดโครงเรื่องของนวนิยายและภาพยนตร์ แล้วยังเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมและทัศนคติของตัวละครต่างๆที่ปรากฏในเรื่องให้มีลักษณะที่แตกต่างกัน

2.2.3.1 ตัวละครเอก

คริสเป็นตัวละครเอกในนวนิยายและภาพยนตร์เพราะเขามีบทบาทในการดำเนินเรื่อง ตั้งแต่ต้นจนจบ บทบาทที่คริสได้รับมีส่วนร่วมในการสนับสนุนแนวคิดหลักที่นวนิยายและภาพยนตร์ต้องการนำเสนอ จากการศึกษพบว่าบทบาทสำคัญที่คริสได้รับมี ดังนี้

- ผู้มีประสบการณ์ชีวิตหลังความตาย

บทบาทของคริสในฐานะผู้ที่ตายไปแล้วมีส่วนอย่างมากในการสนับสนุนแนวคิดเรื่องความเชื่อเรื่องชีวิตหลังความตาย การตายของคริสจะเป็นจุดเริ่มต้นของการแสวงหาความจริงเรื่องชีวิตหลังความตาย ในนวนิยายให้ความสำคัญแก่บทบาทดังกล่าวอย่างมาก คริสจะต้องเป็นผู้ถ่ายทอดเรื่องราวต่างๆในชีวิตหลังความตายให้แก่ผู้อ่าน ตั้งแต่การบรรยายความรู้สึกหลังจากที่ตายไปแล้ว สภาวะหลังความตายและการอธิบายความเชื่อต่างๆที่เกี่ยวกับผู้ที่ตายไปแล้ว รวมไปถึงการอธิบายความแตกต่างระหว่างสวรรค์และนรกจากประสบการณ์ที่ตนเองได้เห็น และอธิบายเรื่องการเวียนว่ายตายเกิดของมนุษย์และกฎแห่งกรรมให้ผู้อ่านได้ทราบ ดังนั้นคริสจึงเปรียบเสมือนตัวแทนของผู้แต่งในการนำเสนอความเชื่อที่สัมพันธ์กับศาสนา การเดินทางไปในดินแดนหลังความตายของ คริสจึงเป็นการเดินทางเพื่อแสวงหาความจริงและพิสูจน์ความเชื่อที่ว่าชีวิตหลังความตายมีจริงซึ่งมีการกล่าวถึงตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน อาจกล่าวได้ว่าเป็นการเดินทางเพื่อค้นหาความหมายของชีวิตและ

เป็นการค้นพบสัจธรรมในการดำเนินชีวิต คาดว่าจุดประสงค์ของการนำเสนอเรื่องราวชีวิตหลังความตายของคริสจะเป็นแบบอย่างให้มนุษย์หันมาทำความดี เพื่อที่ตายไปแล้วจะได้ไปเจอสิ่งที่ดี ในชีวิตหลังความตาย คริสจึงเป็นตัวละครเอกที่มีบทบาทสำคัญในการที่จะดึงดูดให้ผู้อ่านเชื่อในสิ่งที่ผู้แต่งนวนิยายต้องการนำเสนอ ในขณะที่บทบาทดังกล่าวในภาพยนตร์ผู้สร้างภาพยนตร์ไม่ให้ความสำคัญเท่าที่ควร แต่จะไปเน้นบทบาทของสามีและคนรักที่มีต่อภรรยา รวมไปถึงบทบาทของหัวหน้าครอบครัวและบทบาทความเป็นพ่อมากกว่า ทั้งนี้เพราะภาพยนตร์ต้องการแสดงให้เห็นว่าการตายของคริสไม่ได้ทำให้ความรักและความผูกพันที่มีต่อภรรยาและลูกลดลงเลย นอกจากนี้ยังแสดงให้เห็นว่าดินแดนหลังความตายเป็นจุดกำเนิดเรื่องราวแห่งความรักที่เป็นอมตะของคริสและแอนนี่อีกด้วย

- คนรักและสามี

เป็นบทบาทที่ได้รับความสนใจทั้งในนวนิยายและภาพยนตร์ หากแต่ภาพยนตร์จะให้ความสนใจในบทบาทของคนรักและสามีมากกว่านวนิยาย เพราะบทบาทดังกล่าวแสดงให้เห็นแนวคิดหลักของภาพยนตร์ที่ต้องการนำเสนออย่างชัดเจน ดังนั้นผู้ชมภาพยนตร์มักจะเห็นคริสสวมบทบาทของคนรักและสามีในฉากรักโรแมนติกหลายฉากด้วยกัน ทั้งนี้เพื่อแสดงให้เห็นความรักและผูกพันที่คริสมีต่อภรรยา ในขณะที่นวนิยายมุ่งที่จะให้คริสรับบทบาทของผู้บอกเล่าเรื่องราวชีวิตและดินแดนหลังความตายมากกว่า จากการศึกษาโครงเรื่องของนวนิยายและภาพยนตร์พบว่าใช้ โครงเรื่องของตำนานออร์เฟอุสมาเป็นเหตุการณ์ช่วงหนึ่งของเรื่อง คือตอนที่คริสเดินทางไปตามหาภรรยาในนรกหลังจากที่เขาเสียชีวิตแล้ว เหตุการณ์ช่วงดังกล่าวนี้เองที่คริสและแอน(แอนนี่)ได้รับการพิจารณาให้เป็นตัวละครที่ผู้แต่งนวนิยายและผู้สร้างภาพยนตร์นำมาจากตำนาน ซึ่งทำให้เกิดแนวคิดสำคัญสองประการคือ เป็นทั้งเรื่องราวเกี่ยวกับชีวิตหลังความตาย และเรื่องราวที่เกี่ยวกับความรักและการผจญภัย บทบาทของคนรักและสามีทั้งในนวนิยายและภาพยนตร์ที่ถ่ายทอดออกมานั้นมีลักษณะที่คล้ายคลึงกันคือ คริสเป็นสามีที่รักภรรยามากและมีความผูกพันกันอย่างลึกซึ้ง เขากล้าเสี่ยงอันตรายเพื่อที่จะนำภรรยาของเขากลับมาจากนรก ซึ่งเชื่อว่าทั้งนวนิยายและภาพยนตร์ได้นำเอาตัวละครจากตำนานออร์เฟอุสมาใช้พร้อมๆกับโครงเรื่องของตำนาน เพื่อเสริมให้เรื่องราวน่าสนใจและชวนติดตามยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังมีการดัดแปลงตัวละครที่รับมาจากตำนานให้เหมาะสมกับแนวคิดหลักที่นวนิยายและภาพยนตร์ต้องการนำเสนออีกด้วย

- หัวหน้าครอบครัวและพ่อ

บทบาทของหัวหน้าครอบครัวและความเป็นพ่อแทบจะไม่ได้กล่าวถึงเลยในนวนิยาย เพราะนวนิยายไม่ได้มุ่งแสดงความรักและความผูกพันภายในครอบครัวโดยเฉพาะระหว่างพ่อกับลูกๆ บทบาทของลูกๆ ไม่มีผลต่อการดำเนินเรื่อง มีการกล่าวในตอนต้นเรื่องเพียงแต่ว่าลูกๆ เสียใจต่อการจากไปของพ่อและยังคงรักและระลึกถึงพ่อเสมออย่างที่แม่เรียกถึงพ่อไว้ในไดอารี่ ดังนี้

“ I know he loved me. Sometime he'd put his arms around me and tell me directly, tell me that he had great faith in my future. I sent him notes and told him he was the 'best Daddy' in the world and I loves him - but I wish I'd told him in person more.”¹⁴

การพรรณนาของลูกสาวไวโนไดอารี่แสดงให้เห็นว่าคริสเป็นพ่อที่ดีและเป็นที่รักของลูกๆ แต่ก็เป็นเพียงแค่การกล่าวถึงพ่อและบทบาทของความเป็นพ่อแต่ตอนต้นเรื่องเท่านั้น หลังจากนั้น บทบาทของลูกๆ ก็หายไป และเรื่องที่ยังดำเนินต่อไปจะเป็นเรื่องราวของคริสและภรรยาในชีวิตหลังความตายตลอดทั้งเรื่อง

เมื่อเทียบกับภาพยนตร์ผู้กำกับภาพยนตร์เปิดเรื่องโดยให้ลูกเสียชีวิตลงด้วยอุบัติเหตุทางรถยนต์ แต่บทบาทของลูกไม่ได้หมดไป ลูกสองคน(เจียนและแมรี่) ยังมีส่วนช่วยเสริมบทบาทของความเป็นหัวหน้าครอบครัวและพ่อที่ดีของคริส การที่คริสสามารถจำได้ว่าอัลเบิร์ตและลีโอนาคือลูกชายและลูกสาวของเขานั้นแสดงให้เห็นถึงความผูกพันที่พ่อลูกมีต่อกัน ความรักที่คริสมีให้ลูกทั้งสองทำให้เขาจำลูกของเขาได้แม้ทั้งสองจะไม่ได้อยู่ในร่างเดิม การเป็นหัวหน้าครอบครัวที่ดีปรากฏชัดเจนเมื่อคริสตัดสินใจที่จะเป็นผู้ไปช่วยเหลือแม่ของลูกๆ ในนรกเพื่อครอบครัวจะได้กลับมาอยู่ร่วมกันอีกครั้งโดยให้ลูกๆ รออยู่ที่สวรรค์ ในตอนใกล้จบฉากที่พ่อแม่ลูกได้กลับมาอยู่ร่วมกันบนสวรรค์อีกครั้งจึงเป็นการแสดงให้เห็นว่าคริสได้ทำหน้าที่ของสามีและพ่อที่จะนำความสงบสุขกลับคืนมาสู่ครอบครัวอีกครั้งหนึ่ง

อย่างไรก็ตาม บทบาทของคนรักและสามีรวมไปถึงบทบาทของหัวหน้าครอบครัวและพ่อถูกสร้างเพิ่มเติมจากในภาพยนตร์ เพื่อให้บทบาทดังกล่าวมีส่วนในการสนับสนุนแนวคิดเรื่องความรักและความผูกพันภายในครอบครัว ซึ่งเป็นวัตถุประสงค์หลักที่ภาพยนตร์ต้องการนำเสนอ

¹⁴ Ibid., p. 45.

2.2.3.2 แอน(แอนนี่)

บทบาทของแอนในนวนิยายและภาพยนตร์มีความสำคัญต่อการพัฒนาโครงเรื่องไปสู่ภาวะวิกฤตของเรื่อง การฆ่าตัวตายของเธอเป็นสาเหตุที่ทำให้คริสต้องเดินทางไปนรกเพื่อตามเธอกลับมา บทบาทที่เธอได้รับในนวนิยายและภาพยนตร์มีส่วนช่วยในการสนับสนุนแนวคิดหลักของเรื่องให้เด่นชัดยิ่งขึ้น โดยบทบาทที่สำคัญของเธอมือ ดังนี้

- ผู้ที่ไม่เชื่อเรื่องชีวิตหลังความตาย

เรื่องของชีวิตหลังความตายที่ผู้แต่งนวนิยายนำเสนอเป็นเรื่องของความเชื่อทางศาสนาที่ไม่สามารถพิสูจน์ได้ จึงมีเพียงคนบางกลุ่มที่เชื่อว่าชีวิตหลังความตายมีจริง ในกรณีของแอนเป็นตัวละครที่มารับบทบาทแทนกลุ่มคนที่ไม่เชื่อในชีวิตหลังความตายดังทัศนคติที่เธอแสดงต่อเรื่องดังกล่าว เช่น

“Perry may have certain power; I'm not denying that. But he hasn't convinced me that there's anything after life, I know there isn't, Richard, I know your father's gone and we have to.”¹⁵

ดังนั้นแอนตัดสินใจฆ่าตัวตายเพราะเธอไม่เชื่อว่าเธอจะได้รับผลแห่งการกระทำนั้นในชีวิตหลังความตาย บทบาทของเธอเป็นตัวอย่างของผู้ที่ขาดความเชื่อและศรัทธาในสิ่งที่ไม่สามารถพิสูจน์ได้ เมื่อสถานการณ์คลี่คลายแอนยอมรับว่าคริสมีชีวิตหลังความตาย เธอจึงสามารถไปจากรนรกได้ ผู้แต่งพยายามสร้างเงื่อนไขให้แอนในเรื่องความเชื่อเพื่อช่วยสนับสนุนแนวคิดที่ต้องการนำเสนอ เนื่องจากแอนเชื่อว่าชีวิตหลังความตายมีจริงเรื่องก็จะสามารถคลี่คลายไปในทางที่ดีและจบลงได้

ในขณะที่ภาพยนตร์ แอนนี่ไม่ได้กล่าวถึงทัศนคติที่เธอมีต่อความเชื่อเรื่องชีวิตหลังความตาย เนื่องจากในภาพยนตร์ไม่ได้ต้องการนำเสนอทัศนคติดังกล่าวผ่านตัวละครต่างๆของเรื่อง การฆ่าตัวตายของแอนนี่เกิดขึ้นเพราะเธอไม่ต้องการทนทุกข์กับการอยู่โดยลำพัง และเธอจะได้ไปอยู่ร่วมกับสามีและลูกที่ตายไปแล้ว จากการสนทนากับลูกสาวเรื่องแคร์รี่สุนัขที่ป่วยหนัก แอนตัดสินใจให้หมอฉีดยาให้มันตายเพื่อไม่ให้มันต้องทรมานกับโรคที่เป็นอยู่ต่อไป เหตุการณ์ในฉากนี้แสดงให้เห็นว่าแอนนี่ใช้วิธีในการฆ่าตัวตายเพื่อดับความทุกข์ทรมานที่ต้องเผชิญอยู่ในขณะนั้น การฆ่าแคร์รี่และการฆ่าตัวตายของเธอเป็นวิธีแก้ปัญหาในแบบเดียวกัน เพราะเธอเชื่อว่าการตายเป็นวิธีแก้ปัญหาที่ดี

¹⁵ Richard Matheson, *What Dreams May Come*, p. 37.

ที่สุดสำหรับดับความทุกข์ทรมาน แอนนี่น่าจะเชื่อเรื่องชีวิตหลังความตายจากการที่เธอปลอมไม่ให้แมรีเป็นห่วงแค่นี้ว่า “...Um she'll go where we all go...and how can be bad ? ”¹⁶ จากคำพูดดังกล่าวแอนนี่น่าจะเชื่อว่าชีวิตหลังความตายมีจริงโดยไปอยู่ที่ใดสักแห่งหนึ่ง ซึ่งเธอก็ไม่รู้ว่าเป็นที่ใด แต่เป็นที่ที่วิญญาณทุกคนจะเดินทางไปเช่นเดียวกัน แสดงให้เห็นว่าภาพยนตร์ไม่เน้นว่าแอนนี่มีความคิดที่ขัดแย้งกับความเชื่อเรื่องชีวิตหลังความตาย แต่วิธีการปฏิบัติในการแก้ไขปัญหาของเธอไม่ถูกต้องจึงทำให้เธอต้องไปใช้ชีวิตหลังความตายในนรกแทน ข้อความที่เธอพูดกับตัวเองก่อนฆ่าตัวตายแสดงให้เห็นว่าปัญหาของเธอคือการสูญเสียคนที่ตนเองรักไปหมด และการแก้ปัญหาของเธอคือการหนีให้พ้นจากความทุกข์และเธอก็จะสามารถตามสามีและลูกไปยังโลกของคนตาย

“ I swear that California is the strangest place. They're sort of push you into it so that you can't get done before your shirk commits you tough legislation there. Mine is suspicious, another week, he might commit me...for my own safety. [Ann brushes her hair.] I had the husband and love. I was to have, 2 spectacular children...blessings no one would dare expect from anything as arbitrary as life, and truth in simply... that's over...just this one loose end to ravel up. [She picks an album to see the pictures on the bed.] I don't get to see, Good-bye. You're dead, and I blew that. I don't get to say Good-bye...but I'll tell you what : I'll cross what ever distance there is. I send you my love. ”¹⁷

หรือแม้แต่ตอนที่แอนนี่ไปอยู่นรกแล้ว สาเหตุที่แอนนี่จำคริสไม่ได้ก็ไม่เกี่ยวกับการที่เธอไม่เชื่อว่าคริสจะมีชีวิตหลังความตาย แต่เป็นเพราะเธอยังยึดติดและผูกพันกับอดีตก่อนที่เธอจะตาย ยิ่งเธอรักคริสมากเท่าใด เธอก็ไม่สามารถหลุดจากความทรงจำที่เจ็บปวดต่อการสูญเสียลูกและคนรักลงได้

ดังนั้นนวนิยายและภาพยนตร์จึงนำเสนอแนวคิดที่แตกต่างกันในประเด็นเรื่องชีวิตหลังความตาย ในนวนิยายนำเสนอทัศนคติที่มีต่อความเชื่อของตัวละครมีผลต่อชะตาชีวิตของตัวละคร ส่วนภาพยนตร์แสดงให้เห็นว่าความรักและความพลัดพรากมีผลต่อชะตาชีวิตของตัวละครตลอดทั้งเรื่อง

¹⁶ *What Dreams May Come*, [Film]. Polygram Films.

¹⁷ *Ibid.*

- คนรักและภรรยา

บทบาทคนรักและภรรยาเป็นบทบาทที่ปรากฏในนวนิยายและภาพยนตร์ แต่ถ้าจะเปรียบเทียบว่าแอน(แอนนี่)ในนวนิยายและภาพยนตร์ ตัวละครใดมีการแสดงบทบาทคนรักและภรรยาในการดำเนินเรื่องแล้ว อาจกล่าวได้ว่าแอนในนวนิยายได้รับบทบาทคนรักและภรณยาน้อยกว่าในภาพยนตร์ เพราะบทบาทส่วนใหญ่ให้ความสำคัญแก่คริส ซึ่งบรรยายการเดินทางไปสวรรค์และนรก ในขณะที่ภาพยนตร์ให้ความสำคัญต่อบทบาทคนรักและภรรยาของแอนนี่เป็นอย่างมาก ในภาพยนตร์ผู้ชมจะได้เห็นชีวิตของคริสและแอนนี่ไปพร้อมๆกัน โดยคริสอยู่ในสวรรค์และแอนนี่อยู่บนโลก ผู้ชมจะได้รับรู้ตลอดเวลากว่าแม้ตัวละครจะอยู่กันคนละที่ แต่ทั้งสองก็อาลัยอาวรณ์และทรมาณต่อการแยกจากกัน สาเหตุที่ภาพยนตร์ให้ความสำคัญต่อบทบาทคนรักและภรรยาของแอนนี่เพราะต้องการนำเสนอเรื่องราวของคู่รักคู่หนึ่ง ดังนั้นบทบาทที่ทั้งคริสและแอนนี่ได้รับจึงมีความสำคัญค่อนข้างจะเท่ากัน ผู้กำกับภาพยนตร์ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับบทแอนนี่ในภาพยนตร์กล่าวว่า “เราต้องการนักแสดงที่สามารถทำให้คนดูเชื่อว่า เธอเหมาะสมคู่ควรกับคริสและทั้งสองเป็นเนื้อคู่กัน”¹⁸ เป็นการแสดงให้เห็นว่าผู้กำกับภาพยนตร์ให้ความสำคัญแก่บทบาทคู่รักของคริสและแอนนี่เท่าเทียมกัน เพื่อที่จะเน้นภาพลักษณ์ของคู่รักที่เป็นอมตะและสื่อแนวคิดเรื่องอานุภาพของความรักเป็นสำคัญ อย่างไรก็ตาม แม้ว่าบทบาทของแอนในนวนิยายจะเป็นแค่การกล่าวถึงความผูกพันที่ทั้งสองมีต่อกันตอนที่มีชีวิตอยู่ แต่เมื่อคริสมาตามหาแอนในนรกบทบาทคนรักและภรรยาของแอนนั้นก็กลับมีความสำคัญมากขึ้น คริสต้องแสดงให้เห็นว่าเขารักแอนมากเพียงใดและพร้อมที่จะอยู่กับเธอในนรกถ้าเขาไม่สามารถพาเธอออกไปได้ เช่นเดียวกับที่แอนต้องแสดงให้เห็นว่าเธอผูกพันอยู่กับอดีตและเป็นทุกข์ที่สามีจากไปจนไม่สามารถหนีมาจากนรกได้ ดังนั้นเหตุการณ์ในช่วงดังกล่าวจะเป็นช่วงที่นวนิยายแสดงให้เห็นความรักที่คริสและแอนมีต่อกัน และคาดว่าภาพยนตร์ได้นำเอาเนื้อเรื่องของนวนิยายช่วงดังกล่าวไปดัดแปลงเป็นบทภาพยนตร์ โดยดัดแปลงเพียงเล็กน้อยให้เหมาะสมกับโครงเรื่องและแนวคิดของภาพยนตร์ ในฉากเหล่านี้จึงมีบทสนทนาและเหตุการณ์คล้ายคลึงกับในนวนิยายมาก และเหตุการณ์ช่วงดังกล่าวนี้เอง ที่ทำให้แนวคิดหลักของภาพยนตร์มีลักษณะโดดเด่นในเรื่องของอานุภาพของความรัก ในตอนคลี่คลายของเรื่อง ภาพยนตร์แตกต่างจากนวนิยาย คือคริสและแอนนี่ได้กลับไปครองรักกันบนสวรรค์ทำให้ภาพยนตร์จบอย่างมีความสุขและเป็นภาพยนตร์แนวรักโรแมนติกที่สมบูรณ์

¹⁸ “อย่าหมายให้ความตายทำร้ายเรา,” *สตาร์พิคส์* (บ็อกซ์แรก พฤศจิกายน 2541) :129.

อย่างไรก็ตาม สำหรับบทบาทของคนรักและภรรยาของคริสนั้นเป็นตัวละครที่ดัดแปลงมาจากตัวละครที่ปรากฏในตำนานออร์เฟอุสเช่นเดียวกับคริสดังที่ได้กล่าวไปแล้ว บทบาทของแอนทำให้เธอมีลักษณะแตกต่างไปจากตัวละครในตำนานอย่างไรนั้น ผู้วิจัยจะได้ทำการศึกษาต่อไป

2.2.3.3 อัลเบิร์ต

อัลเบิร์ตเป็นผู้ให้คำแนะนำและคำปรึกษาในการแก้ไขปัญหาต่างๆแก่คริส ทำให้เขาสามารถผ่านพ้นอุปสรรคต่างๆไปได้ทั้งในนวนิยายและภาพยนตร์ ดังนั้นจึงมีอิทธิพลในการนำเสนอแนวคิดต่างๆให้ คริสอย่างมาก บทบาทที่เขาได้รับในเรื่องมีดังต่อไปนี้

- ผู้นำทางสู่ชีวิตหลังความตาย

ในนวนิยายและภาพยนตร์ อัลเบิร์ตเป็นตัวละครสำคัญที่มีบทบาทในการนำเสนอแนวคิดเรื่องชีวิตหลังความตาย เขาแนะนำให้คริสรู้จักการใช้ชีวิตในสวรรค์และปรับตัวเองให้เข้ากับสถานภาพหลังความตาย รวมไปถึงเป็นเพื่อนร่วมเดินทางไปในรกเพื่อติดตามหาภรรยาด้วย ในนวนิยายผู้แต่งวางบทบาทของอัลเบิร์ตให้เป็นญาติของคริสในตอนที่เขายังมีชีวิตอยู่ เมื่อเขาตายแล้วได้มาทำหน้าที่คอยพิทักษ์ดูแลคริสเหมือนเทพคุ้มครอง(guardian angel) ตามความเชื่อของศาสนา จากการบรรยายของคริสแสดงให้เห็นว่าผู้แต่งสร้างตัวละครอัลเบิร์ตให้มีลักษณะเหมือนเทวดาฝรั่ง อัลเบิร์ตมีรัศมีรอบตัว ใส่กระโปรงสีกลมกลืนกับรัศมีที่อยู่รอบตัวของเขา กระโปรงยาวมีจีบรอบตัวอย่างสวยงาม มีแถบผ้าสีทองพันโดยรอบ แต่ไม่สวมรองเท้า นอกจากนี้เขายังมีหน้าที่ในการช่วยปลดปล่อยวิญญาณที่หลงทางอยู่ในนรก

ส่วนในภาพยนตร์ อัลเบิร์ตมีบทบาทเช่นเดียวกับในนวนิยาย แต่จะไม่เน้นความเชื่อทางศาสนา กล่าวคือไม่นำเสนอตัวละครอัลเบิร์ตในลักษณะของเทวดาคุ้มครองคริส ไม่มีรัศมีรอบตัว แต่งกายในชุดขาวทั้งตัวแต่เป็นชุดสากล ไม่ใช่ชุดเทวดาเช่นเดียวกับในนวนิยาย เมื่อเดินทางไปยังนรก อัลเบิร์ตสวมชุดดำสากล สีของเครื่องแต่งกายเป็นการแสดงให้เห็นความแตกต่างของสถานที่ซึ่งตัวละครเดินทางไปในเชิงสัญลักษณ์ สีขาวเป็นสัญลักษณ์ของความบริสุทธิ์และสิ่งดีงาม อัลเบิร์ตจึงแต่งกายในชุดขาวเมื่ออยู่บนสวรรค์ สีดำเป็นสัญลักษณ์ของความชั่วร้ายและอันตราย อัลเบิร์ตจึงแต่งชุดดำเมื่อเดินทางไปในนรก เห็นได้ว่าสีของเครื่องแต่งกายมีความสอดคล้องกับสถานที่ที่ตัวละครเดินทางไป

อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาพบว่าตัวละครอัลเบิร์ตมีความน่าสนใจทั้งในนวนิยายและภาพยนตร์ เนื่องจากมีลักษณะเหมือนตัวละครที่ปรากฏในวรรณคดีศาสนาเรื่อง *The Divine Comedy* ของดันเต ผู้วิจัยจะทำการศึกษารูปแบบบทบาทของตัวละครดังกล่าวในส่วนที่เกี่ยวข้องกับวรรณคดีศาสนาที่ปรากฏในนวนิยายและภาพยนตร์ในบทต่อไปของวิทยานิพนธ์

- ลูกชาย

บทบาทดังกล่าวเป็นบทบาทที่เกิดขึ้นหลังจากการดัดแปลงนวนิยายเป็นภาพยนตร์ อัลเบิร์ตในภาพยนตร์มีลักษณะที่แตกต่างไปจากอัลเบิร์ตในนวนิยาย เนื่องจากความสัมพันธ์ที่มีต่อคริสในฐานะลูกชาย ในตอนที่คริสรู้ว่าอัลเบิร์ตคือลูกชาย บทบาทของเพื่อนและผู้ให้คำแนะนำต่างๆ ทั้งในสวรรค์และนรกจึงเปลี่ยนเป็นบทบาทของลูกชาย ที่มีหน้าที่คอยช่วยเหลือพ่อในดินแดนหลังความตายที่ภาพยนตร์ได้ปูเรื่องไว้แต่เปิดเรื่อง เพื่อให้ลูกสองคนที่จากไปได้กลับมาสัมผัสบทบาทอีกครั้ง ภาพยนตร์แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของตัวละครต่างๆ ที่เชื่อมโยงมาหาตัวละครเอกของเรื่องโดยอยู่ภายใต้ความรักและความผูกพันที่มีต่อกัน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการนำเสนอแนวคิดเรื่องความรัก ความผูกพันภายในครอบครัว

2.2.3.4 ลีโอนา

ลีโอนาเป็นตัวละครที่ปรากฏทั้งในนวนิยายและภาพยนตร์ คริสพบลีโอนาในสวรรค์ เธอพาเขาเที่ยวชมสวรรค์ บทบาทที่เธอได้รับมี ดังนี้

- ผู้นำทางในสวรรค์

ในนวนิยายและภาพยนตร์ ลีโอนาคือผู้คอยให้ความช่วยเหลือคริสในช่วงเวลาที่อยู่บนสวรรค์ ในนวนิยายเธอพาคริสไปสำนักบันทึกประวัติเพื่อถามอายุขัยของแอนก่อนที่เธอจะมาอยู่ร่วมกับเขา การไปยังสำนักบันทึกประวัติน่าจะเป็นจินตนาการของผู้แต่งที่ต้องการเสริมเรื่องให้น่าสนใจ และนำไปสู่ความเชื่อเรื่องชีวิตหลังความตายมีจริง จึงมีประเด็นเรื่องอายุขัยของผู้ตายก่อนที่จะเดินทางมายังดินแดนหลังความตาย ส่วนในภาพยนตร์เธอพาคริสเที่ยวชมเมืองสวรรค์ในจินตนาการของเธอ และที่เมืองสวรรค์แห่งนี้เป็นที่ซึ่งคริสได้รู้ว่าลีโอนาคือลูกสาวของเขา

- ลูกสาว

ความแตกต่างที่เห็นได้ชัดเจนระหว่างนวนิยายและภาพยนตร์คือการเพิ่มบทบาทของลีโอนาให้เป็นลูกสาวของคริสในภาพยนตร์ นอกจากลีโอนาจะเป็นเพื่อนคริสตอนที่อยู่บนสวรรค์แล้ว เธอยังมีความสัมพันธ์ในฐานะลูกเช่นเดียวกับอัลเบิร์ต ดังนั้นอัลเบิร์ตและลีโอนาจึงเป็นตัวละครที่ได้รับการเพิ่มบทบาทเมื่อนำมาดัดแปลงเป็นภาพยนตร์ความสัมพันธ์ของตัวละครที่มีต่อกันสร้างความประหลาดใจแก่ผู้ชมและทำให้เรื่องน่าติดตามยิ่งขึ้น ส่วนนวนิยายไม่ได้ให้ความสำคัญกับตัวละครที่เป็นลูกๆของคริสมากนัก เนื่องจากเน้นหนักไปที่ประสบการณ์ที่คริสได้รับในการเดินทางทั้งในสวรรค์และนรก ดังนั้นลูกสี่คนของคริสคือ ริชาร์ด หลุยส์ แมรีและเอียน จึงเป็นเพียงตัวละครที่มีบทบาทในตอนต้นเรื่องเพื่อแสดงความเสียใจต่อการจากไปของตัวละครเอก แต่ในภาพยนตร์ได้เลือกเอาตัวละครลูกสองตัวไปสร้างบทบาทใหม่คือแมรีและเอียนซึ่งมีบทบาทมาก เมื่อเทียบกับในนวนิยาย เพราะแมรีและเอียนต่างไปปรากฏตัวในชีวิตหลังความตายของคริสและช่วยเหลือพ่อในการตามหาแม่

2.2.3.5 คนนำทาง

คนนำทางเป็นตัวละครที่เพิ่มขึ้นในภาพยนตร์ มีส่วนช่วยเหลือคริสในการตามหาแอนนี่ บทบาทที่ได้รับมี ดังนี้

- คนนำทางไปนรก

บทบาทของคนนำทางมีความน่าสนใจ เนื่องจากมีความสัมพันธ์กับตัวละครที่ปรากฏในตำนานโลกใต้พิภพ(Myth of Underworld)ของกรีก และยังช่วยสนับสนุนแนวคิดเรื่อง ดินแดนในชีวิหลังความตาย

- ครู

บทบาทของครูมีลักษณะคล้ายบทบาทของเจียนและแมรีที่มาปรากฏตัวในตอน คริสเดินทางมาสวรรค์และนรกแล้ว คริสพบว่าคนที่เขารู้จักในชีวิหลังความตาย แท้จริงแล้วคือคนที่เขา มีความผูกพันด้วยก่อนตายทั้งสิ้น คริสรู้ว่าแทรกเกอร์คนที่นำทางเขาไปยังนรกและผจญภัยในนรกไปพร้อมกับเขา แท้จริงก็คือครูคนแรกที่สอนวิชาการแพทย์ให้แก่เขา ดังนั้นตัวละครดังกล่าวจึงแสดงให้เห็นความรักที่ครูมีต่อศิษย์และพยายามช่วยเหลือให้เขาสมหวังในการตามหาคนรัก

ตัวละครต่างๆที่กล่าวมาข้างต้นมีส่วนในการสนับสนุนแนวคิดที่นำเสนอแตกต่างกันในนวนิยายและภาพยนตร์ต้องการนำเสนอ

2.2.4 แก่นเรื่อง

แก่นเรื่องเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในวรรณกรรมประเภทเรื่องเล่า แก่นเรื่องคือ ทศนะที่ผู้แต่งแสดงให้เห็นถึงธรรมชาติอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างของมนุษย์ หรือทศนะที่ผู้แต่งมีต่อโลกแล้วนำมาแสดงให้ประจักษ์แก่ผู้อ่านโดยใช้เรื่องเล่าเป็นเครื่องมือในการสื่อสาร แก่นเรื่องจึงเป็นจุดมุ่งหมายอันเป็นแก่นกลาง หรือเป็นแนวคิดหลักของเรื่อง หรือเป็นสารที่ผู้แต่งต้องการสื่อมายังผู้อ่าน¹⁹ ในการศึกษานวนิยายและภาพยนตร์พบว่ามี ความแตกต่างในการนำเสนอแนวคิดต่างๆผ่านการเล่าเรื่องด้วยสื่อที่แตกต่างกัน นวนิยายสามารถเล่าเรื่องได้ด้วยเวลาที่ไม่จำกัด แต่ในภาพยนตร์เนื่องด้วยเวลาที่จำกัด นักเขียนบทภาพยนตร์และผู้กำกับภาพยนตร์จะพิจารณาเลือกแนวคิดหลักและโครงเรื่องที่จะนำเสนอในภาพยนตร์²⁰ ดังนั้นการแสดงของตัวละครต่างๆและบทสนทนา

¹⁹ กุหลาบ มัลลิกะมาส, วรรณคดีวิจารณ์ (กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2539), หน้า 107-108 , อ้างถึงใน รัญญา สังขพันธานนท์, วรรณกรรมวิจารณ์ (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์นาค, 2539), หน้า 182.

²⁰ Linda Seger, ed., The Art of Adaptation :Turning Fact and Fiction into Film (New York : Henry Holt and Company,Inc., 1992), p.139.

ล้วนแล้วแต่สนับสนุนแนวคิดหลักที่ภาพยนตร์ต้องการนำเสนอ ซึ่งอาจคล้ายคลึงกับแนวคิดหลักหรือแนวคิดรองในนวนิยายก็ได้

นวนิยายนำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับความเชื่อทางศาสนาซึ่งภาพยนตร์เลี้ยงไปเสนอแนวคิดเกี่ยวกับความรักแทน เพราะแนวคิดในนวนิยายมีเนื้อหาที่ไม่สอดคล้องกับแนวคิดที่ผู้สร้างบทภาพยนตร์ให้ความสนใจ สก็อตต์ ครอฟ (Scott Croff) ผู้อำนวยการฝ่ายบริหารในการผลิตภาพยนตร์กล่าวว่า “ ความคิดเกี่ยวกับเนื้อคู่ที่รักกันตราบนานเท่านาน แม้แต่ความตายก็ไม่อาจพรากทั้งสองจากกัน...เป็นความคิดที่พิเศษสุด ” และ “ การที่หนังกล้านำเสนอเกี่ยวกับความตาย การพลัดพรากที่น่าสะพรึงกลัวเพื่อบอกถึงพลาญภาพของรักแท้ทำให้หนังเรื่อง *What Dreams May Come* ที่นำเสนอแตกต่างไปจากหนังเรื่องอื่นในปัจจุบัน”²¹ จากคำกล่าวข้างต้นแสดงให้เห็นว่าผู้สร้างภาพยนตร์ให้ความสนใจในการนำเสนอประเด็นเรื่องความรักมาดัดแปลงเป็นภาพยนตร์ มากกว่าที่จะนำเสนอแนวคิดเรื่องชีวิตหลังความตายเช่นเดียวกับในนวนิยาย ดังนั้นแนวคิดหลักของนวนิยายและภาพยนตร์จึงเป็นที่มาของการดัดแปลงองค์ประกอบต่างๆของการเล่าเรื่องในนวนิยายและภาพยนตร์เรื่อง *วอด ครีมส์ เมย์ คัม*

2.2.5 ฉาก

ฉากเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ให้ความกระจ่างในสิ่งที่เป็นรูปธรรมแก่ผู้อ่านนวนิยายได้ดีที่สุด และฉากในภาพยนตร์เป็นองค์ประกอบสำคัญในการดึงดูดความสนใจจากผู้ชมจากตัวละครต่างๆที่ปรากฏในเรื่อง นอกจากนี้ฉากในนวนิยายและภาพยนตร์ยังมีความหมายต่อองค์ประกอบอื่นๆในการเล่าเรื่องอีกด้วย ออบรามส์กล่าวไว้ว่า “ฉากในเรื่องเล่าคือสถานที่ เวลาทางประวัติศาสตร์ และเงื่อนไขแวดล้อมทางสังคมที่เหตุการณ์ในเรื่องนั้นเกิดขึ้น”²² ในการวิเคราะห์ฉากในนวนิยายและภาพยนตร์พบว่าฉากและสถานที่มีความสำคัญต่อการดำเนินเรื่อง สถานที่ในนวนิยายและภาพยนตร์มักเป็นสิ่งที่สามารถอธิบายสภาพชีวิตตัวละคร และบางครั้งเป็นเสมือนสัญลักษณ์ของชะตาชีวิตตัวละคร²³ ในนวนิยายและภาพยนตร์ฉากและเหตุการณ์ในดินแดนหลังความตายได้รับอิทธิพลจากตำนาน ศาสนาและวรรณกรรมศาสนาของดินแดน นอกจากนั้นฉากและ

²¹ “อย่าหมายให้ความตายทำร้ายเรา,” *สตาร์พิคส์*, หน้า 128.

²² M.H. Abrams, *Glossary of Literature Terms*, (New York : Holt Rinchart and Winston, Inc., 1957), p.157, อ้างถึงใน ธัญญา สังขพันธานนท์, *วรรณกรรมวิจารณ์*, หน้า 31.

²³ อัมพร เสงี่ยมวิบูล, “จากนวนิยายสู่ภาพยนตร์ : กรณีศึกษาเรื่อง “ฟร็อม เอ็มเพอร์เรอร์ ทู ซิติเซ่น” และเรื่อง “เดอะ ลาสท์ เอ็มเพอร์เรอร์,” หน้า 190.

เหตุการณ์ในสวรรค์และนรกยังเกิดจากจินตนาการของผู้แต่งนวนิยายและผู้สร้างภาพยนตร์ ให้สอดคล้องกับแนวคิดที่นวนิยายและภาพยนตร์ต้องการนำเสนอ ในบทนี้ผู้วิจัยจะเน้นการวิเคราะห์ฉากที่มีส่วนสนับสนุนแนวคิดในนวนิยายและภาพยนตร์นอกเหนือไปจากฉากที่ได้อิทธิพลจากศาสนาและตำนาน

จากการศึกษาพบว่า นวนิยายและภาพยนตร์ใช้สถานที่สามแห่งเป็นตัวแทนการถ่ายทอดสภาพชีวิตของตัวละครในการนำเสนอแนวคิดเรื่องชีวิตหลังความตายและความรักหลังความตาย โดยสถานที่แรกคือ **โลกมนุษย์** เป็นดินแดนที่คริสและภรรยาได้มีโอกาสพบกัน รักกัน และแยกจากกันด้วยความตาย สถานที่แห่งที่สองคือ **สวรรค์** เป็นดินแดนแห่งความสุขและความรื่นรมย์แห่งจินตนาการที่ต่อเติมความฝันบนโลกของตัวละครให้สมบูรณ์ และสถานที่สุดท้ายคือ **นรก** เป็นสถานที่ซึ่งเต็มไปด้วยความน่ากลัว สำหรับกักขังวิญญาณที่ทำบาปตามความเชื่อทางศาสนา สถานที่ดังกล่าวเป็นที่ซึ่งคริสต้องเดินทางไปช่วยเหลือคนรัก จึงเป็นสถานที่แห่งการผจญภัยของคริสด้วย ดังนั้นสถานที่จึงมีความสำคัญในการช่วยสนับสนุนองค์ประกอบต่างๆของการเล่าเรื่องให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2.2.5.1 ฉากในนวนิยาย

ฉากในนวนิยายประกอบไปด้วยฉากที่เสริมให้แนวคิดเรื่องชีวิตหลังความตายน่าสนใจยิ่งขึ้น ดังนี้

- ฉากโลกมนุษย์

ฉากบนโลกพบตอนเปิดเรื่อง ผู้แต่งนำเสนอฉากที่เป็นสภาพการดำเนินชีวิตของตัวละครเอกหลังความตายแต่ยังคงวนเวียนอยู่บนโลกมนุษย์ คริสพบกับบรรยากาศภายในบ้านที่เต็มไปด้วยความห่อหุ้มและเศร้าสร้อยของคนในครอบครัว ฉากบนโลกมนุษย์ในนวนิยายไม่ได้ถูกกล่าวถึงเท่าใดนัก เนื่องจากผู้แต่งให้ความสำคัญกับฉากการเดินทางไปยังสวรรค์และนรกมากกว่า เพราะจะช่วยให้ผู้อ่านเกิดจินตภาพดินแดนหลังความตายชัดเจนยิ่งขึ้น

- ฉากสวรรค์

ฉากบนสวรรค์พบอยู่ใน "Summerland" ผู้แต่งได้ให้รายละเอียดของดินแดนในสวรรค์ไว้ถึง 15 บท ผู้แต่งได้ถ่ายทอดจินตนาการสวรรค์ในอุดมคติผ่านมุมมองของตัวละครเอก คริสพรรณนาถึงสวรรค์อย่างสวยงาม กล่าวคือเป็นดินแดนที่เต็มไปด้วยความความเขียวชอุ่มของต้นไม้อันร่มรื่น มีอากาศสดชื่น ดินแดนแห่งนี้เรียกว่า "Summerland" อันหมายถึงดินแดนที่มีแสงสว่างสดใสส่องโดยปราศจากดวงอาทิตย์ นอกจากนี้สวรรค์ยังถูกเรียกว่า "Harvest" เพราะเป็นดินแดนที่มนุษย์สามารถเก็บเกี่ยวความสุขหลังจากความตายดังข้อความที่กล่าวว่า

“Because the seeds a man plants in life create the harvest he reaps here.”²⁴

ข้อความดังกล่าวเป็นการเสนอแนวคิดที่ว่ามนุษย์จะพบกับความสุขตามผลกรรมที่ได้กระทำไว้บนโลก จึงเป็นการเน้นเกี่ยวกับเรื่องกฎแห่งกรรมตามแนวคิดทางศาสนา การบรรยายฉากส่วนใหญ่ที่ปรากฏในนวนิยายล้วนเป็นฉากธรรมชาติที่เกิดจากจินตนาการของคริส ในสวรรค์ของคริสมีสุนัขที่เขาเคยเลี้ยงไว้ตอนมีชีวิตอยู่ชื่อแคที มันจะติดตามเขาไปทุกแห่งขณะที่อยู่บนสวรรค์ สุนัขจึงเป็นตัวแทนแห่งความซื่อสัตย์ที่มักปรากฏเคียงข้างมนุษย์เสมอไม่ว่าจะอยู่ในที่แห่งใดก็ตาม เมื่อเขาเดินทางไปในรก ก็พบสุนัขที่แอนเคยเลี้ยงปรากฏเคียงข้างแอนเช่นกัน สำหรับฉากที่เป็นสิ่งประดิษฐ์ คริสได้บรรยายให้เห็นภาพบ้านที่เขาและภรรยาเคยจินตนาการไว้ว่าเมื่อถึงวัยชราจะมาใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันมาปรากฏอยู่ในสวรรค์แห่งนี้ไว้ ดังนี้

“The house stood in a clearing ringed by beautiful trees—pines, maples and birches. There were no outside walls or fences(...)”²⁵

“(...) the form of the house harmonious with surroundings. Frank Loyd Wright would have approved, the thought occurred.”²⁶

“We walked into a garden near the house. In its center stood a fountain made of what appeared to be white stone. I approached it dipped my hands into crystal water. It was cool and like the tree trunk and grass blade, emitted a soothing flow of energy.”²⁷

ข้อความดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ผู้แต่งนำแนวคิดในการออกแบบบ้านของแฟรงค์ ลอยด์ ไรท์²⁸ (Frank Loyd Wright) มาจินตนาการให้เป็นสวรรค์ของตัวเอง บ้านบนสวรรค์ของ คริส

²⁴ Richard Matheson, *What Dreams May Come*, p.70.

²⁵ *Ibid.*, p. 58.

²⁶ *Ibid.*

²⁷ *Ibid.*

²⁸ แฟรงค์ ลอยด์ ไรท์ เป็นบิดาแห่งสถาปัตยกรรมสมัยใหม่ ออกแบบบ้านและอาคารให้เหมาะสมกับการใช้งาน โดยเน้นการนำวัสดุท้องถิ่นมาใช้สร้างอาคารและบ้าน นอกจากนี้ งานของเขายังเน้นความกลมกลืนของสภาพแวดล้อมที่เป็นธรรมชาติ และตัวอาคารต้องสัมพันธ์กัน ภายในตัวอาคารต้องมีบริเวณพื้นที่สีเขียว (green space) ของต้นไม้เป็นองค์ประกอบอยู่เสมอ

สมัยลักษณะคล้ายบ้านพักตากอากาศที่ไรท์ออกแบบ ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้นำตัวอย่างการออกแบบบ้านที่มีความสอดคล้องกับธรรมชาติของไรท์มาเป็นตัวอย่าง เพื่อให้ผู้อ่านสามารถจินตนาการบ้านบนสวรรค์ของคริสได้

ภาพ “ Water Falling or Kaufmann House by Frank Loyd Wright”²⁹

นอกจากนี้เขายังมีโอกาสได้ชมสถานที่ต่างๆในสวรรค์โดยการนำทางของลีโอนา ซึ่งพาเขาไปที่สำนักงานบันทึกประวัติมนุษย์ คริสบรรยายถึงสถานที่ดังกล่าวว่ามีคนเดินไปมาจำนวนมากแต่อยู่ในอาการเจ็บสงบ เขาบรรยายถึงห้องสมุดในสวรรค์ที่รวบรวมความรู้วิชาการแขนงต่างๆที่ปรากฏบนโลกทั้งหมด พิพิธภัณฑที่แสดงงานศิลปะของศิลปินเอกชื่อก้องโลก ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่าสวรรค์ในความหมายของผู้แต่งคือโลกในอุดมคติของผู้แต่งหรือโลกที่ปรารถนาจะให้เป็น สวรรค์คือกระจกสะท้อนสิ่งที่ดีงามจากโลกและมารวบรวมไว้ ณ ที่แห่งนี้

- ฉากนรก

ฉากนรกปรากฏอยู่ในตอน “Mortal Coil” มี 14 บท คริสบรรยายการเดินทางไปนรกเพื่อช่วยแอน ฉากส่วนใหญ่เป็นการบรรยายสภาพชีวิตของวิญญาณที่อาศัยอยู่ในดินแดนแห่งนี้ คริสบรรยายสภาพของนรกชั้นต่างๆ ผู้แต่งได้นำเอาแนวคิดจากตำนานและความเชื่อทางศาสนาเกี่ยวกับดินแดนหลังความตายมาบรรยายเป็นฉากนรกในนวนิยาย เมื่อคริสเดินทางไปพบแอน ผู้แต่งได้บรรยายฉากสถานที่ซึ่งเธออยู่ว่ามีลักษณะเหมือนบ้านที่เคยอยู่บนโลกมนุษย์ แต่บ้านแห่งนี้

²⁹ G. E. Kidder Smith, *A Pictorial History of Architecture in America* (New York : Bonanza Books), 1981.

เปรียบเหมือนนรกส่วนตัวของเธอ และมีบรรยากาศต่างไปจากบ้านบนโลกมนุษย์ ด้วยสภาพบรรยากาศที่มีแดด รก้าง สกปรก วังเวง เธอนั่งอยู่ในห้องนอนของเธอเคียงข้างด้วยสุนัขชื่อจินเจอร์

การศึกษาข้างต้นเป็นการนำเสนอตัวอย่างของฉากต่างๆที่ปรากฏในนวนิยาย เมื่อนำมาดัดแปลงเป็นภาพยนตร์ ผู้กำกับและทีมงานพยายามสร้างฉากให้ปรากฏออกมาในลักษณะเดียวกับที่ผู้แต่งนวนิยายได้บรรยายไว้ นอกจากนี้ยังมีการเพิ่มเติมฉากและบรรยากาศในเรื่องให้ตรงกับแนวคิดที่ถูกนำเสนอในภาพยนตร์ด้วย ผู้กำกับจะจัดเตรียมอุปกรณ์และสถานที่อย่างเหมาะสมในการสร้างฉาก จากการศึกษาศิลปะในการดัดแปลงนวนิยายเป็นภาพยนตร์พบว่า “บางครั้งภาพลักษณ์ที่ปรากฏในนวนิยายเพียงสองหรือสามภาพที่มีความชัดเจนในการบรรยายก็ง่ายต่อการนำมาดัดแปลงเป็นภาพยนตร์ แต่บางครั้งภาพลักษณ์จำนวนมากที่ผู้แต่งบรรยายกลับยากที่จะนำมาดัดแปลงเป็นภาพยนตร์ได้”³⁰ การคัดเลือกฉากที่จะนำมาดัดแปลงเป็นภาพยนตร์ ผู้สร้างภาพยนตร์พยายามถ่ายทอดฉากบนสวรรค์และนรกให้ใกล้เคียงกับการบรรยายฉากในนวนิยายมากที่สุด การสร้างฉากของภาพยนตร์ส่วนหนึ่งได้แนวคิดมาจากการบรรยายฉากที่ปรากฏในนวนิยาย และอีกส่วนหนึ่งมีการเพิ่มเติมฉากที่แตกต่างไปจากนวนิยายตามความเหมาะสม

2.2.5.2 ฉากในภาพยนตร์

จากการศึกษาฉากที่ปรากฏในภาพยนตร์พบว่า มีลักษณะคล้ายคลึงกับฉากที่ปรากฏในนวนิยาย แต่มีฉากที่เพิ่มขึ้นและเปลี่ยนแปลงไปจากนวนิยาย ดังนี้

- ฉากโลกมนุษย์

ฉากเปิดเรื่องของภาพยนตร์คือฉากที่คริสพบแอนนี่ที่ทะเลสาบแห่งหนึ่ง สถานที่ดังกล่าวเป็นจุดเริ่มต้นความรักของทั้งสอง จากการศึกษาเนื้อเรื่องและโครงเรื่องดังที่ได้กล่าวมาแล้วพบว่าฉากเปิดเรื่องของนวนิยายและภาพยนตร์มีความแตกต่างกัน ฉากการพบรักครั้งแรกไม่ได้ถูกนำมากล่าวถึงในตอนเปิดเรื่องของนวนิยายแต่ปรากฏในภาพยนตร์ เนื่องด้วยการนำเสนอแนวคิดของเรื่องที่แตกต่างกัน ภาพยนตร์ต้องการเปิดเรื่องด้วยฉากรักโรแมนติกระหว่างคริสและแอนนี่จึงจัดฉากให้ทั้งสองพบกันในบรรยากาศที่เป็นธรรมชาติบริเวณทะเลสาบแห่งหนึ่ง ในภาพยนตร์เน้นการสร้างฉากที่เป็นธรรมชาติให้สอดคล้องกับแนวคิดของเรื่อง ทะเลสาบที่คริสและแอนนี่มาพบรักกันเป็นทะเลสาบที่ล้อมรอบด้วยภูเขา มีข้อสังเกตว่าฉากธรรมชาติที่เกี่ยวกับน้ำมีความสำคัญต่อตัวละครเอกตลอดทั้งเรื่อง เพราะน้ำจะปรากฏอยู่ในทุกที่ที่คริสเดินทางไปถึง น้ำจึงเปรียบเสมือนการเดินทางของชีวิตของตัวละครเอกจากโลกมนุษย์ไปสู่ชีวิตหลังความตาย กล่าวคือผู้ชมจะได้ชมฉากที่เกี่ยวกับ

³⁰ Linda Seger, *The Art of Adaptation : Turning Fact and Fiction into Film*, p. 150.

น้ำตลอดทั้งเรื่องไม่ว่าจะเป็นทะเลสาบ แม่น้ำ ในมุมมองที่แตกต่างกันไป เช่น ฉากที่คริสพบแอนนี่ที่ทะเลสาบบนโลกมนุษย์เป็นฉากที่เต็มไปด้วยความสดชื่น อบอวลไปด้วยกลิ่นไอของธรรมชาติเหมาะสำหรับเป็นสถานที่แห่งรักแรกพบ ในตอนจบของเรื่องฉากที่ตัวละครเอกและคนรักในร่างของเด็กชายหญิงสองคนมาพบกันที่ทะเลสาบยังคงใช้ฉากที่มีเหตุการณ์คล้ายคลึงกับฉากเปิดเรื่องด้วย แต่ฉากแม่น้ำใน ภาพยนตร์ทำให้ผู้ชมมีความรู้สึกที่แตกต่างกันออกไป ฉากแม่น้ำบนสวรรค์ทำให้สวรรค์มีความสวยงาม สงบและสดชื่น แต่ฉากแม่น้ำกลับมีลักษณะน่ากลัวและอันตราย ซึ่งจะกล่าวต่อไปในการศึกษารายละเอียดของฉากที่ปรากฏในนรกอีกครั้งหนึ่ง นอกจากนี้ฉากที่เป็นสิ่งประดิษฐ์จะเน้นฉากของบ้าน เพื่อแสดงถึงความสัมพันธ์ภายในครอบครัว แต่เมื่อคริสและลูกๆจากไป ฉากบ้านที่น่าเสนอต่อผู้ชมมีแต่ความอ้างว้างโดดเดี่ยว ประกอบกับการแสดงของตัวละครทำให้ผู้ชมได้เห็นสภาพการดำเนินชีวิตของแอนนี่ที่เต็มไปด้วยความเสียใจหลังการจากไปของสามี ทำให้สภาพของบ้านแลดูเลวร้ายยิ่งขึ้น นอกจากนี้ฉากบนโลกมนุษย์ที่แสดงแนวคิดสัมพันธ์กับชีวิตหลังความตายคือโบสถ์ ในเรื่องคริสและแอนนี่ต้องเข้าโบสถ์หลายครั้ง แต่แต่ละครั้งมีความหมายที่แตกต่างกันออกไป เช่น การเข้าโบสถ์ครั้งแรกในเรื่องคือการแต่งงานของคริสและแอนนี่ ต่อมาทั้งสองเข้าโบสถ์เพื่อไว้อาลัยแก่ลูกๆที่เสียชีวิต กล้องซูมภาพภายในโลศพของเอียนและแมรี เพื่อสื่ออารมณ์ของผู้ชมให้เข้าไปสัมผัสชีวิตหลังความตายที่มีความลึกซึ้งน่าค้นหา ภาพที่น่าเสนอเด็กทั้งสองภายในโลศพคล้ายกับการนอนหลับ ผู้กำกับภาพยนตร์พยายามที่จะนำเสนอแนวคิดเรื่องชีวิตหลังความตายว่า ความตายเป็นการนอนหลับเพื่อรอการฟื้นขึ้นใหม่ ซึ่งคล้ายคลึงกับแนวคิดที่ทฤษฎีนิยายพยายามนำเสนอ การเข้าโบสถ์ของคริสและแอนนี่ครั้งสุดท้ายคือการมางานศพของคริส คริสมางานศพของตนเองในสภาพของวิญญาณ เขาต้องยอมรับว่าเขาเสียชีวิตแล้วหลังจากการเข้าโบสถ์ครั้งนี้ ดังนั้นฉากภายในโบสถ์จึงมีความหมายต่อคริส เพราะสถานที่ดังกล่าวได้แสดงถึงการเปลี่ยนแปลงในแต่ละช่วงชีวิต

อาจกล่าวได้ว่าเหตุการณ์ส่วนใหญ่ของการดำเนินเรื่อง ปรากฏในฉากบนสวรรค์และในนรก ภาพยนตร์ได้รับแนวคิดในการสร้างฉากจากนวนิยายส่วนหนึ่ง อีกส่วนหนึ่งเป็นฉากที่เพิ่มเติมขึ้นหลังจากการดัดแปลงนวนิยายเป็นภาพยนตร์ เพื่อสนับสนุนแนวคิดหลักและโครงเรื่องของภาพยนตร์ จากการศึกษาพบว่าผู้สร้างภาพยนตร์สร้างฉากสวรรค์และนรกอย่างยิ่งใหญ่ตระการตา ซึ่งจำเป็นต้องใช้คอมพิวเตอร์กราฟิกช่วย ผู้กำกับภาพยนตร์ วินเซนต์ วอร์ด กล่าวว่าทีมงานได้ศึกษาภาพวาดของศิลปินที่วาดภาพจินตนาการถึงสวรรค์และนรกในช่วงเวลาที่ผ่านมาสองพันปี

และนำมาประยุกต์ในการสร้างฉากที่ปรากฏในภาพยนตร์³¹ จึงเป็นที่มาของการรับแนวคิดในอดีตมาสร้างฉากของภาพยนตร์

- ฉากสวรรค์

ภาพยนตร์ได้สร้างฉากสวรรค์ให้มีลักษณะคล้ายกับภาพวาดทิวทัศน์ของแอนน์ที่มอบให้แก่คริสตอณยังมีชีวิตอยู่ เป็นการสนับสนุนแนวคิดของภาพยนตร์ในเรื่องความรักความผูกพันที่ตัวละครทั้งสองมีต่อกันแม้แยกจากกันแล้ว ฉากส่วนใหญ่เป็นภูเขา ทะเลสาบ และน้ำตก เป็นการรวมความงดงามตามธรรมชาติมาปรากฏ ณ ที่แห่งนี้ ฉากที่เป็นแม่น้ำในสวรรค์มีความสะอาด สดใส คริสสามารถเดินบนผิวน้ำได้ ดังภาพประกอบ

ภาพ อัลเบิร์ตพาคริสและแคที่เดินบนผิวน้ำ³²

บินจากยอดภูเขาสูงหนึ่งสู่ภูเขาลูกหนึ่ง โดยมีอัลเบิร์ตคอยแนะนำสิ่งต่างๆแก่เขา ฉากที่ปรากฏในสวรรค์ทำให้ภาพยนตร์มีลักษณะเป็นภาพยนตร์แนวจินตนาการ (fantasy Film) ด้วยลักษณะที่ตัวละครสามารถเหาะเหินเดินอากาศได้ต่างจากโลกแห่งความเป็นจริง ฉากสวรรค์ในจินตนาการของคริสสัมพันธ์กับภาพวาดของกรรยา ดังนั้นเมื่อคริสมาถึงสวรรค์จึงมีลักษณะราวกับภาพวาดทุกสิ่งทุกอย่างที่เขาสัมผัสจึงเป็นศิลปะที่เหนียวเหนอะหนะ ดังภาพประกอบ

³¹ ³¹ “อย่าหมายให้ความตายทำร้ายเรา,” สตรีพิคส์, หน้า 128

³² What Dreams May Come [Film]. Polygram Films, Available from http://www.filmtracks.com/titles/what_dreams.html; Internet, 1998.

ภาพ คริสและแคทที่ในทุ่งดอกไม้ที่เป็นสีอะคริลิค³³

เมื่อคริสปรับความคิดตนเองว่าสิ่งที่ปรากฏต่อสายตาของเขาขณะนั้นคือสิ่งที่เป็นจริง สวรรค์ที่มีลักษณะเหมือนโลกของสีจึงกลายเป็นสวรรค์ที่เป็นจริง ฉากที่เป็นสิ่งประดิษฐ์ที่ปรากฏบนสวรรค์ของเขาคือบ้านที่แอนนี่ได้เคยวาดรูปไว้ บริเวณบ้านมีดอกไม้แบ่งบานจำนวนมากและมีสวนล้อมรอบบ้าน ดังภาพประกอบ

ภาพ บ้านบนสวรรค์ที่คล้ายกับภาพวาดของแอนนี่³⁴

ฉากที่ลีโอนาพาทิสเที่ยวชมเมืองสวรรค์ในจินตนาการของเธอเป็นฉากที่เพิ่มเติม จากนวนิยาย เมืองสวรรค์แห่งนี้มีบันไดอันกว้างใหญ่ทอดยาวลงสู่ลำน้ำ บนบันไดเต็มไปด้วยผู้คนจำนวนมากแต่งกายในชุดสวยงาม เมืองสวรรค์แห่งนี้เต็มไปด้วยวิญญานที่แต่งกายในชุดหรูหราและมีฐานะ เพื่อนำไปเปรียบเทียบกับตัวละครประกอบฉากที่อยู่ในนรก สามารถเห็นความแตกต่างของวิญญานที่อยู่ในสวรรค์และนรกอย่างชัดเจน นอกจากนี้สวรรค์ของลีโอนายังมีนางฟ้าเทพธิดาโบยบินไปมาในอากาศ สีของเครื่องแต่งกายและแสงเงาที่ปรากฏในฉากสีน้ำตาลปนเหลืองทองเป็นสี

³³ Ibid.

³⁴ Ibid.

ของแดดยามเช้า เพื่อสื่ออารมณ์มายังผู้ชมให้เข้าถึงสวรรค์ในจินตนาการได้ดียิ่งขึ้น ผู้สร้างภาพยนตร์ได้จัดฉากภูมิประเทศในสวรรค์ส่วนใหญ่มีลักษณะเหมือนภาพวาดของศิลปินชั้นแนวหน้า³⁵ เช่น ศิลปินแนวโรแมนติกในยุคริสต์ศตวรรษที่19 คาสปาร์ ดาวิด ฟรีดริช³⁶ (Kaspar David Friedrich) และ โทมัส โคล³⁷ (Thomas Cole) เป็นต้น เมื่อนำแนวคิดดังกล่าวมาสร้างเป็นฉากในภาพยนตร์ แสดงให้เห็นความยิ่งใหญ่ของธรรมชาติจนมนุษย์เป็นเพียงส่วนประกอบเล็กๆของฉากเท่านั้น

- ฉากนรก

ฉากในนรกเป็นฉากที่มีบรรยากาศแตกต่างจากฉากที่ปรากฏบนสวรรค์ เมื่อชมฉากในนรก ผู้ชมจะรู้สึกโดดเดี่ยวในดินแดนที่กว้างใหญ่ไพศาล คริสต้องเดินทางผ่านแม่น้ำแห่งความตาย ภาพยนตร์นำฉากดังกล่าวมาจากนวนิยายแต่เพิ่มความน่ากลัวยิ่งขึ้น ในการติดตามหาคนรัก คริสเดินทางไปทางเรือโดยมีคนพายเรือเป็นผู้นำทาง ในการเดินทางมีฝนตกหนัก พายุพัด ฟ้าผ่า เสียงวิญญานกู่ร้องตลอดการเดินทาง นอกจากนี้ยังมีฉากที่เป็นสิ่งประหลาด ได้แก่ ฉากห้องสมุดแห่งความตาย บรรยากาศของสถานที่ดังกล่าวมีความวังเวง วิญญานแต่งกายด้วยชุดสีเทาและดำที่เก่าและเปื้อนฝุ่นโคลน สังเกตได้ว่าการแต่งกายของคนที่อยู่ในนกรวมทั้งคริสแสดงถึงความน่ากลัวของสถานที่ ฉากที่ภาพยนตร์เพิ่มเติมจากนวนิยายแต่สัมพันธ์กับเนื้อเรื่องของภาพยนตร์ ได้แก่ หุ่นจำลองย้อยส่วนที่ลูกๆเล่นกันเมื่อตอนที่ยังอยู่ในโลกมนุษย์กลายเป็นวิญญานร้ายที่ปรากฏอยู่ในนรก สนามรบจำลองของลูกๆที่เคยเล่นกลายเป็นสุสานที่ปรากฏอยู่ในนรก ลิฟต์ที่นำคริสขึ้นไปยังนรกชั้นต่างๆเป็นต้น นอกจากนี้ยังมีฉากบ้านของแอนนี่ในนรกที่ภาพยนตร์นำเสนอภาพในลักษณะเดียวกับ นวนิยาย บ้านดังกล่าวกลายเป็นนรกส่วนตัวของแอนนี่ ภายในบ้านมีบรรยากาศสลับดำมืด ห้องมีลักษณะสกปรก รกร้าง บ้านเก่าชำรุดมุงพัง มีแมงมุมหยากไย่ปรากฏอยู่ตามผนังของบ้าน แม้แต่การแต่งกายของแอนนี่ก็มีลักษณะสกปรก แสดงว่าฉากที่ปรากฏในนรกได้รับมาจากนวนิยายและมีการเพิ่มเติมตามความเหมาะสม

นอกจากนั้น ฉากนรกที่ปรากฏในภาพยนตร์ยังได้รับแนวคิดส่วนหนึ่งจากตำนานและศาสนาเช่นเดียวกับนวนิยาย ซึ่งผู้วิจัยจะศึกษาความสัมพันธ์ดังกล่าวต่อไป

³⁵ “อย่าหมายให้ความตายทำร้ายเรา,” สตาร์พิคส์, หน้า 130.

³⁶ คาสปาร์ ดาวิด ฟรีดริช เป็นศิลปินแนวโรแมนติก ชาวเยอรมัน งานของเขาเน้นความคิดเกี่ยวกับธรรมชาติ มีพลังอำนาจเหนือมนุษย์

³⁷ โทมัส โคล เป็นศิลปินแนวโรแมนติก ชาวอังกฤษ ที่สนใจภูมิประเทศและทัศนียภาพประเทศสหรัฐอเมริกา รวมถึงวิถีชีวิตของชาวอเมริกันในคริสต์ศตวรรษที่ 19 เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการวาดภาพ

2.2.6 มุมมอง

จากการศึกษาพบว่านวนิยายและภาพยนตร์เรื่อง *วอด ดรีมส์ เมย์ คัม* มีกลวิธีในการเล่าเรื่องจากมุมมองของตัวละครเอกของเรื่อง ในกรณีนี้ตัวละครเอกเล่าเรื่องโดยใช้สรรพนามแทนตัวว่า “ฉัน” หรือ “ผม” ซึ่งถือว่าเป็นมุมมองของบุรุษที่ 1 (first person point of view) หรือที่เรียกว่า “ผู้เล่าเรื่อง-ผู้กระทำ”³⁸ ในนวนิยายเหตุการณ์ต่างๆ ความรู้สึก ความนึกคิดของคริสได้รับการถ่ายทอดจากปากคำของเขาเองในลักษณะประสบการณ์จากผู้เล่าโดยตรง มุมมองต่างๆที่เกิดขึ้นมีคริสเป็นศูนย์กลางความคิดและแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ของเขากับตัวละครต่างๆในเรื่อง ในนวนิยายคริสได้ถ่ายทอดเรื่องราวที่เขาได้รู้ได้เห็นมาให้ผู้อ่านทราบ เขาไม่สามารถรู้สิ่งที่ยอยู่นอกเหนือประสบการณ์ตรง จึงกล่าวได้ว่ามุมมองของคริสเป็นมุมมองที่จำกัดขอบเขต เนื่องจากการเล่าเรื่องของคริสอยู่ในรูปแบบของจดหมายส่วนตัว ผู้อ่านจึงทราบเหตุการณ์ต่างๆตามที่ปรากฏในจดหมาย ซึ่งมี คริสเป็นผู้เล่า ดังข้อความในจดหมายที่ยกมาแสดงให้เห็นว่ามีลักษณะการเล่าเรื่องจากมุมมองของบุรุษที่ 1 ได้เป็นอย่างดี ดังนี้

“Begin at the beginning” is the phrase. I cannot do that. I begin at the end-the conclusion of my life on earth. I present it to you as it happened-and what happened afterward.³⁹

ข้อความดังกล่าวอยู่ในตอนเปิดเรื่องก่อนที่คริสจะเล่าประสบการณ์หลังความตายที่เกิดขึ้นกับตน ข้อดีของการเล่าเรื่องผ่านมุมมองแบบจำกัดขอบเขตคือ สามารถทำให้ผู้อ่านใกล้ชิดกับเหตุการณ์และมีส่วนร่วมไปพร้อมกับเหตุการณ์ที่คริสเล่า ข้อเสียคือการเล่าเรื่องในลักษณะดังกล่าวจะมีมุมมองที่เป็นอัตวิสัย(subjective) เพราะผู้อ่านรับรู้เรื่องราวผ่านทัศนะของคริสผู้เป็นคนเล่าเรื่องเพียงผู้เดียวโดยไม่มีโอกาสรับรู้ทัศนะของตัวละครอื่นๆของเรื่อง อย่างไรก็ตาม จากการศึกษพบว่าผู้แต่งนวนิยายใช้กลวิธีในการนำเสนอเรื่องผ่านมุมมองของคริสตลอดทั้งเรื่อง เนื่องจากเรื่องดังกล่าวเป็นประสบการณ์ส่วนตัวของคริส เรื่องที่นำเสนอผ่านมุมมองของคริสจึงจะเหมาะสมที่สุด และสามารถถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกได้ดีที่สุด ในตอนจบของเรื่องผู้เล่าเรื่องได้พยายามเน้นย้ำให้ผู้อ่านได้ตระหนักว่าสิ่งที่ได้อ่านนั้นเป็นประสบการณ์ตรงของผู้เล่าเอง ดังที่กล่าวว่า

³⁸ ธีญา สัมพันธ์านนท์, *วรรณกรรมวิจารณ์*, หน้า 200

³⁹ Richard Matheson, *What Dream May Come*, p. 7.

“Remember this : what I have told you is partial. It could be no other way. I could only tell you what I, personally, saw and heard. It’s my recollection of what happened, nothing more. Recall what Albert told me.”⁴⁰

“I emphasize that strongly. The experience was my experience and no one else’s. While it is all completely true, it is not, by my means, definitive regarding afterlife experience.”⁴¹

ข้อความข้างต้นแสดงให้เห็นว่ามุมมองที่ปรากฏในนวนิยายมีลักษณะอัตวิสัยซึ่งผ่านผู้เล่าเรื่องอย่างชัดเจน

ส่วนภาพยนตร์ใช้มุมมองของตัวละครเอกคือผู้เล่าเรื่องเช่นเดียวกัน แต่เนื่องจากภาพยนตร์นำเสนอเรื่องราวด้วยสื่อที่แตกต่างจากนวนิยาย ดังนั้นคริสเล่าเรื่องราวผ่านมุมมองของกล้องภาพยนตร์แทนดังที่แมดเซนกล่าวไว้ว่า “ภาพยนตร์ที่นำเสนอมุมมองของการเล่าเรื่องแบบบุรุษที่หนึ่ง มักเล่าเรื่องโดยผ่านมุมมองแทนสายตาตัวละครเอก”⁴² กลวิธีดังกล่าวทำให้ผู้ชมรู้สึกเหมือนว่าอยู่ในเหตุการณ์ต่างๆในเรื่อง และเผชิญชะตากรรมไปพร้อมกับตัวละครเอกซึ่งเป็นผู้เล่าเรื่องที่สร้างความสนุกสนาน ความหวาดกลัวและความหวาดเสียวไปกับเหตุการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นในเรื่อง แม้ ภาพยนตร์ใช้มุมมองนำเสนอเรื่องราวแทนสายตาตัวละครเอก แต่ก็มีคำพูดของคริสในเหตุการณ์หลายตอนที่แสดงให้เห็นให้ผู้ชมทราบว่าเขาเป็นผู้เล่าเรื่องราวทั้งหมด เช่น ในฉากเปิดเรื่องก่อนที่มุมมองจะนำเสนอเรื่องราว คริสเปิดเรื่องโดยเล่าให้ผู้ชมฟังว่า

“ When I was young, I met this beautiful girl by a lake.”⁴³

⁴⁰ Ibid., p. 263.

⁴¹ Ibid., p. 264.

⁴² Roy Paul Madsen, “Adaptation Novels and stage Plays into Cinema-Television,” in *The Impact of Film*(New York : Macmillan, 1973), p. 254, อ้างถึงใน รังสิมา กุลพัฒน์ , “ แผลเก่า : จาก นวนิยายสู่ภาพยนตร์,” หน้า 25.

⁴³ *What Dreams May Come*, [Film].

หลังจากนั้นคริสจึงจะเล่าเรื่องราวต่อไปโดยผ่านมุมมองแทน ผู้ชมจะได้เห็น เหตุการณ์ที่คริสและแอนนี่ได้มาพบกัน ณ ทะเลสาบ และสานสัมพันธ์ต่อเนื่องจนถึงแต่งงานมีลูกด้วยกัน ในฉากก่อนที่ลูกจะประสบอุบัติเหตุทางรถยนต์ คริสได้กล่าวกับผู้ชมว่า

“ It was the last time Annie and I saw them alive. ”⁴⁴

ประโยคนี้ทำให้ผู้ชมทราบได้ทันทีว่า คริสได้เล่าเรื่องราวที่ผ่านมาแล้วให้ผู้ชมฟัง เขาจึงบอกล่วงหน้าก่อนที่จะเล่าต่อไปว่าลูกเขาเสียชีวิตลง หลังจากที่เขาส่งลูกขึ้นรถไปโรงเรียนที่หน้าบ้าน แต่สังเกตได้ว่าคริสจะไม่เล่าเรื่องในลักษณะสนทนากับผู้ชมโดยตรงมากนัก ตลอดทั้งเรื่องเขาพูดกับผู้ชมเพียงสองถึงสามประโยค นอกนั้นคริสเล่าเรื่องโดยผ่านตากล้องแทนเช่น ใน เหตุการณ์ หลังจากคริสเสียชีวิตลง ตามมาด้วยการตายของแอนนี่ ทั้งสองได้พบกันอีกครั้งที่นรก โดยคริสได้ตามหาแอนนี่เพื่อพากลับมาสวรรค์ ผู้ชมจะสามารถทราบเรื่องราวต่างๆก็ด้วยการนำเสนอผ่านมุกกล้อง ภาพยนตร์

นอกจากนั้นผู้ชมสามารถทราบว่าเรื่องราวทั้งหมดคริสเป็นผู้เล่า สังเกตจากคริสนึกถึง เหตุการณ์ในอดีตโดยใช้ภาพแฟลชแบค (flashback) ดังเช่น ภาพแฟลชแบคที่คริสไปเยี่ยมแอนนี่ที่โรงพยาบาล เพราะเธอป่วยทางจิตและคิดฆ่าตัวตายเพราะเสียลูกไป คริสต้องพยายามพูดปลอบใจเธอและให้เธอไม่ยอมแพ้ต่อและสิ้นหวังและยอมกลับไปอยู่บ้านเหมือนเดิม เหตุการณ์ดังกล่าวคริสเล่าย้อนกลับไปขณะที่เดินทางมาพบแอนนี่ในนรก สาเหตุที่คริสเล่าย้อนกลับไปเพราะเหตุการณ์ที่โรงพยาบาลมีลักษณะคล้ายคลึงกับเหตุการณ์ที่ปรากฏในนรก คริสต้องพูดให้แอนนี่ไม่ยอมแพ้และหมดกำลังใจและยอมหนีออกจากนรกไปพร้อมกับเขา เป็นต้น

แม้นวนิยายและภาพยนตร์เลือกใช้มุมมองของตัวละครเอกเป็นผู้เล่าเรื่องเช่นเดียวกัน แต่การตัดแปลงนวนิยายเป็นภาพยนตร์ทำให้เนื้อเรื่องและแนวคิดเปลี่ยนไป ดังนั้นมุมมองในการนำเสนอเรื่องของคริสในนวนิยายและภาพยนตร์จึงแตกต่างกัน ในนวนิยายคริสเล่าเรื่องราวโดยให้ความสำคัญกับการบรรยายชีวิตหลังความตายและดินแดนหลังความตาย ส่วนภาพยนตร์คริสเล่าเรื่องราวภายในครอบครัวของเขาเป็นส่วนใหญ่ สังเกตได้ว่าแม้คริสจะเดินทางไปสวรรค์และนรก แต่ผู้ชมก็ยังสามารถทราบเหตุการณ์ภายในครอบครัวของคริสที่จากการเล่าเรื่องย้อนกลับไปตอนที่คริสและครอบครัวยังมีชีวิตอยู่ตลอดทั้งเรื่อง เนื่องจากแนวคิดหลักของภาพยนตร์นั้นพยายามแสดงให้เห็นความผูกพันของคริสกับภรรยาและลูก อย่างไรก็ตามนวนิยายและภาพยนตร์สามารถใช้ตัวละครเอกเป็นผู้ถ่ายทอดประสบการณ์หลังความตาย และความรัก ความรู้สึกที่มีต่อคนรักและครอบครัวได้เป็นอย่างดี

⁴⁴ Ibid.

การวิเคราะห์เปรียบเทียบนวนิยายและภาพยนตร์ข้างต้นเป็นการแสดงให้เห็นว่าการ
ดัดแปลงทำให้นวนิยายและภาพยนตร์มีความแตกต่างกันในแต่ละองค์ประกอบย่อยของการเล่า
เรื่อง และสิ่งที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ในการดัดแปลงนวนิยายเป็นภาพยนตร์คือ การตีความหมาย
นวนิยายต่างไปจากเจตนาของผู้แต่ง แม้ว่าผู้สร้างภาพยนตร์จะพยายามดัดแปลงภาพยนตร์ให้มี
ความใกล้เคียงกับนวนิยายก็ตาม แต่ผู้สร้างภาพยนตร์ก็สามารถที่จะเลือกนำเสนอแนวคิดใดแนวคิด
หนึ่งมาเป็นแนวคิดหลักของภาพยนตร์ได้ ซึ่งการศึกษาองค์ประกอบของการเล่าเรื่องทั้งในนวนิยาย
และ ภาพยนตร์ดังกล่าว นอกจากจะแสดงให้เห็นวิธีการดัดแปลงนวนิยายสู่ภาพยนตร์แล้ว
ข้อมูลดังกล่าวยังมีประโยชน์ต่อการศึกษาควิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของตำนานและศาสนาที่ปรากฏ
ในนวนิยายและภาพยนตร์ในบทต่อไปด้วย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 3

ตำนานในนวนิยายและภาพยนตร์

3.1 ความสัมพันธ์ระหว่างตำนานและวรรณกรรม

ตำนานเป็นเรื่องราวประหลาดที่มีผู้เล่าสืบต่อกันมาในแต่ละยุคสมัยจนถึงปัจจุบัน ตำนานกรีกได้รับความสนใจในการศึกษาควบคู่ไปพร้อมกับการศึกษาวรรณกรรมตะวันตก เนื่องจากมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด ตำนานกรีกมีอิทธิพลต่องานวรรณกรรมในทุกยุคทุกสมัย มีการนำมาเล่าใหม่ในรูปแบบของมหากาพย์(epic) กวีนิพนธ์(poetry) บทละคร(drama) รวมไปถึงนวนิยาย(novel) และภาพยนตร์(film) นอกจากนี้ให้นักประพันธ์ในแต่ละสมัยยังใช้ตำนานกรีกมาเป็นเค้าโครงเรื่องในการสร้างงานของตนเองด้วย ในการนำตำนานมาใช้ในงานประพันธ์ต้องมีการแต่งเติมเพิ่มขึ้นเนื่องจากตำนานเป็นเรื่องเล่าที่มีโครงสร้างของการเล่าเรื่องแบบหลวมๆ ไม่มีความซับซ้อนของโครงเรื่องและบทบาทของตัวละคร อย่างไรก็ตามตำนานเป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างวรรณกรรมใหม่ที่อยู่ภายใต้อิทธิพลของตำนานเดิมที่มีมาตั้งแต่สังคมโบราณกาล

จากการศึกษาพบว่านักเขียนตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันนำตำนานมาใช้ด้วยวิธีต่างๆหลายวิธีด้วยกัน¹ ได้แก่

1. การนำตำนานมาใช้โดยคงเนื้อเรื่องหลักไว้ตามเดิม คือการนำเรื่องเล่าของกรีกมาแต่งใหม่ พบมากในบทละครของกรีก แม้จะเป็นการนำตำนานมาใช้โดยตรงแต่ก็มีการนำเสนอแนวคิดสำคัญที่น่าสนใจผ่านลักษณะนิสัยและพฤติกรรมของตัวละคร

2. การรับอิทธิพลของตำนานจากบทละครกรีกโรมันแล้วนำมาแต่งเพิ่ม ส่วนใหญ่เป็นผลงานของนักเขียนแนวโรแมนติกปลายคริสต์ศตวรรษที่ 18 ถึงต้นคริสต์ศตวรรษที่ 19 ซึ่งรับอิทธิพลจากตำนานกรีกมาจากบทละครกรีกและโรมันอีกทีหนึ่ง โดยนำมาแต่งเพิ่มและปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับมุมมองนักเขียนและยุคสมัย

3. การนำตำนานมาสร้างเป็นตำนานใหม่ คือการสร้างตำนานใหม่โดยมีพื้นฐานมาจากตำนานเดิม โดยจะปรากฏเค้าโครงของตำนานเดิมน้อยมากหรือแทบไม่ปรากฏอยู่เลยตามเจตนาของผู้แต่ง

¹ ดู วิไลพรรณ สุคนธ์ทรัพย์, "ตำนานโพรมีธีอุส : จากตำนานสู่วรรณกรรม" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวรรณคดีเปรียบเทียบ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539)

4. การนำตำนานเดิมมาใช้เป็นสัญลักษณ์ เพราะตำนานเดิมมีลักษณะเป็นสากลที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์ความรู้สึกซึ่งมีอยู่ในมนุษย์ทุกคน ดังนั้นตำนานจึงสามารถสื่อถึงแก่นเรื่องที่เป็นสากลไปยังผู้อ่านได้

จากการศึกษานวนิยายและภาพยนตร์เรื่อง *วอต ดรีมส์ เมย์ คัม* ได้พบร่องรอยของตำนานออร์เฟอุสและตำนานโลกใต้พิภพของกรีกอย่างชัดเจน ผู้แต่งนวนิยายและผู้สร้างภาพยนตร์นำตำนานเดิมมาสร้างเป็นตำนานใหม่ในรูปแบบของนวนิยายและภาพยนตร์ ตำนานเดิมมีแนวคิดโครงเรื่อง ตัวละคร รวมไปถึงฉากและเหตุการณ์ที่สามารถสนับสนุนแนวคิดหลักที่นวนิยายและภาพยนตร์ต้องการนำเสนอ

ตำนานออร์เฟอุสปรากฏอิทธิพลต่อนวนิยายและภาพยนตร์หลายประการ ได้แก่ แนวคิดเรื่องความรักและการพลัดพรากของออร์เฟอุสและยูริดีสในดินแดนโลกใต้พิภพ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดที่นวนิยายและภาพยนตร์ต้องการนำเสนอเกี่ยวกับความรักที่เป็นอมตะระหว่างคริสและแอนนี่ในชีวิตหลังความตายซึ่งปรากฏชัดเจนในภาพยนตร์ นอกจากนี้นวนิยายและภาพยนตร์ยังนำเอาโครงเรื่องของตำนานมาใช้เป็นพื้นฐานในการสร้างโครงเรื่องของนวนิยายและภาพยนตร์ใหม่ โครงเรื่องใหม่ของนวนิยายและภาพยนตร์มีความซับซ้อนกว่าโครงเรื่องของตำนาน สนับสนุนแนวคิดที่ผู้แต่งนวนิยายและภาพยนตร์ต้องการนำเสนอ นวนิยายและภาพยนตร์นำตัวละครจากตำนาน ออร์เฟอุสมาใช้คือออร์เฟอุสและยูริดีส แต่ดัดแปลงใหม่ให้มีบุคลิกภาพและอารมณ์ซับซ้อนแตกต่างไปจากตัวละครในตำนาน

ตำนานโลกใต้พิภพมีอิทธิพลต่อวรรณกรรมที่กล่าวถึงการเดินทางของตัวละครเอกไปดินแดนหลังความตายในทุกยุคทุกสมัย จึงเป็นเครื่องพิสูจน์ได้ว่าความเชื่อเรื่องชีวิตและดินแดนหลังความตายมีมาตั้งแต่อดีตในรูปแบบของตำนานและได้รับการเล่าขานสืบต่อมาถึงปัจจุบัน นวนิยายและภาพยนตร์ก็เป็นหนึ่งในวรรณกรรมสมัยใหม่ที่สืบทอดความเชื่อเรื่องราวชีวิตและดินแดนหลังความตายจากตำนานโลกใต้พิภพมาใช้ในการสร้างฉากและเหตุการณ์ในนวนิยายและภาพยนตร์ตำนานโลกใต้พิภพมีส่วนในการสนับสนุนแนวคิดเรื่องชีวิตหลังความตายตามที่นวนิยายและ ภาพยนตร์เรื่อง *วอต ดรีมส์ เมย์ คัม* ต้องการนำเสนอ แต่ปรากฏอย่างชัดเจนในนวนิยาย แม้ว่า การนำตำนานออร์เฟอุสและตำนานโลกใต้พิภพมาใช้ในนวนิยายและ ภาพยนตร์เพื่อช่วยสนับสนุนแนวคิดของเรื่อง แต่นวนิยายและภาพยนตร์นำเสนอแนวคิดหลักของเรื่องแตกต่างกัน ดังนั้นผู้แต่งนวนิยายและผู้สร้างภาพยนตร์จึงต้องเลือกสาระสำคัญที่เป็นประโยชน์ในการสื่อแนวคิดที่ต้องการนำเสนอ กล่าวได้ว่าการนำตำนานมาใช้ในนวนิยายและภาพยนตร์ เป็นการนำตำนานมาใช้ให้เกิดประโยชน์ และเป็น การสร้างสรรคัวรรณกรรมใหม่ที่มีพื้นฐานมาตำนานในอดีต

3.2 ตำนานออร์เฟอุสในวรรณกรรม

3.2.1 ตำนานออร์เฟอุสในสมัยต่างๆ

ในวรรณคดีกรีกตำนานออร์เฟอุสเป็นที่รู้จักในหมู่กวีและนักปราชญ์ ถูกนำมาเล่าครั้งแรกโดยกวีกรีกชื่อ อะพอลโลนีอุส แห่งโรดส์ (Apollonius of Rhodes) ถูกนำมากล่าวถึงในงานวรรณกรรมของกรีกบ่อยครั้ง เช่นใน *Symposium* ซึ่งประพันธ์โดยเพลโต(Plato) เพลโตได้วิจารณ์การกระทำของออร์เฟอุสไว้ว่า เทพเจ้าโปรดิให้ออร์เฟอุสได้มีโอกาสเห็นแต่เพียงวิญญาณของยูริดีสเท่านั้น แต่ไม่ได้ให้นางกลับคืนแก่เขา เพื่อเป็นการลงโทษตอบแทนความซื่อสัตย์ของเขา ในเหตุการณ์ที่เขาหันกลับไปมองยูริดีสโดยไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่ตกลงกับเทพเจ้าไว้ ดังนั้นยูริดีสจึงกลับสู่ความตายเป็นครั้งที่สอง เพลโตมองว่าเมื่อออร์เฟอุสไม่สามารถนำยูริดีสกลับคืนสู่โลกได้ เขาก็ยังสามารถอยู่ร่วมกับภรรยาของเขาได้ถ้าเขามีความกล้าพอที่จะไปอยู่ในยมโลกกับเธอ คือตายตามเธอไปนั่นเองเพื่อที่จะได้ไปอยู่ร่วมกับเธออีกครั้ง เพลโตได้กล่าวสรรเสริญแอลเซสทิส(Alcestis) ในบทละครของ ยูริพิดีส(Euripides) ว่าแอลเซสทิสมีความกล้าที่จะเสียสละเพื่อความรัก เธอยอมตายแทนแอดมีทัส (Admetus) สามีของเธอ² เพลโตมีความเห็นว่าออร์เฟอุสเรียกร้องยูริดีสกลับคืนมาเพื่อตัวเอง เขาจะได้ไม่ต้องอยู่โดยลำพัง เขาไม่ได้พยายามทำอย่างถึงที่สุดเพื่อจะได้อยู่กับคนรัก เขาไม่กล้าที่จะทำสิ่งอื่นใดเพื่อคนรักมากไปกว่าการร้องไห้กับการจากไปโดยไม่มีวันกลับของยูริดีส

นอกจากนั้นในบทละครของยูริพิดีสเรื่อง *Alcestis* ได้นำตำนานออร์เฟอุสมากกล่าวถึงในเรื่องราวความรักของแอดมีทัสกับแอลเซสทิส หลังจากที่แอลเซสทิสภรรยาสุดที่รักของแอดมีทัสตาย แอดมีทัสแสดงความอาลัยอาวรณ์ต่อการจากไปของภรรยา และกล่าวว่าเขาอยากจะมีโอกาสเช่นเดียวกับออร์เฟอุสที่ได้เดินทางไปนำคนรักกลับมาจากดินแดนหลังความตาย เขาขอแค่โอกาสเช่นเดียวกับออร์เฟอุสเท่านั้น แล้วเขาจะนำคนรักกลับมาให้ได้ก่อนที่เขาจะเดินทางกลับมายังโลกมนุษย์

“(...) and if he had the power of Orpheus, he would go down to entice Persephone and her husband to give him back his wife, and neither Cerberus nor Charon could keep him back’ before I would bring back thy life to the light (...)”³

² Fritz Graf, “Orpheus : A Poet Among Men,” in *Interpretation of Greek Mythology*, ed. Jan Bremmer (London : Routledge,1988), p. 81.

³ Ibid.

ต่อมากวีชาวโรมันได้นำตำนานออร์เฟอุสมาแต่งเป็นวรรณกรรมโดยยังคงรายละเอียดของตำนานเดิม แต่ถ้าจะมีการหักเหหรือเบี่ยงเบนเรื่องก็เนื่องมาจากการที่ตำนานเดิมเป็นเพียงเรื่องเล่าสั้นๆที่มีข้อมูลน้อยและไม่ได้บันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษร จึงง่ายต่อการเปลี่ยนแปลงข้อมูลโดยเสริมรายละเอียดบางประการตามเจตนาของผู้แต่ง ตำนานออร์เฟอุสถูกเขียนไว้ใน *Georgics* ของ เวอร์จิล(Virgil) และใน *Metamorphoses* ของโอวิด(Ovid) งานประพันธ์ของกวีโรมันทั้งสองนำเนื้อเรื่องมาจากตำนานเดิมของชาวกรีกแล้วนำมาเล่าใหม่เช่นเดียวกัน แต่จะมีความแตกต่างกันในรายละเอียดบางประการ เช่น เวอร์จิลเล่าถึงยูริดีส์ก่อนตายว่าเธอเสียชีวิตเพราะวงแหวนอริสเทอุส(Aristaeus) จึงเหยียบงูจนเป็นสาเหตุให้เธอเสียชีวิต ในขณะที่โอวิดกล่าวถึงการตายของยูริดีส์ว่ามีสาเหตุมาจากการที่เธอออกไปเดินเล่นและเหยียบงูจนโดนงูที่ขาถึงแก่ชีวิตในเวลาต่อมา⁴ หรือในตอนจบของงานประพันธ์ที่กวีทั้งสองได้แต่งขึ้นใหม่ แม้ว่าจะเหมือนตำนานเดิมคือเทพเจ้าทำให้ออร์เฟอุสมีโอกาสแค่เพียงได้เห็นวิญญาณของยูริดีส์ในยมโลกเท่านั้น แต่ออร์เฟอุสก็ไม่สามารถนำเธอกลับมายังโลกมนุษย์ได้ ใน *Georgics* ของ เวอร์จิล บรรยายตอนที่ทั้งสองจะแยกจากกันว่ายูริดีส์ร้องขอวิงวอนต่อเทพเจ้าที่จะไม่กลับไปนรกอีก ในขณะที่ใน *Metamorphoses* โอวิดได้บรรยายภาพการจากลาของคูรักไว้ได้อย่างน่าสนใจ โดยกล่าวว่าออร์เฟอุสพยายามยื่นมือเพื่อจะจับยูริดีส์ไว้ซึ่งเป็นการบรรยายที่ก่อให้เกิดภาพของการพลัดพรากของความรักกับโชคชะตาที่ไม่เป็นใจต่อความรักของคนทั้งสอง⁵ จากการศึกษาพบว่าการสลักภาพนูนสูง โดยนำเอาช่วงเหตุการณ์ตอนออร์เฟอุสหันกลับไปมองยูริดีส์ ทำให้ทั้งสองต้องแยกจากกันตลอดไป เทพเฮอร์มึสยื่นมือเพื่อรับดวงวิญญาณของ ยูริดีส์กลับคืนสู่ยมโลก ประติมากรได้ถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกของออร์เฟอุสและยูริดีส์ตอนที่ต้องแยกจากกัน ไว้ดังตัวอย่างจากภาพประกอบในหน้าถัดไป

⁴ Mark P.O. Moreford and Robert J. Lenardon, *Classical Mythology* (New York : Longman,1977), p. 274.

⁵ Pierre Brunel,ed., *Companion to Literary Myths, Heroes and Archetypes* (London : Routledge, 1992) , p. 934.

ภาพ “Hermes, Eurydike, and Orpheus” (a three-figures relief, Roman copy of Greek original, ca.420 B.C.) Naples museum. Photo DAI ROME.⁶

นอกจากนั้น จากการศึกษาพบว่าตำนานออร์เฟอุสที่โวิดนำมาประพันธ์ใหม่นั้นยังมีอิทธิพลต่องานวรรณกรรมในยุคต่อๆมาที่นำตำนานออร์เฟอุสมาใช้ จากคำกล่าวที่ว่า

“ Ovid represents the tradition for the tragic story of music enchantment, love, and death that has been re-created again and again with imagination, beauty, and profundity. ”⁷

ข้อความข้างต้นแสดงให้เห็นว่าตำนานนั้นเป็นพื้นฐานของการสร้างสรรค์วรรณกรรมในอดีตก่อนที่วรรณกรรมนั้นจะส่งอิทธิพลต่อกันในแต่ละยุคสมัยถัดมา

ในสมัยต่อมา ตำนานออร์เฟอุสถูกนำมาเล่าใหม่ในรูปแบบของวรรณกรรมสมัยใหม่ เช่น กวีนิพนธ์ บทละคร นวนิยายและภาพยนตร์ ซึ่งแสดงให้เห็นว่านักประพันธ์ยังคงให้ความสำคัญกับ

⁶ Rush Rehm, Marriage to Death : the conflation of wedding and funeral ritual in Greek Mythology (New Jersey : Princeton University Press, 1996), p. 38.

⁷ Mark P.O. Moreford and Robert J. Lenardon, Classical Myhtology p. 275.

ตำนานออร์เฟอุส และเน้นที่จะนำเสนอแนวคิดเรื่องความรัก เพราะความรักระหว่างชายหนุ่มและหญิงสาวเป็นเรื่องที่เป็นสากล จึงสามารถดึงดูดความสนใจของมนุษย์ทุกยุคทุกสมัย เช่น คีตนิพนธ์ (symphonic poem) ชื่อ *Orphee* แต่งขึ้นใน ค.ศ.1853 ใช้ประกอบเครื่องดนตรีซึ่งมีลักษณะคล้ายพิณ และในตอนจบของคีตนิพนธ์ชื่อ *Orpheus en Eurydice* ซึ่งแต่งโดย ลูค อินเดสเตจ (Luc Indestège) ใน ค.ศ.1941 ให้ความสำคัญกับฉากความรักที่จบลงด้วยการพลัดพราก ดังนี้

“ One of the two lovers in cast on the side of death, the other on the side of life. „⁸

ในบทละครสมัยใหม่ เช่น การแสดงละครโอเปร่า (opera) เรื่อง *Orfeo* ของ คริสตอฟ วิลลิบอลด์ กลัค (Christoph Willibald Gluck) ใน ค.ศ.1762 จบลงด้วยเพลงที่มีชื่อว่า “*I have lost my Eurydice*” ออร์เฟอุสร้องเพลงดังกล่าวด้วยความเศร้าโศกที่ต้องสูญเสียยูริดีสไป บทละครของ เทนเนสซี วิลเลียมส์ (Tennessee Williams) เรื่อง *Orpheus Descending* แต่งขึ้นในปี ค.ศ.1957 เป็นวรรณกรรมสมัยใหม่ที่ถ่ายทอดเรื่องราวความรักและการแก้แค้นของตัวละครต่างๆ ในเรื่อง แต่ผู้แต่งได้นำตำนาน ศาสนา และการแบ่งแยกเชื้อชาติ รวมไปถึงชีวประวัติส่วนตัวของผู้แต่งมาไว้ในบทละคร ผู้ชมทราบว่าผู้แต่งนำตำนานมาใช้โดยสังเกตจากชื่อบทละครที่มาจากตำนานออร์เฟอุส ผู้ชมสามารถนำตำนานออร์เฟอุสมาเปรียบเทียบกับตัวละครต่างๆ และเหตุการณ์ในเรื่องได้ด้วยกลวิธีการแต่งที่แยบยลของวิลเลียมส์ ตำนานถูกดัดแปลงใหม่ให้อยู่ภายใต้บริบทสังคมอเมริกันสมัยใหม่ และแทนที่ตำนานโลกใต้พิภพด้วยตัวละครที่อาศัยอยู่ภายในบ้าน ซึ่งมีสัญลักษณ์มากมายที่สามารถเปรียบเทียบได้กับตำนานโลกใต้พิภพ

ในภาพยนตร์เรื่อง *Orphee* ของฌอง ก็อกโต (Jean Cocteau) ใน ค.ศ.1950 ได้รับอิทธิพลจากตำนานออร์เฟอุส แต่จัดฉากของเรื่องให้เป็นสังคมปารีสสมัยใหม่ ผู้แต่งนำเสนอเรื่องราวของชีวิตออร์เฟอุสเช่นเดียวกับตำนาน แต่ดัดแปลงให้ตัวละครต่างๆ ในเรื่องเข้ากับสังคมสมัยใหม่ ผู้แต่งนำเสนอทัศนะเกี่ยวกับการเสนองานศิลปะผ่านตัวละครในเรื่อง ก็อกโตเชื่อว่าโลกแห่งจินตนาการสามารถนำมาอยู่ในโลกของความจริงได้ด้วยวิธีการถ่ายทอดทางศิลปะ ในเรื่องออร์เฟอุสเป็นศิลปินที่มีแนวคิดทางศิลปะแตกต่างจากศิลปินคนอื่น โดยถือว่าโลกของศิลปะคือ “It's not necessary to understand, ...it is necessary only to believe”⁹

⁸ Pierre Brunel (ed.), *Companion to Literary Myths, Heroes and Archetypes* p. 936.

⁹ Neil Sinyard, *Classic Movies* (London : Chancellor, 1993), p. 65.

นักแต่งนวนิยายชาวดัชท์ โฮเบิร์ต แลมป์ (Hobert Lamp) ได้แต่งนวนิยายขนาดสั้นเรื่อง *De Geliefden van Falun* ในค.ศ.1964 โดยอิงตำนานออร์เฟอุส แลมป์ให้ความสำคัญกับแนวคิดเรื่องความรัก เช่นเดียวกับตำนานเดิม จากข้อความที่ปรากฏในนวนิยาย ดังนี้

“ And yet what could separate us in this world? Time? Space? Death? We have loved each other forever, we two are just the material manifestation of a love that was already ripe before we were born and which will live even if a day came to us...It is as solid as the world itself and cannot be destroyed by either time or eternity. ”¹⁰

ข้อความดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ผู้แต่งน่าจะได้นำแนวคิดเกี่ยวกับความรักที่ต้องพลัดพรากจากกัน ด้วยความตายมาจากตำนาน และนำมาแต่งเรื่องราวใหม่ที่แสดงให้เห็นถึงความรักที่ยิ่งใหญ่ของชายหญิง อันเป็นอมตะและไม่มีสิ่งใดสามารถทำลายได้แม้ความตาย

จากที่กล่าวมาข้างต้น ตำนานออร์เฟอุสได้รับความสนใจในฐานะที่เป็นตำนานของความรักเสมอมา และการที่ได้รับความสนใจมากก็เป็นเพราะเป็นเรื่องราวของความรักหลังความตายโดยมีการนำเสนอแนวคิดเรื่องชีวิตหลังความตายไปในขณะเดียวกัน โดโรธี โคซินสกี (Dorothy Kosinski) ได้ศึกษาตำนานออร์เฟอุสไว้ในงานวิจัยชื่อ “ The Image of Orpheus in Symbolist Art and Literature ” ว่าตำนานออร์เฟอุสเป็นที่รู้จักกันทั่วไปในเรื่องราวความรักของออร์เฟอุสและยูริดีส์¹¹ โคซินสกีแสดงให้เห็นว่าแนวคิดหลักที่ปรากฏในตำนานออร์เฟอุสมีส่วนในการสนับสนุนแนวคิดที่ปรากฏในนวนิยายและภาพยนตร์เรื่อง *วอดดริ่มส์ เมย์ คัม* ผู้แต่งนวนิยายและผู้สร้างภาพยนตร์นำตำนานดังกล่าวมาใช้ในการแต่งนวนิยายและสร้างภาพยนตร์ รวมทั้งเป็นที่มาของการศึกษาความสัมพันธ์ของตำนานออร์เฟอุสที่ปรากฏในนวนิยายและภาพยนตร์ในงานวิจัยครั้งนี้

3.2.2 ตำนานออร์เฟอุสในนวนิยายและภาพยนตร์

นักวรรณคดีให้ความสนใจในการศึกษาตำนานออร์เฟอุสตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน โดยการศึกษาเรื่องราวประวัติของออร์เฟอุสจากตำนานกรีกและวรรณกรรมที่นำตำนานออร์เฟอุสมาเล่าใหม่พบว่าสามารถแบ่งการศึกษาประวัติของออร์เฟอุสออกเป็น 4 ประการ¹² คือ 1.ออร์เฟอุสสูญเสียภรรยาและพยายามนำกลับมาจากความตาย 2.ความสามารถในการเล่นดนตรีของออร์เฟอุส ซึ่งมีอิทธิพลต่อผู้ที่ได้ยิน

¹⁰ Ibid.

¹¹ Dorothy M. Kosinski, “ The Image of Orpheus in Symbolic Art and Literature ” [CD-ROM] Abstract from : ProQuest File : Dissertation Abstract Item : 8604064, 1985.

¹² Fritz Graf ,ed., “ Orpheus:A Poet Among Men, ” in Interpretations of Greek Myhtology , p. 80. Fritz Graf ,ed., “ Orpheus:A Poet Among Men, ” in Interpretations of Greek Myhtology , p. 80.

ได้ฟัง 3.การตายของออร์เฟอุสโดยฝีมือของผู้หญิงกลุ่มหนึ่ง (Maenads) และ 4.ศพของออร์เฟอุส หลังจากที่เสียชีวิตแล้วถูกนำไปไว้ที่เชิงเขาโอลิมปัส(Olympus) แต่ยังมีนักวรรณคดีอีกกลุ่มหนึ่งที่ทำให้ความสนใจกับการศึกษาประวัติออร์เฟอุสที่ปรากฏอยู่ในตำนานอื่นอีก ตำนานการเดินทางเพื่อค้นหาขนแกะทองคำ (Myth of the golden fleeces) ได้กล่าวถึงความเก่งกล้าสามารถของออร์เฟอุส ในการตีตีพิณช่วยชีวิตวีรบุรุษที่เดินทางไปพร้อมกับเจสันในเรืออาร์โก(Argo) ในการศึกษาตำนานออร์เฟอุสที่ปรากฏในนวนิยายและภาพยนตร์พบว่า ผู้แต่งเลือกที่จะนำประวัติของออร์เฟอุสช่วงเหตุการณ์ที่ออร์เฟอุสสูญเสียภรรยาและพยายามนำกลับมาจากความตายมาเป็นเค้าโครงเรื่องของนวนิยายและภาพยนตร์

ในการศึกษาตำนานออร์เฟอุสของกรีกพบว่า มีการบรรยายเรื่องราวความรักของออร์เฟอุสและยูริดีส์ไว้เพียงเล็กน้อย ซึ่งสรุปได้เพียงว่าออร์เฟอุสเดินทางไปนรกเพื่อขอร้องให้เทพเจ้าแห่งความตายยอมให้นำภรรยากลับมา แต่ออร์เฟอุสก็ไม่สามารถนำยูริดีส์กลับมาจากความตายได้ ดังนั้นทั้งสองคนจึงต้องแยกจากกัน เรื่องราวจบลงด้วยความเศร้าและไม่สมหวังในความรักของคนทั้งสอง จากการศึกษาร่องรอยของตำนานที่ปรากฏอยู่ในนวนิยายและภาพยนตร์พบว่ามีอิทธิพลจากการนำตำนานออร์เฟอุสที่มาเล่าใหม่ไว้ใน *Metamorphoses* ของโอวิด ซึ่งมีส่วนช่วยสนับสนุนแก่นเรื่อง โครงเรื่องและลักษณะนิสัยของตัวละคร จากการศึกษาพบว่าโอวิดไม่ได้เปลี่ยนแปลงตำนานเดิมแต่ได้ขยายเรื่องออกไปอีก ตามตำนานเดิมเรื่องราวจบลงแค่เพียงการกล่าวถึงศพของออร์เฟอุสที่ถูกนำไปฝังไว้ที่เชิงเขาโอลิมปัส แต่ตอนจบของโอวิดกล่าวไว้ ดังนี้

“(...)

The shade of Orpheus went down below the earth
and recognized all the places he had seen before ; he look amid
the fields of the pious and found Eurydice, and clasped her in his
eager arms. Here now they walk together side by side,
sometimes he follows her as she precedes, sometimes he goes
ahead and safely now looks back Eurydice.”¹³

ตอนจบของตำนานออร์เฟอุสใน *Metamorphoses* แสดงให้เห็นชัดเจนว่าโอวิดต้องการให้เรื่องราวความรักของออร์เฟอุสจบลงด้วยความสุขมากกว่าจะจบลงด้วยความเศร้า เขาจึงขยายเหตุการณ์หลังจากที่ออร์เฟอุสตายไปแล้ว วิญญาณของเขาได้เดินทางมาพบยูริดีส์ในชีวิตหลังความ

¹³ Ovid, *Metamorphoses*, trans. Rolfe Humphries (Bloomington : Indiana university Press, 1961), quoted in Mark P.O. Mareford and Robert J. Lenardon (eds.), *Classical Mythology*, p. 274.

ตายและอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขในสวรรค์ของชาวกรีก เหตุการณ์ตอนจบนี้เองที่ทำให้ผู้วิจัยมีความเห็นว่าผู้แต่งบทภาพยนตร์ได้รับแนวคิดเกี่ยวกับความรักที่สมหวังมาจากการงานของ ไอวิด เพราะตอนใกล้จบเรื่องตัวละครเอกของภาพยนตร์สามารถช่วยภรรยาออกมาจากนรกได้ และทั้งสองก็ได้มาใช้ชีวิตอยู่บนสวรรค์ร่วมกัน ก่อนที่จะไปเกิดใหม่พร้อมกัน เหตุการณ์ที่คริสและแอนนี่ได้ใช้ชีวิตหลังความตายอยู่ร่วมกันบนสวรรค์ในระยะเวลาสั้นๆนี้เองเป็นเหตุการณ์ที่สอดคล้องกับ เหตุการณ์ที่ปรากฏในตำนานออร์เฟอุสที่ไอวิดแต่งเพิ่มขึ้น จึงสามารถกล่าวได้ว่าตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา ตำนานออร์เฟอุสเป็นที่รู้จักในฐานะโศกนาฏกรรมความรัก แต่เหตุการณ์ตอนจบของตำนานออร์เฟอุสที่ไอวิดแต่งขึ้น เป็นแบบอย่างให้ภาพยนตร์ได้สร้างตำนานความรักที่จบลงด้วยความสุขขึ้นใหม่ ส่วนในนวนิยายมีตอนจบที่แตกต่างไปจากภาพยนตร์คือคริสสามารถช่วยคนรักออกมาจากนรกได้ แต่ทั้งสองไม่สามารถกลับมาอยู่บนสวรรค์ด้วยกันได้ แสดงให้เห็นว่า นวนิยายและภาพยนตร์เลือกใช้ตำนานแตกต่างกัน นวนิยายเลือกที่จะให้คริสและแอนแยกจากกันเหมือนในตำนานเดิม คริสและภรรยาไม่สามารถกลับมาอยู่บนสวรรค์ อย่างไรก็ตามผู้แต่งได้ดัดแปลงเรื่องราวของตำนานช่วงนี้ใหม่ โดยให้คริสสามารถช่วยภรรยาออกจากนรกและรอที่จะไปเกิดใหม่ แอนไปเกิดใหม่เพื่อชดใช้กรรมและคริสก็ตามไปเกิดใหม่เพื่อคอยช่วยเหลือเธอ เพื่อให้สอดคล้องกับแนวคิดที่นวนิยายสัมพันธ์กับแนวคิดทางศาสนา

ในการศึกษาตำนานออร์เฟอุสที่ปรากฏในนวนิยายและภาพยนตร์จะแสดงให้เห็นว่า เหตุการณ์ใดของตำนานออร์เฟอุสที่ยังคงปรากฏอยู่ในโครงเรื่อง และเหตุการณ์ใดที่ได้ปรับเปลี่ยนให้มีความซับซ้อนยิ่งขึ้นให้สอดคล้องกับแก่นเรื่องที่ผู้แต่งต้องการนำเสนอ ดังนี้

3.2.2.1 การแต่งงานของยูริดีสและออร์เฟอุส

การแต่งงานของยูริดีสและออร์เฟอุสเป็นเหตุการณ์ที่ปรากฏตามตำนานเดิม กล่าวไว้ว่า ออร์เฟอุสพบยูริดีสครั้งแรกก็ตกหลุมรักและขอเธอแต่งงานในเวลาต่อมา หลังจากที่ทั้งสองแต่งงานกันได้ไม่นาน ออร์เฟอุสต้องสูญเสียยูริดีสเพราะเธอถูกงูกัดตายขณะเดินเล่นอยู่ ต่อมาไอวิดนำตำนานออร์เฟอุสมาเล่าใหม่ ใน *Metamorphoses* ซึ่งได้ให้รายละเอียดการพบรักกันครั้งแรกระหว่างออร์เฟอุสและยูริดีสเช่นเดียวกับตำนานเดิม แต่ได้เพิ่มเหตุการณ์ว่าเทพเจ้าแห่งการสมรสคือไฮเมน (Hymen) ได้มาร่วมพิธีแต่งงานของออร์เฟอุสและยูริดีส เทพไฮเมนรู้ล่วงหน้าว่าชีวิตคู่ของออร์เฟอุสและยูริดีสต้องจบลงด้วยความเศร้า เพราะมีนางสังหรณ์บอกล่วงหน้าคือคอบเพลิงที่พระองค์คือ มาร่วมพิธีแต่งงานของทั้งสองไม่ลุกโชติช่วงและคล้ายจะใกล้ดับ¹⁴ เหตุการณ์ดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าการแต่งงานของออร์เฟอุสและยูริดีสเป็นจุดเริ่มต้นของโศกนาฏกรรมความรักที่จบลงด้วยความตาย

¹⁴ Ibid., p. 270.

เหตุการณ์พบรักและแต่งงานจากตำนานได้ถูกนำมากล่าวถึงในฉากแรกๆของการเปิดเรื่องในภาพยนตร์ ได้แก่ ฉากพิธีแต่งงานของคริสและแอนนี่ซึ่งแสดงให้เห็นว่าคริสและแอนนี่เป็นสามีภรรยาที่มีความสุขคู่หนึ่งก่อนที่ไซเคอะตาจะพลิกผันให้ทั้งสองต้องพบกับความเศร้าในเวลาต่อมา ฉากแต่งงานในภาพยนตร์มีลักษณะคล้ายคลึงกับตำนานเดิมของออร์เฟอุสที่โวิดเล่าไว้ ในนวนิยายไม่บรรยายถึงเหตุการณ์แต่งงาน แต่ก็เป็นที่เข้าใจว่าคริสและแอนนี่เป็นสามีภรรยาที่มีความสุขคู่หนึ่งกันก่อนที่ทั้งสองจะแยกจากกันด้วยความตายเช่นเดียวกับในตำนานเดิม จึงสามารถกล่าวได้ว่าภาพยนตร์เน้นฉากการแต่งงานเพราะต้องการให้เรื่องราวมีเหตุการณ์ที่คล้าย คลึงกับตำนานเดิม ทั้งนี้เพื่อสื่อแนวคิดเรื่องความรักที่ต้องพลัดพรากจากกันเช่นเดียวกับตำนานออร์เฟอุส นอกจากนี้นวนิยายและภาพยนตร์ได้เพิ่มตัวละครที่ไม่ปรากฏตามตำนานคือการเพิ่มบทบาทของลูกเข้ามา ในนวนิยายบทบาทของลูกมีไว้เพื่อแสดงให้เห็นว่าแอนนี่มีความคิดที่แตกต่างไปจากลูกๆที่เชื่อว่าพ่อยังมีชีวิตอยู่หลังความตาย ซึ่งเป็นการสนับสนุนแนวคิดหลักของนวนิยาย ขณะที่ในภาพยนตร์บทบาทของลูกมีส่วนช่วยสนับสนุนแนวคิดของความรักความผูกพันที่คริสมีต่อภรรยาและครอบครัว

3.2.2.2 การตายของยูริดีสหลังจากการแต่งงาน

การตายของยูริดีสหลังการแต่งงานได้ถูกปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับแก่นเรื่องของนวนิยายและภาพยนตร์ แม้ว่าแอนนี่ในนวนิยายและภาพยนตร์จะตายหลังจากการแต่งงานเช่นเดียวกับยูริดีส แต่สาเหตุการตายได้เปลี่ยนแปลงไป ยูริดีสถูกงูกัดตายในขณะที่เดินเล่นอยู่ การตายของยูริดีสเป็นอุบัติเหตุที่ทำให้เธอถึงแก่ชีวิตก่อนวัยอันควร ในนวนิยายและภาพยนตร์แอนนี่ฆ่าตัวตายโดยเจตนาเพื่อดับความทุกข์ที่สูญเสียสามี อย่างไรก็ตามเหตุการณ์ต่อมาคือคริสต้องเดินทางไปในรกเพื่อตามหาแอนนี่ซึ่งมีความคล้ายคลึงกับเหตุการณ์ที่ออร์เฟอุสไปตามหายูริดีส กล่าวได้ว่าผู้แต่งนวนิยายและผู้สร้างภาพยนตร์นำเสนอสาเหตุการตายของแอนนี่สัมพันธ์กับแนวคิดที่ต้อง การนำเสนอในนวนิยายและภาพยนตร์ ในนวนิยายแอนนี่ฆ่าตัวตายเพราะเธอไม่เชื่อว่าชีวิตหลังความตายมีจริง ส่วนในภาพยนตร์แอนนี่ฆ่าตัวตายเพราะไม่อาจใช้ชีวิตอยู่โดยไม่มีคริส เธอจึงตัดสินใจฆ่าตัวตายตามสามีไป เห็นได้ว่าแอนนี่ในภาพยนตร์ไม่ได้แสดงทัศนคติว่าไม่เชื่อเกี่ยวกับเรื่องชีวิตหลังความตายเช่นเดียวกับในนวนิยาย

3.2.2.3 การเดินทางไปในรกของออร์เฟอุส

การเดินทางไปในรกของออร์เฟอุสเพื่อตามยูริดีสกลับคืนมา เป็นเหตุการณ์สำคัญที่นวนิยายและภาพยนตร์นำมาใช้เพื่อสนับสนุนแก่นเรื่องที่ต้องการนำเสนอ และถือว่าเป็นโครงเรื่องช่วงหนึ่งของนวนิยายและภาพยนตร์ที่ดัดแปลงตำนานมาใช้เกือบทั้งหมด มีการเปลี่ยนแปลงรายละเอียดที่แตกต่างไปจากตำนานเดิมอยู่บ้าง คือนวนิยายใช้เหตุการณ์ตอนที่ออร์เฟอุสเดินทางไปในรกเพื่อตามหายูริดีส มาอธิบายว่าดินแดนหลังความตายมีจริงและมีความแตกต่างกันระหว่าง

สวรรค์กับนรก ในขณะที่ภาพยนตร์ใช้เหตุการณ์นี้เพื่อสนับสนุนแนวคิดเรื่องอำนาจของความรักที่ผลักดันให้คริสต้องตามไปช่วยเหลือคนรักให้กลับมาอยู่ร่วมกัน

การเดินทางไปนรกของคริสแตกต่างจากการเดินทางไปนรกของออร์เฟอุส คริสมีผู้ร่วมเดินทางและคอยช่วยเหลือเขาตลอดเวลาในการตามหาภรรยา ประกอบกับสถานภาพที่คริสเป็นอยู่แตกต่างไปจากออร์เฟอุส คริสนั้นตายแล้วเขาจึงเป็นวิญญาณที่สามารถเดินทางไปนรกเพื่อตามหาคนรักได้ ขณะที่ออร์เฟอุสเป็นมนุษย์ที่เดินทางไปในอาณาจักรของความตาย ตามตำนานกล่าวไว้ว่าผู้ที่ยังไม่ตายไม่สามารถเดินทางมายังดินแดนโลกใต้พิภพได้ แต่ด้วยความพยายามของออร์เฟอุส เขาจึงสามารถขออนุญาตเทพเจ้าแห่งความตายเดินทางมาพบ ยูริดีสได้ เห็นได้ว่าออร์เฟอุสว่าจะมาพบยูริดีสได้นั้นยากลำบากกว่าคริสเพราะเขาเป็นมนุษย์ที่เดินทางเข้าไปในอาณาจักรของความตาย ซึ่งโดยทั่วไปแล้วคนที่ยังไม่ตายจะไม่ได้รับอนุญาตให้เข้าไป ส่วน คริสเป็นวิญญาณ จึงสามารถเดินทางไปมาระหว่างสวรรค์และนรกได้ แต่เขาก็ต้องระมัดระวังตัวมิเช่นนั้นอาจไม่ได้กลับมาจากนรกตลอดไป นอกจากนี้จุดมุ่งหมายในการพาภรรยากลับมาที่แตกต่างกัน ออร์เฟอุสต้องการนำภรรยาออกจากดินแดนหลังความตายเพื่อกลับสู่โลกมนุษย์ ในขณะที่คริสต้องการนำภรรยาออกจากนรกไปสวรรค์ ถ้าพิจารณาบทบาทของตัวละครในตำนาน แล้วจะพบว่ามีความพยายามที่จะนำคนรักกลับไปพร้อมกับตนเช่นเดียวกัน แต่ออร์เฟอุสไม่ประสบความสำเร็จในการนำยูริดีสกลับไปพร้อมกับตน เพราะความหึงหวงที่เขามีต่อยูริดีสทำให้เขาไม่อาจหักห้ามใจได้หันไปมองยูริดีสซึ่งเดินตามมา ก่อนที่จะพ่นดินแดนแห่งความตาย เทพเจ้าจึงให้ยูริดีสกลับไปยมโลกดั้งเดิมเพราะออร์เฟอุสละเมิดเงื่อนงำที่ตกลงไว้กับเทพเจ้า ความรักของคนทั้งสองจึงกลายเป็นโศกนาฏกรรมที่จบลงด้วยความเศร้า ขณะที่คริสในนวนิยายและภาพยนตร์เดินทางไปช่วยคนรักได้สำเร็จ แม้ว่าในตอนแรกที่คริสพบภรรยา เขาไม่สามารถทำให้เธอจำเขาได้ และเชื่อว่าเขาเป็นสามีที่ตายไปแล้วกลับมาช่วยเธอก็จริง แต่ด้วยความรักที่เขามีต่อภรรยา เขายอมสละความสุขที่เขาจะได้ใช้ชีวิตอยู่ในสวรรค์ และเลือกที่จะอยู่ร่วมกับเธอในนรกแทน ปาฏิหาริย์เกิดขึ้นเมื่อภรรยาของเขาสามารถจำเขาได้ในวินาทีสุดท้ายที่คริสจะต้องสูญเสียความทรงจำและกลายเป็นวิญญาณที่อยู่ในนรกตลอดไป แสดงให้เห็นว่าพลังแห่งความรักและความเสียสละที่คริสมีให้ภรรยาสามารถทำให้เธอจำเขาได้ และทั้งสองสามารถออกจากนรกได้ในที่สุด ใน นวนิยายคริสและภรรยาไม่ได้กลับไปอยู่ร่วมกันในสวรรค์เพราะแอนต้องกลับไปเกิดใหม่เพื่อชดใช้กรรมเก่า ผู้แต่งให้คริสตามแอนกลับไปเกิดใหม่เช่นเดียวกัน เพื่อที่ทั้งสองจะได้กลับไปพบกันอีกครั้ง และให้คริสคอยช่วยเหลือและดูแลแอนตลอดไป ส่วนในภาพยนตร์คริสและแอนนี้ได้กลับไปอยู่สวรรค์ด้วยกัน แต่ทั้งสองอยากลองกลับไปเกิดใหม่เพื่อพิสูจน์รักแท้ โดยเชื่อว่าต่างจะสามารถตามหากันเจอแม้ว่าจะต้องแยกจากกันสักกี่ครั้งก็ตาม ดังนั้นจะเห็นได้ว่าคริสและออร์เฟอุสจะเดินทางไปช่วยคนรักเช่นเดียวกันแต่มีตอนจบที่แตกต่าง

กัน เนื่องจากนวนิยายและภาพยนตร์คลี่คลายเรื่องราวไปตามแนวคิดที่นวนิยายและภาพยนตร์ ต้องการนำเสนอแตกต่างกัน

3.2.2.4 การพบกันระหว่างออร์เฟอุสกับยูริดีสในยมโลก

นวนิยายและภาพยนตร์นำเสนอเหตุการณ์ การพบกันระหว่างออร์เฟอุสและ ยูริดีส ในยมโลกเช่นเดียวกัน แต่สิ่งที่แตกต่างอย่างเห็นได้ชัดคือยูริดีสไม่มีบทบาท และไม่ได้แสดงลักษณะนิสัยใดๆเลย เป็นเพียงตัวละครที่เป็นสาเหตุให้ออร์เฟอุสเดินทางไปนรก ในขณะที่ใน นวนิยาย และภาพยนตร์แอนแสดงความซับซ้อนทางอารมณ์และความคิด สังเกตได้ว่าหลังจากที่สูญเสียสามี แอนเริ่มมีอาการป่วยทางจิตและตัดสินใจฆ่าตัวตายในเวลาต่อมา การฆ่าตัวตายของแอนมีผลต่อชะตากรรมของเธอเองคือต้องมาอยู่ในนรก และเธอยังเป็นสาเหตุให้คริสต้องเดินทางไปนรกเพื่อช่วยเหลือเธออีกด้วย

การนำยูริดีสออกจากรกมีเงื่อนไขที่เทพเจ้าแห่งความตายกำหนด คือออร์เฟอุสจะต้องไม่หันมามองยูริดีสขณะที่เธอตามเขาออกไปจนกว่าจะพ้นจากเขตนรก ออร์เฟอุสจะต้องอดกลั้นความอยากที่จะหันกลับไปมองยูริดีส และเมื่อเขาตัดสินใจหันกลับไปมองยูริดีส เขาจึงต้องสูญเสียเธอไปในนวนิยายและภาพยนตร์ได้สร้างเงื่อนไขในการช่วยเหลือแอนไว้เช่นกัน แต่ดัดแปลงให้สอดคล้องกับแก่นเรื่อง คือคริสจะต้องทำให้แอนเชื่อว่าคริสคือสามีของเธอ โดยพยายามเล่าเรื่องราวความรัก ความผูกพันในอดีตที่เขามีต่อเธอ เพื่อให้แอนจำเขาได้และยอมให้เขาพาเธอออกจากรก คริสมีเวลาจำกัดในการพูดให้แอนเชื่อ ถ้าเลยเวลาดังกล่าวเขาจะสูญเสียโอกาสที่จะกลับไปสวรรค์และกลายเป็นวิญญาณที่อยู่ในนรกเช่นเดียวกับแอน การกำหนดเงื่อนไขดังกล่าวมีส่วนช่วยสนับสนุนแนวคิดที่ผู้แต่งต้องการนำเสนอด้วยโดยเฉพาะในนวนิยาย เพราะการทำให้แอนเชื่อว่าคนที่มาช่วยเหลือคือคริสก็เท่ากับเป็นการพิสูจน์ว่าชีวิตหลังความตายมีจริง

การที่คริสตัดสินใจเลือกอยู่เคียงข้างแอนในนรก เป็นความกล้าหาญที่ทำให้ชะตากรรมของเขาแตกต่างไปจากออร์เฟอุส เพราะออร์เฟอุสในตำนานไม่มีโอกาสเลือกที่จะอยู่หรือไม่อยู่กับคนรัก เพราะหลังจากที่เขาหันไปมองยูริดีสแล้ว เธอก็หลุดลอยกลับไปยมโลกดั้งเดิม สถานการณ์ดังกล่าวเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วจนออร์เฟอุสคาดไม่ถึง เขากลับสู่โลกมนุษย์ด้วยความเสียใจที่ไม่สามารถนำยูริดีสกลับคืนมาได้ แต่หลังจากศึกษาตำนานออร์เฟอุสใน *Metamorphoses* ของโอวิด ผู้วิจัยมีความเห็นว่าถ้าออร์เฟอุสมีโอกาสเลือกแล้ว เขาก็ปรารถนาที่จะอยู่เคียงข้างยูริดีสเช่นเดียวกับคริสหากเขาไม่สามารถพาเธอกลับมาจากยมโลกได้ดังคำพูดที่ปรากฏใน *Metamorphoses* ว่า

“(...) I ask a gift her return to me. If the Fates
refuse this reprieve for my wife, it is sure that I do not wish
to return either. Take joy in the death of us both! ”¹⁵

คำพูดของออร์เฟอุสคล้ายกับคำพูดของคริสทีปราคฎาในนวนิยายและภาพยนตร์ ดังนี้

“ Show my love by choosing to remain beside her for the twenty-
four years she had remain there.”

“Heaven would never be heaven without you.”

“Let this hell be our heaven. ” ¹⁶

“ In a minute, I won’t know you and better that you’ll know me...but
we’ll be together...where we belong. ” ¹⁷

คำพูดของตัวละครในนวนิยายและภาพยนตร์ที่คล้ายคลึงกับคำพูดของออร์เฟอุสที่ปรากฏ
ใน *Metamorphoses* ของโอวิด แสดงให้เห็นว่าผู้แต่งนวนิยายและผู้เขียนบทภาพยนตร์ได้นำคำพูด
ของออร์เฟอุสมาดัดแปลงเป็นบทสนทนาของคริสและแอน แม้ว่าใน *Metamorphoses* ออร์เฟอุสจะ
ไม่ได้ได้อยู่ร่วมกับยูริดีสในดินแดนหลังความตายเช่นคำกล่าวของเขาเมื่อเขาไม่สามารถนำเธอกลับมา
ได้ แต่ข้อความที่เขาอ้อนวอนต่อเทพเจ้าได้ส่งอิทธิพลต่อนวนิยายและภาพยนตร์ คริสเลือกที่จะมี
ความสุขอยู่ในนรกพร้อมกับภรรยาของเขา ซึ่งสะท้อนคำพูดของออร์เฟอุสที่ปรากฏในงานของโอวิด

นอกจากนั้น คำพูดของออร์เฟอุสใน *Metamorphoses* ยังสามารถวิเคราะห์ได้ว่าออร์
เฟอุสไม่สามารถเลือกที่จะอยู่กับยูริดีสในยมโลกได้ เพราะทุกอย่างถูกกำหนดไว้ตามเงื่อนไขที่ให้ไว้
กับเทพเจ้าตั้งแต่แรก ดังนั้นยูริดีสต้องกลับไปโลกแห่งความตายดั้งเดิม ส่วนออร์เฟอุสต้องกลับมา
โลกมนุษย์ด้วยความเศร้าและถูกฆ่าตายในที่สุด ผู้แต่งนวนิยายและภาพยนตร์เลือกที่จะสร้าง
ตำนานใหม่โดยให้คริสได้มีโอกาสตัดสินใจที่จะอยู่กับคนรักอย่างที่ออร์เฟอุสไม่มีโอกาส สังเกตจาก
คำพูดและการกระทำของคริสทั้งในนวนิยายและภาพยนตร์ต่างแสดงให้เห็นว่า ถ้าเขาไม่ได้อยู่กับคน

¹⁵ Ibid. ,p. 271.

¹⁶ Richard Matheson, *What Dreams May Come*, pp. 240-241.

¹⁷ *What Dreams May Come*, [Film].

ที่เขารัก แม้เขาจะได้กลับไปอยู่สวรรค์ก็ไม่สามารถทำให้เขามีความสุขได้ ดังเช่นที่ออร์เฟอุสกลับมา โลกมนุษย์อย่างปลอดภัยแต่ปราศจากยูริดีส เขาก็ไม่สามารถมีชีวิตอยู่อย่างมีความสุขได้ ดังนั้นในการนำตำนานเดิมมาสร้างเป็นตำนานใหม่ในรูปแบบของนวนิยายและ ภาพยนตร์จึงเปลี่ยนแปลงตำนานเดิม โดยให้เรื่องราวคลี่คลายไปในทางที่ดี ไม่จบลงด้วยความเศร้าดังเช่นตำนานเดิม

อย่างไรก็ตามเหตุการณ์จากตำนานออร์เฟอุสดังที่กล่าวมาแล้วทั้ง 4 เหตุการณ์ เมื่อนำมาวิเคราะห์ร่วมกับโครงเรื่องของนวนิยายและภาพยนตร์ พบว่าผู้แต่งใช้เหตุการณ์จากตำนานตั้งแต่ ออร์เฟอุสแต่งงานกับยูริดีส ยูริดีสถึงแก่ความตาย และออร์เฟอุสเดินทางไปตามเธอกลับมาจนรัก เพื่อตัดแปลงเป็นโครงเรื่องใหม่ของนวนิยายและภาพยนตร์ในช่วงเปิดเรื่องและการดำเนินเรื่องไปสู่ ปมปัญหาของเรื่อง ในส่วนของการคลี่คลายปมปัญหาผู้แต่งได้สร้างเหตุการณ์ไปตามแนวคิดที่ผู้แต่ง ต้องการนำเสนอ เหตุการณ์ในตำนานในช่วงหลังจากที่ออร์เฟอุสกลับมาบนโลกมนุษย์ไม่ได้ถูกนำมาใช้ในนวนิยายและภาพยนตร์ ดังนั้นตำนานใหม่ในรูปแบบของนวนิยายและภาพยนตร์จึงแตกต่างไปจากตำนานเดิมของสมัยกรีกที่ออร์เฟอุสและยูริดีสต้องแยกจากกัน แต่ถ้านำตอนจบของตำนานที่ขยายเรื่องออกไปโดยโอวิดมาศึกษาอิทธิพลของตำนานที่ปรากฏในนวนิยายและภาพยนตร์ จะเห็นได้ว่า ตอนจบในงานของโอวิดส่งอิทธิพลต่อภาพยนตร์ กล่าวคือวิญญาณของออร์เฟอุสและยูริดีสได้อยู่ร่วมกันบนสวรรค์เช่นเดียวกับคริสและแอนนี่ที่ได้อยู่บนสวรรค์ร่วมกัน ดังจากที่ปรากฏใน ภาพยนตร์คริสและแอนนี่สนทนากันในสวนดอกไม้หลังจากที่ทั้งสองเดินทางกลับมาอยู่บนสวรรค์ร่วมกันในตอนจบของเรื่อง ดังภาพประกอบต่อไปนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาพ คริสและแอนนี่เดินสนทนากันในสวนดอกไม้บนสวรรค์ด้วยกัน¹⁸
และจากบทสนทนาของคริสและแอนนี่ ดังนี้

Ann : Hey. Remember me? Sometimes when you lose, you win. [Laughs]

[Both are laughing.]

Chris : How did me get here?

Ann : Travel here is like everything else. If you know where're you going.
Look like we did.

Chris : You were...I tried everything, nothing worked.

Ann : Untill...you tried joining me.

Chris : What some folks call impossible is just stuff they haven't seen
before. (Scene 50)¹⁹

การสนทนาของคริสและแอนนี่แสดงให้เห็นว่าความรักที่เสียสละของคริส โดยยอมอยู่ร่วม
ทุกข์กับแอนนี่ในนรกเมื่อไม่สามารถนำเธอกลับมาด้วย ได้ส่งผลตอบแทนให้เขาและแอนนี่ได้พบกับ

¹⁸ What Dreams May Come [Film]. Poly Gram Films, Available from <http://www.filmtracks.com/titles/what-dreams.html> ; Internet, 1998.

¹⁹ What Dreams May Come [Film].

ปาฏิหาริย์ที่ไม่คาดคิด เขาไม่ต้องอยู่ในนรกและสูญเสียความทรงจำ อีกทั้งยังได้กลับมาสวรรค์พร้อมกับแอนนี่เพื่อจะได้มาพบลูกๆ ที่รออยู่บนสวรรค์ด้วย การที่เหตุการณ์คลี่คลายไปในทางที่ดีนั้นเป็นเพราะผู้สร้างภาพยนตร์ต้องการแสดงให้เห็นอนุภาพของความรักซึ่งทำให้ คริสสามารถเอาชนะอุปสรรคต่างๆ ได้ และเรื่องราวที่เลวร้ายสามารถผ่านไปด้วยดี

ทั้งในนวนิยายและภาพยนตร์ไม่ได้จบแค่เพียงการที่คริสสามารถช่วยเหลือแอน ออกมาจากนรกได้ ผู้แต่งได้ขยายเรื่องออกไปอีกคือให้ตอนจบมีส่วนในการสนับสนุนแก่นเรื่องที่ นวนิยายและภาพยนตร์ต้องการนำเสนอ ในตอนจบของนวนิยาย แอนกลับไปเกิดใหม่เพื่อชดใช้กรรมโดยมีคริสตามไปเกิดใหม่เป็นสามีคอยช่วยเหลือ เห็นได้ว่าเป็นการสนับสนุนแนวคิดทางศาสนาเรื่องการเวียนว่ายตายเกิด และกฎแห่งกรรม ส่วนในภาพยนตร์หลังจากที่คริสและแอนนี่กลับมาอยู่ร่วมกันบนสวรรค์แล้ว ทั้งคู่ปรารถนาที่จะกลับไปเกิดใหม่เพื่อพิสูจน์รักแท้ที่มีให้แก่กัน คริสเชื่อว่าเขาสามารถตามหาแอนนี่พบแม้กลับไปเกิดใหม่ เพราะแม้แต่นรกเขาก็ตามหาแอนนี่จนพบ ดังนั้นจึงไม่มีอุปสรรคใดที่จะมาขวางกั้นความรักที่ทั้งสองมีต่อกันได้ เหตุการณ์ดังกล่าวสนับสนุนแนวคิดรักโรแมนติกที่ภาพยนตร์ต้องการนำเสนอ ดังนั้นการปรับเปลี่ยนและขยาย เหตุการณ์ที่ต่างไปจากตำนานเดิมจึงเป็นสาเหตุให้เกิดตำนานใหม่ที่ ยังคงอยู่ภายใต้อิทธิพลของตำนานเดิมของกรีก

3.3 ตำนานโลกใต้พิภพในวรรณกรรม

3.3.1 ตำนานโลกใต้พิภพของกรีกและโรมัน

ในอดีตกาลชาวกรีกและโรมันมีความเชื่อในสิ่งศักดิ์สิทธิ์ต่างๆ และเชื่อในเทพเจ้าที่มีอยู่หลายองค์ เทพเจ้าเหล่านี้สามารถควบคุมชะตาชีวิตมนุษย์ เรื่องราวของเทพเจ้ากรีกโรมันเริ่มมีความสำคัญในการสร้างสรรค์วรรณคดีกรีกและโรมันในสมัยต่อมา มีการนำตำนานมาแต่งเป็นเรื่องราวตามขนบมหากาพย์ เพื่อเชิดชูความสามารถของวีรบุรุษกรีกโรมัน ในเรื่องราวการเดินทางและการผจญภัยต่างๆ ของวีรบุรุษเหล่านี้ มักมีการกล่าวถึงการเดินทางไปดินแดนหลังความตาย (the descent to hell) รวมอยู่ด้วยเสมอ จากการศึกษาพบว่าวัตถุประสงค์ของการเดินทางไปยังนรกมีอยู่หลายสาเหตุด้วยกันตามที่ปรากฏในตำนานและวรรณกรรมในสมัยกรีกโรมัน²⁰ ประการแรกคือเพื่อที่จะต้องการทราบข่าวสารข้อมูลที่เป็นประโยชน์จากผู้ที่ยังตายไปแล้ว เช่น มหากาพย์ *Odyssey* ของ โฮเมอร์ (Homer) กล่าวถึงการเดินทางไปอาณาจักรแห่งความตายของโอดิสซุส (Odysseus) เพื่อพบกับวิญญาณของทีเรเชียส (Teiresias) ซึ่งเป็นโหราพยากรณ์แห่งเมืองธีบส์

²⁰ David Adam Leeming ,ed., *Storytelling Encyclopedia* (Arizona : Oryx Press,1997), pp.139 -140.

(Thebes) ผู้จะช่วยบอกทางกลับบ้านอย่างปลอดภัยให้แก่เขา ในมหากาพย์ *Aeneid* ของเวอร์จิล อธิบายการเดินทางไปนรกด้วยจุดประสงค์ที่คล้ายคลึงกับการเดินทางของโอดีสซิวส เพื่อรับคำแนะนำจากบิดาในการปฏิบัติภารกิจสำคัญในการสร้างนครอันยิ่งใหญ่ ซึ่งก็คือกรุงโรมที่เรืองอำนาจในยุคต่อมา อีกประการหนึ่งเป็นการเดินทางเพื่อไปนำคนรักกลับมาจากความตาย ดังเช่นตำนานออร์เฟอุสของกรีกมีการนำมาเล่าใหม่โดยกวีในสมัยต่อมา รวมถึงการนำตำนานดังกล่าวมาเป็นโครงเรื่องของการสร้างสรรค์วรรณกรรมใหม่ดังที่ได้กล่าวไปแล้ว ประการสุดท้ายคือการเดินทางไปนรกซึ่งเป็นการทดสอบความสามารถของวีรบุรุษ เช่น การเดินทางไปนรกของ เฮอรัคิวลีส(Hercules) อันเป็นหนึ่งในภารกิจสิบสองประการของเขาที่จะต้องกระทำให้สำเร็จ การเดินทางครั้งนั้นนอกจากจะเป็นการทดสอบความสามารถของเขาแล้ว เฮอรัคิวลีสยังได้ช่วยเหลือ ทิซุส(Theseus)จากที่คุมขังอีกด้วย อย่างไรก็ตามจากการศึกษาพบว่าวีรบุรุษเหล่านี้สามารถเดินทางไปและกลับจากนรกหลังปฏิบัติภารกิจโดยสวัสดิภาพเสมอ อาจกล่าวได้ว่าตำนานโลกใต้พิภพมีความสำคัญในฐานะเป็นข้อมูลในการประพันธ์วรรณกรรมของกรีกโรมัน และส่งอิทธิพลต่องานวรรณกรรมในยุคต่อมา

ไฮเมอร์ได้กล่าวถึงอาณาจักรแห่งความตายไว้ในมหากาพย์ *Iliad* ว่า “ดินแดนแห่งนี้ซ่อนอยู่ภายใต้สถานที่ลับแห่งหนึ่งของโลก”²¹ และกล่าวใน *Odyssey* ว่า “ทางที่จะนำไปสู่ดินแดนแห่งนี้คือการข้ามทะเลไปจรดขอบโลก”²² กวีในสมัยต่อมาได้กล่าวถึงเส้นทางที่จะไปสู่ดินแดนหลังความตายไว้หลายทางด้วยกัน เช่น การผ่านถ้ำขนาดใหญ่(caverns)ที่อยู่ในบริเวณที่เป็นทะเลสาบลึกลับ เป็นต้น แสดงให้เห็นว่าตำนานที่มีอยู่เดิมได้ถูกนำมาใช้ในการแต่งวรรณกรรม ในขณะเดียวกันกวีในแต่ละยุคแต่ละสมัยได้พรรณนาถึงดินแดนหลังความตายเพิ่มเติมตามจินตนาการของตนเองด้วย แต่ก็ยังคงปรากฏแนวคิดและจินตภาพเดิมๆที่ได้รับจากตำนานกรีกอยู่ทุกยุคทุกสมัย²³ ไฮเมอร์แสดงทัศนะที่มีต่อดินแดนใต้พิภพของกรีกไว้ ดังนี้

“ (...) the underworld is vague, a shadow place inhabited by shadow.

²¹ Edith Hamilton, *Mythology* (New York : Mentor Book, 1942), p. 39.

²² Ibid.

²³ Ibid.

(...) Nothing is real there. The ghosts' existence, if it can be call that, is like a miserable dream. ”²⁴

ทั้งตำนานและวรรณคดีของกรีกไม่ได้ให้รายละเอียดเกี่ยวกับดินแดนหลังความตายไว้เท่าที่ควรเมื่อเทียบกับกวีในสมัยโรมัน เฮอร์จิลเป็นกวีคนแรกที่ได้แสดงภูมิศาสตร์ของโลกใต้พิภพ (Geography of the Underworld) ไว้อย่างละเอียด โดยนำข้อมูลมาจากตำนานและวรรณกรรมของกรีก ก่อนที่จะมีการแสดงรายละเอียดเพิ่มเติมต่อไป เฮอร์จิลนิยามความหมายของดินแดนใต้พิภพไว้ดังนี้

“(...) as the place where the wicked are punished and the good rewarded.”²⁵

เฮอร์จิลแสดงให้เห็นว่าดินแดนโลกใต้พิภพเป็นที่อยู่อาศัยของวิญญาณสองประเภท สถานที่หนึ่งเป็นที่ลงโทษวิญญาณที่กระทำผิดเมื่อครั้งที่ยังมีชีวิตอยู่ อีกแห่งหนึ่งเป็นที่อยู่ของวิญญาณที่ทำแต่คุณความดีเมื่อครั้งที่ยังมีชีวิตอยู่ การแบ่งแยกดินแดนหลังความตายออกเป็นส่วนๆ ตามตำนานโลกใต้พิภพได้พัฒนาความเชื่อเรื่องดินแดนหลังความตายไปตามคำสอนของศาสนา โดยเฉพาะตามความเชื่อของชาวคริสเตียนในยุคต่อมา กล่าวคือเฮอร์จิลได้แบ่งดินแดนหลังความตายออกเป็น 4 เขตด้วยกันคือ ดินแดน *Tartarus* ดินแดน *Erebus* ดินแดน *Asphodel* และดินแดน *Elysium* ²⁶ สามเขตแรกเป็นที่ลงโทษดวงวิญญาณที่กระทำความผิดด้วยเหตุผลที่แตกต่างกัน แต่ *Tartarus* เป็นดินแดนที่เลวร้ายที่สุดในบรรดาทั้งสามเขต เทียบได้กับนรก(Hell) ตามความเชื่อของศาสนาคริสต์ ส่วน *Elysium* คือดินแดนแห่งความสุข เป็นรางวัลมอบให้แก่ผู้ที่ทำความดีได้อยู่อาศัยอย่างมีความสุขในดินแดนแห่งนี้ เทียบได้กับสวรรค์(Heaven)ตามความเชื่อของศาสนาคริสต์ แนวคิดเรื่องดินแดนหลังความตายของเฮอร์จิลมีอิทธิพลต่อวรรณกรรมคริสต์ศาสนาในยุคกลาง ดันเตกวีชาวอิตาลีเขียนได้แต่งกวีนิพนธ์ตามแนวขนบมหากาพย์ เขาได้รับ อิทธิพลจากงานของเฮอร์จิลเป็นอย่างมาก ดันเตแต่ง *The Divine Comedy* โดยมีเขาเป็นตัวละครเอกของเรื่องเดินทางไปพร้อมกับเฮอร์จิล ผู้ที่พาเขาเที่ยวชมนรกและสวรรค์ งานของเขาได้แสดงจินตภาพของนรกและสวรรค์ไว้อย่างละเอียด และปรากฏอิทธิพลของวรรณกรรมในยุคกรีกโรมันอยู่มาก จึงเป็นการผสมผสานแนวคิดจากตำนานและศาสนาคริสต์อย่างสอดคล้องและกลมกลืน แสดงให้เห็นว่าตำนานกรีกยังคงปรากฏอยู่ในวรรณกรรมทุกยุคทุกสมัย งานวรรณกรรมยุคแรกๆได้รับอิทธิพลจากตำนานและวรรณกรรมในยุคต่อๆมาก็สืบทอดแนวคิดเช่นเดียวกัน ทั้งนี้ น่าจะมี เหตุผล

²⁴ Ibid. , p. 39.

²⁵ Ibid.

²⁶ Timotly R. Robert, Morgan J. Robert ,and Brain P. Katz, *Mythology : Tales of Ancient Civilizations* (New York : Metro Books, 1997), pp. 40-41.

เนื่องมาจากการที่วรรณกรรมทั้งสี่ล้วนอยู่บนพื้นฐานวัฒนธรรมเดียวกัน แต่อยู่ในบริบททางสังคมที่แตกต่างกัน ดังนั้นนักประพันธ์จึงมีหน้าที่ปรับใช้สังคมโดยการแต่งวรรณกรรมที่ตอบสนองความเชื่อและความต้องการของสังคมในยุคสมัยของตน เช่นโฮเมอร์แต่งมหากาพย์ *Odyssey* เวอร์จิลแต่ง *Aeneid* เพื่อเชิดชูวีรกรรมของบรรพบุรุษ การเดินทางไปในดินแดนโลกใต้พิภพเป็นหนึ่งในการผจญภัยของตัวละครในมหากาพย์ซึ่งได้อิทธิพลมาจากตำนาน แสดงให้เห็นว่าในยุคสมัยดังกล่าวมีความเชื่อเรื่องชีวิตและดินแดนหลังความตาย ในสมัยต่อมาดินแดนกล่าวถึงการเดินทางไปในรก แดนชำระบาป และสวรรค์ โดยได้รับอิทธิพลจาก *Aeneid* ของเวอร์จิล แต่ จุดประสงค์ในการประพันธ์แตกต่างไปจากในสมัยเวอร์จิล กล่าวคือตั้งแต่ได้รับแรงบันดาลใจในการแต่ง *The Divine Comedy* จากคนรักเก่าที่เสียชีวิตไปแล้ว ดังนั้นการเดินทางไปในดินแดนหลังความตายก็เพื่อตามหาคนรักเก่า แต่ระหว่างการเดินทางตั้งแต่ได้บรรยายให้เห็นสภาพความเป็นอยู่ของวิญญาณในสวรรค์และนรกแตกต่างกันไปตามความเชื่อทางศาสนา ซึ่งต่อมามีการศึกษาความหมายที่ปรากฏอยู่ในงานของตน พบว่าในยุคกลางอิตาลีมีความวุ่นวายทางการเมืองภายในประเทศ และมีการคอร์รัปชันภายในองค์กรต่างๆ ดันเตเขียนงานเรื่องดังกล่าวขึ้นมา เพื่อแสดงให้เห็นว่าคนที่ทำความผิดแม้ไม่เห็นผลในปัจจุบัน แต่เมื่อตายไปแล้วก็ต้องไปรับโทษแห่งการกระทำนั้น เพื่อโน้มนำประชาชนหันกลับมาทำความดีเพื่อจะได้ไม่ต้องถูกลงโทษในนรกดังเช่นที่ดันเตบรรยายไว้ จากสาเหตุข้างต้นจึงมีความเป็นไปได้ที่แนวคิดและจินตภาพที่เคยปรากฏในตำนานเดิมของกรีกจะถูกปรับเปลี่ยนให้เข้ากับจุดประสงค์ของผู้แต่งที่ต้องการสื่อถึงผู้อ่านร่วมสมัยกับตน

ในการศึกษาอิทธิพลของตำนานที่ปรากฏในนวนิยายและภาพยนตร์ครั้งนี้พบว่า ผู้แต่งได้นำเอาจินตภาพที่ปรากฏในตำนานเดิมมาใช้ในฉากการเดินทางไปในนรกของตัวละครเอกของเรื่อง สาเหตุสำคัญที่นวนิยายและภาพยนตร์ต้องนำตำนานโลกใต้พิภพของกรีกมาใช้ ก็เนื่องจากการที่นวนิยายและภาพยนตร์ได้นำตำนานออร์เฟอุสมาใช้เป็นโครงเรื่อง เหตุการณ์สำคัญในตำนานคือการเดินทางไปในนรกเพื่อตามหาคนรักกลับคืนมา ตำนานเปิดโอกาสให้ผู้แต่งนวนิยายและผู้สร้างภาพยนตร์นำเอาแนวคิดและจินตภาพของสวรรค์และนรกตามความเชื่อของชาวกรีกโรมันมาใช้ในการแต่งเรื่อง แม้ว่าจะมีการนำตำนานเดิมมาใช้แต่ผู้แต่งก็ได้ดัดแปลงและปรับเปลี่ยนฉากที่ปรากฏในสวรรค์และนรกให้สอดคล้องกับแนวคิดหลักที่นวนิยายและภาพยนตร์ต้องการนำเสนอด้วย

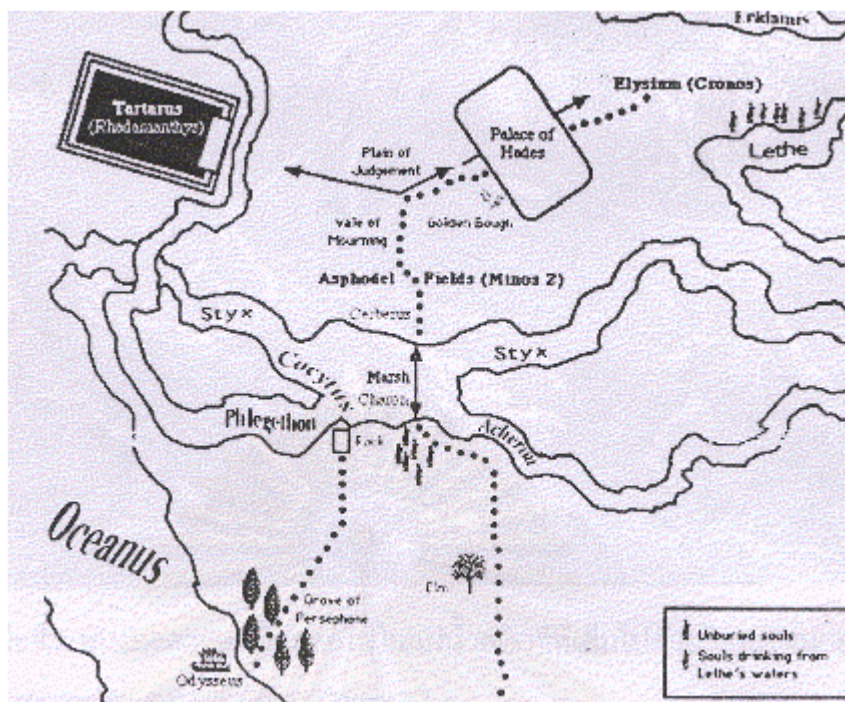
3.3.2 ตำนานโลกใต้พิภพในนวนิยายและภาพยนตร์

ตัวละครเอกในนวนิยายและภาพยนตร์เรื่อง *วอต ดรีมส์ เมย์ คัม* เดินทางไปในดินแดนหลังความตาย ดังนั้นฉากที่ปรากฏในนวนิยายและภาพยนตร์ส่วนใหญ่เป็นฉากในสวรรค์และนรก ดังนั้นนวนิยายและภาพยนตร์เรื่องดังกล่าวจึงเป็นวรรณกรรมที่ว่าด้วยการเดินทางไปในนรกดังเช่นเดียวกับวรรณกรรมในอดีตที่ผ่านมา ได้แก่ เรื่อง *Odyssey* เรื่อง *Aeneid* เรื่อง *The Divine Comedy* เรื่อง *Paradise Lost* และเรื่อง *Ulysses* เป็นต้น

จากการศึกษาด้านานอร์เฟอัสของกรีกและใน *Metamorphoses* ของโอวิดแล้วพบว่า ออร์เฟอัสเดินทางไปในอาณาจักรแห่งความตายเพื่อนำยูริดีส์กลับคืนมา ออร์เฟอัสต้องเดินทางไปพบกับเทพเจ้าแห่งความตายและราชีนีเพื่ออ้อนวอนขอยูริดีส์กลับคืนมา ระหว่างการเดินทางออร์เฟอัสต้องผ่านดวงวิญญาณจำนวนมากที่ได้รับความทุกข์ทรมานอยู่ในดินแดนโลกใต้พิภพ เขาต้องผ่านสุนัขสามหัว(Cerberus)ซึ่งเป็นยามเฝ้าประตูนรก และพบกับซิซิปุส(Sisyphus)ที่ได้รับการลงโทษให้กลิ้งหินขึ้นเนินเขาที่อยู่ภายในเขตนรกชื่อ *Tartarus* ไปตลอดกาล รวมไปถึงเหล่า ฟูรีส์ (Furies) เทวีแห่งการลงโทษด้วย ตามตำนานกล่าวไว้ว่าเหล่าดวงวิญญาณที่อยู่ในดินแดน *Tartarus* แห่งนี้ล้วนสงสารและเห็นใจออร์เฟอัสทั้งสิ้น ต่อมาเมื่อเทพเจ้าเฮดีสยอมให้ออร์เฟอัสนำยูริดีส์กลับไปได้ภายใต้เงื่อนไขที่กำหนด แต่เขาไม่สามารถปฏิบัติตามได้ เขาจึงไม่อาจนำคนรักกลับมาพร้อมกับตนได้ ตำนานเดิมกล่าวว่าเทพเจ้าไม่อนุญาตให้ออร์เฟอัสลงมาในอาณาจักรแห่งความตายอีก จนกว่าเขาจะสิ้นชีวิต เหตุการณ์ในดินแดนโลกใต้พิภพจบลงแต่เพียงเท่านี้ หลังจากนั้นออร์เฟอัสก็เดินทางกลับมายังโลกมนุษย์ แต่ใน *Metamorphoses* โอวิดได้เล่ารายละเอียดการเดินทางกลับของออร์เฟอัสไว้ว่า ชารอน(Charon)คนพายเรือข้ามฟาก(ferry man)พาออร์เฟอัสมาส่งอีกฟากหนึ่งเพื่อเดินทางกลับโลก เรื่องราวจากตำนานออร์เฟอัสทำให้สามารถรู้จักอาณาจักรแห่งความตายดียิ่งขึ้น และสามารถนำมาศึกษาความสัมพันธ์ที่ปรากฏในนวนิยายและภาพยนตร์ได้ต่อไป

ภาพยนตร์ได้นำตำนานโลกใต้พิภพมาดัดแปลงเป็นฉากและเหตุการณ์สำคัญในการเดินทางไปนรกของตัวละครเอก คริสและอัลเบิร์ตเดินทางไปตามหาแอนนี่ด้วยกันในอาณาจักรแห่งความตายและพบเจอสิ่งต่างๆมากมาย ผู้วิจัยได้นำแผนการเดินทางของโอดิสซียุสในมหากาพย์ *Odyssey* และของอีเนียดในมหากาพย์ *Aeneid* ซึ่งกล่าวถึงการเดินทางไปโลกใต้พิภพ เช่นเดียวกับการเดินทางของคริสและอัลเบิร์ตในภาพยนตร์ เพื่อศึกษาอิทธิพลของตำนานเดิมที่มีต่อการเดินทางของตัวละครทั้งสอง ดังนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาพ “Map of the Underworld : Showing the descents of Odysseus and Aeneas”²⁷

3.3.2.1 การเดินทางไปพบคนนำทาง

จากการศึกษาพบว่าในภาพยนตร์ อัลเบิร์ตพาคริสไปพบคนนำทางที่จะพาเขาทั้งสองเข้าไปนรกเพื่อตามหาแอนนี่ คนนำทางเป็นตัวละครที่ได้รับอิทธิพลมาจากตัวละครที่ปรากฏในตำนานเดิม กล่าวคือชาวกรีกและโรมันเชื่อว่าหลังจากที่คนตายแล้ว วิญญาณจะคอยอยู่ที่ชายฝั่งของแม่น้ำสติกส์(Styx) เพื่อรอคนพายเรือที่มีชื่อว่า “ซารอน”(Charon) ซึ่งจะเป็นผู้มารับวิญญาณผู้ตายไปสู่อาณาจักรแห่งความตาย ชาวกรีกโรมันโบราณเชื่อว่าซารอนจะไม่รับวิญญาณที่ไม่มีเงินค่าโดยสารมอบให้เขา วิญญาณเหล่านี้จะต้องยืนรออยู่ที่ริมฝั่งแม่น้ำแห่งความตายตลอดไป โดยไม่ได้เดินทางไปใช้ชีวิตใหม่ในดินแดนหลังความตาย ดังนั้นชาวกรีกโรมันจึงมักนำเหรียญใส่ไว้ในปากของผู้ตายในตอนที่ทำพิธีฝังศพตามธรรมเนียม เพื่อที่วิญญาณผู้ตายจะได้มีค่าโดยสารผ่านทางมอบให้แก่ซารอน²⁸ ดังภาพประกอบ

²⁷ Caros Parada, Underworld & Afterlife. In Greek Mythology Link. (html. Document). Available from hsa.brown.edu/~maicar/Underworldmap.html ; Internet, 1997.

²⁸ Timothy R. Roberts, Morgan J. Roberts, and Brain P. Katz, Mythology : Tales of Ancient Civilizations, pp. 41-42.

ภาพ ชารอนคนพ่ายเรือข้ามฟากแม่น้ำสติกส์ (Marble relief from Roman sarcophagus, c. A.D. 1st-2nd century)²⁹

เมื่อนำมาศึกษาเปรียบเทียบกับบทบาทของคนนำทางในภาพยนตร์พบว่า คนนำทางมีหน้าที่เช่นเดียวกับชารอนที่จะพาคริสและอัลเบิร์ตเดินทางข้ามแม่น้ำไปยังอีกฝั่งหนึ่งซึ่งเป็น ที่ตั้งของทางเข้านรก เมื่อศึกษาจากแผนที่พบว่าคนนำทางจะอยู่บริเวณชายฝั่งหนึ่งเพื่อรอรับวิญญาณข้ามแม่น้ำไปยังประตูทางเข้านรกที่มีสุนัขสามหัวยืนเฝ้าอยู่ คริสและอัลเบิร์ตต้องเดินทางไปยังจุดเดียวกับที่ชารอนยืนรอรับดวงวิญญาณข้ามฟาก และเป็นจุดเดียวกับที่อีนียดยืนรอข้ามฟาก สิ่งที่เปลี่ยนแปลงไปจากตำนานเดิมคือบทบาทของคนนำทางซึ่งเป็นตัวละครที่จะช่วยคริสในการเดินทางตามหาภรรยา ผู้เขียนบทภาพยนตร์ดัดแปลงสร้างตัวละครดังกล่าวให้มีความสัมพันธ์กับคริส แท้จริงแล้วคนนำวิญญาณข้ามฟากไปเมืองนรกก็คือครูของคริส เมื่อคริสยังมีชีวิตอยู่นั่นเอง ความสัมพันธ์ในอดีตของตัวละครทั้งสองทำให้คริสได้รับความช่วยเหลืออย่างดีจากคนนำทาง ภาพยนตร์ได้ทำให้ตัวละครชารอนตามตำนานได้มีบทบาท และมีส่วนช่วยคริสในการตามหาคนรักซึ่งแตกต่างจากที่ปรากฏตามคำบอกเล่าและความเชื่อเดิม

²⁹ Ibid. , p. 42.

ภาพ คริสและอัลเบิร์ตเดินทางมาพบคนนำทาง³⁰

3.3.2.2 การเดินทางไปในรก

ตำนานเดิมและวรรณกรรมในอดีตกล่าวถึงเส้นทางอันหลากหลายสู่อาณาจักรแห่งความตาย จากแผนที่³¹ โอดิสซียุสเดินทางไปอาณาจักรแห่งความตายโดยการแล่นเรือเข้าไปในทะเลซึ่งมีกระแสน้ำไหลเชี่ยว(Oceanus) ขณะที่อีนีแอดเดินทางสู่โลกใต้พิภพโดยเข้าไปในถ้ำที่อยู่บริเวณทะเลอะเวอร์นัส(Avernus)ใกล้เมืองเนเปิลส์(Naples)ของประเทศอิตาลีในปัจจุบัน แล้วออกจากถ้ำและเดินไปตามถนนที่มุ่งตรงสู่แม่น้ำที่มีคนพายเรือข้ามฟากคอยอยู่ เช่นเดียวกับที่โอดิสซียุสได้กล่าวไว้ใน *Metamorphoses* ว่าออร์เฟอุสเดินทางไปตามหายูริดีสโดยเข้าไปในถ้ำที่อยู่ใกล้เมืองเทเนรุส(Taenarus)ในลาโคเนีย(Laconia) แม้ว่าการเดินทางไปโลกใต้พิภพสามารถไปได้หลายทางด้วยกัน แต่ล้วนต้องเดินทางไปทางน้ำทั้งสิ้น ภาพยนตร์เลือกใช้สถานที่ซึ่งมีลักษณะคล้ายถ้ำหรืออุโมงค์เป็นทางเข้านรก หลังจากที่คริสและอัลเบิร์ตเดินทางไปพบคนนำทางที่จะพาพวกเขาไปตามหาแอนนี่ในนรก ทั้งสามคนก็พายเรือเข้าไปในถ้ำแห่งหนึ่ง การเดินทางไปในรกโดยเข้าไปในสถานที่แคบๆคล้ายถ้ำ นี้มีลักษณะคล้ายคลึงกับการเดินทางของอีนีแอดและออร์เฟอุส เมื่อออกจากลำน้ำแคบๆที่อยู่ภายในถ้ำแห่งนั้นแล้ว เรือของพวกเขาก็ลอยออกมาสู่ลำน้ำขนาดใหญ่ที่มีคลื่นซัดอย่างรุนแรง ฝนตกหนัก มีฟ้าผ่า เรือลอยโคลงเคลงไปมาท่ามกลางกระแสน้ำที่เชี่ยวกราก ถ้ำเทียบกับตำนานเดิมและคู่มือที่ประกอบจะพบว่าลำน้ำที่คนนำทางพาคริสและ อัลเบิร์ตข้ามฟากไปเมืองนรกนั้นน่าจะ

³⁰ *What Dreams May Come* [Film]. Available from <http://www.filmtracks.com/titles/what-dreams.html>; Internet.

³¹ ดูหน้า 65.

เป็นแม่น้ำสติกส์หรืออาเชอรอน(Acheron) เพราะเป็นแม่น้ำเดียวกับที่ซารอนต้องพาวิญญาณข้ามฟากไปนรก ฉากที่คริสและเพื่อนร่วมทางล่องเรืออยู่ในแม่น้ำแห่งความตายสร้างความน่าสะพรึงกลัวเป็นอย่างมาก ขณะที่เรือของคริสลอยอยู่ในกระแสน้ำท่ามกลางเกลียวคลื่นและพายุ วิญญาณจำนวนมากว่ายน้ำมาเกาะเรือ ร้องโหยหวนพร้อมกับพยายามจุดคริส อัลเบิร์ตและคนนำทางให้ลงจากเรือ ทั้งสามคนไม่สามารถทนแรงจุดรั้งได้ เรือจึงจมลงใต้น้ำ กระแสน้ำพัดพาคริส อัลเบิร์ตและคนนำทางมาถึงอีกฝั่งหนึ่งของแม่น้ำซึ่งเป็นที่ตั้งของประตูเข้าสู่สู่นรก คริสมองเห็นวิญญาณจำนวนมากเดินทางผ่านประตูนรก เมื่อดูแผนที่ประกอบพบว่าคริสและอัลเบิร์ตจะต้องพบสุนัขสามหัวเฝ้าอยู่ที่ทางเข้าสู่นรก ในภาพยนตร์มีเหตุการณ์ที่ อัลเบิร์ตได้พบและกล่าวถึงสุนัขสามหัวเพียงประโยคสั้นๆว่า “ Hey. Cerberus, the guardain.”³²ปรากฏในภาพยนตร์ช่วงดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าผู้สร้างภาพยนตร์จัดการการเดินทางของคริสให้มีลักษณะคล้ายการเดินทางของอีนีแอดวีรบุรุษในมหากาพย์เรื่อง *Aeneid* ที่จะต้องพบอุปสรรคและอันตรายต่างๆจากวิญญาณที่อาศัยอยู่ในนรก หลังจากข้ามฟากมาได้ อีนีแอดพบกับสุนัขสามหัว เขาต้องหลอกล่อมันด้วยขนมที่ใส่ยานอนหลับจึงผ่านเข้าไปข้างในได้ เหตุการณ์ตอนนี้แสดงให้เห็นว่าผู้สร้างภาพยนตร์พยายามนำเอาสิ่งที่กล่าวไว้ในตำนานเดิมมาใช้ เพื่อเสริมบรรยากาศให้ฉากดังกล่าวมีลักษณะเป็นนรกตามความเชื่อที่มีมาแต่โบราณมากยิ่งขึ้น นอกจากนั้นยังมีการเพิ่มฉากเพิ่มจากตำนานเดิม คือผู้สร้างภาพยนตร์ได้สร้างฉากซากเรือแตก สนามรบจำลอง ลิฟต์ที่นำวิญญาณลงไปในนรกชั้นต่างๆ ฉากที่น่าเสนอซึ่งกำลังได้รับความทรมานอยู่นั้น แสดงให้เห็นว่าภาพยนตร์ได้รับอิทธิพลจากวรรณกรรมศาสนาด้วยเช่นกัน ข้อสังเกตที่น่าสนใจคือภาพยนตร์ดัดแปลงนำเอาฉากและบรรยากาศภายในนรกมาจากตำนานเดิมเท่านั้น ส่วนเทพเจ้าแห่งความตายซึ่งในอดีตเคยได้รับการกล่าวถึงเมื่อมีการนำตำนานมาใช้ถูกตัดออกไป ดังนั้นเทพเจ้าจึงไม่มีบทบาทเข้ามาขัดขวางคริสในการนำคนรักออกจากรนรก แต่คริสจะต้องแสดงให้เห็นถึงความรักและความเสียสละที่เขามีต่อภรรยาเป็นเหตุการณ์หลักของเรื่อง

นวนิยายและภาพยนตร์ได้นำเสนอฉากนรกที่แตกต่างไปจากความเชื่อเดิม โดยการนำเสนอฉากนรกในรูปของบ้านที่คริสจะต้องเดินทางมาช่วยคนรัก เขาเดินทางผ่านนรกชั้นต่างๆมาจนถึงบ้านแห่งหนึ่งซึ่งมีลักษณะคล้ายคลึงกับบ้านของเขาและภรรยาบนโลกมนุษย์ และในขณะนี้เป็นที่อยู่ของแอนนี่ บ้านหลังนี้เปรียบเสมือนนรกที่กักขังดวงวิญญาณของเธอไม่ให้หนีไปไหน ผู้แต่งต้องการแสดงให้เห็นว่านรกในความหมายใหม่ไม่จำเป็นต้องเป็นดินแดนที่มีไว้ลงโทษและทรมาน ผู้กระทำผิดดั้งเดิมความเชื่อที่มีมาแต่อดีตกาล นรกในปัจจุบันอาจหมายถึงสถานที่ที่ทำให้มนุษย์เกิดความทุกข์ทรมานใจได้เช่นกัน ในกรณีของแอนหลังจากที่เธอฆ่าตัวตายเพื่อหนีจากความโดดเดี่ยวและ

³² *What Dreams May Come* [Film].

อ้างว้างที่ต้องถูกทอดทิ้งให้อยู่โดยลำพัง วิญญาณก็ถูกกำหนดให้เดินทางไปนรก แต่นรกของเธอกลับมีสภาพเช่นเดียวกับก่อนที่เธอจะฆ่าตัวตาย คือการอยู่คนเดียวกับความทุกข์ที่เกิดจากการจากไปของสามี นวนิยายและภาพยนตร์ต้องการแสดงให้เห็นว่ามนุษย์ไม่สามารถหลีกเลี่ยงปัญหาได้ ต้องยอมรับความจริงและเผชิญกับปัญหานั้น ในกรณีที่แอนฆ่าตัวตายเป็นการหนีปัญหาโดยไม่ยอมต่อสู้กับความจริง สุดท้ายแม้แต่ความตายก็ไม่สามารถทำให้เธอหลุดพ้นจากความทุกข์ไปได้ นวนิยายและภาพยนตร์สามารถทำให้ผู้อ่านและผู้ชมภาพยนตร์มีความรู้สึกที่บ้านมีบรรยากาศคล้ายคลึงกับนรกคือ มีด วังเวง เสื่อมโทรม และแห้งแล้ง ดังที่ผู้แต่งบรรยายทางเดินที่คริสเดินไปบ้านที่แอนอาศัยอยู่ ดังนี้

“(...) all the trees that lined it were dead and leafless. Passing one, I bent a twig and felt it snap off dryly in my fingers. The ground cover looked parched, the ground itself cracked by jagged fissures.”³³

นอกจากนั้นคริสได้บรรยายฉากภายนอกบ้านไว้ด้วยว่า

“These shingles were cracked and dirty, many of them missing. The paint on the outside walls and the door and the window frames and shutters was faded and smudged, parts of the walls defaced by long, meanering cracks. The bushes, like those on the hill, were brown and dry, the garage a dismal sight, its oil-stained floor covered with blown-in dirt and leaves.”³⁴

ส่วนฉากภายในบ้าน คริสได้บรรยายถึงความเปลี่ยนแปลงไว้เช่นกัน เมื่อเขาเดินเข้าไปภายในบ้าน เขารู้สึกว่ “ It felt grotesque to knock on the door of my own home(…)”³⁵ นอกจากนี้คริสยังเปรียบเทียบบ้านตอนที่เขายังมีชีวิตอยู่กับบ้านที่แอนอาศัยอยู่ขณะนี้ ดังนี้

“ Our home had always been filled with music, often a conflux of it from two or three sources at once. This house- this dour, unpleasant version of our house- was weighty with silence, cold with silence.”³⁶

³³ Richard Matheson, *What Dreams May Come*, p.192.

³⁴ Ibid., p.194.

³⁵ Ibid., p.195.

³⁶ Ibid., p.197.

การบรรยายดังกล่าวแสดงให้เห็นชัดเจนยิ่งขึ้นว่าบ้านที่แอนอยู่ในขณะนี้แตกต่างไปจากบ้านที่ปรากฏบนโลกมนุษย์ราวกับเป็นนรกส่วนตัวของเธอ ในภาพยนตร์ผู้ชมสามารถเห็นบ้านในลักษณะเช่นเดียวกับที่ปรากฏในนวนิยาย ผู้ชมสามารถสังเกตความเปลี่ยนแปลงภายในบ้าน จากสีหน้าและท่าทางของคริสที่ตกใจกับความเปลี่ยนแปลงของบ้านที่อยู่ในนรก และจากบทสนทนาที่แอนนี้พูดกับคริส ดังนี้

“ There’s no electricity and no gas and...then there are other things missing, too. You know, like all my clean and the books I want to read, and, um...some of my favorite paintings, the ones...I have to work on.”³⁷(Scene 34)

อย่างไรก็ตามฉากนรกที่เป็นบ้านในนวนิยายและภาพยนตร์เป็นฉากที่เพิ่มจากตำนานเดิมเพื่อนำเสนอภาพนรกในเชิงสัญลักษณ์ นรกเปรียบเหมือนบ้านที่สะท้อนปัญหาของผู้ที่อาศัยอยู่ภายในบ้าน ถ้าผู้อาศัยมีความสุข บ้านก็จะน่าอยู่ แต่ถ้าผู้อาศัยมีความทุกข์ บ้านก็จะกลายเป็นสถานที่ไม่น่าอยู่ราวกับนรกได้เช่นเดียวกัน

นอกจากนวนิยายและภาพยนตร์จะนำเสนอฉากการเดินทางไปนรกเพื่อตามหาภรรยาแล้ว ฉากบนสวรรค์ก็ได้รับแนวคิดจากตำนานโลกใต้พิภพด้วยเช่นกัน จากการศึกษาพบว่า *Elysian Fields* เป็นดินแดนหนึ่งที่อยู่ในอาณาจักรแห่งความตาย ซึ่งเทียบได้กับสวรรค์ตามความเชื่อของศาสนาคริสต์ที่ปรากฏในนวนิยายและภาพยนตร์ ถ้าศึกษาจากแผนที่โลกใต้พิภพจะเห็นว่า วิญญาณที่เดินทางเข้ามาในโลกใต้พิภพต้องไปรับการพิพากษาที่ *Pain of Jugement* แล้วจึงจะรู้ว่าตนเองนั้นต้องเดินทางไปรับโทษที่ *Tartarus* หรือเดินทางไป *Elysian Fields* ซึ่งเป็นสถานที่อาศัยของวิญญาณที่ประกอบความดีงาม และรอไปเกิดใหม่ มีการจินตนาการถึงดินแดนแห่งนี้ไว้ว่า

“(...) this region was an area of light and perpetual day, a realm of eternal happiness where music played continuously and good cheer was always in the air.”³⁸

ข้อความดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า *Elysian Fields* เป็นดินแดนที่มีแสงสว่างอยู่ตลอดเวลา มีเสียงดนตรีขับกล่อม มีแต่ความสุขและสนุกสนานบันเทิงใจ นอกจากนั้นยังมีการกล่าวถึงที่อยู่ของวิญญาณที่อาศัยอยู่ใน *Elysian Fields* ไว้ดังต่อไปนี้

³⁷ *What Dreams May Come*, [Film].

³⁸ Timothy R. Robert, Morgan J. Robert, and Brain P. Katz, *Mythology : Tales of Ancient Civilization*, p.

“All these live in groves and make their beds on river banks and may wander in luminous plains and green valleys.”³⁹

ข้อความดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าบริเวณริมแม่น้ำเลเท(Lethe)หรือแม่น้ำแห่งการลืมเลือน เป็นที่ชุมนุมของวิญญาณที่อาศัยอยู่ใน *Elysian Fields* และจากการศึกษาแผนที่โลกได้พิภพพบว่า วิญญาณที่จะไปเกิดใหม่ต้องดื่มน้ำจากแม่น้ำลี้ก่อนเพื่อลืมความทรงจำในอดีต เมื่อศึกษานวนิยาย และภาพยนตร์เรื่อง *วอด ดรีมส์ เมย์ คัม* พบว่าได้รับอิทธิพลจาก *Elysian fields* ของชาวกรีกโรมัน ในการสร้างฉากบนสวรรค์ แม้ว่าสวรรค์ในนวนิยายและภาพยนตร์จะได้รับการปรับเปลี่ยนให้ สอดคล้องกับแนวคิดหลักของเรื่อง แต่การบรรยายสภาพบรรยากาศของสวรรค์ในนวนิยายและ ภาพยนตร์ยังมีลักษณะที่ไม่เปลี่ยนแปลงไปจากแนวคิดที่มีมาแต่โบราณ นวนิยายกล่าวถึง *Summerland* ไว้ดังนี้

“There was light without a sun. I look around in confusion. As my eyes grew more accustomed to the light, I saw further into the countryside. I had never seen such scenery : a stunning vista of green-clad meadows, flowers, and trees.”⁴⁰

จากการบรรยายจะเห็นว่าแนวคิดที่นวนิยายนำเสนอมีความคล้ายคลึงกับแนวคิดที่ปรากฏตามตำนานเดิมคือ สวรรค์ต้องเป็นสถานที่สวยงาม มีแสงสว่าง สดชื่น แลดูเพลิดเพลินใจ เช่นเดียวกับในภาพยนตร์ ซึ่งนำเสนอฉากของบ้านที่อยู่ภายในสภาพแวดล้อมอันเป็นธรรมชาติ เต็มไปด้วยดอกไม้และต้นไม้บานาพันธุ์ ฉากสวรรค์ในจินตนาการของแมรี่ที่คริสไปเยี่ยมขมนั้น เป็นเมืองสวรรค์ที่มีวิญญาณแต่งตัวอยู่ในชุดที่สวยงาม บินล่องลอยอย่างสนุกสนานอยู่บนท้องฟ้า มีเสียงดนตรีไพเราะ นอกจากนี้วิญญาณซึ่งอยู่ ณ ที่แห่งนี้สามารถเดินทางไปเกิดใหม่ได้ เห็นได้ชัดว่า ภาพยนตร์ได้รับแนวคิดมาจาก *Elysian Fields* กล่าวคือเมืองสวรรค์ในจินตนาการของแมรี่มีบันไดทอดยาวสู่ลำน้ำ คริสมองเห็นกลุ่มคนกำลังทำกิจกรรมอย่างหนึ่งอยู่ ณ ที่นั้น จึงสนทนากับ ลีโอนาว่า

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

³⁹ Carlos Parada, (Producer). “Underworld & Afterlife.” In [Greek Mythology Link](http://www.greekmythologylink.com/html/Document/). [html. Document], Available from hsa.brown.edu/~maicar/Underworldmap.html ; Internet.

⁴⁰ Richard Matheson, *What Dreams May Come*, p. 56.

Chris : Where are they going ?

Leona : They're going to help other to reborn on earth.

Chris : Really ? Reincarnation.⁴¹ (Scene 28)

แม่น้ำที่ปรากฏในภาพยนตร์คือแม่น้ำเลเตตามแนวคิดตำนานโลกใต้พิภพ และกลุ่มคนที่ริสเห็นทำกิจกรรมบางอย่างอยู่บริเวณริมแม่น้ำนั้น น่าจะกำลังลงตีแม่น้ำในแม่น้ำแห่งการลี้มเลือนเพื่อไปเกิดใหม่นั้นเอง

อย่างไรก็ตาม แม้จะมีการสร้างฉากสวรรค์โดยได้รับแนวคิดมาจากตำนานเดิม แต่ก็มี ความสอดคล้องกับแนวคิดที่ผู้แต่งต้องการนำเสนอ ผู้แต่งได้นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับสวรรค์ว่าสวรรค์ที่ปรากฏต่อสายตาของคริสนั้นเป็นดินแดนที่เกิดจากจินตนาการของตัวเอง ดังนั้นสวรรค์ของคริสในนวนิยายคือบ้านในฝันที่คริสต้องการจะอยู่ร่วมกับแอนในบั้นปลายของชีวิต มีลักษณะคล้ายกับบ้านที่ออกแบบโดยสถาปนิกชื่อ แฟรงค์ ลอยด์ ไรต์ ส่วนสวรรค์ในภาพยนตร์มีลักษณะคล้าย ภาพวาดที่แอนนี้วาดให้แก่เขา เนื่องจากภาพยนตร์ต้องการนำเสนอความรักและความผูกพันที่ทั้งสองมีต่อกัน

ในการศึกษานวนิยายและภาพยนตร์ข้างต้น พบว่าเหตุการณ์และฉากในเรื่องได้รับ อิทธิพลของตำนานอย่างชัดเจน ฉากในสวรรค์ได้รับอิทธิพลแนวคิดตามตำนานก่อนที่จะนำไป ดัดแปลงให้สอดคล้องกับแก่นเรื่องที่นวนิยายและภาพยนตร์ต้องการนำเสนอ ส่วนฉากนรก นวนิยายได้รับอิทธิพลจากวรรณกรรมศาสนาเรื่อง *The Divine Comedy* เกือบจะทั้งหมด จึงแทบไม่ ปรากฏอิทธิพลของตำนานโลกใต้พิภพ ในขณะที่ภาพยนตร์ปรากฏอิทธิพลของตำนานและ วรรณกรรมศาสนาของตนแต่ในฉากของเรื่องร่วมกัน แต่อย่างไรก็ตามฉากในสวรรค์และนรกได้รับการ เสริมแต่งจากผู้เขียนนวนิยายและผู้สร้างภาพยนตร์จินตภาพของสวรรค์และนรกที่ปรากฏใน ตำนานเดิมและวรรณกรรมศาสนามีความเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม เพื่อให้สอดคล้องกับแนวคิดที่ ต้องการนำเสนอในนวนิยายและภาพยนตร์

สถาบันนวัตยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

⁴¹ *What Dreams May Come*, [Film].

บทที่ 4

ศาสนาในนวนิยายและภาพยนตร์

ศาสนาและวรรณกรรมศาสนาเป็นที่มาหนึ่งของการเผยแพร่เรื่องราวชีวิตและ ดินแดน หลังความตาย มนุษย์เชื่อว่าชีวิตหลังความตายมีจริงและดินแดนหลังความตายประกอบด้วย สวรรค์สำหรับคนที่ทำความดี และนรกสำหรับลงโทษคนที่ทำชั่ว นอกจากนี้วรรณกรรมศาสนาได้ ถ่ายทอดเรื่องราวในดินแดนหลังความตายจนทำให้ผู้อ่านเกิดจินตภาพของสวรรค์และนรกได้อย่าง ชัดเจน ศาสนาต่างๆในโลกล้วนมีทัศนะเรื่องชีวิตหลังความตายคล้ายคลึงกัน แม้ว่าจะมีสิ่งที่เคารพ และศรัทธาสูงสุดแตกต่างกันอยู่ในรูปลักษณะของเทพเจ้า พระเจ้า หรือพระศาสดาของศาสนา และมีชื่อเรียกสวรรค์กับนรกแตกต่างกันไปตามความเชื่อก็ตาม เช่น ศาสนาคริสต์ซึ่งเป็นรากฐาน ทางวัฒนธรรมของชาวตะวันตกมาช้านาน มีความเชื่อว่าพระเจ้าทรงประทานสวรรค์เพื่อเป็น รางวัลแก่มนุษย์ที่ทำความดีในโลกนี้ แต่หากทำความชั่วก็จะถูกลงโทษให้อยู่ในนรกชั่วนิรันดร์ ส่วนใน โลกตะวันออกซึ่งมีแหล่งกำเนิดศาสนาต่างๆ เช่น ฮินดู พุทธ ก็มีความเชื่อเรื่องนรกและสวรรค์ เช่นเดียวกัน อีกทั้งยังมีความเชื่อเรื่องการเวียนว่ายตายเกิด(วัฏสงสาร) ซึ่งให้ความสำคัญกับกรรม ที่สร้างไว้ในชาติก่อนๆและส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในปัจจุบัน¹ โลกตะวันตกได้เริ่มหันมาให้ความสนใจ เรื่องการกลับชาติมาเกิดใหม่เช่นกัน แม้ว่าจะมีความคิดเกี่ยวกับชีวิตหลังความตายแตกต่าง ออกไป ชาวตะวันตกเชื่อว่าเมื่อตายแล้ว จะไปอยู่สวรรค์หรือนรกตามคำพิพากษาของพระเจ้า การ รับแนวคิดเรื่องการเกิดใหม่แบบชาวตะวันออกยังเป็นความรู้อันคลุมเครือ ชาวตะวันตกยังไม่เข้าใจว่า การเกิดใหม่เกี่ยวข้องกับเรื่องกฎแห่งกรรมอย่างไร คนที่กลับมาเกิดใหม่คือคนที่ต้องกลับมาชาติใช้ กรรมเก่าและสร้างกรรมใหม่ที่ดีกว่าเดิมจนไม่ต้องกลับมาเวียนว่ายตายเกิดอีก ซึ่งเป็นแนวคิดที่ ชับซ้อนตามหลักความเชื่อทางศาสนาตะวันออกที่ชาวตะวันตกยากจะเข้าใจ แต่ก็ถือว่าเป็น แนวคิดใหม่เกี่ยวกับชีวิตหลังความตายที่น่าสนใจสำหรับชาวตะวันตก เพราะตามหลักความเชื่อ ของคริสต์ศาสนานั้นไม่มีเรื่องการเวียนว่ายตายเกิด พระคัมภีร์ระบุไว้ชัดเจนว่าวิญญาณของคน ตายจะเดินทางไปสวรรค์หรือนรกเท่านั้นแล้วแต่กรณี มนุษย์เกิดและตายเพียงครั้งเดียว หลังจาก นั้นวิญญาณจะหลับเพื่อรอการตื่น และเข้าสู่การพิพากษาเพื่อไปอยู่ในสวรรค์หรือนรกชั่วนิรันดร์ ส่วนการพิพากษาพร้อมกันจะมีในวันสิ้นโลกหลังจากมนุษย์กลับฟื้นคืนชีพแล้ว² หากนำมา

¹ Bryan Wilson and Daisaku Ikeda, *Human Values in A Changing World* โกลด์ ครีส์ดิงซ์ แพลด. (กรุงเทพฯ : เคล็ดไทย, 2512), หน้า 41.

² บุญมี เมฆางกูร, *ชีวิตและชีวิตหลังความตาย* (กรุงเทพฯ : กรมสารบรรณทหารเรือ, 2512), หน้า 43.

เปรียบเทียบกับแนวคิดเรื่องการเวียนว่ายตายเกิด ความเชื่อเรื่องชีวิตในชาติหน้าให้โอกาสมนุษย์ในการแก้ไขสิ่งที่ผิดพลาด และสามารถพัฒนายกระดับจิตใจของตนเองเพื่อจะได้มีชีวิตที่ดีกว่าในชาติต่อไปได้ ถ้าทำแต่สิ่งดีผลแห่งกรรมดีจะส่งผลในชาตินี้และชาติหน้า แต่ถ้าทำกรรมชั่วแม้ไม่ส่งผลในชาตินี้ ผลแห่งกรรมชั่วก็จะส่งผลไปยังชาติหน้าได้ แตกต่างจากแนวคิดทางคริสต์ศาสนาที่เชื่อว่าชีวิตเป็นการเตรียมตัวเพื่อความตาย หลังความตายคือการรอคอยการพิพากษาวิญญาณ เมื่อการพิพากษาเกิดขึ้นแล้ว จะไม่มีการเปลี่ยนแปลงใดๆเว้นแต่เป็นพระประสงค์แห่งพระเป็นเจ้า

ในการศึกษานวนิยายและภาพยนตร์เรื่อง *วอด ดรีมส์ เมย์ คัม* ผู้วิจัยพบว่า ผู้แต่งนวนิยายและผู้สร้างภาพยนตร์นำเสนอเรื่องราวชีวิตหลังความตาย ดินแดนหลังความตาย การเกิดใหม่ และการชดใช้กรรม โดยมีพื้นฐานความเชื่อจากแนวคิดทางศาสนาคริสต์ ฮินดูและพุทธ นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้นำงานของดังเต เรื่อง *The Divine Comedy* มาศึกษา เนื่องจาก นวนิยายและภาพยนตร์ได้รับอิทธิพลของงานวรรณกรรมดังกล่าวเป็นอย่างมากในการบรรยายเหตุการณ์และฉากในดินแดนหลังความตาย

4.1 ความตายและชีวิตหลังความตาย

ในการศึกษานวนิยายและภาพยนตร์เรื่อง *วอด ดรีมส์ เมย์ คัม* พบว่าเหตุการณ์ส่วนใหญ่ของเรื่องนำเสนอเรื่องราวชีวิตหลังความตาย โดยเฉพาะในนวนิยายนำเสนอภาวะหลังความตายตั้งแต่วิญญาณของตัวละครเอกออกจากร่างจนกระทั่งเดินทางไปยังดินแดนหลังความตายโดยละเอียด ผู้แต่งนำเสนอความรู้สึกของตัวละครเอกตั้งแต่เสียชีวิต วิญญาณออกจากร่างแล้วกลับมาหาภรรยาและลูก จนกระทั่งเดินทางไปในดินแดนหลังความตาย เพราะเหตุการณ์ดังกล่าวมีส่วนในการสนับสนุนแนวคิดที่ผู้แต่งต้องการนำเสนอ คือชีวิตหลังความตายมีจริง ส่วนภาพยนตร์ได้นำเสนอภาวะหลังความตายของตัวละครเอกเช่นเดียวกัน แต่ไม่แสดงรายละเอียดของภาวะหลังความตายเท่าใดนัก เนื่องจากภาพยนตร์มุ่งเน้นว่าความตายมีผลต่อความรักของตัวละครเอกและภรรยาเพราะทำให้ทั้งสองต้องพลัดพรากจากกัน ความตายทำให้ทั้งสองไม่สามารถติดต่อกันได้เพราะต่างภพกัน ในช่วงแรกของภาพยนตร์ผู้ชมจะได้รับรู้ถึงอารมณ์ความรู้สึกของการสูญเสียคนรักได้เป็นอย่างดีผ่านตัวละครเอกและคนรักของเขา นอกจากนั้นนวนิยายและภาพยนตร์ได้แสดงให้เห็นว่าผู้ที่ไม่เชื่อหรือขาดความรู้เรื่องชีวิตหลังความตาย ก็จะดำเนินชีวิตโดยประมาทเพราะไม่รู้ว่าการกระทำในตอนที่มีชีวิตอยู่มีผลต่อชีวิตหลังความตาย แอนไม่เชื่อเรื่องชีวิตหลังความตาย เธอจึงคิดว่าการจากไปของคริสทำให้เธอกับเขาจะไม่มีวันได้พบกันอีกต่อไป

กลายเป็นสาเหตุของความโศกเศร้าและตามมาด้วยการตัดสินใจฆ่าตัวตาย ซึ่งเป็นการกระทำที่ไม่ถูกต้องตามหลักความเชื่อทางศาสนา

อย่างไรก็ตามทั้งนวนิยายและภาพยนตร์ต่างนำเสนอแนวคิดที่อาจสรุปได้ว่า ความตายไม่ใช่สิ่งที่น่ากลัว ดังข้อความที่คริสกล่าวไว้ว่า

“Death is not the king of terrors. Death is a friend.”³

เพราะชีวิตหลังความตายคือการเดินทางจากที่หนึ่งไปสู่อีกที่หนึ่ง ซึ่งอาจเป็นสวรรค์หรือนรกตามที่ศาสนากล่าวไว้ ผู้ใดจะได้ไปสวรรค์หรือนรกนั้นขึ้นอยู่กับผลแห่งการกระทำเมื่อตอนที่ยังมีชีวิตอยู่

คนบางคนกลัวสภาวะใกล้ตายเพราะเกรงว่าจะได้รับความทรมานเมื่อความตายมาถึง และต้องจากคนรักกับครอบครัวของตนเองไป แต่ถ้าทุกคนมีความเข้าใจว่าความตายนั้นเป็นเพียงการย้ายจากสถานที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่ง ก็จะไม่เกิดความเกรงกลัวในความตายที่จะมาถึง แนวคิดเรื่องชีวิตหลังความตายได้รับการปลูกฝังมาจากความศรัทธาตามหลักคำสอนทางศาสนาว่าความตายไม่ใช่สิ่งที่น่ากลัว ถ้าบุคคลนั้นประพฤติดีและปฏิบัติตามหลักคำสอนของศาสนามาตลอด เมื่อตายแล้วก็จะได้ใช้ชีวิตอยู่บนสวรรค์อย่างมีความสุข หลักคำสอนดังกล่าวมีไว้เพื่อให้คนทำจิตใจให้สงบเมื่อความตายมาถึง นอกจากนั้นขณะที่ยังมีชีวิตอยู่ก็ได้ดำเนินชีวิตด้วยความรอบคอบ อยู่ในกรอบของศีลธรรมและคำสั่งสอนของศาสนา

คัมภีร์ไบเบิล(Bible)ของศาสนาคริสต์ กล่าวถึงชีวิตหลังความตายไว้ไม่มากนัก มีดังนี้

“(…)

คนตายของพระองค์จะมีชีวิต ศพของเขาทั้งหลายจะถูกขึ้น
โอ ผู้อาศัยอยู่ในผงคลี จงตื่นเถิด และร้องเพลงเพราะความ
ชื่นบาน เพราะน้ำค้างของเจ้าเป็นน้ำค้างของความสว่าง และ
แผ่นดินคนตายเป็นขึ้น”⁴ (อิสยาห์ 26 :19)

“(…)

และคนเป็นอันมากในพวกที่หลับในผงคลีแห่งแผ่นดินโลกจะตื่น
ขึ้น บ้างก็จะเข้าสู่ชีวิตนิรันดร”⁵ (แดเนียล 12 : 2)

³ Richard Matheson, *What Dreams May Come*, p. 265.

⁴ พระคริสตธรรมคัมภีร์ ภาคพันธสัญญาเดิมและพันธสัญญาใหม่(กรุงเทพฯ : สมาคมพระคริสตธรรมไทย,2531), หน้า 1,412.

ข้อความดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าศาสนาคริสต์เปรียบเทียบการตายกับการนอนหลับ และการที่คนตายฟื้นคืนจากหลุมศพเป็นการตื่น เพื่อรอรับคำพิพากษาจากพระเจ้าที่จะไปอยู่ในดินแดนสวรรค์หรือนรก ซึ่งแตกต่างกันไปตามผลแห่งการกระทำ

นวนิยายได้เปรียบเทียบความตายกับการนอนหลับเช่นเดียวกับแนวคิดทางศาสนา ดังที่ปรากฏในบทสนทนาของคริสกับเทวดาในสวรรค์ ดังนี้

“If men only felt about death as they do about sleep, all terrors would cease.”⁶

“Men sleep contentedly, assured that they will wake the following morning. They should feel the same about the end of their lives.”⁷

ผู้แต่งพยายามอธิบายให้ผู้อ่านเห็นว่าการตายเป็นเรื่องปกติไม่ต่างจากการนอนหลับซึ่งเป็นกิจวัตรประจำวันของมนุษย์ ดังนั้นมนุษย์ต้องพยายามเรียนรู้และเข้าใจความตาย โดยไม่หวาดกลัว ดังที่คริสกล่าวไว้ในตอนจบของเรื่องว่า

“Do you fear to sleep at night? Of course not. Because you know that you will wake. Think of death the same way. As you sleep from which, inevitably, you will awaken.”⁸

นอกจากนั้นทั้งนวนิยายและภาพยนตร์ได้นำเสนอความสับสนของตัวละครเอกระหว่างความเป็นและความตาย คริสคิดว่าหลังจากที่ตนได้รับอุบัติเหตุทางรถยนต์แล้ว เขาได้หลับและฝันไป แต่เหตุการณ์ต่างๆที่เขาคิดว่าเป็นความฝันนั้นแท้จริงเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นหลังจากที่เขาเสียชีวิตลง เช่น แอนโตกเคิร์ราเสียใจกับการจากไปของเขา การปรากฏตัวของชายแปลกหน้าหรืออัลเบิร์ต ซึ่งคริสเชื่อว่าเป็นความฝันที่เหมือนความจริงมาก เมื่ออัลเบิร์ตบอกคริสว่าเขาตายแล้ว ซึ่งยอมรับว่าเขาเป็นวิญญาณและต้องเตรียมเดินทางไปสวรรค์หรือนรก

⁵ เรื่องเดียวกัน, หน้า 1,817.

⁶ Richard Matheson, *What Dreams May Come*, p.132.

⁷ Ibid.

⁸ Ibid., p. 265.

การนำเสนอการตายว่ามีลักษณะเหมือนการนอนหลับนั้น นอกจากจะปรากฏในทัศนะของศาสนาคริสต์แล้ว ยังปรากฏในศาสนาพุทธนิกายวัชรยาน ผู้วิจัยสันนิษฐานว่าผู้แต่งนวนิยายได้รับแนวคิดนี้มาจาก ฟรานเซสกา เฟรแมนเทิล (Francesca Frematle) และโชเกียม ทรงปา (Chogyam Trungpa) ซึ่งเป็นลามะและนักปรัชญาทางศาสนาพุทธนิกายวัชรยานชาว ทิเบต บุคคลทั้งสองเขียนเนื้อหาของกระบวนการของการตาย และการเตรียมตัวไปสู่การตายอย่างถูกต้องด้วยวิธีการสะสมบุญบารมีในขณะที่ยังมีชีวิตอยู่ เพื่ออนาคตในชาติหน้าจะได้ไปเกิดในที่ที่ดี รวมทั้งการอธิบายเรื่องการตาย ชีวิตหลังความตาย สภาวะระหว่างการตายและการเกิดใหม่⁹ ข้อมูลเหล่านี้อยู่ในหนังสือชื่อ *"The Tibetan Book of the Dead"* ซึ่งผู้แต่งนวนิยายแจ้งไว้ในรายการบรรณานุกรมประกอบการประพันธ์นวนิยาย

งานวิจัยของ วิไลลักษณ์ สายเสน่ห์ ได้กล่าวถึงทัศนะเกี่ยวกับการตายและการเกิดใหม่ในพุทธศาสนานิกายวัชรยานของทิเบตได้เทียบเคียงสภาวะการตาย ระหว่างการตาย และการเกิดใหม่ ผู้วิจัยมีความเห็นว่าสามารถนำแนวคิดดังกล่าวมาเป็นแนวทางในการศึกษานวนิยายและภาพยนตร์ โดยนำประสบการณ์การตายของคริสเทียบประสบการณ์ในชีวิตประจำวันซึ่งสามารถเกิดขึ้นกับทุกคนคือ การนอนหลับ การฝัน และการตื่น¹⁰ ดังนี้

- การนอนหลับสนิท

นิกายวัชรยานมีความเชื่อว่าเป็นขณะที่นอนหลับสนิท เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ ตลอดจนพลังงานจากร่างกายหยุดพักจุดตั้งการตาย ส่วนการตายนั้นคือการแตกดับแห่งขันธ์ 5 หรือการดับแห่งรูป เวทนา สัญญา สังขารและวิญญาณ ดังนั้นสภาวะการตายและการนอนหลับสนิทจึงมีลักษณะเดียวกัน สังเกตได้ว่าทั้งในนวนิยายและภาพยนตร์ ตัวละครเอกเข้าใจว่าตนกำลังนอนหลับอยู่ในโรงพยาบาลหลังเกิดอุบัติเหตุทางรถยนต์ แต่ที่จริงแล้วเขานอนเจ็บอยู่ได้ไม่นาน ก็ก้าวเข้ามาสู่โลกของความตายโดยไม่รู้ตัว เนื่องจากความตายนั้นไม่แตกต่างจากการนอนหลับ หลังจากนั้นวิญญาณของคริสเดินทางกลับบ้าน เห็นแอนร้องไห้ต่อการจากไปของเขา เห็นงานศพของตนเอง ภาพทุกอย่างดูกลางเรื่อยไม่ชัดเจน จนทำให้คริสรู้สึกว่าเขากำลังอยู่ในความฝัน และเป็นฝันร้าย เพราะเขาฝันว่าตนเองตายแล้ว

⁹ ปนาพันธ์ นุตร์อำพันธ์, ภพภูมิ : ภาวะหลังความตายและกายละเอียด (กรุงเทพฯ : บริษัทสร้างสรรค์บุ๊คส์, 2543), หน้า 188.

¹⁰ วิไลลักษณ์ สายเสน่ห์, "การศึกษาเปรียบเทียบทฤษฎีเกี่ยวกับ การตาย และการเกิดใหม่ในพุทธศาสนานิกายเถรวาทกับนิกายวัชรยาน" (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาปรัชญา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537), หน้า 53 - 56.

- ความฝัน

นิกายวัชรยานเชื่อว่าหลังจากวิญญาณผ่านสภาวะแห่งความตายแล้วจะเดินทางสู่ดินแดนหลังความตาย ซึ่งมีลักษณะคล้ายโลกแห่งความฝัน ด้วยเหตุนี้เองคริสจึงเชื่อว่าเขาอยู่ในความฝัน ทั้งที่จริงแล้วเขาอยู่ในดินแดนหลังความตาย ในช่วงที่คริสยังสามารถเดินทางกลับบ้านและพบครอบครัวได้ เพราะเขายังไม่ออกจากโลกมนุษย์โดยสมบูรณ์ นิกายวัชรยานเชื่อว่าดินแดนหลังความตายคือสถานที่สำหรับวิญญาณที่รอการไปเกิดใหม่ในภพภูมิต่อไป แต่ในบางกรณีผู้ที่อยู่ในสถานที่แห่งนี้สามารถหลุดพ้นจากการเวียนว่ายตายเกิดได้ วิญญาณในที่แห่งนี้มีคุณสมบัติพิเศษหลายประการ เช่น มีกายทิพย์และตาทิพย์ เมื่อไปเกิดใหม่ก็จะเห็นคนที่ต่อไปจะมาเป็นบิดามารดาของตน และรู้ล่วงหน้าว่าจะไปเกิดเป็นเพศหญิงหรือชาย และมีผู้ที่คอยช่วยแนะนำผู้ตายขณะที่อยู่ในดินแดนหลังความตายให้สามารถพัฒนาสภาวะจิตใจให้สูงขึ้นเพื่อไปเกิดในภพภูมิที่ดี เพื่อปิดกั้นการเกิดจนสามารถพาตนไปเป็นส่วนหนึ่งแห่งพุทธเจ้าได้ในที่สุด¹¹

แนวคิดที่ผู้แต่งได้จกนิกายวัชรยานถูกนำมาปรับเปลี่ยนใช้ในนวนิยายและส่งผลต่อภาพยนตร์ด้วย จากการศึกษาทั้งแนวคิดของศาสนาคริสต์และศาสนาพุทธตั้งแต่กระบวนการตายไปจนถึงการเกิดใหม่ พบว่าศาสนาทั้งสองมีความเชื่อเรื่องชีวิตหลังความตายเหมือนกัน แต่ศาสนาคริสต์ไม่เชื่อเรื่องการเวียนว่ายตายเกิด ดังนั้นการที่ผู้แต่งนวนิยายได้นำเสนอเรื่องการเวียนว่ายตายเกิด จึงเป็นที่มาของการศึกษาศาสนาตะวันออกกับทัศนะความเชื่อเรื่องดังกล่าวในเรื่อง *วอดดริ่มส์ เมย์ คัม* ดินแดนหลังความตายตามความเชื่อของศาสนาพุทธนิกายวัชรยานสามารถเปรียบเทียบได้กับ *Summerland* ในนวนิยาย ผู้แต่งนำเสนอฉากบนสวรรค์ที่มีการผสมผสานความเชื่อระหว่างตะวันตกและตะวันออก ฉากส่วนหนึ่งได้มาจากวรรณกรรมศาสนาคริสต์และส่วนหนึ่งมาจากแนวคิดของศาสนาพุทธนิกายวัชรยาน จากที่กล่าวแล้ววานิกายวัชรยานเปรียบเทียบกับดินแดนหลังความตายเหมือนโลกแห่งความฝัน สวรรค์ของตัวละครเอกจึงคล้ายกับโลกแห่งความฝัน และตัวละครเอกเป็นเจ้าของโลกแห่งความฝันของเขา สวรรค์ของคริสเกิดจากจินตนาการของเขาเอง ในนวนิยายสวรรค์ของคริสเป็นบ้านในฝันที่คริสตั้งใจว่าจะใช้ชีวิตร่วมกับภรรยาในวัยชรา ส่วนในภาพยนตร์ สวรรค์ของคริสคือบ้านที่มีลักษณะเหมือนภาพที่ภรรยาวาดให้แก่เขา และโดยเฉพาะอย่างยิ่งในนวนิยาย มีการกล่าวถึงการไปเกิดใหม่ ตัวละครเอกรู้ว่าตนเองและภรรยาจะไปเกิดใหม่เป็นเพศใดและใครคือคนที่จะเป็นบิดามารดาในภพหน้า แนวคิดดังกล่าวใกล้เคียงกับแนวคิดของศาสนาพุทธนิกายวัชรยานดังได้กล่าวไว้ข้างต้น

¹¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 101.

จากการศึกษานวนิยาย พบว่าหลังจากที่ตัวละครเอกช่วยชีวิตภรรยามาจากนรกแล้ว เธอต้องเตรียมตัวกลับไปเกิดใหม่เพื่อชดใช้กรรมที่เธอได้ฆ่าตัวตาย แอนเลือกไปเกิดใหม่เป็น บุตรสาวของข้าราชการในท้องถิ่นแห่งหนึ่งที่มีฐานะความเป็นอยู่ดี และเป็นที่ยึดใจของชุมชนแห่ง หนึ่งในอินเดีย ส่วนคริสเลือกที่จะมีพ่อแม่เป็นผู้ดีมีฐานะในฟิลิปปินส์และศึกษาวิชาการ แพทย์เช่นเดียวกับพ่อของเขา เมื่ออายุได้ 30 ปี เขาเดินทางไปฝึกงานทั่วโลกและมาพบรักกับแอน ที่อินเดีย มีข้อความที่แสดงให้เห็นว่าวิญญาณของคริสเลือกร่างเด็กที่จะไปเกิดไว้ล่วงหน้าตั้งแต่ ตอนที่เขายังอยู่ในสวรรค์

“The infant body chosen by me is four and a half weeks old now. It will not be strong enough for the entry of my astral and etheric bodies until it is seven weeks old.”¹²

ประเด็นที่น่าสนใจอีกประการหนึ่งคือ ในนวนิยายได้กล่าวถึงสถานที่สำหรับเตรียมตัว เพื่อการไปเกิดใหม่ ซึ่งมีส่วนช่วยให้วิญญาณที่ไปเกิดใหม่ได้เข้าถึงการพัฒนาจิตใจให้สูงขึ้นและ เตรียมพร้อมเพื่อไปเกิด ในนวนิยายตัวละครเอกบรรยายว่าอัลเบิร์ตได้พาเขาไปยังสถานที่แห่งหนึ่ง เป็นวัดขนาดใหญ่ที่มีลักษณะเป็นอาคารทรงกลมและมีที่นั่งล้อมรอบนับพัน ตรงกลางมีคนยืน สอนและให้คำแนะนำแก่ผู้ที่จะวางแผนเตรียมตัวไปเกิดใหม่ วิญญาณมาที่นี่เพื่อเรียนรู้และเตรียมตัว ไปเกิดใหม่ อัลเบิร์ตอธิบายให้คริสเข้าใจว่าถ้าเป็นไปได้ วิญญาณทุกคนไม่ต้องการไปเกิดใหม่ เว้นเสียแต่ว่าการไปเกิดใหม่จะช่วยให้เขาได้เรียนรู้และศึกษาเพื่อพัฒนาจิตใจให้สูงขึ้นจนกว่าจะไม่ ต้องเกิดอีกต่อไป จินตนาการเกี่ยวกับสวรรค์ของผู้แต่งนวนิยายมีความคล้ายคลึงกับแนวคิดเรื่อง ดินแดนหลังความตายของนิกายวัชรยาน อาจกล่าวได้ว่าคนที่เชื่อในเรื่องดินแดนหลังความตายตาม ความเชื่อของศาสนาพุทธนิกายวัชรยานทำให้มีความหวังที่จะแก้ตัวใหม่ สามารถพัฒนาสภาวะ จิตใจให้ดีขึ้นในช่วงที่อยู่ในสถานที่แห่งนี้ ในนวนิยายเลือกให้ดินแดนหลังความตายของนิกาย วัชรยานปรากฏอยู่ใน *Summerland* มีสถานที่เตรียมพร้อมสำหรับวิญญาณที่ต้องไปเกิดใหม่ สังเกตได้ว่าแนวคิดดังกล่าวไม่ได้ปรากฏในภาพยนตร์เพราะแนวคิดหลักของเรื่องไม่ได้มุ่งเน้นที่ การนำเสนอทัศนะทางศาสนาที่มีผลต่อชีวิตหลังความตาย อย่างไรก็ตามจะเห็นได้ว่านวนิยายและ ภาพยนตร์ได้นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับชีวิตและดินแดนหลังความตายตามทัศนะของศาสนาไว้ได้ อย่างน่าสนใจ โดยเฉพาะในนวนิยายผู้อ่านจะเห็นได้อย่างชัดเจนว่าเรื่องความตายและชีวิตหลัง ความตายนั้นเป็นการรวมเอาแนวคิดทางศาสนาของตะวันตกและตะวันออกมาไว้ด้วยกัน เนื้อเรื่องส่วนที่แตกต่างไปจากแนวคิดของศาสนาใดศาสนาหนึ่งโดยเฉพาะ จึงเป็นส่วนของการใช้

¹² Richard Matheson, *What Dreams May Come*, p. 261.

จินตนาการของผู้แต่งในการสร้างเรื่องให้ น่าสนใจยิ่งขึ้น แนวคิดเรื่องชีวิตและดินแดนหลังความตายเป็นแนวคิดทางศาสนาที่ยังไม่ได้รับการพิสูจน์ว่าเป็นเรื่องจริงหรือไม่ตามหลักทางวิทยาศาสตร์ ผู้ที่มีความเชื่อจึงต้องอาศัยศรัทธาแต่ประการเดียว ดังนั้นเรื่องชีวิตหลังความตายจึงเปิดโอกาสให้มีการสร้าง นวนิยายหรือภาพยนตร์แนวจิตวิญญาณได้ ตามทศนะของผู้แต่งโดยมีพื้นฐานมาจากแนวคิดทางศาสนาต่างๆเป็นสำคัญ ดังที่ผู้แต่งนวนิยายกล่าวผ่านตัวละครเอกว่า ประสบการณ์หลังความตายของเขาเป็นเพียงประสบการณ์ของคนๆหนึ่ง ซึ่งอาจแตกต่างไปจากของคนอื่น ดังนี้

“Another person tell that a different story...In brief, there is no standard afterlife reality. I told my experience. Yours will be different. You can be sure of only one thing. It will happen.”¹³

ข้อความดังกล่าวเป็นการออกตัวของผู้แต่งว่า เขาแต่งเรื่องตามจินตนาการของเขาเอง โดยอาศัยข้อมูลจากศาสนาที่เขาสนใจ ดังนั้นเรื่องราวของชีวิตหลังความตายของนักเขียนคนอื่นๆ อาจมีแนวคิดที่แตกต่างไปจากเรื่อง *วอด ดรีมส์ เมย์ คัม ก็* ได้

ส่วนในภาพยนตร์ แม้จะมีการแสดงให้เห็นความเปลี่ยนแปลงของตัวละครเอกตั้งแต่ตายไปจนเกิดใหม่ แต่ภาพยนตร์ไม่เน้นรายละเอียดของสภาวะหลังความตายและการเกิดใหม่ ซึ่งมีเหตุผลมาจากเวลาที่จำกัดในการนำเสนอ ดังนั้นผู้ชมจะเห็นตัวละครเอกไปปรากฏตัวบนสวรรค์ทันทีหลังจากที่ตัดสินใจเดินทางไปสวรรค์ และเมื่อตัดสินใจช่วยเหลือภรรยา เขาก็จะเดินทางไปนรกทันที ฉากสวรรค์และนรกเน้นการบรรยายผ่านทางภาพเพื่อให้ผู้ชมเกิดจินตนาการตามตัวละครเอกไปด้วย ส่วนเรื่องการเกิดใหม่นั้นภาพยนตร์แทบจะไม่ได้ให้รายละเอียดใดที่สัมพันธ์กับแนวคิดทางศาสนาเลย เพียงแต่ตัวละครทั้งสองเชื่อว่าเราสามารถไปเกิดใหม่บนโลกมนุษย์และค้นหากันและกัน จนได้พบกันอีกครั้งเหมือนดังที่คริสสามารถตามหาแอนในนรก ภาพยนตร์เน้นเรื่องการไม่ยอมแพ้ต่ออุปสรรคใดๆที่มาขัดขวางความรักและการอยู่ร่วมกันของคริสและแอนนี้ได้

4.2 ดินแดนหลังความตาย

นวนิยายและภาพยนตร์ได้นำเสนอจากดินแดนหลังความตาย เพื่อเป็นการเน้นย้ำว่าชีวิตหลังความตายมีจริง การตายเป็นแต่เพียงการย้ายจากสถานที่หนึ่งไปสู่อีกสถานที่หนึ่งในรูปของวิญญาณ จากการศึกษาพบว่าแนวคิดเรื่องชีวิตและดินแดนหลังความตายส่วนใหญ่ได้รับ

¹³ Ibid. , p. 264.

อิทธิพลจากศาสนา ไทเลอร์(Sir E.B. Tylor)กล่าวว่าศาสนาเชื่อว่าวิญญาณมีอยู่จริง¹⁴ ดังนั้นแนวคิดเรื่องวิญญาณตั้งแต่สังคมบุพกาลจนมาถึงปัจจุบันยังคงพยายามหาคำอธิบายเรื่องการเดินทางของวิญญาณไปยังดินแดนหลังความตายอยู่เสมอ ในทัศนะของตะวันตก ชาวกรีกและโรมันเชื่อว่ามนุษย์ประกอบด้วยร่างกายและวิญญาณ วิญญาณของผู้ที่ตายแล้วจะเดินทางไปยังดินแดนของเทพเจ้าเฮดีสหรือเทพเจ้าพลูโต การศึกษาด้านานในนวนิยายและภาพยนตร์ในบทที่ 3 ได้ชี้ให้เห็นว่าแล้วว่า แม้แต่ตำนานดั้งเดิมสมัยยุคกรีกและโรมันก็มีความเชื่อในเรื่องชีวิตหลังความตาย และแนวคิดจากตำนานมีอิทธิพลต่องานวรรณกรรมในยุคต่อมา หลังจากนั้นเมื่อศาสนาคริสต์เข้ามามีบทบาทในสังคมตะวันตกก็ยังคงแนวคิดเรื่องชีวิตหลังความตายไว้ ในวรรณกรรมศาสนาคริสต์ในยุคกลางปรากฏอิทธิพลของตำนานดังจะเห็นได้จากผลในงานของดันเตเป็นต้น

นวนิยายและภาพยนตร์เรื่อง *วอด ดรีมส์ เมย์ คัม* เป็นผลงานที่สร้างขึ้นในบริบทสังคมตะวันตก ดังนั้นการนำเสนอแนวคิดเรื่องดินแดนหลังความตายจึงได้รับอิทธิพลมาจากศาสนาคริสต์เป็นสำคัญ ศาสนาคริสต์เชื่อว่าเป้าหมายสูงสุดของมนุษย์คือการมีศรัทธาในพระเจ้า การมีชีวิตอยู่ด้วยความดีและเพื่อความดี เพื่อว่าเมื่อตายแล้วจะได้ไปสวรรค์และอยู่กับพระองค์ชั่วนิรันดร¹⁵ เมื่อนำทัศนะดังกล่าวมาศึกษาประกอบกับนวนิยายและภาพยนตร์ พบว่าผู้แต่งนวนิยายและผู้สร้างภาพยนตร์นำเสนอดินแดนหลังความตายตามความเชื่อของศาสนาคริสต์ซึ่ง

ประกอบด้วย สวรรค์ ดินแดนชำระบาป และนรก นวนิยายและภาพยนตร์ได้จินตนาการดินแดนหลังความตายทั้งสามแห่งนี้ให้สอดคล้องกับแนวคิดของเรื่อง กล่าวคือดินแดนชำระบาปเป็นสถานที่ที่ตัวละครเอกคิดย้อนถึงเรื่องราวความสัมพันธ์ของตนเองกับครอบครัวขณะที่ยังมีชีวิตอยู่ คริสต์ต้องเสียเวลาอยู่ในสถานที่แห่งนี้พอสมควรก่อนที่จะเดินทางไปสวรรค์ เนื่องจากเขายังอาลัยอาวรณ์คนรักและครอบครัวอยู่มาก สถานที่ต่อมาคือสวรรค์ซึ่งเป็นสถานที่สวยงามสงบและร่มรื่น นวนิยายและภาพยนตร์นำเสนอสวรรค์ตามจินตนาการของตัวละครเอก ส่วนนรกเป็นฉากที่ได้รับอิทธิพลจากตำนานกรีกและวรรณกรรมศาสนาของดั้งเดิม ซึ่งจะกล่าวต่อไป

ดินแดนหลังความตายในนวนิยายและภาพยนตร์ได้รับอิทธิพลอย่างมากจากวรรณกรรมศาสนาคริสต์ในยุคกลางเรื่อง *The Divine Comedy* ซึ่งเป็นงานประพันธ์ชั้นเยี่ยมของดันเต ผู้ประพันธ์ได้รับแรงบันดาลใจจากการสูญเสียคนรักเก่าชื่อเบียทริส(Beatrice) ดังนั้นงานของเขา

¹⁴ ธนู แก้วไธมาส, *ศาสนาโลก* (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ สากลการศึกษา จำกัด, ม.ป.ป.), หน้า 27.

¹⁵ สุวัฒน์ จันทระจาง, *ความเชื่อของมนุษย์เกี่ยวกับปรัชญาและศาสนา* (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์สุภาพ, 2540), หน้า 267.

จึงกล่าวถึงการเดินทางไปนรกและสวรรค์เพื่อตามหาคนรักที่ตายจากไปก่อนแล้ว งานของดันเตแสดงถึงอิทธิพลของศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิกในยุคกลางที่กล่าวถึงสวรรค์ แดนชำระบาป และนรก ดันเตได้กล่าวถึงการช่วยวิญญาณให้พ้นจากบาปโดยพระเจ้าผู้เป็นเจ้ามาโปรด (salvation) หลักคำสอนส่วนใหญ่ที่ภายในงานประพันธ์นี้กล่าวถึงชีวิตหลังความตายและการลงโทษผู้กระทำบาปตามหลักความเชื่อของศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิก¹⁶ กล่าวได้ว่างานของดันเตแสดงให้เห็นผู้อ่านได้ตระหนักว่าชีวิตหลังความตายมีจริงและการกระทำตอนที่ยังมีชีวิตอยู่จะเป็นตัวกำหนดสถานที่ที่ผู้ตายจะได้ไปใช้ชีวิตหลังความตาย จะเห็นได้ว่าตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันวัตถุประสงค์หลักของการสร้างวรรณกรรมเกี่ยวกับชีวิตและความตายล้วนแต่เป็นการสอนให้คนมีคุณธรรม เชื่อว่ามีรางวัลตอบแทนความดีและมีการลงโทษผู้กระทำความผิดอยู่เสมอ ทั้งงานของดันเตและนวนิยายและภาพยนตร์เรื่อง *วอต ดรีมส์ เมย์ คัม* ต่างก็มีบทบาทในการนำเสนอความคิดดังกล่าวเช่นเดียวกัน แต่บริบทของสังคมในยุคสมัยที่แตกต่างกัน ทำให้ตัวละครในงานของดันเตกับในนวนิยายและภาพยนตร์ถูกดัดแปลงไปตามความเหมาะสม วรรณกรรมดันเตมีลักษณะเป็นวรรณกรรมศาสนาแต่นวนิยายและภาพยนตร์เป็นวรรณกรรมเพื่อความบันเทิงที่พยายามสอดแทรกทัศนคติทางศาสนาเอาไว้ให้ได้มากที่สุด จินตนาการดินแดนหลังความตายใน *The Divine Comedy* เป็นแม่แบบของงานวรรณกรรมที่กล่าวถึงการเดินทางไปสวรรค์และนรกได้เป็นอย่างดี เพราะจินตภาพที่ดันเตได้พรรณนาไว้มีความชัดเจนมากพอ ที่นวนิยายและภาพยนตร์จะเลือกนำมาใช้เป็นแนวทางในการสร้างฉาก เหตุการณ์ และตัวละคร เพื่อนำเสนอแนวคิดทางศาสนา ดังต่อไปนี้

4.2.1 ดินแดนชำระบาป (Purgatory)

ดินแดนชำระบาปเป็นดินแดนหลังความตายที่ถูกกล่าวถึงในทัศนะของศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิกในยุคกลางเป็นครั้งแรก ตามความเชื่อนี้มีสถานที่อยู่สามแห่งที่วิญญาณจะเดินทางไปถึงคือสวรรค์สำหรับคนที่ทำดี นรกสำหรับคนที่ทำชั่ว และดินแดนชำระบาปสำหรับคนที่มีความดีและความชั่วในระดับเท่าๆกัน วิญญาณที่อยู่ในแดนชำระบาปนี้มีโอกาสที่จะได้เลื่อนขึ้นไปสวรรค์ เพียงแต่ต้องชำระกายและจิตใจให้บริสุทธิ์เสียก่อน ตามความเชื่อทางศาสนาดินแดนนี้เป็นโอกาสที่สองสำหรับวิญญาณที่สำนึกผิดในสิ่งที่ได้กระทำเมื่อครั้งยังมีชีวิตอยู่และรับโทษก่อนที่จะเดินทางไปสู่สวรรค์ ดังที่กล่าวว่า

¹⁶ John Hick, *Death and Eternal Life* (London : The Macmillan Press, 1985), p. 198.

“This fire of *Purgatory* brings about salvation through purification, after which souls go to heaven.”¹⁷

ข้อความข้างต้นแสดงให้เห็นว่าดวงวิญญาณ ณ ดินแดนล้างบาปจะต้องได้รับความ
 ทรมานจากไฟ ซึ่งถือว่าเป็นสัญลักษณ์แห่งการลงโทษวิญญาณที่อยู่ในสถานที่แห่งนี้ นวนิยาย
 นำเสนอดินแดนแห่งการชำระบาปในฐานะที่เป็นสถานที่แรกซึ่งตัวละครเอกเดินทางมาถึง แต่ไม่ได้
 นำเสนอภาพการทรมานวิญญาณที่อยู่ในดินแดนนี้กับเช่นที่ศาสนาคริสต์กล่าวไว้ ใน นวนิยาย
 ดินแดนแห่งนี้เป็นที่คาบเกี่ยวระหว่างโลกมนุษย์กับนรก ตัวละครเอกสามารถเดินทางกลับไป
 มาได้ เนื่องจากเขายังไม่อาจตัดความผูกพันที่มีต่อภรรยาได้ ดังนั้นเขาจึงพยายามที่จะกลับไปยัง
 ภพโลกอีกครั้ง แต่ก็อยู่ไม่ได้นานเพราะเขาได้ตายแล้ว วิญญาณจะต้องไปยังดินแดนชำระบาปเพื่อ
 ชำระบาปที่ได้ทำไว้ ตามจินตนาการของผู้แต่งนวนิยายดินแดนชำระบาปถูกปกคลุมไปด้วยหมอก
 คว้น ทุกสิ่งทุกอย่างดูเลือนลางไม่ชัดเจน เคว้งคว้างเหมือนอยู่ตัวคนเดียว คริสต้องเดินอยู่ใน
 ดินแดนดังกล่าวโดยลำพัง เมื่อได้ยินเสียงเรียกของแอน เขาก็ตื่นรนและพยายามตามเสียงคนรักไป
 เขาจึงเข้าออกหลายครั้งระหว่างภพโลกและดินแดนแห่งการชำระบาป ผู้แต่งนำแนวคิดเรื่องแดน
 ชำระบาปตามความเชื่อของศาสนามาใช้ คือการให้มนุษย์ได้สำนึกถึงการกระทำที่ผิดพลาดใน
 อดีตตั้งแต่เกิดจนตาย ผู้ตายเห็นภาพเรื่องราวในอดีตที่ผ่านมาแล้วรู้สึกสำนึกในบาปที่ตนได้กระทำ
 ไว้ รู้สึกเสียใจในสิ่งที่ตนได้ทำผิดพลาดไป ซึ่งเท่ากับเป็นการลงโทษทางใจของผู้กระทำผิดด้วย
 ตนเอง สิ่งที่ผู้แต่งเปลี่ยนแปลงจากแนวคิดทางศาสนาเดิมคือ ภาพการทรมานผู้สำนึกผิดในบาป
 ด้วยการลงโทษทางร่างกายก่อนที่วิญญาณจะได้เลื่อนสู่สวรรค์ ในกรณีของคริส หลังจากที่เขา
 หลับไปในดินแดนแห่งการชำระบาป ภาพต่างๆในอดีตตั้งแต่เขาเสียชีวิตย้อนกลับไปจนถึงเมื่อเขา
 เกิดขึ้นอย่างละเอียดและรวดเร็ว คริสมีความรู้สึกเหมือนเขากำลังดูภาพยนตร์ชีวิตของตัวเอง เขา
 ได้เห็นสิ่งที่เขาได้ทำไปทั้งดีและไม่ดีไว้ เหมือนเป็นการนำเอาเหตุการณ์นั้นมาทบทวนใหม่ว่าเขาได้
 ทำอะไรลงไปบ้าง หลังจากที่เขาเห็นเหตุการณ์ชีวิตของตนเองทั้งสิ่งดีและสิ่งไม่ดีที่เคยทำผิดพลาด
 ไม่ว่าจะด้วยความละเลยต่อแอน ครอบครัว ญาติและเพื่อน เขารู้สึกเจ็บปวดต่อการกระทำที่ผ่าน
 มาและการไม่ได้ทำสิ่งที่ตั้งใจไว้ก่อนตาย เช่น การเป็นนักเขียนที่ประสบความสำเร็จในการ
 ประพันธ์ เขามีรู้สึกว่าภาพเรื่องราวในอดีตที่ไม่ดีทำให้เขารู้สึกผิด หดหู่ แต่เมื่อมีภาพสิ่งดีเข้ามาใน
 ความทรงจำ ความสุขสดชื่นก็กลับเข้ามาในใจ เหตุการณ์ดังกล่าวทำให้คริสรู้สึกที่ว่า “The scales

¹⁷ David Adam Leeming (ed.), *Storytelling Encyclopedia*, p. 376.

of justice : darkness paralleled by light, cruelty by compassion, lust by love.”¹⁸ ข้อความดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า สิ่งที่คริสกระทำในอดีตทั้งสิ่งที่ดีและไม่ดีมีความสมดุลกัน เมื่อคริสเข้าใจและสำนึกได้กับเหตุการณ์ต่างๆที่ผ่านมาในชีวิต เขาก็สามารถผ่านช่วงเวลาแห่งการสำนึกบาปไปได้และเตรียมเดินทางเลื่อนขึ้นสู่สวรรค์ การนำเสนอแนวคิดดังกล่าวนี้เองแสดงให้เห็นว่าผู้แต่งได้ใช้วิธีการชำระล้างจิตใจกับตัวละครเอก ก่อนที่จะได้ขึ้นสวรรค์ตามความเชื่อทางศาสนา

ผู้แตงนวนิยายต้องการนำเสนอว่าการสำนึกถูกและผิดนั้น ผู้ที่เป็นเจ้าของการกระทำจะต้องเป็นผู้ที่ดีที่สุด ดังนั้นดินแดนชำระบาปในนวนิยายจะไม่มีบทพิจารณาตัดสินจากพระเจ้า เจ้า จากทัศนะดังกล่าวนี้ ผู้วิจัยมีความเห็นว่าเป็นการลดความสำคัญและบทบาทของพระเจ้าออกไป และเน้นการทำความดีสะสมไว้ตั้งแต่เมื่อมีชีวิตอยู่ ซึ่งมีส่วนช่วยให้คนตายสามารถเลื่อนจากแดนชำระบาปไปสวรรค์ได้เร็วขึ้น

ในนวนิยายผู้แตงให้ความสำคัญกับผลแห่งการกระทำของตัวละครเอกที่มีผลความสัมพันธ์กับการเดินทางไปสวรรค์ ในกรณีของคริส เขาใช้เวลาอยู่ในแดนชำระบาปไม่นาน เพราะความดีและชั่วมีความสมดุลย์ คริสสามารถสำนึกบาป สามารถเข้าใจในสิ่งที่ตนได้ทำผิดพลาดมาได้ เขาอยู่ในแดนชำระบาปไม่นานก็มีเสียงเรียกมาจากลำแสงสีขาวที่ปรากฏขึ้นและบอกให้ตามลำแสงนั้นมาเพื่อที่จะไปยังสวรรค์ แต่คริสปฏิเสธในตอนแรกเพราะยังไม่สามารถตัดใจจากคนรักได้ เขาเกรงว่าถ้าเขาตามเสียงนั้นไปแล้ว เขาจะไม่มีวันได้พบกับแอนอีกเลย ลำแสงนี้สามารถนำไปเปรียบเทียบกับ *Purgatory* ตามที่ตั้งได้กล่าวไว้ใน *The Divine Comedy* ว่ามีแสงอาทิตย์ซึ่งทอดยาวมาโอบล้อมดวงวิญญาณที่อยู่ในแดนชำระบาป ซึ่งแสดงถึงการเสด็จมาโปรดของพระเจ้า¹⁹ ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่าลำแสงที่คริสเห็นนั้นเป็นลำแสงแห่งความหวังที่วิญญาณจะได้เลื่อนไปสู่สวรรค์ด้วยพระกรุณาของพระเจ้า อย่างไรก็ตามแม้ว่าคริสจะไม่ได้ตามลำแสงนั้นไปตั้งแต่แรก แต่หลังจากที่เขารู้ว่าไม่สามารถติดต่อแอนได้อีกแล้วเพราะอยู่กับคนละสถานภาพ เขาก็ได้เดินทางไปสวรรค์ในเวลาต่อมาตามผลแห่งความดีที่ได้ทำไว้

ขณะที่นวนิยายได้บรรยายให้เห็นสภาพของดินแดนชำระบาป ภาพยนตร์กลับนำเสนอชีวิตหลังความตายของคริสที่วนเวียนอยู่กับภรรยาและพยายามติดต่อกับเธอ ภาพยนตร์แสดงให้เห็นว่าคริสมีความรักและผูกพันกับภรรยามากเกินกว่าที่จะทิ้งให้เธออยู่ลำพังได้ และเมื่อเขาตัดสินใจไปจากภรรยา เขาก็เดินทางเข้าสู่สวรรค์ผ่านอุโมงค์ซึ่งมีแสงสว่างอยู่ปลายทาง อุโมงค์

¹⁸ Richard Matheson, *What Dreams May Come*, p.30.

¹⁹ Robert H. Lynn, *Cliff's Notes' Introduction to the Purgatorio* (Nebraska : C.K. Hillglass, 1964), p. 5.

ดังกล่าวเป็นช่วงต่อระหว่างโลกกับสวรรค์ ในฉากต่อมาเขาก็ปรากฏตัวอยู่บนสวรรค์แล้ว จึงสามารถเปรียบเทียบความแตกต่างในการนำเสนอดินแดนหลังความตายในนวนิยายและภาพยนตร์ได้ว่า นวนิยายนำเสนอดินแดนหลังความตายตามทัศนะทางศาสนาคริสต์ คือแสดงให้เห็นสวรรค์ แดนชำระบาป และนรก ส่วนภาพยนตร์นำเสนอสวรรค์และนรกในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของเหตุการณ์สำคัญที่คริสจำเป็นต้องประสบหลังความตาย คริสเดินทางไปสวรรค์หลังจากตายแล้วและต้องไปนรกเพื่อตามหาคนรัก ภาพยนตร์จึงไม่ได้แสดงให้เห็นแดนชำระบาป เพราะไม่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ที่ต้องการนำเสนอ อาจกล่าวอีกนัยหนึ่งตามแนวคิดทางศาสนาได้ว่า คริสเป็นคนที่ได้รับการอนุญาตให้เดินทางขึ้นสวรรค์ โดยไม่ต้องไปชำระบาปก่อนดังเช่นวิญญาณอื่นๆ

4.2.2 สวรรค์ (Paradise)

ผู้วิจัยได้เคยกล่าวถึงสวรรค์ในบทที่ว่าด้วยอิทธิพลของตำนานที่ปรากฏใน นวนิยายและภาพยนตร์²⁰ จินตภาพที่ปรากฏในนวนิยายและภาพยนตร์มีความคล้ายคลึงกับดินแดนหลังความตายตามความเชื่อของชาวกรีกคือ *Elysian Field* ส่วนแนวคิดทางศาสนาเกี่ยวกับสวรรค์ที่นำมาใช้ในนวนิยายและภาพยนตร์ คือสวรรค์เป็นดินแดนหลังความตายที่เป็นผลแห่งการทำความดีในขณะที่มีชีวิตอยู่ในนวนิยายผู้แต่งได้นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับเรื่องสวรรค์ว่าในทุกศาสนาล้วนมีความเชื่อเรื่องสวรรค์ที่แตกต่างกันไป ดังนั้นจินตภาพเกี่ยวกับสวรรค์ของผู้ที่นับถือศาสนาแตกต่างกันย่อมฝึกแผกกันไปด้วย ดังบทสนทนาที่อัลเบิร์ตอธิบายให้คริสฟังว่า

“Buddhist, Hindu, Moslem, Christian, Jew -- each has an after-life experience which reflects his own beliefs. The Viking had his Valhalha, the American Indian his Happy Hunting Ground, the zealot his City of Gold. All are real. Each is a portion of the overall reality.”²¹

ข้อความดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าความศรัทธาที่คนมีต่อศาสนาในแต่ละภูมิภาคของโลกนั้น ย่อมเป็นเหตุให้มีจินตนาการถึงสวรรค์ที่แตกต่างกันไปตามความเชื่อที่ได้รับจากศาสนานั้นๆ แต่สุดท้ายแล้วทุกศาสนาก็ยึดถือหลักเดียวกันที่เป็นสากล คือสวรรค์มีไว้เพื่อคนที่ทำความดี

²⁰ ดูหน้า 70 - 72.

²¹ Richard Matheson, *What Dreams May Come*, p. 91.

นวนิยายและภาพยนตร์สร้างจากบริบทของสังคมที่นับถือศาสนาคริสต์ จึงได้กล่าวถึงสวรรค์ตามความเชื่อของศาสนาดังกล่าว สวรรค์เบื้องบนสุดเป็นที่อยู่ของพระเจ้า จะเห็นได้จากข้อความนี้

“(...) the realms ‘above’ this one. Levels at which the progressing soul becomes at one with God- formless, independent of time and substance though still aware of personal identify.”²²

ข้อความดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าผู้แต่งได้นำทัศนคติเกี่ยวกับพระเจ้าและความสัมพันธ์ที่มีกับมนุษย์ตามความเชื่อทางศาสนาคริสต์มากกล่าวถึง คริสตศาสนิกชนเชื่อว่าเป้าหมายสูงสุดของมนุษย์คือการมีศรัทธาในพระเจ้า มีชีวิตอยู่ด้วยความดีและเพื่อว่าเมื่อตายแล้วจะได้ไปเกิดในสวรรค์และอยู่กับพระองค์ตลอดไป²³ ผู้แต่งนวนิยายได้แสดงให้เห็นว่าคนที่มีความศรัทธาในศาสนาก็จะเชื่อในหลักคำสอนของศาสนา ในกรณีของชาวคริสต์ เชื่อกันว่าหลังจากที่ตายแล้ว ผู้ที่ทำความดีและปฏิบัติตามคำสอนของศาสนา จะได้เดินทางสู่สวรรค์เพื่อพบกับพระเจ้าที่ตนรัก ซึ่งถือเป็นความปรารถนาสูงสุดของชาวคริสต์ผู้มีศรัทธาอันแรงกล้า ดังนั้นจะเห็นว่าในนวนิยายกล่าวถึงวิญญานจำนวนมากที่เดินทางไปถึงสวรรค์ แล้วมีความปรารถนาจะเข้าเฝ้าพระเจ้าเช่นกัน ดังตัวอย่างของวิญญาน ที่เพิ่งเดินทางไปถึงสวรรค์และกล่าวว่า

“ I’m a Christian and a follower of my Saviour ! I demand to be taken to my Lord ! You have no right to keep me here! No right ! ”²⁴

ข้อความดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ความปรารถนาของชาวคริสต์เียนที่จะได้เข้าเฝ้าพระเจ้าเป็นผลสืบเนื่องมาจากคำสอนทางศาสนาที่มีมาตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันว่าสวรรค์เป็นที่ประทับของพระเจ้า

ส่วนในภาพยนตร์ก็ได้กล่าวถึงที่ประทับของพระเจ้าบนสวรรค์เช่นเดียวกัน ดังจะเห็นได้จากบทสนทนาระหว่างคริสและอัลเบิร์ต ดังต่อไปนี้

Chris : Where’s God is all this?

²² Ibid., p.132.

²³ สุวัฒน์ จันทร์จำนง, ความเชื่อของมนุษย์เกี่ยวกับปรัชญาและศาสนา, หน้า 267.

²⁴ Richard Matheson, What Dreams May Come, p. 247.

Albert : Oh. He's up there...somewhere, shouting down that he loves us, wondering why we can't hear him. You think ?²⁵ (Scene 20)

บทสนทนาของคริสและอัลเบิร์ตแสดงให้เห็นว่า มนุษย์กับพระเจ้ามีความห่างเหินกันมาก หลักคำสอนของศาสนาทำให้ชาวคริสต์เชื่อว่า หลังจากตายแล้วจะได้เดินทางไปสวรรค์และได้พบกับพระเจ้าที่ต้นศรัทธา ดังนั้นเมื่อคริสมาถึงสวรรค์ เขาจึงถามหาพระเจ้า เพราะเขาคิดว่าเขาจะได้มีโอกาสเห็นพระเจ้าตามความเชื่อและศรัทธาที่ได้รับการปลูกฝังมาจากศาสนาคริสต์ แต่คำตอบของอัลเบิร์ตกลับแสดงให้เห็นว่าพระเจ้ายังคงสถิตอยู่ในที่ใดที่หนึ่งที่สูงกว่ามนุษย์เสมอ ทั้งที่หลักคำสอนของศาสนาคริสต์กล่าวว่าพระเจ้าเป็นผู้สร้างมนุษย์ขึ้นมา มนุษย์และ พระเจ้าย่อมมีความสัมพันธ์กันอย่างลึกซึ้ง และพระองค์ยังทรงประทานพระบุตรคือพระเยซูมาเพื่อไถ่บาปให้มนุษย์ ชาวคริสต์เถียนเชื่อในคำสัญญาของพระเยซูที่ว่า “เราจะอยู่กับท่านเสมอจนวันสิ้นโลก”²⁶ แต่คำพูดของอัลเบิร์ตแสดงให้เห็นว่ามนุษย์กับพระเจ้ามีความห่างเหินกัน และเป็นไปได้ว่า การที่มนุษย์ไม่ได้ยินเสียงของพระเจ้าที่บอกกับมนุษย์ว่าพระองค์ทรงรักมนุษย์เสมอนั้น อาจแสดงนัยว่าปัจจุบันความศรัทธาในพระเจ้าลดลง พระเจ้าเป็นเพียงความเชื่อที่ได้รับการปลูกฝังว่า พระองค์ทรงประทับอยู่บนสวรรค์เท่านั้น สังเกตได้ว่าทั้งในนวนิยายและภาพยนตร์ไม่ได้กล่าวถึงบทบาทของพระเจ้าเท่าใดนัก ทั้งที่ดินแดนหลังความตายเป็นดินแดนของพระองค์ที่จะทรงตัดสินหรือพิพากษามนุษย์ตามความเชื่อทางศาสนาว่าให้ไปสวรรค์หรือนรก แต่จากการประมวล เหตุการณ์ในเรื่อง พบว่าการกระทำของมนุษย์ในปัจจุบันเป็นปัจจัยที่ตัดสินว่าใครจะไปสวรรค์หรือใครจะไปนรกมากกว่า

นอกจากการนำเสนอแนวคิดทางศาสนาคริสต์เกี่ยวกับความเชื่อเรื่องสวรรค์และพระเจ้าที่ทรงสถิตอยู่ในสวรรค์ตามทัศนะของผู้แต่งแล้ว ผู้แตงนวนิยายยังได้นำเสนอแนวคิดของสถานที่ตั้งของสวรรค์ไว้อย่างน่าสนใจ คือมีลักษณะคล้ายคลึงกับการบรรยายฉากที่ตั้งของสวรรค์ใน *The Divine Comedy* ดันเตได้นำเสนอที่ตั้งของสวรรค์ตามทฤษฎีดาราศาสตร์ของพโตเลมี (Ptolemy) นักดาราศาสตร์ชาวอเล็กซานเดรีย (ค.ศ.127-151) กล่าวคือโลกเป็นจุดศูนย์กลางมีสวรรค์ล้อมรอบทั้งสี่ชั้น แก้วชั้นแรกเป็นสวรรค์สำหรับวิญญาณที่แยกกันอยู่ตามคุณงามความ

²⁵ *What Dreams May Come* [Film].

²⁶ เป็นคำพูดสุดท้ายของนักบุญมัทธิว ที่กล่าวถึงการปรากฏตัวของพระเยซูก่อนที่จะเสด็จขึ้นสู่สวรรค์ (มัทธิว 28 : 20)

ดีที่แตกต่างกันไป ชั้นที่แปดเป็นสวรรค์แห่งดวงดาว(The fixed Stars) ชั้นที่เก้าเป็นชั้นอวกาศที่ไกลออกไป(Primum Mobile) และชั้นสุดท้ายเป็นวิมานชั้นสูงสุดซึ่งเป็นที่ประทับของพระเจ้า (Empyrean) เป็นมหาอาณาจักรแห่งสวรรค์ที่มีพระเจ้าประทับอยู่บนบัลลังก์²⁷ เมื่อนำแนวคิดของ ดันเตมาพิจารณาประกอบกับในนวนิยาย พบว่าผู้แต่งใช้หลักการเดียวกับดันเตในการบรรยาย สถานที่ที่ตั้งของสวรรค์ ดังนี้

“...earth is surrounded by concentric sphere of existence which vary in width and density, Summerland being the Third. I asked how many there are altogether and he answered that he wasn't sure but had heard there are seven---the bottom one so rudimental that it actually blends with earth.”²⁸

จากการบรรยายสวรรค์ในนวนิยาย ผู้แต่งให้ *Summerland* อยู่ในอาณาเขตของดาวศุกร์ (Venus) ซึ่งเป็นที่ตั้งของสวรรค์ชั้นที่สามตามแนวคิดของดันเต ส่วนที่ประทับของพระเจ้าใน ความหมายของผู้แต่งน่าจะอยู่ใน *Empyrean* เช่นเดียวกับที่ดันเตได้จินตนาการไว้ในความหมาย ที่ว่าพระเจ้าทรงอยู่ไกลออกไปจากสวรรค์ที่มนุษย์เดินทางไปอยู่หลังจากตายแล้ว สวรรค์ที่ประทับ ของพระเจ้าเรียกว่า “higher realms” และเป็นที่สุดิตของพระเจ้าตามความเชื่อของศาสนาต่างๆ ด้วย ดังที่อัลเบิร์ตกล่าววว่า

“My father's house has many mansions, Chris,”²⁹

“For instance, you'll find in the hereafter, the particular heaven of each theology.”³⁰

ข้อความนี้แสดงให้เห็นว่าพระเจ้าในแต่ละศาสนามีสวรรค์เป็นของตนเอง และไม่ปะปน กับสวรรค์ของมนุษย์ แต่อยู่ในสวรรค์ชั้นเดียวกัน จึงเป็นที่มาของความห่างเหินระหว่างพระเจ้าและ มนุษย์ เพราะแม้แต่ในสวรรค์ยังแบ่งสำหรับวิญญาณมนุษย์กับเขตที่ประทับของพระเจ้าซึ่งอยู่สูง ห่างไกลออกไปอีกมาก

²⁷ Luisa Vergani, *The Divine Comedy : The Inferno Notes* (Nebraska : C.K. Hilligass, 1969), p. 23.

²⁸ Richard Matheson, *What Dreams May Come*, p. 95.

²⁹ Ibid. , p.90.

³⁰ Ibid.

ในขณะที่นวนิยายให้ความสำคัญกับการอธิบายความหมายและที่ตั้งของสวรรค์อย่างละเอียด ภาพยนตร์กลับไม่ได้แสดงรายละเอียดเรื่องดังกล่าวเลย แต่เน้นการนำเสนอฉากสวรรค์เพื่อแสดงถึงความผูกพันระหว่างตัวละครเอกและครอบครัวมากกว่า สวรรค์ของตัวละครเอกคือจินตนาการที่มาจากภาพวาดของภรรยา แอนน์วาดภาพบ้านที่สวยงามตั้งอยู่ท่ามกลาง ธรรมชาติ เมื่อคริสเดินทางไปถึงสวรรค์ ทุกสิ่งเหมือนภาพที่แอนน์วาดให้ นอกจากนั้นสิ่งต่างๆที่ปรากฏบนสวรรค์ของเขา ยังเป็นสีอะคริลิก ภาพยนตร์ต้องการแสดงให้เห็นว่าทุกสิ่งบนสวรรค์เป็นจินตนาการจากภาพวาดของแอนน์อย่างแท้จริง

อย่างไรก็ตาม แม้ว่านวนิยายและภาพยนตร์นำเสนอฉากและความหมายของสวรรค์ที่อยู่ในบริบทของศาสนาคริสต์ แต่สวรรค์ที่ปรากฏในนวนิยายเป็นภาพลักษณ์ของสวรรค์ตามความเชื่อของศาสนาต่างๆ ผู้แต่งได้จินตนาการให้สวรรค์แห่งนี้มีความกว้างใหญ่ไพศาลประกอบไปด้วยสวรรค์ของผู้ที่ศรัทธาในศาสนาที่แตกต่างกัน จึงมีความเป็นไปได้ที่ผู้แต่งจะนำเสนอแนวคิดเรื่องการเกิดใหม่มารวมไว้ในการนำเสนอสวรรค์แห่งนี้ ใน *Summerland* มีสถานที่แห่งหนึ่งซึ่งเป็นที่ตั้งของวัดสำหรับให้วิญญาณเรียนรู้และเตรียมตัวไปเกิดใหม่ คริสต้องไปที่นั่นด้วยเช่นกัน กล่าวได้ว่า *Summerland* ไม่ใช่สวรรค์ตามความหมายของชาวคริสต์แต่ประการเดียว ดังที่ได้กล่าวไปแล้วว่าศาสนาคริสต์ไม่เชื่อเรื่องการเวียนว่ายตายเกิด การมีวัดตั้งอยู่ใน *Summerland* คือการนำเสนอแนวคิดของศาสนาตะวันออกมาใช้ด้วย ในทัศนะของผู้แต่งเห็นว่าทุกศาสนามีสวรรค์ตามความเชื่อของตน แต่ในชีวิตหลังความตายสวรรค์ของทุกศาสนาก็รวมอยู่ในสถานที่เดียวกันแต่แยกย่อยออกเป็นส่วนๆ ผู้แต่งจึงสามารถนำเสนอสวรรค์ที่มีอยู่ในทัศนะของศาสนาอื่นนอกเหนือไปจากศาสนาคริสต์ไว้ใน *Summerland* ได้

ภาพยนตร์ได้กล่าวถึงการเกิดใหม่เช่นกันในช่วงที่ตัวละครเอกอยู่บนสวรรค์ แต่เห็นได้ชัดว่าเป็นการนำเสนอแนวคิดของศาสนาตะวันออกมาใช้อย่างผิวเผิน โดยไม่ได้ให้ความสำคัญกับความหมายที่แท้จริงตามความเชื่อของศาสนาในโลกตะวันออกเท่าใดนัก ในเรื่องคริสและ แอนน์ต้องการไปเกิดใหม่หลังจากที่กลับมาอยู่บนสวรรค์แล้ว แต่การไปเกิดใหม่นี้ไม่มีเงื่อนไขเกี่ยวข้องกับกฎแห่งกรรม ซึ่งศาสนาฮินดูและพุทธเชื่อว่ามนุษย์ไปเกิดใหม่เพราะต้องไปชดใช้กรรมเก่าที่ได้กระทำไว้³¹ นวนิยายได้แสดงรายละเอียดและให้เหตุผลไว้เช่นเดียวกับแนวคำสอนทางศาสนา เช่น แอนน์ไปเกิดใหม่เพื่อใช้หนี้กรรม คริสเรียนรู้เรื่องการใช้นี้กรรมจากวัดที่ตั้งอยู่ใน *Summerland* ว่า “Karmic debts, Karma being the doctrine of inevitable consequence for our deeds.”³² แต่ใน

³¹ สุวัฒน์ จันทรวงศ์, *ความเชื่อของมนุษย์เกี่ยวกับปรัชญาและศาสนา*, หน้า 206.

³² Richard Matheson, *What Dreams May Come*, p. 258.

ภาพยนตร์ การกลับไปเกิดใหม่เป็นการพิสูจน์ว่าความรักยอมชนะอุปสรรคทั้งปวงแม้แต่ความตาย ตัวละครเอกสามารถตามคนรักพบได้ด้วยพลังแห่งรัก แสดงให้เห็นว่าเรื่อง กฎแห่งกรรมตามความเชื่อทางศาสนาไม่มีบทบาทเกี่ยวข้องกับเรื่องนี้

4.2.3 นรก (Inferno)

นรกเป็นสถานที่สุดท้ายที่นวนิยายและภาพยนตร์ได้กล่าวถึง และปรากฏอิทธิพลงานวรรณกรรมศาสนาของดินเตเป็นอย่างมากทั้งฉากและตัวละคร การเดินทางไปในนรกใน *The Divine Comedy* พบว่าได้รับอิทธิพลมาจากมหากาพย์เรื่อง *Aeneid* ของเวอร์จิล ซึ่งเขาเองก็ได้นำตำนานกรีกมาใช้ในการสร้างงานประพันธ์อีกชั้นหนึ่ง ดังนั้นทั้งนวนิยายและภาพยนตร์จึงปรากฏอิทธิพลของตำนานกรีกและวรรณกรรมศาสนาในขณะเดียวกัน ในบทนี้ผู้วิจัยจะได้กล่าวถึงฉากและตัวละครที่นวนิยายและภาพยนตร์ได้นำมาจากงานของดินเตเป็นสำคัญ ผู้อ่านงานของดินเตสามารถจินตนาการถึงดินแดนหลังความตายจากตัวบท *The Divine Comedy* ที่ดินเตได้ประพันธ์ไว้อย่างวิจิตร และจากภาพเขียนหนังสือชื่อ “*The Dore’ illustrations for Dante’s Divine Comedy*” ผู้วิจัยเชื่อว่าภาพเขียนประกอบการเล่าเรื่องดังกล่าวช่วยแสดงให้เห็นจินตนาการเกี่ยวกับดินแดนหลังความตายดังที่ดินเตบรรยายไว้ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น ในการวิจัยครั้งนี้นอกจากการยกตัวอย่างกวีนิพนธ์ในงานของดินเต ซึ่งมีอิทธิพลต่อฉากในนวนิยายและภาพยนตร์แล้ว ผู้วิจัยยังได้นำภาพเขียนฉากในนรกที่วาดตามจินตนาการของดินเตมาประกอบการศึกษา เพื่อแสดงให้เห็นอิทธิพลของ *The Divine Comedy* ที่ปรากฏในฉากของนวนิยายและภาพยนตร์ด้วย

ดินเตแบ่งนรกออกเป็น 9 ชั้น ในแต่ละชั้นแยกเป็นส่วนย่อยๆสำหรับลงโทษผู้กระทำผิดแตกต่างกันไปตามความผิดแต่ละชนิด นรกของดินเตมีลักษณะเป็นปล่องเหวลึก(crater) ในการเดินทางของดินเตและเวอร์จิล ยิ่งเดินทางก็ยิ่งดำดิ่งลงไปสู่ความมืดมิดแห่งบาปและความชั่วร้ายมากขึ้นทุกทีตามที่ดินเตพรรณนาไว้ว่า

“(...)

I found me of the lamentable vale,
The dread abyss, that joins a thundrous sound
Of plaints innumerable. Dark and deep,
And thick with clouds o’erspread, mine eye in vain
Explored its bottom, nor could aught discern.”³³

³³ Dante Alighieri, *Divine Comedy* (New York : Doubleday&Company,Inc.,1946) , p.16.

ตั้งแต่จัดประเภทของบาปแต่ละชนิดเอาไว้ว่าบาปใดสมควรลงโทษหนักและบาปใดสมควรลงโทษเบา วิทยุญาณที่ทำบาปน้อยจะถูกลงโทษอยู่ในชั้นบนๆของนรก ส่วนผู้ที่ทำบาปหนักจะอยู่ลึกลงไปตามความเหมาะสม ตามจินตนาการของ Dante นรกเป็นสถานที่มืดมิด ไร้ซึ่งแสงเดือนและแสงตะวัน ความมืดน่าจะเป็นสัญลักษณ์แทนบาปผิดของวิทยุญาณที่ต้องตกนรกชั่วอยู่นิรันดรตามความเชื่อของศาสนาคริสต์ เมื่อนำ *Inferno* ไปเปรียบเทียบกับ *Purgatory* จะเห็นได้แสงสว่างคงสาดส่องมายังวิทยุญาณในดินแดนแห่งการชำระบาป และสามารถนำทางวิทยุญาณในแดนชำระบาปไปสู่สวรรค์ได้ ศาสนาคริสต์เชื่อว่าผู้ที่สำนึกบาปแล้วมีโอกาสที่จะมีชีวิตในสวรรค์ชั่วนิรันดรได้เช่นกัน ดังนั้นนรกจึงเป็นสถานที่สำหรับผู้ที่ไม่เคยสำนึกในบาปและต้องถูกลงโทษชั่วกับชั่วกาลปี

นวนิยายและภาพยนตร์ได้ถ่ายทอดนรกตามแนวคิดของ Dante การเดินทางของ คริสและอัลเบิร์ตไปนรกนั้นจะเต็มไปด้วยอุปสรรคและความยากลำบากนานาประการ ทั้งนวนิยายและภาพยนตร์ได้นำเสนอภาพลักษณ์ของนรกออกมาในแบบเดียวกันคือ นรกแบ่งออกเป็นชั้นๆ แต่ละชั้นมีการลงโทษและทรมานวิทยุญาณแตกต่างกันไป คริสและอัลเบิร์ตต้องเดินทางไปที่ท่ามกลางความมืดมิด และต้องพบวิทยุญาณที่ร้องไห้หวอนด้วยความเจ็บปวดทรมาน ในนวนิยายตัวละครทั้งสองต้องดำดิ่งลงไปนรกที่มีลักษณะเป็นกรวยปล่องลงไป ความมืดเป็นอุปสรรคสำคัญในการเดินทาง ยิ่งลึกลงไปในนรก แสงสว่างก็ยิ่งลดน้อยลง คริสบรรยายสภาพแวดล้อมในนรกว่า

“The light was getting dimmer as we walked now. Even with my concentration on an area of light around me, the nimbus seemed to shrink as though some outside pressure forced it in.”³⁴

“The lower realm. Not an adequate description for this region. Not bad enough by half. No light; the blackness of unfathomable night. No vegetation. Nothing but chilled stone. A foul, repugnant, never ceasing odor. An atmosphere to make the strongest man feel sick and helpless.”³⁵

ผู้แต่งได้พยายามบรรยายสภาพของนรกที่ยิ่งลึกลงก็ดูเหมือนจะยิ่งทำให้คริสและอัลเบิร์ตลำบากมากขึ้น แนวคิดหลักที่ผู้แต่งได้มาจาก Dante คือการแสดงให้เห็นว่าโครงสร้างของนรกแบ่งออกเป็นชั้นๆ ตัวละครเอกจะต้องเดินทางผ่านแต่ละชั้นลึกลงไปเรื่อยๆ ยิ่งลึกลงก็ยิ่งพบแต่ความน่า

³⁴ Ibid., p.177.

³⁵ Ibid., p.179.

กลัวและความชั่วร้ายรออยู่ ความมืดมิดเป็นสัญลักษณ์ที่แทนวิญญาณชั่วร้ายที่อาศัยในนรกได้เป็นอย่างดี

นอกจากนั้น ผู้แต่งบรรยายว่าทั้งอัลเบิร์ตและคริสมีแสงรอบศีรษะ แสงนั้นเป็นเครื่องหมายแห่งความดีที่แสดงความแตกต่างของคริสและอัลเบิร์ตกับวิญญาณที่อยู่ในนรกแห่งนี้ เมื่อเดินทางลึกลงไป แสงที่ช่วยนำทางก็เริ่มน้อยลง ผู้วิจัยมีความเห็นว่าเมื่อปราศจากแสงซึ่งเป็นสัญลักษณ์แห่งความดีงามและความสว่างแห่งจิตใจ วิญญาณที่อยู่ในนรกจึงไม่สามารถนำตัวเองขึ้นมาจากสถานที่แห่งนี้ได้ เมื่อคริสและอัลเบิร์ตต้องตกอยู่ท่ามกลางวิญญาณบา แสงที่นำทางก็จะอ่อนกำลังลง ทั้งสองได้รับคำแนะนำจากผู้ที่เฝ้าทางเข้านรกว่า “Go with God then” และ “And be alert all the time”³⁶ คำพูดดังกล่าวแสดงให้เห็นว่านรกเป็นดินแดนแห่งบาป ผู้ที่เดินทางเข้าไปจะต้องมีความเข้มแข็งและมีสติตื่นอยู่ตลอดเวลา มิฉะนั้นจะถูกวิญญาณที่ชั่วร้ายจับคู่รั้งให้อยู่ในนรกและไม่สามารถกลับออกมาได้

ในภาพยนตร์ ผู้สร้างพยายามแสดงให้เห็นว่านรกมีหลายชั้น เมื่อคริสเดินทางผ่านประตูนรกเข้าไปแล้ว ก็จะไปถึงลานกว้างคล้ายสนามรบที่มีเปลวเพลิงลุกไหม้อยู่ วิญญาณจำนวนมากกำลังเดินตามกันเข้าสู่ประตูนรก เพื่อไปรับการลงโทษในนรกชั้นต่างๆตามแต่บาปกรรมที่เคยกระทำไว้ คริสและคนนำทางต้องขึ้นลิฟต์ไปตามหาแอนในนรกชั้นต่างๆที่มีวิญญาณได้รับความทุกข์ทรมานแตกต่างกันไป การเดินทางตั้งแต่ข้ามแม่น้ำแห่งความตายจนมาถึงประตูนรก และการตามหาแอนนี่ในนรกแต่ละชั้นนี้เองที่ฉากในภาพยนตร์ได้รับอิทธิพลจาก *Inferno* ของดันเต การศึกษาภาพวาดประกอบการเล่าเรื่อง *The Divine Comedy* จะยิ่งแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ดังกล่าวอย่างชัดเจน

ฉากนรกในนวนิยายและภาพยนตร์ที่ปรากฏอิทธิพลของ *The Divine Comedy* ได้แก่

4.2.3.1 Vestibule

เขตแดนนรกที่มีชื่อว่า *Vestibule* เป็นอาณาเขตแรกแห่งการลงโทษที่ปรากฏอยู่ในนรกตามแนวคิดของดันเต มีลักษณะเป็นโพรงทางเดินเพื่อที่นำดวงวิญญาณบาปเดินทางข้ามแม่น้ำอาเชอรอน (Acheron) ไปยังนรกชั้นต่างๆ และรอรับการลงโทษแตกต่างกันไปตามบาปที่ได้กระทำเอาไว้ *Vestibule* เป็นสถานที่สำหรับลงโทษผู้ที่ไม่ยอมมีความผูกพันต่อสิ่งใด และทำทุกสิ่งทุกอย่างตามความพอใจของตนเอง เขาจะอยู่กับตนเองตามลำพังและมีแต่ความเฉื่อยชา ดันเตเชื่อว่าวิญญาณพวกนี้ไม่ศรัทธาทั้งพระเจ้าและซาตาน พวกเขาไม่เคยคิดถึงคนอื่นหรือสิ่งใดๆที่อยู่รอบตัวเอง ดังนั้นผู้ที่พำนักในสถานที่แห่งนี้ จึงเป็นผู้ที่มีความเห็นแก่ตัว ปฏิเสธที่จะทำความดีและความ

³⁶ Richard Matheson, *What Dreams May Come*, p.163.

ชั่ว ไม่ผูกพันกับความเป็นไปในโลก มีแต่ความลึกลับและไม่แน่ใจในชีวิต จึงไม่เคยเลือกทางเดินให้กับตัวเอง ดังที่เวอร์จิลกล่าวไว้ว่า

“(...)

That will tell thee briefly. These of death

No hope may entertain : and their blind life

So meanly passes, that all other lots

They envy. Fame of them the world hate none,

Nor suffers ; mercy and justice scorn them both.

Speak not of them, but look, and pass them by.”³⁷

ในนวนิยาย ดินแดนในเขตแรกที่คริสและอัลเบิร์ตเดินทางมาถึง มีลักษณะที่คล้ายคลึงกับ *Vestibule* หรือนรกเขตแรกที่ดันเต้ได้กล่าวไว้ ลักษณะรวมที่น่าสนใจคือดินแดนเขตแรกที่คริสและอัลเบิร์ตเดินทางเข้ามาถึงเป็นบริเวณรอบนอกก่อนถึงประตูนรก มีลักษณะเป็นหมู่บ้านที่สร้างเป็นกระท่อมเล็กๆเรียงรายกันไปและอยู่ในสภาพที่ชำรุดทรุดโทรม คริสกล่าวว่าหมู่บ้านแห่งนี้มีผู้คนเดินอยู่มากมาย แต่อยู่ในอากัปกริยาที่สิ้นหวังทั้งชายและหญิง บางคนยืนนิ่งไม่เคลื่อนไหว อัลเบิร์ตกล่าวว่าคนพวกนี้จะไม่สนใจคนอื่นเพราะพวกเขาจะคิดหมกมุ่นแต่เรื่องของตัวเองราวกับอยู่ในโลกเพียงลำพัง แม้คริสและอัลเบิร์ตจะเดินทางเข้ามาในหมู่บ้านของคนพวกนี้ก็ไม่มีใครสนใจพวกเขาและไม่คิดจะสนทนาด้วย เพราะแม้แต่พวกเขาเองก็ไม่เคยสนใจซึ่งกันและกัน คริสมองเห็นผู้หญิงคนหนึ่งนั่งอตัวอยู่บนพื้น มีตาข่ายสีดำคลุมตลอดร่าง เธอไม่เคลื่อนไหว นัยน์ตาขาดความมีชีวิตชีวาและขาดการรับรู้ต่อสิ่งรอบตัว กล่าวได้ว่าสถานที่แห่งนี้เหมาะสำหรับคนซึ่งขาดพลังที่จะกระทำสิ่งต่างๆ ขาดความสัมพันธ์กับสังคม ชอบที่จะอยู่โดยลำพัง สังเกตได้ว่าวิญญาณที่แห่งนี้มักจะมีความทุกข์และจมอยู่กับความทุกข์ของตัวเองอย่างเดี่ยวดาย จึงกล่าวได้ว่าผู้แต่งให้การอยู่อย่างโดดเดี่ยว เป็นการลงโทษวิญญาณที่อยู่ในหมู่บ้านแห่งนี้ แตกต่างจากวิญญาณที่อยู่ใน *Vestibule* ซึ่งถูกลงโทษให้วิ่งตามฝูงแมลงวันโดยไม่มีวันหยุดและถูกหนอนอดเลือดออกจากร่างกาย จะเห็นได้ว่านวนิยายไม่เน้นการนำเสนอบทลงโทษที่รุนแรงเช่นเดียวกับนรกของดันเต้ที่กล่าวถึงการลงโทษวิญญาณที่ทำผิดด้วยการทรมานต่างๆ แต่มุ่งแสดงให้เห็นว่าบุคคลที่ถูกลงโทษให้อยู่ในนรกซึ่งมีบรรยากาศสถานที่แตกต่างกันนั้น มีสาเหตุมาจากตอนที่ยังมีชีวิตอยู่ได้กระทำสิ่งผิดพลาดแตกต่างกัน

³⁷ Dant Alighieri, *Divine Comedy*, p.12.

4.2.3.2 Gluttonous

เขตแดนนรกที่มีชื่อว่า *Gluttonous* เป็นนรกชั้นที่ 3 สำหรับลงโทษผู้ที่ไม่รู้จักความพอเพียง ขาดความยับยั้ง มีความมั่งมากและอดกลั้นไม่อยู่ ดันเตกล่าววว่าวิญญาณที่อยู่ ณ ที่แห่งนี้จะถูกลงโทษให้นอนอยู่บนดิน กินโคลนเลน และสิ่งสกปรกที่อยู่ตามพื้นดินอย่างมูมมามท่ามกลางสายฝน ดังนี้

“(...) For the sin
of gluttony, damned vice, beneath this rain,
E'en as thou seest, I with fatigue am worn:
Nor I sole spirit in this woe : all these
Have by like crime incurr'd like punishment.”³⁸

นวนิยายได้กล่าวถึงดินแดนที่มีไว้ลงโทษวิญญาณที่มีแต่ความตะกละตะกลามในลักษณะเดียวกันกับนรกชั้นที่ 3 ตามที่ดันเตได้พรรณนาเอาไว้ หลังจากที่คริสและอัลเบิร์ตเดินทางออกจากหมู่บ้านแรก ทั้งสองก็เดินทางต่อไปเรื่อยๆจนได้พบกับกลุ่มคนกลุ่มหนึ่งซึ่งมีพฤติกรรมแปลกประหลาด ดังนี้

“(...) a group of people crouching and kneeling around something I couldn't see, their backs to us, their hands rapidly conveying something to their mouth. All of them looked bloated.”³⁹

คำบรรยายของคริสแสดงให้เห็นว่าผู้แต่งได้แนวความคิดการลงโทษผู้มีแต่ความตะกละตะโมบมาจากแนวคิดของดันเต คำพูดของคริสแสดงให้เห็นภาพที่ชัดเจนของความหมกมุ่นกับการกิน โดยแท้จริงแล้วคนพวกนั้นไม่ได้กินสิ่งใดเลย ผู้แต่งต้องการแสดงให้เห็นว่าจิตเป็นตัวกำหนดท่าทางที่กินอย่างตะกละตะกลามเป็นเพียงการกระทำในความทรงจำเท่านั้น คริสกล่าวกับอัลเบิร์ตว่า “ Those people,...like creatures gorging on a kill.”⁴⁰ ข้อความดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าผู้แต่งนำจินตภาพของการลงโทษวิญญาณในนรกชั้นที่ 3 ตามแนวคิดของดันเตมาใช้ เนื่องจากการลงโทษพวกที่มีแต่ความตะกละตะโมบโลกมากในนรกชั้นที่ 3 ก็คือให้นอนเกลือกกลิ้งอยู่ในโคลนซึ่งสกปรกอย่างหาที่เปรียบไม่ได้นั่นเอง

³⁸ Ibid., p. 25.

³⁹ Richard Matheson, *What Dreams May Come*, p.172.

⁴⁰ Ibid., p.172

ข้อสังเกตที่น่าสนใจคือผู้แต่งนวนิยายกล่าวถึงเขตลงโทษผู้ทำความผิดสองแห่งที่ไม่ได้เรียงตามลำดับชั้นนรกดังที่ Dante อธิบายไว้ ในนวนิยายนรกที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับเขตลงโทษในนรกของ Dante ทั้งสองแห่งคือ Vestibule และ Gluttonous (นรกชั้นที่3) เป็นบริเวณก่อนถึงประตูนรก ถ้าเรียงลำดับชั้นตาม Dante กล่าวไว้ ดินแดนทั้งสองเขตนี้ต้องอยู่ในนรก ผู้แต่งเลือกที่จะนำจินตภาพจากงานของ Dante มาเพียงบางส่วน และไม่เรียงลำดับตรงตาม Dante กล่าวไว้

4.2.3.3 การเดินทางมาถึงประตูนรก (the gate of hell)

วิญญานที่จะไปรับการลงโทษที่แตกต่างกันไปตามบาปที่กระทำไว้ ล้วนแล้วต้องเดินทางผ่านประตูนรกก่อนเสมอ Dante และเวอร์จิลก็ต้องผ่านประตูนรกแห่งนี้ก่อนที่จะเที่ยวชมนรกชั้นต่างๆ ดังกล่าวไว้ว่าบนประตูนรกมีข้อความจารึกไว้ดังนี้

“ (...) All hope abandon, ye who enter here. ”⁴¹

ข้อความดังกล่าวทำให้ผู้อ่านรู้สึกว่าการเป็นสถานที่อันน่ากลัว ผู้ใดเข้าไปแล้วไม่สามารถกลับออกมาได้ ส่วนหนึ่งน่าจะมาจากความเชื่อทางศาสนาที่กล่าวว่า ผู้ที่ถูกลงโทษให้ไปนรกจะต้องอยู่ที่นั่นชั่ววันรันดร ดังนั้นเมื่อผู้ใดผ่านพ้นประตูนรกไปแล้ว ก็คงไม่สามารถกลับออกมาได้อีก อาจกล่าวได้ว่าข้อความที่จารึกอยู่บนประตูนรกให้คำจำกัดความของนรกได้เป็นอย่างดี นวนิยายและภาพยนตร์ได้กล่าวถึงการเดินทางเข้าประตูนรกของคริสและอัลเบิร์ต ในนวนิยาย คริสบรรยายว่า

“ It's massive doors were open and, seeing hundreds of people moving about inside, I started in that direction. ”⁴²

ส่วนภาพยนตร์ได้กล่าวถึงการเดินทางเข้าประตูนรกเช่นเดียวกัน หลังจากที่คริสอัลเบิร์ต และคนนำทางข้ามแม่น้ำแห่งความตายมาถึงอีกฝั่งหนึ่ง คริสก็พบกับประตูขนาดใหญ่ที่มีผู้คนจำนวนมากเดินเรียงรายสุดสายตาผ่านเข้าไป เชื่อว่าภาพยนตร์ได้รับแนวคิดมาจากการบรรยายของคริสในนวนิยาย นอกจากนี้ คำจารึกที่ประตูนรกในนวนิยายที่ว่า “We're here forever and there is no hope.”⁴³ ก็มีความหมายใกล้เคียงกับข้อความ Dante แต่ดัดแปลงเป็นภาษาที่ง่าย

⁴¹ Dante Alighieri, *Divine Comedy*, p.11.

⁴² Richard Matheson, *What Dreams May Come*, p.173.

⁴³ *Ibid.*, p.173.

ต่อการเข้าใจยิ่งขึ้น ข้อความดังกล่าวสามารถสื่อให้เห็นอันตรายที่จะเกิดขึ้นหลังจากที่เดินทางเขาไปในนรกได้เป็นอย่างดี

4.2.3.4 Wrathful

เขตแดนนรกที่มีชื่อว่า *Wrathful* เป็นนรกชั้นที่ 5 ตามจินตนาการของดันเต กล่าวกันว่านรกชั้นนี้เป็นสถานที่สำหรับลงโทษวิญญาณที่มีความโทโสและดุร้าย มีความโกรธเกรี้ยวอยู่ตลอดเวลา วิญญาณพวกนี้จะถูกลงโทษให้จมอยู่ในโคลนตมและพยายามปีนป่ายตะเกียบตะกายเพื่อขึ้นมาระบายความโกรธบนผิวน้ำ เชื่อกันว่าวิญญาณเหล่านี้อาศัยอยู่ในหนองน้ำสติกซ์ (Styx marsh) นวนิยายได้นำแนวคิดในการลงโทษวิญญาณในนรกชั้นที่ 5 มาใช้ คริสและอัลเบิร์ตเดินทางเข้าไปในเขตที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับนรกชั้นที่ 5 ตามที่ดันเตกล่าวไว้ หลังจากเดินทางผ่านประตูนรกเข้ามาแล้ว พวกเขาได้ยินเสียงคนทะเลาะกัน ยิ่งเดินเข้าไปใกล้ เสียงนั้นก็ยิ่งดังขึ้น บรรยากาศในบริเวณนั้นเต็มไปด้วยความรุนแรง คริสได้บรรยายไว้ดังนี้

“ The violence here was at least, confined to verbal abuse. ”⁴⁴

ผู้แต่งไม่ได้กล่าวว่าวิญญาณเหล่านี้ได้รับการลงโทษอยู่ในหนองน้ำเช่นดังที่ดันเตได้กล่าวไว้ แต่ผู้แต่งต้องการบอกว่าพวกที่มีแต่ความโกรธ ฉุนเฉียว โทษะร้ายอยู่ตลอดเวลา จะมารับโทษในนรกเมื่อจบชีวิตลง ส่วนในภาพยนตร์ไม่มีการกล่าวถึงนรกเขตนี้ได้เลย

4.2.3.5 การลงเรือข้ามฟากไปเมืองดิส (City of Dis)

เมื่อดันเตและเวอร์จิลเดินทางผ่านนรกชั้นที่ 5 ไปแล้ว ต้องลงเรือข้ามฟากไป เมืองดิส (City of Dis) ซึ่งเป็นเมืองผี ตามความเชื่อของตำนานกรีกเมืองดิสเป็นที่ประทับของ เทพเจ้าแห่งนรก จากการเดินทางระหว่างที่นั่งมาในเรือเป็นฉากที่ปรากฏอิทธิพลต่อฉากใน ภาพยนตร์เป็นอย่างมาก ใน *The Divine Comedy* ดันเตและเวอร์จิลเดินทางข้ามฟากโดยการนำทางของฟลีทิส (Phlegyas) ตามตำนานกรีก ผู้นำทางวิญญาณข้ามแม่น้ำแห่งความตายมีเพียงคนเดียวคือซารอน ดังที่กล่าวไว้ในบทที่ 3⁴⁵ แต่ในงานของดันเต นอกจากผู้พายเรือข้ามฟากซึ่งก็คือซารอนแล้ว ดันเตยังเพิ่มให้ฟลีทิสเป็นคนพายเรือข้ามฟากมายังเมืองดิสอีกด้วย ภาพยนตร์ได้สร้างฉากที่มีจินตนาการมาจากงานของดันเต ในฉากดังกล่าว คริสและอัลเบิร์ตข้ามฟากมายังเมืองนรกพร้อมกับคนพายเรือนำทาง ระหว่างที่อยู่ในเรือ พวกเขาต้องเผชิญกับฝนที่ตกกระหน่ำ ท่ามกลางเสียง

⁴⁴ Ibid., p.174.

⁴⁵ ดูหน้า 65 - 66.

ฟ้าผ่าและเสียงร้องโหยหวนของวิญญาณ แต่สิ่งที่น่ากลัวไปกว่านั้นก็คือการที่มีวิญญาณแหวกว่ายมายังเรือเพื่อเกาะเรือและดึงคนที่อยู่บนเรือลงมาจากหน้าเสาเรือให้เรือคว่ำ คริส อัลเบิร์ตและคนนำทางถูกห้อมล้อมด้วยวิญญาณที่แหวกว่ายอยู่ในน้ำ แต่อย่างไรก็ตาม ทั้งสามก็สามารถว่ายน้ำเอาตัวรอดมายังอีกฟากหนึ่งของแม่น้ำได้ ฉากดังกล่าวคล้ายกับที่ต้นเตพรอนนาไว้ว่า

“(...)

The vessel freighted. Soon as both embark'd,
Cutting the waves, goes on the ancient prows,
More deeply than with others it is wont.”⁴⁶

เมื่อนำไปดัดแปลงเป็นภาพยนตร์ฉากนี้ก็ยังแสดงให้เห็นความน่ากลัวของนรกที่ต้นเตพรอนนาไว้ และเมื่อนำไปเปรียบเทียบกับภาพประกอบจากหนังสือ *The Dore' illustrations for Dante's Divine Comedy* จะเห็นได้ว่าฉากในภาพยนตร์มีลักษณะคล้ายคลึงกับภาพวาดดังนี้

ภาพ เรือที่พัดต้นเตและเวอริจิลลอยไปในแม่น้ำสติกซ์ที่เต็มไปด้วยวิญญาณ ⁴⁷

ถ้าเปรียบเทียบสภาพแวดล้อมในนรกของต้นเตกับของภาพยนตร์แล้ว จะเห็นได้ว่าภาพยนตร์ได้อิทธิพลในการสร้างฉากมาจากดั้งเดิมเป็นอย่างมาก แต่สิ่งที่เปลี่ยนแปลงไปคือยุคสมัยของตัวละครซึ่งแสดงออกด้วยเครื่องแต่งกาย คริสและอัลเบิร์ตแต่งกายตามยุคปัจจุบัน แม้แต่คนพายเรือข้ามฟากก็อยู่ในชุดแต่งกายยุคปัจจุบัน ก็ไม่เหมือนกับตัวละครในตำนานตามที่จิตรกรได้จินตนาการไว้ตามคำพรรณนาของต้นเต

⁴⁶ Dante Alighieri, *Divine Comedy*, p.33.

⁴⁷ ดั้งเต้ อลิเกอิลิ, *สายน้ำแห่งวิญญาณ* (The Dore' illustrations for Dante's Divine Comedy) วีระรา สอนชัยภูมิ, บรรณาธิการ (กรุงเทพฯ : แบลคเมจิก, 2536), หน้า 45.

4.2.3.6 Traitor

เขตแดนนรกที่มีชื่อว่า *Traitor* เป็นนรกชั้นที่ 9 ซึ่งเป็นที่ลงโทษทรมานประเภทต่างๆ เช่น ทรมานต่อญาติ ต่อเจ้านาย และต่อประเทศชาติ เป็นต้น จากการศึกษาค้นคว้า วิญญาณเหล่านี้จะถูกทรมานให้หนาวเย็นจนแข็งอยู่ในทะเลสาบโคไซทัส(Cocytus) กล่าวกันว่าความหนาวเย็นของทะเลสาบแห่งนี้ทำให้น้ำตาของวิญญาณที่อยู่ในทะเลสาบแข็งตัวเป็นน้ำแข็งเลยทีเดียว ตัวอย่างการพรรณนาของดANTEที่กล่าวถึงการเดินอยู่บนทะเลสาบแห่งนี้มีดังนี้

“ (...)

Look how thou walkest. Take

Good heed, thy soles do tread not on the heads

Of thy poor brethre. Thereupon I turn'd,

And saw before and underneath my feet

A lake, whose frozen surface liker seem'd

To glass than water.”

“(...) shrined in the ice the spirits stood,

Moving their teeth in shrill note like the stork.

His face each downward held ; their mouth the cold,

Their eyes express'd the dolor of their heart.”⁴⁸

“(...)

While we journey'd on

Toward the middle, at whose point unites

All heavy substance, and I trembling went

Through that eternal chillness, I know not

If will it were, or destiny, or chance,

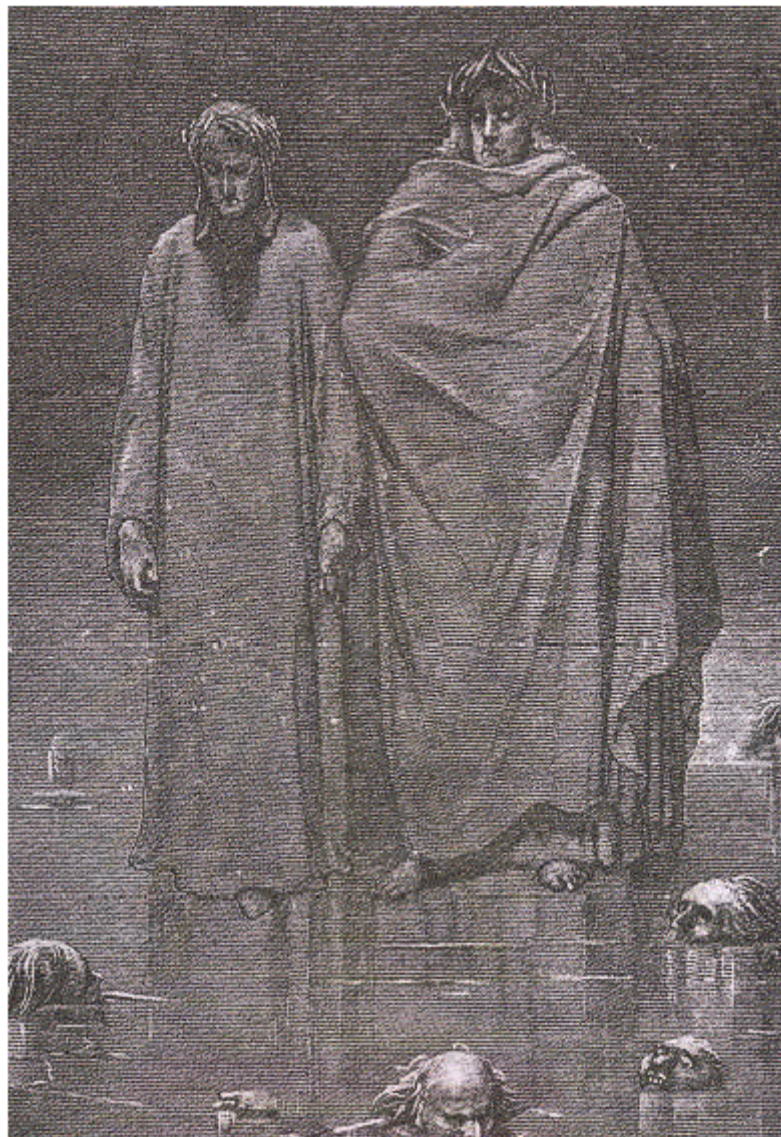
But, passing' midst the heads, my foot did strike

With violent blow against the face of one.”⁴⁹

ฉากที่ดันเตและเวอร์จิลเดินทางอยู่บนผิวน้ำแข็ง ณ ทะเลสาบแห่งนี้ปรากฏ อิทธิพลต่อการสร้างฉากทั้งในนวนิยายและภาพยนตร์เป็นอย่างมาก ดูภาพประกอบต่อไปนี้

⁴⁸ Dante Alighieri, *Divine Comedy*, p.133.

⁴⁹ Ibid., p. 135.

ภาพ ดันเตเดินเหยียบย่ำอยู่บนวิญญาณที่จมอยู่ในทะเลสาบโคไซทัส⁵⁰

ในนวนิยาย เมื่อคริสและอัลเบิร์ตเดินทางไปถึงดินแดนที่เรียกว่า “lower realm” คริสบรรยายว่าเต็มไปด้วยความมืด และอากาศเย็นจนรู้สึกหนาว ทั้งสองเดินทางผ่านวิญญาณจำนวนมากซึ่งล้วนอยู่ในสภาพน่าเกลียดน่ากลัว คริสมองหญิงคนหนึ่งซึ่งมีลักษณะคล้ายกับแอนเป็นอย่างมาก กำลังถูกลากลงไปใต้อะหลางและเป็นของเหลวเหนียวเหนอะไม่เหมือนน้ำ ด้วยความที่คิดว่าหญิงคนนี้เป็นแอน คริสจึงวิ่งตามไปช่วยเหลือเธอจนตนเองตกลงไปในสระน้ำที่เหนียวหนืดแห่งนั้น วิญญาณจำนวนมากมายต่างเข้ามาล้อมคริสและลากเขาขึ้นมาบนพื้นดิน กล่าวได้ว่า คริสตกอยู่ท่ามกลางความชั่วร้ายที่พร้อมจะดึงชีวิตเขาไว้ ณ ที่แห่งนี้ จินตนาการของดันเตใน

⁵⁰ ตั้งแต่ อลิเกอติ, สายน้ำแห่งวิญญาณ (The Dore' illustrations for Dante's Divine Comedy) วิจารณ์ สอนชัยภูมิ, บรรณาธิการ, หน้า 97.

นวนิยายคือ ฉากที่คริสรู้สึกว่าจะถูกลากไปในของเหลวที่เย็นเยือกกรวบน้ำแข็ง การบรรยายของคริสมีลักษณะคล้ายคลึงกับการเดินทางของดันเตและเวอร์จิลไปยังทะเลสาบโคไซทัส ดังนี้

“I felt myself being plunged into icy liquid, shoved beneath its surface.”⁵¹

นอกจากนั้นคริสยังบรรยายถึงวิญญาณจำนวนมากที่อยู่ภายในน้ำไว้ ดังนี้

“ Bodies started clinging to me now, skeletal, with streamers of rotting flesh. My eyes were tightly closed but I could see their faces nonetheless. The faces of the living dead regarding me with gleeful, burning eyes as I went down and down and down. ”⁵²

ฉากนี้ได้รับการถ่ายทอดไว้ในภาพยนตร์ด้วยเช่นกัน ภาพที่ปรากฏในภาพยนตร์แสดงให้เห็นจินตนาการที่มาจากผลงานของดันเต และจากนวนิยายอย่างชัดเจน ดังจะเห็นได้จากภาพต่อไปนี้

ภาพ คริสเดินอยู่บน “a sea of faces”⁵³

⁵¹ Richard Matheson, *What Dreams May Come*, p.187.

⁵² Ibid.

⁵³ *What Dreams May Come* [Film]. Available from <http://www.filmtracks.com/whatdreams.html>; Internet.

ในฉากจากภาพยนตร์ คริสและคนนำทางโดยสารลิตซ์ขึ้นมายังนรกชั้นที่หนึ่ง ซึ่งเต็มไปด้วยวิญญาณจำนวนมากจมอยู่ในของเหลวที่เหนียวหนืด มีเพียงแต่ศีรษะที่ลอยอยู่เหนือของเหลวดังกล่าว คริสและอัลเบิร์ตต้องเดินย่ำลงไปบนใบหน้าของวิญญาณเหล่านี้ เมื่อศึกษาประกอบกับภาพต้นเตเดินเหยียบวิญญาณที่จมอยู่ในทะเลสาบโคไซทัส จะเห็นได้ว่าฉากที่ปรากฏในภาพยนตร์มีลักษณะคล้ายคลึงกับที่ต้นเตกล่าวไว้เป็นอย่างมาก ภาพยนตร์มีการนำเสนอในชั้น *Traitor* นี้ไว้อย่างน่าสนใจ ขณะที่คริสเดินเหยียบย่ำไปบนศีรษะของวิญญาณนับพันที่อยู่ในสระแห่งนี้ วิญญาณเหล่านี้ก็พยายามจะสนทนากับเขา คริสเรียกสระแห่งนี้ว่า “a sea of faces” เนื่องจากเขานึกถึงคำพูดของแอนนี่ที่สนทนากับเขาเมื่อตอนที่มิชชีวิตอยู่ แอนนี่เคยชวนคริสไปงานเต้นรำกับเธอ เธอกล่าวว่าถ้าคริสไม่ไปกับเธอและทิ้งให้เธออยู่ตามลำพังในงานเต้นรำ เธอคงรู้สึกโดดเดี่ยวเหมือนอยู่ท่ามกลาง “a sea of faces” คำพูดนี้เองที่ทำให้คริสนึกถึงแอนนี่ เขาเชื่อว่าถ้าแอนนี่อยู่ในนรกชั้นนี้ เธอจะต้องกลัวมากเหมือนดังเช่นเธอกล่าวไว้เมื่อตอนที่มิชชีวิตอยู่ เพราะนรกชั้นนี้เต็มไปด้วยหน้าคนลอยอยู่เหนือของเหลวที่เหนียวหนืด คริสวิ่งไปหาหญิงคนหนึ่งที่ยืนคอบอยู่ในสระน้ำแห่งนี้ด้วยความเข้าใจผิดว่าเป็นแอนนี่ เขาตกลงไปท่ามกลางวิญญาณที่กำลังแกว่งว่ายอยู่เป็นจำนวนมาก ฉากนี้ทำผู้ชมได้เห็นความลึกของนรกที่ดำดิ่งสู่เบื้องล่างตามที่ต้นเตกล่าวไว้ อย่างชัดเจน

4.2.3.7 Violence

เขตแดนนรกที่มีชื่อว่า *Violence* เป็นนรกชั้นที่ 7 แบ่งออกเป็นส่วนต่างๆ สำหรับลงโทษผู้ที่ใช้ความรุนแรงทุกประเภท ความรุนแรงประเภทที่สอดคล้องกับแนวคิดที่ปรากฏใน นวนิยายและภาพยนตร์ คือการใช้ความรุนแรงเพื่อฆ่าตัวตาย (Suicides) ซึ่งต้นเตจัดให้อยู่ในนรกชั้นที่ 7 ด้วยเช่นกัน ผู้กระทำผิดโดยการฆ่าตัวตายจะต้องถูกลงโทษให้แปรสภาพเป็นต้นไม้ที่มีหนามแหลมคมและมีใบไม้เป็นสีดำ อาศัยอยู่ในป่าแห่งความเศร้า ตามทัศนะของชาวคริสเตียนพระเยซูทรงสั่งสอนว่ามนุษย์มีเสรีภาพภายในตัวเองแต่ต้องอยู่ในขอบเขต ไม่มีสิทธิ์ทำร้ายตัวเองหรือทำลายวิญญาณตัวเองโดยการฆ่าตัวตาย เพราะพระเจ้าทรงเป็นผู้ประทานชีวิตและสร้างมนุษย์ขึ้นมา ดังนั้นการทำลายตัวเองก็เท่ากับทำลายสิ่งที่พระเจ้าทรงประทานให้แก่โลก ถือว่าเป็นการผิดพระประสงค์ของพระเจ้า และในสังคมคริสเตียนถือว่าการฆ่าตัวตายเป็นบาปหนักอย่างหนึ่ง⁵⁴ ในนวนิยายและภาพยนตร์ แอนยอมแพ้ต่ออุปสรรคและฆ่าตัวตายเพื่อหนีปัญหา จึงเท่ากับว่าเธอได้ทำบาปมหันต์ วิญญาณจึงต้องถูกลงโทษ ทั้งนวนิยายและภาพยนตร์ได้กล่าวถึงการลงโทษแอนนี่เหมือนกับที่ต้นเตกล่าวไว้ แอนคิดว่า การฆ่าตัวตายจะช่วยให้เธอสามารถหนีจากความทุกข์ที่เธอ

⁵⁴ Luisa Vergani, *The Divine Comedy : The Inferno Notes*, p. 62.

เผชิญอยู่ได้ แต่ผู้แต่งแสดงให้เห็นว่าเธอหนีมันไม่พ้น เพราะชีวิตหลังความตายของแอนก็คือการอยู่อย่างทรมานกับความทุกข์ที่สามเฝ้าจากไปเช่นเดิม ในนวนิยาย คริสได้กล่าวว่ารกที่แอน อยู่มีลักษณะคล้ายกับนรกชั้นแรกคือลิมโบ(Limbo)ตามทีดันเตกล่าวไว้ ลิมโบเป็นสถานที่สำหรับวิญญาณของผู้ที่ไม่ได้รับศีลล้างบาป ลิมโบเป็นสถานที่สำหรับวิญญาณของผู้ที่ไม่ได้รับศีลล้างบาป สถานที่แห่งนี้มีบรรยากาศเยียบสงบ เต็มไปด้วยความเศร้าหมอง จิตใจทุกข์โศกตรม ในสถานที่แห่งนี้วิญญาณจะถูกขังลี้ม แม้จะไม่ต้องรับการทรมานที่เจ็บปวด แต่วิญญาณก็จะไม่ได้รับความกรุณาจากพระเจ้า และจะถูกแยกห่างจากพระองค์ตลอดกาล นวนิยายและภาพยนตร์ไม่ได้กล่าวถึงเรื่องการล้างบาป ผู้วิจัยมีความเห็นว่าบรรยากาศของลิมโบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการขังลี้ม ถูกนำมาใช้เป็นวิธีการลงโทษแอน จากการที่เธอฆ่าตัวตายอย่างเห็นได้ชัด แอนเป็นวิญญาณที่ต้องอยู่อย่างโดดเดี่ยวตามลำพัง แตกต่างจากวิญญาณในนรกชั้นอื่นๆ ที่ถูกทรมานอยู่ด้วยกันเป็นจำนวนมาก ฉากการลงโทษวิญญาณของผู้กระทำบาปต่างๆเหล่านี้ ล้วนแต่มีที่มาของความคิดจากความเชื่อทางศาสนาทั้งสิ้น

นอกจากฉากในนวนิยายและภาพยนตร์ซึ่งได้รับอิทธิพลจากงานของดันเตแล้ว

ผู้วิจัยยังพบว่าผู้แต่งนวนิยายและภาพยนตร์ยังได้นำตัวละครดั้งเดิมและเวอร์จิล ซึ่งเป็นตัวละครเอกใน *The Divine Comedy* มาเป็นแนวทางในการสร้างตัวละครใหม่ของนวนิยายและภาพยนตร์อีกด้วย คริสมีบทบาทเช่นเดียวกับดันเต ทั้งสองเป็นผู้มีโอกาสเดินทางมายังนรกเช่นเดียวกัน ผ่านเข้าไปในดินแดนหลังความตายด้วยสาเหตุที่คล้ายคลึงกันที่คล้ายคลึงกัน ดันเตหลงทางเข้ามาในดินแดนแห่งนี้แล้วหาทางกลับไม่พบ เวอร์จิลจึงอาสาพาเขาเที่ยวชมนรกและแดนชำระบาป ส่วนในสวรรค์หลังจากที่ดันเตได้พบเบียทริส เธอพาเขาเที่ยวชมสวรรค์แต่ละชั้น ดังนั้นการเดินทางของดันเตนอกจากจะเป็นโอกาสที่ได้พบคนรักที่ตนตามหาแล้ว ยังเป็นการชมดินแดนหลังความตายในขณะที่ยังมีสถานภาพเป็นมนุษย์อยู่ สิ่งที่เขาเห็นล้วนเป็นประสบการณ์ที่จะเป็นประโยชน์ต่อชีวิตในภพภาคหน้าเมื่อเขากลับคืนสู่โลกมนุษย์ เพราะเขายังมีโอกาสทำความดี เพื่อที่ว่าเมื่อตายแล้วจะได้ไปสวรรค์แทนที่จะต้องไปรับโทษในนรก ถ้าเขาได้นำสิ่งที่เห็นตลอดการเดินทางตั้งแต่ไปนรกจนถึงสวรรค์ไปบอกเล่าให้คนอื่นได้มีโอกาสทราบที่ดินแดนหลังความตายมีอยู่จริง และยืนยันว่าการกระทำจะเป็นเครื่องกำหนดคนผู้นั้นว่าจะได้ไปสวรรค์หรือนรก ก็จะเป็นประโยชน์สำหรับผู้อื่น ส่วนในนวนิยายและภาพยนตร์ คริสเป็นคนที่เสียชีวิตแล้วและได้เดินทางไปสวรรค์ แต่ต้องเดินทางมานรกเพราะต้องการช่วยเหลือภรรยาของเขาที่ฆ่าตัวตายและตกนรก จะเห็นได้ว่าสาเหตุของการเดินทางเข้าไปในโลกหลังความตายของดันเตและของคริสคล้ายคลึงกัน ส่วนหนึ่งคือการตามหาคนรัก ดันเตพบเบียทริสที่สวรรค์ แต่ในนวนิยายและภาพยนตร์คริสพบแอนในนรก อีกส่วนคือ ประสบการณ์ที่ได้จากการเดินทางดังกล่าว ในนวนิยายคริสพยายามถ่ายทอดเรื่องราวในชีวิตหลังความตายให้ผู้อื่นทราบในรูปแบบจดหมาย คล้ายคลึงกับดันเตที่ต้องการแสดงให้เห็นผู้อ่านงาน

ของเขากลัวการทำบาปและพยายามทำแต่ความดี อย่างไรก็ตามแม้จะมีการแสดงให้เห็นจินตภาพของนรกที่รับอิทธิพลมาจากงานของดันเต แต่การนำเสนอเรื่องราวความรักที่คริสและแอนนี่มีต่อกัน ทำให้การพรรณานarayณะละเอียดของนรกในนวนิยายและภาพยนตร์ลดลง และนำเสนอความผูกพันของคริสและภรรยาเพิ่มขึ้น ซึ่งเห็นได้ชัดเจนในภาพยนตร์เพราะแนวคิดหลักของภาพยนตร์เป็นเรื่องเกี่ยวกับความรักและความผูกพันเป็นสำคัญ

ส่วนเวอร์จิลเป็นตัวละครที่มีบทบาทมากในการสั่งสอนและแนะนำสิ่งต่างๆในนรกและแดนชำระบาปให้แก่ดันเต ในนวนิยายและภาพยนตร์ได้นำบทบาทของผู้คอยแนะนำและให้ความช่วยเหลือในการเดินทางไปนรกของดั่งเตมาสร้างเป็นตัวละครใหม่คืออัลเบิร์ต ในนวนิยายอัลเบิร์ตนั้นคือเทวดาคู่มครองดวงวิญญาณคริส ดังที่อัลเบิร์ตกล่าวว่า “ People on earth are never alone.....There's always someone as a guide for each individual.”⁵⁵ เขาจึงมีหน้าที่ให้ความช่วยเหลือคริสตลอดเวลาตั้งแต่คริสมีชีวิตอยู่จนกระทั่งในชีวิตหลังความตาย ส่วนภาพยนตร์นำเสนอบทบาทของอัลเบิร์ตแตกต่างไปจากนวนิยาย โดยสร้างความสัมพันธ์ของคริสและอัลเบิร์ตให้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น คริสมารู้ในภายหลังว่าแท้จริงแล้วอัลเบิร์ตคือลูกชายของเขา ซึ่งช่วยเหลือเขาในการเดินทางมาสวรรค์และตามหาแม่ในนรก สันนิษฐานได้ว่าผู้สร้างภาพยนตร์สร้างความสัมพันธ์ระหว่างตัวละครในฐานะพ่อกับลูก เพราะแนวคิดของ ภาพยนตร์ต้องการนำเสนอความรักและความผูกพันภายในครอบครัว จึงเป็นที่มาของความแตกต่างระหว่างตัวละครเวอร์จิลกับตัวละครอัลเบิร์ตในนวนิยายและภาพยนตร์

4.3 การเกิดใหม่และกฎแห่งกรรม

จากการศึกษานวนิยายและภาพยนตร์พบว่า ได้มีการกล่าวถึงการเกิดใหม่และกฎแห่งกรรม ซึ่งเป็นแนวคิดที่ต่างไปจากความเชื่อแบบชาวคริสต์ การนำแนวคิดดังกล่าวมาใช้ในนวนิยายและภาพยนตร์ จึงเป็นการผสมผสานแนวคิดของศาสนาตะวันตกและศาสนาตะวันออกเข้าด้วยกัน

4.3.1 การเกิดใหม่

ในโลกตะวันออก อินเดียเป็นแหล่งกำเนิดของแนวคิดเรื่องการเกิดใหม่(Rebirth) จากการศึกษาพบว่าศาสนาฮินดูและพุทธมีความเชื่อในเรื่องการเวียนว่ายตายเกิดเช่นเดียวกัน แต่มีหลักคำสอนที่แตกต่างกัน ศาสนาฮินดูเชื่อในเรื่องอาตมันหรืออัตตา(soul)คือความมีอยู่แห่งตัวตนอันถาวร ซึ่งชาวฮินดูเชื่อว่าเป็นภาวะที่เที่ยงแท้ ไม่ดับสูญ และท่องเที่ยวไปในสังสารวัฏ

⁵⁵ Richard Matheson, *What Dreams May Come*, p.64.

(transmigration of the soul) ด้วยเหตุนี้ศาสนาฮินดูจึงมีความเชื่อในเรื่องการเวียนว่ายตายเกิดของวิญญาณ นอกจากนั้นศาสนาฮินดูยังมีความเชื่อในเรื่องโมกษะคือการหลุดพ้นจากภาวะการเวียนว่ายตายเกิด หมายถึงการที่อัตตาเข้าไปประสานเป็นหนึ่งเดียวกับปรมาตมันตลอดนิรันดร ในทางตรงกันข้ามแนวคิดของศาสนาพุทธปฏิเสธเรื่องอาตมันหรืออัตตา ซึ่งหมายถึงการปฏิเสธเรื่องการเมืองอยู่ของวิญญาณ⁵⁶ ดังนั้นความเชื่อในเรื่องการเวียนว่ายตายเกิดจึงแตกต่างไปด้วย ศาสนาพุทธเชื่อว่าการเวียนว่ายตายเกิดคือการเกิดดับของกระแสจิตที่เป็นผลมาจากความยึดมั่นในอุปาทานขันธว่าสิ่งนี้เป็นตัวเราของเรา อันเป็นเหตุให้เกิดทุกข์อย่างไม่มีที่สิ้นสุดอยู่ในวัฏสงสาร⁵⁷ เป้าหมายสูงสุดของชีวิตสำหรับชาวพุทธก็คือ การละเว้นความชั่ว กระทำความดี และทำจิตใจให้บริสุทธิ์ สะอาด สว่าง สงบ เมื่อชีวิตสิ้นสุดลงจะได้ไม่ต้องเกิด แก่ เจ็บ ตายอีกต่อไป ตามความเชื่อของพุทธศาสนาภาวะดังกล่าวเรียกว่าการเข้าสู่นิพพาน เมื่อเข้าสู่นิพพานแล้ว กระแสการหมุนเวียนแห่งสังสารวัฏก็จะเกิดการทำลาย การเวียนว่ายตายเกิดก็จะไม่มีอีกต่อไป⁵⁸

เมื่อนำแนวคิดเรื่องการเวียนว่ายตายเกิดของศาสนาฮินดูและพุทธมาประกอบการศึกษานวนิยาย ผู้วิจัยพบว่านวนิยายได้กล่าวถึงเรื่องการเกิดใหม่ของแอนและคริส เพื่อที่จะพัฒนาวิญญาณของตนเองให้สูงส่งขึ้นและไม่ต้องกลับมาเกิดใหม่อีก ในกรณีของแอน การไปเกิดใหม่ของเธอก็คือการชดใช้กรรมและชดเชยความผิดพลาดที่เธอทำไว้ในอดีต ดังข้อความที่กล่าวถึงการชดใช้กรรมของแอนไว้ว่า

“(...) her soul ; a handicap to overcome which can counterbalance the negative effect of her suicide.”⁵⁹

ส่วนคริสกลับไปเกิดใหม่เพื่อช่วยเหลือแอนและทำคุณความดีให้วิญญาณมีความสูงส่งยิ่งขึ้น เพื่อที่ทั้งสองจะได้หลุดพ้นจากการเวียนว่ายตายเกิดและได้กลับมาอยู่ในสวรรค์ชั่วนิรันดรจากการศึกษานวนิยายพบว่าผู้ที่มีชีวิตอยู่ใน *Summerland* ไม่ต้องการกลับมาเกิดใหม่ เพราะโลกมีแต่ความวุ่นวาย การเอาใจเขามาใส่ใจเรา และสภาพสังคมที่ต่ำทราม ยกเว้นแต่ว่าการกลับไปเกิด

⁵⁶ เสรี วุฒิธรรมวงศ์, ผ่าปมปัญหาพุทธ-ฮินดู พิมพ์ครั้งที่1, (ม.ป.ท. : ม.ป.ป., 2540), หน้า 54.

⁵⁷ สุวัฒน์ จันทรวงศ์, ความเชื่อเกี่ยวกับปรัชญาและศาสนา, หน้า 252.

⁵⁸ เรื่องเดียวกัน, หน้า 267.

⁵⁹ Richard Matheson, What Dream May Come, p. 251.

ใหม่จะทำให้วิญญาณได้พัฒนาตนเองให้สูงส่งขึ้นจนสามารถหลุดพ้นจากการเวียนว่ายตายเกิด และไปอยู่ร่วมกับพระเป็นเจ้าบนสวรรค์ในที่สุด

“ Not everyone is reborn,” the woman said. “Some souls are so advanced they no longer reincarnate but pass on to the level of existence beyond anything that earth can offer, achieving a final reunion with God.”⁶⁰

แนวคิดเรื่องการหลุดพ้นจากการเวียนว่ายตายเกิดและวิญญาณรวมเป็นหนึ่งเดียวกับพระเป็นเจ้าเป็นแนวคิดของศาสนาประเภทเทวนิยม⁶¹ ในนวนิยายผู้แต่งได้กล่าวถึง พระเจ้าซึ่งในที่นี้หมายถึงพระเจ้าในศาสนาคริสต์ แต่การกล่าวถึงการเกิดใหม่ย่อมทำให้ผู้อ่านเกิดความสับสนว่า พระเจ้าที่ผู้แตงนวนิยายได้กล่าวถึงนั้นคือพระเจ้าในศาสนาคริสต์หรือไม่ เนื่องจากคำสอนของศาสนาคริสต์ไม่ได้กล่าวถึงการเกิดใหม่ไว้แต่ประการใด แต่ดังที่ได้กล่าวไว้ตั้งแต่ในข้างต้นแล้วว่า ผู้แตงนวนิยายให้ความสนใจกับหลักแนวคิดของศาสนาตะวันออก⁶² จึงได้นำแนวคิดตะวันออกมาผสมผสานกับแนวคิดตะวันตกดังที่ปรากฏในนวนิยาย แต่การนำแนวคิดเรื่องการเวียนว่ายตายเกิดมาใช้ ก็จะต้องเลือกแนวคิดดังกล่าวจากศาสนาที่อยู่ในประเภทเทวนิยมเช่นเดียวกัน ด้วยเหตุนี้แนวคิดของศาสนาฮินดูจึงมีความเป็นไปได้สูงที่จะนำมาเป็นแนวคิดเรื่องการเกิดใหม่ในนวนิยาย เนื่องจากศาสนาฮินดูและศาสนาคริสต์ต่างก็จัดอยู่ในศาสนาประเภทเทวนิยมเช่นเดียวกัน คือมนุษย์อยู่ด้วยความศรัทธาในพระเจ้า เมื่อตายลงวิญญาณจะได้เป็นอมตะและได้ไปรวมกับพระเป็นเจ้าสูงสุดของศาสนาในชีวิตหลังความตาย เมื่อเปรียบเทียบกับแนวคิดของพุทธศาสนาแล้ว แม้จะมีการกล่าวถึงการเกิดใหม่แต่ก็ไม่สามารถนำมาใช้ในนวนิยายได้ เพราะเป็นศาสนาประเภทอเทวนิยม จึงไม่เชื่อเรื่องการมีอยู่ของพระเจ้าและวิญญาณที่เป็นอมตะ เวียนว่ายตายเกิดข้ามชาติภพในวัฏสงสาร จึงไม่สามารถนำมาผสมกลมกลืนกับจิตสำนึกของชาวตะวันตกที่ให้ความสำคัญเรื่องการมีอยู่ของพระเจ้าและวิญญาณได้ ดังนั้นแนวคิดเรื่องการเดินทางของวิญญาณข้ามชาติภพรวมไปถึงเรื่องการเกิดใหม่ในนวนิยาย จึงใกล้เคียงกับแนวคิดมาของศาสนาฮินดู แต่ก็เป็นกรนำมาใช้โดยผิวเผิน โดยพยายามหาจุดร่วมของศาสนา

⁶⁰ Richard Matheson, *What Dreams May Come*, p. 256.

⁶¹ ศาสนาเทวนิยมคือ ศาสนาที่ศรัทธาในพระเจ้า เชื่อว่าชีวิตมนุษย์คือผลงานสูงสุดของพระเจ้า มนุษย์เกิดมาเพื่อเชื่อฟังคำสั่งสอนของพระองค์ มนุษย์มีทุกข์เกิดจากการกระทำของตนเองหรือจากพระเป็นเจ้าบนดาด

⁶² พิจารณาจากหนังสือที่ผู้แตงนำมาเป็นข้อมูลในการแตงนวนิยาย และนำมาเรียบเรียงไว้เป็นบรรณานุกรมท้ายเรื่อง พบว่าแนวคิดส่วนใหญ่เป็นแนวคิดของศาสนาในโลกตะวันออก (ดูบรรณานุกรมท้ายเรื่องของนวนิยาย เรื่อง *วอด ดรีมส์ เมย์ คัม* หน้า 268 - 273.

คริสต์และศาสนาฮินดูที่จัดอยู่ในศาสนาประเภทเทวนิยมและเชื่อเรื่องการเมืองอยู่ของวิญญาณ เช่นเดียวกัน เมื่อศึกษารายละเอียดลึกกลงไปแล้ว พบว่าทั้งสองศาสนาต่างมีหลักคำสอน รายละเอียดปลีกย่อยที่แตกต่างกันไป ดังนั้นการรับแนวคิดศาสนาตะวันออกจึงเป็นการเลือกเพียงบางส่วนโดยเฉพาะที่ผู้แต่งให้ความสนใจเป็นพิเศษเท่านั้น

4.3.2 กฎแห่งกรรม

กฎแห่งกรรมเป็นแนวคิดที่ปรากฏอยู่ในนวนิยาย แนวคิดเรื่องกรรมที่นวนิยายนำเสนอ คือกรรมเก่ามีอิทธิพลต่อการเกิดใหม่ แอนต้องกลับไปเกิดใหม่เพื่อชดใช้หนี้กรรมที่เธอได้ก่อไว้ การที่เธอฆ่าตัวตายด้วยการกินยานอนหลับ ทำให้ในชาติใหม่เธอต้องเจ็บป่วยจนไม่สามารถนอนหลับได้ ผู้แต่งกล่าวว่าผลกรรมที่แอนได้รับนั้นเป็นพระประสงค์ของพระเจ้า⁶³ เห็นได้ชัดว่าชีวิตของตัวละครอยู่ในวัฒนธรรมสังคมที่นับถือศาสนาประเภทเทวนิยม ซึ่งถือว่ากฎธรรมชาติเป็นกฎที่พระเจ้าทรงสร้างขึ้นเพื่อควบคุมสิ่งต่างๆ ให้ดำเนินไปอย่างมีระเบียบ ถ้าจะมีการยกเว้นกฎสำหรับบุคคลหรือบางกรณีก็ตามแต่พระองค์จะเห็นสมควร⁶⁴ กรรมของแอนจึงเป็นการยกเว้นการรับโทษในรก แต่ต้องชดใช้กรรมเก่าโดยการมาเกิดใหม่ภายใต้เงื่อนไขที่พระเจ้าได้กำหนดไว้แทน สอดคล้องกับแนวคิดของศาสนาฮินดู ซึ่งเชื่อว่าชีวิตมนุษย์เป็นเรื่องของพรหมลิขิต⁶⁵

อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยมีความเห็นว่าการชดใช้กรรมของแอนในนวนิยาย สามารถอธิบายได้ด้วยหลักความสัมพันธ์ของเหตุและผล ซึ่งสามารถเทียบเคียงได้กับแนวคิดกฎแห่งกรรมตามหลักศาสนาพุทธซึ่งเน้นเรื่องความเป็นเหตุและผล(Law of Causation) ศาสนาพุทธสอนว่าทุกสิ่งทุกอย่างที่เกิดขึ้นต้องเป็นไปตามอำนาจแห่งเหตุและผล เมื่อนำความคิดนี้มาอธิบายเรื่องการชดใช้กรรมของแอน อาจกล่าวได้ว่าแอนต้องรับผลของการกระทำในชาติที่แล้วโดยปริยายอย่างไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ตามกฎธรรมชาติ กล่าวคือผลของวิบากกรรมได้ตอบสนองของเธอในชาติปัจจุบัน จะเห็นได้ว่าศาสนาพุทธไม่ได้นำเอาพระเจ้าเข้ามามีอิทธิพลในการตัดสินชะตาชีวิตมนุษย์ ผู้วิจัยมีความเห็นว่ากฎแห่งกรรมตามหลักของศาสนาพุทธ สามารถนำมาอธิบายการชดใช้หนี้กรรมของแอนได้ เพราะกฎดังกล่าวสามารถใช้ได้ทั่วไปกับทุกศาสนา เนื่องจากเป็นหลักการของความเป็น

⁶³ Richard Matheson, *What Dreams May Come*, p. 258.

⁶⁴ สุนทร ณ รังสี, *พุทธปรัชญาจากพระไตรปิฎก* (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2541), หน้า 14.

⁶⁵ สุวัฒน์ จันทร์จำนง, *ความเชื่อของมนุษย์เกี่ยวกับปรัชญาและศาสนา*, หน้า 208.

เหตุเป็นผล เมื่อกระทำดีเหมาะสมกับเหตุและปัจจัย ก็ย่อมได้รับผลที่ดี หากกระทำความชั่วย่อมได้รับผลแห่งความชั่วนั้น ในทางพุทธปรัชญาเรียกกฎแห่งความสอดคล้องระหว่างกรรมและวิบากกรรมนี้ว่า “กรรมนิยาม”⁶⁶

กล่าวได้ว่าผู้แตงนวนิยายสามารถนำเอาแนวคิดเรื่องกฎแห่งกรรมมาใช้ในบริบทสังคมของศาสนาคริสต์ได้เช่นกัน เพราะแนวคิดดังกล่าวมีความเป็นเหตุเป็นผลในเรื่องของการกระทำซึ่งใช้ได้กับทุกศาสนา ทั้งศาสนาประเภทเทวนิยมและอเทวนิยมก็สามารถนำกฎดังกล่าวไปอธิบายผลของการกระทำได้อย่างมีเหตุมีผลเช่นเดียวกัน ผู้แตงได้กล่าวไว้ในนวนิยายผ่านคำพูดของอัลเบิร์ตว่า “Because the seeds a man plants in life create the harvest he reaps here”⁶⁷ และ “(...) we pay for every act and thought and feeling we commit.”⁶⁸ ข้อความนี้กล่าวถึงผลที่มนุษย์ทุกคนต้องได้รับจากการกระทำ ไม่ว่าจะเป็ผลแห่งความดีหรือผลแห่งความชั่ว ในพุทธปรัชญา ได้มีพุทธสุภาษิตที่คล้ายคลึงกับที่ผู้แตงนวนิยายได้กล่าวไว้ ดังนี้ “บุคคลหว่านพืชเช่นใด ย่อมได้ผลเช่นนั้น ผู้ที่ทำความดีย่อมได้ดี ผู้ที่ทำชั่วย่อมได้ชั่ว”⁶⁹ จึงกล่าวได้ว่าผู้แตงมีแนวคิดเรื่องผลกรรมเช่นเดียวกับศาสนาพุทธ

ภาพยนตร์ไม่ได้กล่าวถึงการชดใช้กรรมของตัวละคร แม้ว่าจะมีการกล่าวถึงการเกิดใหม่ จึงไม่สอดคล้องกับแนวคิดของศาสนาตะวันออก สันนิษฐานได้ว่าภาพยนตร์ไม่ให้ความสำคัญกับแนวคิดเรื่องนี้เท่าใดนัก การนำเรื่องการเกิดใหม่เข้ามาใช้ในตอนจบของเรื่อง ก็เพื่อแสดงให้เห็นว่าตัวละครเอกและคนรักมีความรักและผูกพันกันอย่างลึกซึ้ง การกลับไปเกิดใหม่เป็นการพิสูจน์ความสามารถของตัวละครเอกว่าสามารถตามหาคนรักของเขาพบได้หรือไม่ ซึ่งในตอนจบตัวละครเอกและคนรักก็ได้กลับมาพบกันอีกครั้งในร่างเด็กที่ริมทะเลสาบ ผู้ชมจะทราบได้ว่าทั้งสองคือคริสและแอนนี่กลับมาเกิดใหม่และรักกันอีกครั้งสมดังที่ตั้งใจไว้ หลังจากที่รับรู้เรื่องราวความรักของคริสและแอนนี่ในชาติที่แล้วในภาพยนตร์มาตั้งแต่ต้นจนจบ ถ้าใช้แนวคิดเชิงศาสนามาอธิบายชาวคริสต์ก็อาจไม่เชื่อว่าคริสและแอนนี่จะกลับมาเกิดใหม่ได้ เพราะศาสนาคริสต์ไม่เชื่อเรื่องการ

⁶⁶ สุนทร ณ ริงส์, พุทธปรัชญาจากพระไตรปิฎก, หน้า 16.

⁶⁷ Richard Matheson, What Dreams May Come, p. 70.

⁶⁸ Ibid., p. 265.

⁶⁹ สุนทร ณ ริงส์, พุทธปรัชญาจากพระไตรปิฎก, หน้า 166.

เกิดใหม่ แต่หากอธิบายตามแนวคิดของชาวตะวันออก ก็จะเชื่อว่าเป็นเพราะพรหมลิขิต⁷⁰ ทั้งสอง
จึงเกิดมาเพื่อร่วมชีวิตกันอีกครั้งในชาติภพใหม่

สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

⁷⁰ พระพรหมเป็นเทพเจ้าในศาสนาฮินดู เป็นผู้คอยดูแลรักษาความยุติธรรมและตัดสินผลแห่งการกระทำของมนุษย์

บทที่ 5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษานวนิยายและภาพยนตร์เรื่อง *วอด ดรีมส์ เมย์ คัม* พบว่าเป็นเรื่องราวของ คู่รักคู่หนึ่งที่พลัดพรากจากกันด้วยความตาย ตัวละครเอกมีบทบาทในการดำเนินเรื่อง โดยเป็นผู้เดินทางสู่ดินแดนหลังความตาย คือสวรรค์และนรก สวรรค์เป็นสถานที่ที่ตัวละครเอกได้ไปอยู่หลังความตาย ส่วนนรกเป็นสถานที่ที่เขาต้องเดินทางไปช่วยเหลือคนรักที่ถูกลงโทษเพราะฆ่าตัวตาย แต่เมื่อนวนิยายได้รับการดัดแปลงเป็นภาพยนตร์ เนื้อเรื่องและแนวคิดหลักของเรื่องเปลี่ยนแปลงไป ผู้สร้างภาพยนตร์ดัดแปลงเนื้อเรื่องในนวนิยายใหม่ให้สอดคล้องกับแนวคิดหลักที่ ภาพยนตร์ต้องการนำเสนอ ผู้แตงนวนิยายต้องการนำเสนอแนวคิดหลักเรื่องชีวิตหลังความตาย ส่วนภาพยนตร์ต้องการนำเสนอแนวคิดหลักเรื่องความรักหลังความตาย จะเห็นได้ว่าแนวคิดทั้งสองประการปรากฏอยู่ในนวนิยายและภาพยนตร์เรื่อง *วอด ดรีมส์ เมย์ คัม* แต่อยู่ในระดับที่ แตกต่างกัน โดยสังเกตได้จากการศึกษาเปรียบเทียบองค์ประกอบของการเล่าเรื่องทั้งในนวนิยาย และภาพยนตร์

จากการศึกษาเปรียบเทียบองค์ประกอบการเล่าเรื่องทั้งในนวนิยายและภาพยนตร์พบ ความแตกต่างดังนี้ ภาพยนตร์ดัดแปลงเนื้อเรื่องของนวนิยายโดยการเพิ่มและลด เหตุการณ์บาง เหตุการณ์ เพื่อให้สอดคล้องกับแนวคิดเรื่องความรักหลังความตายของคริสและ แอนนี่ เนื่องจาก นวนิยายให้ความสำคัญกับแนวคิดเรื่องชีวิตหลังความตาย ผู้แตงนวนิยายจึงถ่ายทอด ประสบการณ์ชีวิตหลังความตายผ่านมุมมองของคริส โดยเริ่มจากการบรรยายสภาวะหลังความ ตายและดินแดนหลังความตายโดยละเอียด พร้อมทั้งสอดแทรกทัศนะเกี่ยวกับความเชื่อเรื่องชีวิต หลังความตายไว้ตลอดทั้งเรื่อง การเล่าเรื่องผ่านมุมมองของคริสทำให้เรื่องราวน่าเชื่อถือเพราะเป็น ประสบการณ์ตรงของผู้เล่าเรื่องเอง จุดประสงค์หลักของผู้แตงคือพยายามทำให้ผู้อ่านเชื่อว่าชีวิต หลังความตายมีจริง เหตุการณ์ต่างๆที่ปรากฏในเรื่องจึงเป็นการนำเสนอแนวคิดเรื่องชีวิตหลัง ความตายมีอยู่จริง ผู้แตงนวนิยายนำเสนอเรื่องราวของตัวละครเอกในรูปแบบจดหมาย ที่ถ่ายทอด ประสบการณ์ในดินแดนหลังความตายของเขา ต่อมาผู้แตงเปิดประเด็นความขัดแย้งเรื่องชีวิตหลัง ความตาย โดยการสร้างความขัดแย้งทางความเชื่อของตัวละครเอกและภรรยา คริสเชื่อว่าชีวิตหลัง ความตายมีจริง หลังจากที่เขาได้พบกับประสบการณ์ดังกล่าวด้วยตนเอง ส่วนแอนไม่เชื่อว่าชีวิต หลังความตายมีจริง แต่เมื่อคริสสามารถทำให้เธอเชื่อว่าชีวิตหลังความตายมีจริง เรื่องราวจึง คลี่คลายและจบลงได้อย่างมีความสุข เห็นได้ว่านวนิยายนำเสนอเรื่องราวภายใต้อิทธิพลของ ศาสนาต่างๆ เรื่องราวในนวนิยายจบลงตามความเชื่อทางศาสนาคริสต์ว่า ชีวิตหลังความตายมี จริง สถานที่สามแห่งที่วิญญาณต้องเดินทางไปคือ สวรรค์ แดนชำระบาปและนรก ผู้แตงนำ

จินตภาพของนรกมาจากวรรณกรรมศาสนาเรื่อง *The Divine Comedy* ของดันเต นอกจากนั้น คริสและอัลเบิร์ตเป็นตัวละครที่ดัดแปลงมาจากตัวละครดันเตและเวอริจิลในงานของดันเต เช่นเดียวกัน ยิ่งกว่านั้นผู้แต่งยังได้นำแนวคิดเรื่องการเกิดใหม่และการชดใช้กรรมของศาสนา ตะวันออกมาใช้ในตอนคลี่คลายของเรื่อง เมื่อศึกษาแนวคิดทางศาสนาที่ปรากฏในนวนิยาย พบว่าเป็นการนำเสนอแนวคิดเรื่องชีวิตหลังความตายภายใต้อิทธิพลของศาสนาตะวันตกและตะวันออก อย่างน่าสนใจ กล่าวคือศาสนาคริสต์ ฮินดูและพุทธล้วนเชื่อว่าชีวิตหลังความตายมีจริง และเชื่อว่า สถานที่ที่มนุษย์ต้องเดินทางไปหลังจากตายแล้วคือสวรรค์หรือนรก นอกจากนั้นศาสนาฮินดูและ พุทธยังมีแนวคิดเรื่องการเกิดใหม่และการชดใช้กรรมซึ่งไม่ปรากฏในศาสนาคริสต์ เห็นได้ว่าผู้แต่ง พยายามนำประเด็นความเชื่อเกี่ยวกับชีวิตหลังความตายมาถ่ายทอดผ่านทัศนะของตัวละครต่างๆ ในเรื่อง แต่ไม่เน้นความเชื่อของศาสนาใดศาสนาหนึ่งอย่างลึกซึ้ง กล่าวได้ว่านวนิยายไม่ได้เป็น วรรณกรรมเพื่อศาสนา แต่เป็นเรื่องแต่งประเภทบันเทิงคดีที่พยายามสอดแทรกแนวคิดของศาสนา ไว้ตามความสนใจและจินตนาการของผู้แต่ง

ส่วนภาพยนตร์นำเสนอเหตุการณ์ที่แตกต่างไปจากนวนิยาย เหตุการณ์ส่วนใหญ่ ดัดแปลงเพิ่มเติมจากนวนิยาย เนื่องจากภาพยนตร์ต้องริบนำผู้ชมเข้าสู่แนวคิดหลักเรื่องความรัก หลังความตายด้วยเวลาที่จำกัดในการนำเสนอด้วยสื่อภาพยนตร์ จึงลดเหตุการณ์ที่แสดง รายละเอียดเกี่ยวกับชีวิตและดินแดนหลังความตายลง คริสมีบทบาทในการถ่ายทอดเรื่องราว ความรักความผูกพันของเขากับคนรัก ผู้ชมจะได้รับรู้ถึงความรักที่คริสมีต่อแอนนี่ผ่านมุมมองที่ทำ หน้าที่เล่าเรื่องผ่านมุมมองของคริส เหตุการณ์ในภาพยนตร์ส่วนใหญ่นำเสนอฉากความรักของคริส และแอนนี่ที่มีต่อกันทั้งก่อนและหลังเสียชีวิต ผู้แต่งนวนิยายและผู้สร้างภาพยนตร์ใช้โครงเรื่องจาก ตำนานออร์เฟอุสมาดัดแปลงเป็นโครงเรื่องของนวนิยายและภาพยนตร์ เพื่อสนับสนุนแนวคิดเรื่อง ความรักและการพลัดพรากของคู่รัก แนวคิดดังกล่าวปรากฏชัดเจนในภาพยนตร์กล่าวคือ ภาพยนตร์ได้เปิดเรื่องให้ผู้ชมเห็นตั้งแต่ต้นเรื่องแล้วว่า คริสและแอนนี่มีความรักผูกพันกันเพียงใด ดังนั้นคริสจึงสามารถทำทุกอย่างเพื่อนำแอนนี่ออกมาจากนรกได้ เรื่องราวของคริสและแอนนี่จบ ลงอย่างมีความสุข แตกต่างจากออร์เฟอุสและยูริดีสที่ต้องแยกจากกันตลอดกาล กล่าวได้ว่า ผู้สร้างภาพยนตร์ได้สร้างตำนานใหม่ในรูปแบบของภาพยนตร์ที่แตกต่างไปจากตำนานเดิม นอกจากนั้นในการถ่ายทอดฉากดินแดนหลังความตายพบว่า ได้อิทธิพลจากตำนานโลกใต้พิภพ และงานวรรณกรรมของดันเต เห็นได้ว่าผู้สร้างภาพยนตร์ให้ความสำคัญกับการสร้างฉากสวรรค์ และนรก โดยการศึกษาจินตภาพสวรรค์และนรกที่ปรากฏในตำนานเดิมและในวรรณกรรมของ อดีต เพื่อถ่ายทอดจินตภาพให้คล้ายคลึงกับที่มีอยู่เดิม และกลมกลืนกับภาพลักษณ์ของสวรรค์ และนรกซึ่งผู้ชมมีอยู่ในจินตนาการมาช้านาน จินตภาพของสวรรค์และนรกได้รับอิทธิพลจาก

ตำนานและงานวรรณกรรมของตะวันตก เนื่องจากภาพยนตร์เรื่องนี้เป็นเรื่องราวที่อยู่ในบริบทสังคมตะวันตก

ผู้วิจัยมีความเห็นว่าผู้สร้างภาพยนตร์ให้ความสนใจกับแนวคิดเรื่องความรักเป็นอมตะมากกว่าแนวคิดทางศาสนา แม้ว่าคริสและแอนนี่จะต้องกลับไปเกิดใหม่เช่นเดียวกับ เหตุการณ์ในนวนิยาย แต่เหตุผลของการไปเกิดใหม่ก็ไม่เกี่ยวข้องกับแนวคิดทางศาสนา กล่าวคือ คริสพาแอนออกจากรกและกลับไปอยู่สวรรค์พร้อมกันพ่อแม่ลูก เหตุการณ์ดังกล่าวสนับสนุนแนวคิดเรื่องความรักที่ผูกพันภายในครอบครัว และการกลับไปเกิดใหม่ของคริสและแอนนี่ก็เป็นการพิสูจน์ว่าอำนาจแห่งความรักที่ทั้งสองมีต่อกันนั้น สามารถทำให้ทั้งสองได้กลับมาพบกันได้ในที่สุด

อย่างไรก็ตาม ตำนานและศาสนาถูกนำมาใช้แตกต่างกันในนวนิยายและ ภาพยนตร์ แม้ว่าทั้งนวนิยายและภาพยนตร์จะปรากฏอิทธิพลของตำนานและศาสนาเช่นเดียวกัน แต่ผู้แตงนวนิยายและผู้สร้างภาพยนตร์ก็เลือกเหตุการณ์และรายละเอียดต่างๆ ที่จะเป็นประโยชน์ในการสนับสนุนแนวคิดที่ต้องการนำเสนอในนวนิยายและภาพยนตร์แตกต่างกัน

ผู้วิจัยมีความเห็นว่าการศึกษาการดัดแปลงนวนิยายเป็นภาพยนตร์ นอกจากจะทำให้เห็นความแตกต่างของเนื้อเรื่องที่เปลี่ยนไปแล้ว ยังทำให้ทราบแนวคิดหลักที่ผู้แตงนวนิยายและผู้สร้างภาพยนตร์ต้องการนำเสนอด้วย การศึกษาองค์ประกอบต่างๆของการเล่าเรื่องเป็นประโยชน์ต่อการศึกษานวนคิดที่ปรากฏอิทธิพลต่อนวนิยายและภาพยนตร์ ในกรณีของการศึกษานวนิยายและภาพยนตร์เรื่อง *วอต ดรีมส์ เมย์ คัม* ทำให้ทราบว่าตำนานเดิมและแนวคิดทางศาสนาที่เกิดขึ้นมาเป็นเวลาช้านาน ได้ถูกถ่ายทอดและได้รับการดัดแปลงในรูปแบบของนวนิยายและภาพยนตร์ให้เหมาะสมกับยุคสมัย

ปัจจุบันยังมีวรรณกรรมอีกเป็นจำนวนมากที่นำมาดัดแปลงเป็นวรรณกรรมสมัยใหม่ แต่มีการนำเสนอเนื้อเรื่องและแนวคิดแตกต่างไปจากบทประพันธ์เดิม หากผู้ศึกษาวรรณกรรมสนใจเรื่องต่อการดัดแปลงวรรณกรรมออกมาในรูปแบบของสื่อต่างๆ วิทยานิพนธ์เรื่องนี้จะเป็นตัวอย่งงานวิจัยที่เป็นประโยชน์สำหรับผู้ที่มีความสนใจบทประพันธ์ที่ได้รับการดัดแปลงเป็นบทละครเวที บทละครโทรทัศน์ และบทภาพยนตร์ เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการนำเสนอวรรณกรรมในรูปแบบของสื่อที่แตกต่างไปจากเดิมได้เป็นอย่างดี

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กฤษดาเกิดดี. การศึกษาประวัติศาสตร์ว่าด้วย 10 ตระกูลสำคัญของภาพยนตร์อเมริกัน. กรุงเทพฯ : ห้างภาพ
สุวรรณ, 2541.

โกลเด้นชไตน์, ฉอง-ปีแยร์. การอ่านนวนิยาย. แปลโดย วลัยยา วิวัฒน์ศร. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2532.

ธัญญา สังขพันธานนท์. วรรณกรรมวิจารณ์. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์นาคร, 2539.

อลิกิเอลิ, ดังเต้. สายน้ำแห่งวิญญาณ (The Dore' illustrations for Dante's Divine Comedy) วิเคราะห์ สอน
ชัยภูมิ, บรรณาธิการ. กรุงเทพฯ : แบลคเมจิก, 2536.

ธนู แก้วโสภาส. ศาสนาโลก. กรุงเทพฯ : สากลการศึกษาจำกัด, ม.ป.ก.

บุญมี เมธางกูล. ชีวิตและชีวิตหลังความตาย. กรุงเทพฯ : กรมสารบรรณทหารเรือ, 2512.

พระคริสต์ธรรมคัมภีร์ ภาคพันธสัญญาเดิมและพันธสัญญาใหม่. กรุงเทพฯ : สมาคมพระคริสต์ธรรมไทย, 2531.

รังสิมา กุลพัฒน์. แปลเก่า : จากนวนิยายสู่ภาพยนตร์. ภาควิชาวรรณคดีเปรียบเทียบ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลง
กรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.

วิไลลักษณ์ สายเสน่ห์. การศึกษาเปรียบเทียบวรรณคดีเกี่ยวกับ การตาย และการเกิดใหม่ในพุทธศาสนิกาย
เถรวาทกับนิกายวัชรยาน. ภาควิชาปรัชญา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537.

วิไลพรรณ สุคนธ์ทรัพย์. ตำนานโพรมีธีอุส : จากตำนานสู่วรรณกรรม. ภาควิชาวรรณคดีเปรียบเทียบ บัณฑิต
วิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.

สุนทร ฐรังสี. พุทธปรัชญาจากพระไตรปิฎก. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541.

เสรี ฤทธิธรรมวงศ์. ฝ่าปมปัญหาฮินดู. พิมพ์ครั้งที่ 1, ม.ป.ท. : ม.ป.ป.

สุวัฒน์ จันทร์จำนง. ความเชื่อของมนุษย์เกี่ยวกับปรัชญาและศาสนา. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์สุภาพใจ, 2540.

อัมพร เสี่ยมวิบูล. จากนวนิยายสู่ภาพยนตร์ : กรณีศึกษาเรื่อง “ฟริอม เอ็มเพอร์เรอร์ หู ซิติเซ็น” และเรื่อง “เดอะ
ลาสท์ เอ็มเพอร์เรอร์”. ภาควิชาวรรณคดีเปรียบเทียบ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2539.

อย่าหมายให้ความตายทำร้ายเรา. สตาร์พิคส์. ปักษ์แรก (พฤศจิกายน 2541) : 129.

สถาบันนวัตกรรมการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาษาอังกฤษ

- Alighieri, Dante. Divine Comedy. New York : Doubleday & Company, Inc., 1946.
- Brunel, Pierre, ed. Companion to Literary Myths, Heroes and Archetypes. London : Routledge, 1992.
- David, Adam Leeming, ed. Story telling Encyclopedia. Arizona : Oryx Press, 1997.
- Graf, Fritz. Orpheus : A Poet Among Men. In Jan Bremmer (ed.), Interpretation of Greek Mythology. London : Routledge, 1988.
- Hamilton, Edith. Mythology. New York : Mentor Book, 1942.
- Hick, John. Death and Eternal Life. London : The Macmillan Press, 1985.
- Kidder Smith, G.E., A Pictorial History of Architecture in America. New York : Bonanza Books, 1981.
- Kosinski, Dorothy M. The Image of Orpheus in Symbolic Art and Literature. (CD-Rom). Abstract from : ProQuest File : Dissertation Abstracts Item : 8604064, 1985.
- Lynn, Robert H. Cliff's Notes' Introduction to the Purgatorio. Nebaska : C. K. Hilleglass, 1964.
- Matheson, Richard. What Dreams May Come. New York : Tom Doherty Associates, Inc., 1998.
- Moreford, Mark P.O. ,and Robert J. Lenardon. Classical Mythology. New York : Longman, 1977.
- Parada, Carlos. Underworld & Afterlife. In Greek Mythology Link. (html. Document). Available from hsa. brown. edu; Internet, 1997.
- Rehm, Rush. Marriage to Death : the conflation of wedding and funeral ritual in Greek Mythology. New Jersey : Princeton University Press, 1996.
- Robert, Timotly R., Morgan J. Robert, and Brain P. Katz. Mythology : Tales of Ancient Civilization. New York : Metro Books, 1997.
- Seger, Linda, ed. The Art of Adaptation : Turning Fact and Fiction into Film. New York : Henry Holt and Company, Inc., 1992.
- Singard, Neil. Classic Movies. London : Chancellor, 1993.
- Vergani, Luisa. The Divine Comedy : Inferno Notes. Nebaska : C.K. Hillegass, 1969.
- Wilson, Bryan ,and Ikeda, Daisaku. Human values in a changing world. แปลโดย โกศล ศรีสังข์. กรุงเทพฯ : เคล็ดไทย, 2512.
- What Dreams May Come. [Film]. Polygram Films, 1998.
- What Dreams May Come. [Film]. Polygram Films, Available from [http : // www. filmtracks. com / titles / what dreams. html](http://www.filmtracks.com/titles/whatdreams.html) ; Interner, 1998.

ภาคผนวก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทภาพยนตร์เรื่อง *วอด ดรีมส์ เมย์ คัม **

Scene1

[At a lake in the morning.] [Water is spashing.]

Man : When I was young, I met this beautiful girl by a lake.

[Two boats are crashing.] [Thud.]

Man : Ow ! Hey ! Whoa.

Woman : Ha Ha Ha ! Scusi. Scusi. Scusi.

Man : Uh...

[The woman is speaking in Italain.]

Man : No. Capeesh.

Woman : No. Capeesh. Um... Ou est la Suisse ?

Man : Switzerland. Oh, Swiss, Yeah.

Woman : Yeah. Switzerland.

Man : You, Oh.

Woman : Hi. Oh...You' re American ?

Man : You so are you.

Woman : Yeah. Ha Ha !

Man : Keep go now that way till you smell money or you step in chocolate.

Woman : OK, Thank you.

Man : Whoa ! Watch your head. You OK ?

Woman : I'm fine.

[Cut to]

Scene 2

[At the hill near a lake.]

Woman : Can I sit here ?

Man : Actually, No. 2 years ago, I reserved this specific area.

Woman : How about if I say please ?

* บทภาพยนตร์ถอดบทสนทนาภาคภาษาอังกฤษมาจากเทปวีดีโอเรื่อง *วอด ดรีมส์ เมย์ คัม*

Man : That' s the one exception.
 [The woman spreads a handkerchief on the ground. Suddenly, it flies away from her hand.]

Woman : Oh !

Man : Careful there.
 [The woman sits down.]

Man : Did you find Switzerland ?

Woman : Um... I did. Yeah. And I claimed it for Missouri. You know, I planted my little flag and sold beads to natives. They had some sandwiches there. I brought you some. Oh... I' m Ann...Collins.

Man : [With foreign accent.] Oh, sure, the lady who discovered Switzerland in all the papers. I'm Chris Nielsen. How did you know I'd be here ?

Woman : Om...I didn't. [laughs softly.]
 [Cut to]

Scene 3

[The marriage of Ann and Chris in the church. They walk up to the altar.]

Ann : Oh! [She trips over her high heeled shoe.] Ha Ha! [Chuckles.] Ha Ha Ha !

Chris : Ha Ha !
 [Cut to]

Scene 4

[Children are playing in rain and a dog is barking.] [They chuckle.]

Chris : Oh! Hey, I am, You little traitor !
 [Chris, Ann, Marie and Ian play together.]

Chris : Ahh !

Ann : Hurry. Hurry. Hurry. I' ll give you extra allowance !

Chris : Oh! [He's shouting.]

Ian : Ha Ha Ha !
 [Chris and Ann sit behind the bush and chuckle.] [Ann throws some desert from her hand.]

Ann : Let's make out.

Chris : [Chuckles.]

[Cut to]

Scene 5

[Ann are cooking at the stove and children sit at the table.] [All are giggling.]

Ian : I tell you...

Ann : Come on. You're got to eat something.

Ian : No, I don't, I can get something at school.

Ann : Yeah, and I know what you'll get.

Ian : Well, Mom. I got to carb up. I got a game.

Chris : And a Math test.

Ian : Yeah. Yeah. I'm ready. I'm cool.

Marie : Mom, if you pick me up, I won't have to wait a millions hours, at his incredibly boring games.

Ann : I'm sorry, Marie, I have a meeting and Angie's going to swing by and pick you up before she gets your brother. I'll let her take the van...and I'll see you at Cora's thing tomorrow.

Marie : I thought you couldn't.

Ann : I'll work it out. I don't want to miss it.

[A woman goes inside the dining room.]

Woman : We're late, guys, I'll pull at the van.

Ian : OK.

Chris : Hey, all it, OK ?

Ian : Yeah, love you. [Kisses his mother.]

[Marie kisses her mother and father. Then Marie and Ian go out with Angie.] [Chris and Ann have a breakfast.]

Ann : What ? You want his breakfast ?

Chris : No.

[Cut to]

Scene 6

[Chris walks to speak with Marie at the van.]

Chris : Your mother puts healthy stuff in there, so don't trade it..

Marie : For potato chips and cookies. I know.

Chris : Hey.

[Chris and Marie kiss each other, before the van goes away.]

Chris, voice It was the last time Annie and I saw them alive.

over : [Cut to]

Scene 7

[Chris, Ann and many guests participate in the funeral.]

Reverence : When death claims the life of our children, we are left too many questions. How do we make sense of the feelings we're left with?

[Chris and Ann touch their hands each other.]

Reverence : The gospel according to luke, even the corinthian, tell us of the extraordinary paradise that await us.

[Focus into the coffins of Marie and Ian.]

[Cut to]

Scene 8

[4 years later..... at the hospital.] [Children are giggling.]

Chris : OK, the lucky winner is...Jacobs, Stacey Jacobs. [As elmer fudd.]

Hello, Stacey. I'm Dr. Nielsen. Hi.

[A girl shakes hands with a doctor.]

Chris : Oh, too late. Oh...nice stream. I bet he feels a lot better. He's been wanting to do that for 10 years.

Woman : Stacey Jacobs !

[Chris and Stacey look at the woman.]

Woman : What in the world were you thinking ?

Chris : It's all right. My kid used to say, "Hey,what's the difference? You weren't looking anyway." Do you like rabbits ? Yes ? Then go like this.

[Stacey rinses her mouth.]

Chris : Good.

Woman : Good.

Chris : Ready ?

[Chris jumps like a rabbit into his office. Then he holds a rabbit.]

Chris : See that guy. Whoa !

Woman : We've given her Mrs and...
[Chris gives her a rabbit.]

Woman : Whoa !

Chris : Wild rabbit. Watch out.

Woman : Oh ! Oh ! And also cat scan. I believe.

Chris : Well, look at that. Stacey, you have more pictures than a supermodel.
Do you ever were glasses ?

Woman : No. No. She doesn't need glasses.

Chris : Does your head hurt a lot ?

Stacey : All the time.

Chris : I want you to do something for me. I want you to cup your hand and cover your nose and your mouth like this and just breath in and out.

Woman, voice over intercom : Mrs. Neilsen on 4.

Chris : Oh. It's my wife.
Let's see if you can do that longer than she can talk. That will be a real achievements.
[A telephone is on line.]

Ann : Christy...I've got a meltdown.

Chris : OK. Take a breath.[Speaking with Stacey.]

Ann : The 8 pieces from Germany never arrived. I've got to chose replacements the night before the opening, and get them down here and rehang them and relight them. And I...

Chris : OK. Focus, OK ? Focus.

Ann : It's our double-D anniversary, and I'm ruining everything.

Chris : Double-D. Yeah.

Ann : I'm sorry Christy. I can't leave here. I'm sorry.

Chris : OK. Um...tell you what.
[Chris looks at the slides.]

Chris : How about this. Uh...how about the Hudson River ? OK. Um...tell you what. OK ? That gives us three. And the,...um, the Hollenbeck...and

the, Uh, Honnock 16,19,and,Uh...23. The one of the bridge.

Ann : But they're all the way out in Fairfield, and I don't have anybody to send.

Chris : I'll drop by after work. I'll pick them up and take them over to the gallery. Huh ?

Ann : You'd do that for me ?

Chris : Only if you're incredibly grateful. Hey...that gives us a chance to show yours.

[Chris looks at the slide.]

Chris : Oh, you've got to hang it. It's very sexy.

Ann : Ha Ha Ha !

[Chris looks at Stacey and breathes heavily, then Stacey does like him.]

Ann : OK, Weirdo. I'll be home late, but I'll be home.

Chris : I love you Bellar.

Ann : I love you too. Bye.

Chris : Yeah.

[Stacey pulls her hand from her nose.]

Chris : Stacey. Do you like art ? My wife fixes paintings, and she also makes some of her own. You know, to me...paintings are the most important, interesting thing in the whole world. Next to your bain. You fell better, don't you ? Hmm. Migraines.

[Cut to]

Scene 9

[Chris is driving on the road.]

Chris, voice I said "I love you, Bellar." I'll always remember that. At least I got to say it.

over : [Horn is honking.] [Engine is revving.] [Horn is honking.] [Tires are souealing.] [Crashing is in the tunnel.] [Tires are souealing.]

Chris : Uh ! [Horn honks.]

[Chris gets off a car to help injured persons.]

Chris : Are you all right ?

Woman : Yes, I think so.

Chris : I'm a doctor.

[Chris runs to take care an injured person who is in the car.]

Man in a car Get me out of here.

:

Chris : Don't move.

[Suddenly, Chris looks at the car which is drifting to hit him.]

[Cut to]

Scene 10

[At the tunnel, police radio transmissions.] [Voices sound far away]

Police : All right, he's getting his own.

Man : Chris...

Chris : Hmm ?

Man : Do you know what's happened ?

Chris : Yeah, I had a bad pice of fish before bed.

[Cut to]

Scene 11

[At the hospital, in I.C.U. Room.] [Chris is on the bed.]

Chris : Who are you ? Doc... Are you operating on my...? Who are you ?

[Slow Beeping] Why can't I see you ? [Beeping speeds up, then stops.]

[Cut to]

Scene 12

[Chris comes back his home.] [A dog is barking.]

Chris : Ginger ! Ginger, you can see me !

Doc : Hmm, she does. Dogs are different.

[A man appears.] Can you see me now ?

Chris : Is that you Doc ? Why are you so blurred ?

Doc : I'll get clear when you want me to, Chris. Are you confused about how you get home so fast ?

Chris : Dream don't real in time, Doc. Time doesn't count.

[Sniffing in the sitting room, Ann and many guests are in back dresses.]

[Ann sits on the sofa and cries for Chris.]

Doc : You're died, Chris.

Chris : You have to be a dream, Doc. If I were dead. Would I need you to tell me ?

Doc : I guess you do. Everyone's different.

[Ann talks to a relative woman.]

Ann : I wish everybody would go home.

Woman : I know.

Chris : How come I see everyone, Doc ? Everybody....

Doc : I'm the one you don't want to see. You don't want to be dead.

Ann : The kids...the kids were so young at that time. [Talks to her relative woman.]

Doc : Do you want to remember your kids...when they were still alive ?

[Cut to]

Scene 13

[Flashback] [Chris, Ann and Marie look at Katie in the sitting room.]

Marie : When she goes to the hospital, I'm going, too.

Ann : Marie...Katie's not...Katie's not going there, to get better. Sugar ? They're going to give her a shot and it's not going to hurt, and she's going to feel asleep.

Marie : You're going to kill my dog ?

Ann : I'm going to help her die, Yes. Honey, she...she hurts over...very badly, and nothing can help her so I'm going to stop that because....I love her.

Marie : You're going to kill my dog.

Ann : You get angry. Death does that.

Marie : What will happen to her ? [Exhales loudly.]

Ann : Um...she'll go where we all go...and how can't that be bad ?

[Cut to]

Scene 14

[Flashback] [Chris and his son, Ian runs in rain, in the wood.]

Ian : [Giggling] Come on , Dad !

Chris : Oh ! My leg ! Oh ! Oh !

Ian : Ah, sucker.

Chris : Ha ! Ha ! [Chris's beathing heavily.]

Ian : Hey, thanks for not listening to Mom.

Chris : About what ?

Ian : I don't know. You know just coming out here this whole day. You know, she didn't want us doing this because of, I don't know...grades are stuff.

Chris : Your mother and I did talk, and, Oh, you know, we always listen to each other.

Ian : So I mean, what did you talk about ?

Chris : About taking you out of Head-Royce. The school's wrong for you.

[Cut to]

Scene 15

[At the church, in the funeral of Chris.]

Reverence : While this is the time...

Chris : Where are we now ?

Doc : Maybe you won't want to stay, Chris. This is your funeral.

Chris : Ohh... What am I on ? You're real, real fuzzy.

[The reverence is speaking softly.]

Doc : At least you're willing to see yourself. Are you losing your fear ?

Chris : Fear ?

Doc : That you disappeared. You didn't, you only died.

Reverence : ...A woman who lost her only children just 4 short years ago, everyday in the lord's payer...

Chris : Celia, Ho ! Ho ! Come on. Whoa.

Reverence : Sundenly, one day, we know the feeling of that. A time when meaning of faith, hope... [Reverence's speaking softly.]is put to a once-in-a-life time of test.

[Chris walks to Ann who sits in front of the altar. Chris sits near her and touches her face.]

Chris : Shh, Shh, Shh, Hey...

[Cut to]

Scene 16

[Ann looks at the painting that painted for Chris.]

Chris : This one's a present...for me. It's our double-D anniversary. It's kind of our special day. It's her version of our place.

Doc : Your place ?

Chris : Where we first met ? Where we were going to retire, I guess.
Lives out our lives...be old fart together, right there. That's our dream house. That one's me, I guess. [Chuckles.] The blurry one's Annie. Hm, looks a little familiar, Doc.

Doc : Huh ? [Chuckles.]

Chris : The funeral's over, Doc. Why is this going on past the funeral ?

[Ann is writing at the desk, Chris goes to stand beside her.]

Ann, voice over : Dear diary....I'm writing in your bullshit pages because my shrink is crazier than I am. He thinks you're therapy. He figures if 2 babies can hammer me into a psycho ward, what will I do with this ? He's so stupid. He's so stupid, he thinks he pulled we through the breakdown when it was only Christy, always, only Chris.

Chris : Jesus. [He speaks himself.]

Ann : I was looking through his postcards paintings were his obsession. He used art as another way to love me, to help me, to keep us always together.

Chris : Annie...I'm here, Babe. I still exist. You're thinking of me, keep thinking of me, come on, with me. You're always with me. Other people finish each other's sentences. Remember us ? I still exist. I still exist. [Whispering.] I still exist. Just writes it down. Writes it down. This is Chris.

Chris : [Ann writes "T-H-I-S I-S C-H-R-I-S". She uncontrols herself then she is crying.]

Chris : This...is Chris. I...still...exist. Read it. Read it.

[Ann reads it then she cries, kneads the paper and walks to throw a table cloth.] [Sobbing.]

[Cut to]

Scene 17

[Ann cries at the cemetery of Chris.]

Chris : When does it end ?

Doc : There's no rules, Chris. It ends when you want to.

Chris : Where were you ?

Doc : Someplace else.

Chris : Hmm...

Doc : What do you think ? I'm a figment of your imagination. It's real. She's real. You're real. It's all real. That's the point.

Chris : There's a point.

Doc : Reality is it's over when you stop wanting to hurt her.

[Ann touches some flowers on a name tag of Chris at the cemetery.] [Chris reads a sentence on a name tag, "Christopher James Neilsen... Beloved Father and Husband...-Forever-....(1953-1998)."]

Chris : "Forever." Don't worry, baby. I'm not leaving you alone. I'm not going anywhere.

[Ann moans softly at the cemetery.]

Ann : Aah ! Aah ! [Lound sobbing.] [Chris walks out from Ann.]

Chris : Good bye. Babe.

Ann : Uh...

[Cut to]

Scene 18

[Chris runs into the dark tunnel.]

[Chris sleeps on the flowering field, he gets up and walks around.] [Birds are chirping.] [Chris squashes an acrylic flower.] [He's surprise and cries softly.] [Then a dog is rusting and barking.]

Chris : Oh ! Katie ! It's you ! Ha ! Ha ! You're young again ! Oh ! Come here, Katie! Ha Ha Ha ! Katie ! OK, Katie. Katie !

[Katie's barking.] [Chris follows Katie to the hill where is near the lake.] [He and Katie can see the lake from the hill.]

Chris : Come on, Katie ! Come on ! Boy, I screwed up. I'm in dog heaven. A place

where we all go can't be bad, can it, girl ?

Ha Ha Ha! Ha Ha Ha! Maybe I'm not in your heaven after all, girl. Maybe you're in mine.

[Katie is barking.] [Chris is shouting.]

Chris : Ann.....nie!

[Cut to]

Scene 19

[Chris passes to the garden of flowers then he and Katie arrive to a river.]

Man : Chris! What the hell you doing ? That's ain't. How you use a stethoscope !

Chris : Albert Lewis?

Albert : Last time you saw me, I was 63, stretched out on a cardiac ward.

[Albert walks on water.]

Albert : Ha Ha! I bet you thought I'd be old and decrepit, huh ? Talking about, "oh, can't go on! can't go on!" who wants to be 63 through out eternity ?

Chris : Look at you on the water there.

Albert : Well, Hello, Somebody ! Come on ! Walk along! Feel the breeze !

Chris : Dancing on water, smooth as ever !

Albert : Ha Ha Ha!

Chris : And that was you... just now when... when I died.

Albert : I thought you recognized me before because you kept calling me Doc, me being your favorite Doc of all time.

Chris : Could you lend me a hand here ? I'm kind of up to my ass problems again, Chief.

Albert : Oh, Ho Ho, Chris. [Albert extends his hand to catch Chris from acrylic water.]

Chris : Uh !

Albert : Come here. You are still kind of ugly.

Chris : You taught me a lot, Chief. Nice place, you got here.

Albert : Oh, No, No, No. Nice place, you got here.

Chris : Me ?

Albert : Sure. You're making all of this. See, we're all pretty insecure at first, so we

see ourselves somewhere safe, comfortable. We all paint our own surrounding, Chris, but you're this first guy I know to use real paint!

Chris : There's so much here. She didn't paint...like that bird.

Albert : Annie gave you a start, sort of like holding on to handrails. Now you're creative an entire world here from your imagination, from your paintings you love, anything you want!

Chris : Why doesn't it move ?

Albert : It'll move when you want it to.

[Chris looks at the sky, a bird begins to move then it flies.]

Albert : Ha Ha! You go, boy !

Chris : Can I make it dive ?

Albert : You're the painter now. It's your world.

[A bird can fly lively from Chris'imagination.]

Chris : EEEE-Aha! Whoo! Ha Ha Ha! Look at it go! Whoo!

How about maybe turquoise wings !

Albert : Turquoise ! In the house !

Chris : And a little mauve! All right! Whoo! Whoa!

[The bird defecates on Chris'head, he and Albert look each other.]

Chris : Huh! I didn't do that.

Albert : No, I did. See,where we're together, it's like,dual...controls.

Chris : Can I make an elephant fly ?

Albert : Hey, didn't Annie paint you guys a house some where ?

[Projects to a house near a lake.]

Chris : Yeah. It's our dream house.

Albert : Just a stroll across the water. Let's take the shortcut.

[Chris jumps into water then he sinks under deep water.]

Chris : Nice, shortcut.

[Albert and Katie walk on water and look at Chris.]

Albert : It's easy, Chris! Look at me !

Chris : I'm going to down.

Albert : You can't. You're already dead.

Chris : Oh. Am I---am, I really here ?

Albert : What do you mean by "you," anyway ? Are you your arm or your leg ?

Chris : Partly ?

Albert : Really ? If you lost all your limbs, wouldn't you still be you ?

Chris : I'd still be me.

Albert : So what is the "me" ?

Chris : My brain, I suppose.

Albert : Your brain... your brain is a body part, like your fingernail or your heart. Why is that the part that's you ?

Chris : Because I...have sort of voice in my head, the part of me that thinks, that feels, that is aware, that I exist at all!

[Chris floats up from deep water.]

Albert : So if you're aware, you exist. Then you do.

Chris : That's why you're still here.

[Katie is barking.]

Albert, Chris Ha Ha Ha! [Both go up to a house.]

:

Albert : No windows. What aren't you ready to see. I wonder!

[Cut to]

Scene 20

[At the living room]

Albert : Drink up. Just think it's coffee, and it will be.

Chris : Ahh...OK. It's coffee. Paint...acrylic. [Chuckles.]

Albert : Why is this so hard? Look...your brain is meat and rots and disappears. Did you really think that's all there was to you? Like, you're in your house right now, you're in your house. It doesn't mean you are your house. House falls down. You get out and walk away.

Chris : But it looks like I rebuilt, huh ?

Albert : You see a body because you like seeing one. We're seeing what we choose to see. Let me show you something.

[Albert walks to the wall then scrapes the acrylic wall and push a fracture

easily.] [Chris can see the real views outside.]

Chris : Ha ! [Exciting and surprise]

[Birds are chirping.]

Chris : It's real. Where's all the paint ?

Albert : You don't need it anymore. This is your world now.

Chris : Ha Ha Ha !

Albert : Thought is real. Physical is the illusion. [He hits on Chris'head.] Ironic, huh ?

Chris : Where's God in all this ?

Albert : Oh. He's up there...somewhere, shouting down that he loves us, wondering why we can't hear him. You think ?

Chris : Hmm.

Albert : Drink your coffee.

Chris : Need milk.

Albert : Don't push your luck. [Chuckles.]

[Both chuckle.]

[Cut to]

Scene 21

[In the world, at the house] [Ann is painting a tree adds from the old painting.]

Ann : What do you think, Christy ?

[Ann is drawing an outline of the tree.]

Ann : Right here... Like this ? You think ? They say we live in our mind, anyway, having you with me like this...keeps me happy. Why do I believe you can hear me ? Why I do think you can see this ?

[Cut to]

Scene 22

[In the heaven, Chris and Albert walk to see the purple tree. Albert points at the purple tree.]

Chris : What's that the purple tree? I never see that.

Albert : Well, let's take a look. Think you can get there in 8 seconds ?

Chris : Ohh, 8 seconds. Ha Ha! Over there. Yeah, I'll just need a little incentive.

[Chris imagines that he sees Ann is spreading a handkerchief at the hill like the event in the past.]

Albert : Oh ! [Ann is spreading a red handkerchief then it flows.]

Chris : Yeah...I can fly.

Albert : Whoa...Whoa !

Chris : Why not ? I can do what I want, right ?

Albert : Well,I think you'd be more comfortable keeping it real.

Chris : Yeah ?

Albert : Think of running real fast like the roadrunner, OK ?

Chris : Yeah. [Chuckles.] I can handle this.

Albert : OK.

Chris : Adios, Muschacho. Ha Ha Ha !

[Chris prepares himself to fly from this hill to go Ann.]

Albert : Oh ! Wait ! Chris !

Chris : Annie ! [Jumps from the cliff.]

Albert : I bet you're thinking, "oh, shit !" now.

Chris : Aah ! [Flies in the air.] Aah ! [Falls on the flowers.] Ha HA Ha ! [Gets up and chuckles.] Yeah ! [Jumps with glad.]

Albert : Go, boy !

Chris : Aaaa-gh ! [Runs with fast.]

Albert : Whoo !

Chris : Aaaaah ! Aaaaah !

Albert : Go, Chris, go !

Chris : Oh ! [Jumps and catches a red handkerchief.] Ha Ha Ha! Ohh...Albert !
Albert !

[Both walk to the purple tree.]

Chris : It's completely new. That canvas was blank when I was alive. How can I see this drawing after I'm dead ? Huh! For an expert, you look pretty surprised.

Albert : You and Annie have a long courtship ?

Chris : No, actually, from the very first moment, it was like...

Albert : Soul mates. It's extremely rare, but it exists. Sort of like twin souls turned into each other...apparently even in death.

[Cut to Ann's house in the world, she walks around the painting.]

[Cut back to the conversation of Albert and Chris.]

[Leaves from the purple tree fall to the ground.]

Albert : You're reaching each other through her painting. It's nothing, I have ever seen, Chris.

[Cut to Ann's house in the world she pours turpentine on the purple tree.]

Ann : You can't see it, can you ? And you never will. [Cries][Sighs !]

[Cut back to the purple tree in the heaven, Chris sees the bare tree.]

Chris : [Cries]...I love you. Ugh.

[Cut to]

Scene 23

[At the lake in the heaven, Katie is barking. Chris and Albert walk together.]

Chris : Whose footprints are these ?

Albert : Don't ask me. You put them here.

[Bird squawks loudly.] [A peacock flies away then Chris sees Ann in nude jumps into water and disappears.]

Chris : Annie...Annie ! Annie !

Albert : Fantastic aren't what you need right now, Chris.

Chris : No, you're right. I need Annie.

Albert : That will change in time, Chris.

Chris : Oh, come on, Einstein ! Time's not something on my watch anymore ! Time doesn't exist here...and whatever it went, it's not going to make me need Annie any less.

Albert : You'll feel differently, Chris, and so will she ! [Albert walks away.]

Chris : Man... you don't know us.

Albert : Wish I did.

[Chris sees a tiger doll at the shore.]

Chris : Marie...Marie! [Chris runs to the doll.] Hee Hee! Look, it's tigger! It's my daughter's. Katie tore it up once, and...she's here, right ? Where is she ?

Albert : Chris, here is big enough for everybody to have their own private universe.
That's not why you haven't seen your kids yet...is it ?

Chris : Well, what does that mean, Buddha ? I want to see my children, Albert !

Albert : When you do, you will.

[Cut to]

Scene 24

[Flashback] [Chris takes a temperature to his daughter. Marie holds her tiger doll.]

Chris : Does that hurt ? [Touches Marie's chin.]

Marie : Mm-mm.

Chris : That ? How about that ? I'm going to keep doing this till you tickle.
[Pulls the thermometer from the mouth.] [Thermometer beeps.]

Chris : You got a fever. It's going down, though.

Marie : Don't you have to go somewhere ?

Chris : You want to play chess ?
[Marie smiles to her father.]

Chris : I could teach you.

Marie : You could teach me that ?

[Cut to]

Scene 25

[The house in the heaven, Chris sleeps on the couch then he gets up and walks outside, just the moment, a young lady walks to say hello with him.]

Woman : Excuse me. Uh, Albert has to work. He asked me to meet you with you. Will that be all right ?

Chris : Leona. Hmm ? It's very beautiful name.

Woman : He said you'd been isolated. Do you want to see others ? Perhaps a city ?

Chris : I would, but travel make me nauseous.
[Both're giggling.]

Woman : Close your eyes. [She closes Chris's eyes.]

[Cut to]

Scene 26

[At the city of heaven.]

Leona : I didn't mean forever.

[Leona pulls her hand from Chris' eyes. When Chris opens his eyes, he sees the city of heaven.]

Leona : [Laughs] What do you think ?

Chris : I think I'm a little underdressed.

Leona : You look fine. Up till now, you've been painting your own world. This is mine, in our city across the river, we have to have a common vision.

[Both walk along the stairs.]

Chris : So...there's work.

Leona : Mm-hmm.

Chris : I like that.

Leona : Albert, for example, he's sort of a missionary...saving lost souls.

Chris : Like me.

Leona : Hardly. They're the one's who can't get here.

Chris : You mean from hell ?

Leona : In a way, it's probably not what you think. My work on the other hand, is with animals. Ha Ha Ha! Katie's old friend.

[Cut to]

Scene 27

[In the world, at the kitchen room.]

Ann : Dearest Christy...I don't know how this they unraveled in me. I was so proud of how I held together through this endless afternoon, but coming home, I began to lose it. If I'd have walked out that night for our double-D, you would have never been in that tunnel doing me a favour. A whole family lost to car crashes, enough to make a person buy a bike. [Ann walks to sit at the dining room.]

Scene 28

[At the city of heaven]

Chris : Where are they going?

Leona : They're going to help other be reborn on earth.

Chris : Really ? Reincarnation.
 [Boy is singing.]

Leona : Albert says to cheer you up. You have difficulty...

Chris : Losing my wife, Yeah.

Leona : And your children ?

Chris : They died years ago. That's why I'm worried about my wife. They died in a terrible collision.

Leona : The Nanny was driving. It wasn't her fault. And your wife ?

Chris : My daughter had asked her to drive.
 [Children're giggling.] [A girl is playing at the stairs similar to Marie.]

Chris : It was the trucker's fault, but my wife believed that it. She'd been driving the kids, her protective instincts would have...
 [Children're giggling.] [Leona handles Chris with care.]

Children : ¶ la la la dee dee ¶ [Children're singing and swimming.]

Leona : Are you OK ?
 [Leona and Chris paddle in a river.]

Leona : Come on, Katie. Where were you just now ? Your mind's been wandering all afternoon.

Chris : Thinking of someone.

Leona : Your wife must have loved her children very much.

Chris : Very much. But you don't have to break in half to love somebody.

Leona : Tell me a memory of your own, say with your daughter.
 [Cut to]

Scene 29

[Flashback] [Chris talks to Marie about the model of her city.]

Chris : Hey...that's somebody else's art.

Marie : What's the difference ? You weren't looking anyway.

Chris : Your move.

Marie : Is this where we go when we die ?

Chris : That's a dream, baby. It's a beautiful one but you know, dreams...

Marie : ...aren't real. I know.

Chris : It's after midnight.

Marie : I haven't won yet.

Chris : It's your first time.

Marie : No, I like that I haven't won yet. It means you're not cheating. When I win I really win. Just want to play until I do. Unless you want to stop.

Chris : No, let's a play until you win.

[Cut to]

Scene 30

[The city of heaven, in the boat]

Chris : She died 3 months later. We played everynight. Mean the world to me...[Flashback] [Chris thinks back Marie's model of city.] though she never won.

Fairy : ¶ Ahh Ahh Ahh Ahh Ahh ¶ [Singing a song.]

Leona : I didn't look like this in the body, you know. We flew to Singapore once, and my Daddy smiled at the flight attendant who...Ha Ha! Looked like this and wore this name tag...Leona. [Both are giggling.] He said asain woman are so...lovely and graceful and...intelligent.

Chris : He didn't mean only as...

Leona : I know it was just something you said and what I thought was when I grow up, I want to be that.

Chris : Do you still play chess ?

[Leona giggles and looks at Chris.] [Chris smiles.]

Leona : I think I waited for my partner.

[Leona turns herself into Marie then both embrace each other.]

[Cut to]

Scene 31

[Ann's house in the world, Ann watches herself at the mirror.]

Ann : I swear that California is the strangest place. They're sort of push you into it so that you can't get it done before your shrink commits you tough legislation there. Mine is suspicious, another week, he might commit me...for my own safety. [Ann brushes her hair.] I had the husband and love I was

meant to have, 2 spectacular children...blessings no one would dare expect from anything as arbitrary as life, and the truth is simply...[Ann eats poison.] That it's over...just this one loose end to ravel up. [She picks an album to see the pictures on the bed.] I don't get to see, Good-bye. You're dead, and I blew that. I don't get to say Good-bye...but I'll tell you what: I'll cross what ever distance there is. I send you my love. [Kiss.]

[Cut to]

Scene 32

[The house in the heaven, Albert goes to talk with Chris.]

Albert : Hey !

Chris : Where were you ?

Albert : Far away. I got called back, I was working.

Chris : I have no words to thank you...for finding Marie. Is she OK ?

Albert : Marie's fine. You'll see her again real soul. She send her love...especially now...

[Both walk to sit a bench.]

Albert : We're going to go through something very hard right now. I'm with you. You're not alone. Chris, Annie's dead. She killed herself. It's...it's nothing I ever expected.

Chris : Like I said, you don't know us. Is that kind of an occupational hazard of soul mates ? One's not much without the other ? Hey, but she is OK ? You know, because her pain's over.

Albert : You don't understand, Chris.

Chris : Yeah, she won't cling like I did.

Albert : No, you don't understand.

Chris : When do I see her ?

Albert : Never. You never see her. She's a suicide. Suicide go somewhere else.

Chris : What are you punishing her for ?

Albert : It's not punishment.

Chris : She suffered enough.

Albert : No, No, No, there are no judges or crimes here. Everybody's equal. It's just

reality and the way things work !

Chris : Yeah, and the reality is suicides go to hell! No goddamn judgement in that!
[Stands up.]

Albert : You want to fight? You can hide from it, or you can understand it. What you call hell is for those. Who don't know they're dead. They can't realize what they've done what's happened to them.

Chris : Self-absorbed ? That does not apply to Annie, all right?

Albert : No, it doesn't. No, suicides are different. Suicide don't go to hell because they're immoral or selfish. They go for a very different reason. Each of us has an instinct that there is a natural order to our journey, and Annie violated that...and she won't face it. She won't realize, accept what she's done...and she will spend eternity playing that out.

Chris : You're still saying she's in hell.

Albert : Everybody's hell is different. It's not all fire and pain. The real hell is your life gone wrong. [Thunder.]

Chris : I'm her soul mates, I can find her. [Thunder.]

Albert : You don't understand how this works.

Chris : It's not about understanding. It's about not giving up. You said there are no rules. How about that purple tree ? You were pretty surprised when that one came though to me, Hmm ? Hey! Ha Ha Ha! And, if there are rules, how can you say all suicides are the same ?

Albert : I can't. I can't.

Chris : That's a rule. OK. And how can you say that Annie can't realize she's dead?

Albert : I can't.

Chris : OK.

Albert : We only know what we and others have seen, and no one has ever seen a suicide brought back !

Chris : Stick around, Chief. You ain't seen nothin' yet.

Albert : OK. Look, you deserve your chance, I'll find us a tracker.

[Cut to]

Scene 33

[Chris and Albert float down the river of death.] [People are talking softly in foreign language.] [Albert and Chris rise from a ferry boat to find a tracker.]

Albert : Hey ! [Softly]

Tracker : This the guy who doesn't give up ? Anyone ever tell you too much persistence can get kind of stupid ?

Chris : Constantly.

Tracker : I hear the same thing. I also hear I read too slow. I don't need glasses, my eyes being a figment of my imagination. You can here a lot of smart stuff around here. It's usually right. Don't let it screw you up. I won't. Your wife love you strong ? ...We'll find her, but when you find her, nothing will make her recognize you. Nothing will break her denial. It's stronger than her love...in fact, reinforced by your love. You can say everything you want to say...including Good-bye. Even if she can't understand it...then you'll have the satisfaction that you don't give up, that has to be enough.

Chris : You just get me there. I'll dicide what's enough. When do we leave ?

Tracker : Close your eyes.

[Chris, Albert and Tracker float down the river of death.]

Chris : Albert's a sweet kid.

Tracker : He's that.

Chris : There's a tenderness I never know in life. I guess that's because I didn't know him when he was young.

Tracker : Were you pround of your own kids ?

Chris : Of course.

Tracker : Oh, well, that's an easy bullshit answer. Why not put some thought behind it?

Chris : I said of course.

Tracker : I like a sore point. It's juice. Juice is strong, it connects. It makes you a better receiver for Annie.

[Whoose] [Rain down]

Tracker : She's sort of the transmitter, sending thoughts of you.

[Thunders] [Thunders] [Souls're screeching.]

Chris : What did you do when you were alive ?

Tracker : You mean the last time ?

Chris : Sure, we can go back and reborn, but only if we choose to.

Tracker : Last trip, I was in the same line of work...

Chris : You were a shrink.

Tracker : Fairly perceptive.

[Sea is roaring.]

Chris : Oh, God !

Tracker : You were expecting physical danger ?

[Souls're screaming.]

Tracker : What could it do ? Kill you, huh ? No, in hell, there's real danger...of losing your mind.

[Souls're screaming.] [Souls in the river pull Chris, Albert and Tracker from the ferry boat to the river.] [All sink into the river.]

[Cut to]

Scene 34

[Flashback]* [In the bedroom.]

Ann : Because he's drowning, that's why. He's 13 years old.

Chris : I know how old he is.

Ann : He needs to hang out with his friends, that's what he needs. He needs to veg out in front of the TV. He needs for once in his life to read a fucking book that he actually likes.

Chris : So you saying he's going through all this so he won't let me down.

Ann : No, it's actually worse than that. He's into you so deep, he thinks he's letting himself down. You say he can do something and he can't and then he thinks he's shit. How sick is that ?

[Cut to]

Scene 35

[Flashback] [Chris and Ian race in the wood.]

Ian : How can you take me out of my school ? How can you just pull me out? This

is my life, don't you think I can make it ? I mean, It's really dig in...

Chris : Yeah, but you really got to show me some more, OK, Buddy ? Come on !
You're blowing it, Ian !

Ian : I'm not you !

[Cut to the scene that Chris saw children in the last day before they died.]

[Cut to]

Scene 36

[At the river of death, Chris, Tracker are grounded.]

Souls : Oh ! [Souls're groaning.]

Albert : Aah ! [Albert swims to the ground.]

[All walk from the river to a shore.]

Chris : Shipwrecks, what is this place ?

Tracker : It's the gate way to the hell.

Chris : How are we doing ? Picking up any signals ?

Tracker : Actually, not a ripple.

Chris : It's because I was thinking of somebody else.

[Flashback] [At the wood]

Ian : It's a slap in the face when you walk through a door and you see all these kids taking a test and they're just breezing through. And for you it just kide of goes. Every day I see how I'm not as good as you and everyone else but that doesn't mean I give up.

[Cut back to the gate way of hell.]

Albert : Hey. Cerberus, the guardain.

[Chris follows Albert and he thinks of Ian in the same time.]

[Flashback] [At the wood]

Ian : How do you feel ? More that I want you in or out of some schools.

Chris : I want to know how you feel when you go to bed at night.

Ian : A little scared.

Chris : I know I believe in you. If I was going through fucking hell, I'd only want one person in the whole goddamn world by my side.

[Cut back to the gate way of hell, Chris watches at Albert.]

[Cut to]

Scene 37

[Flashback] [At the funeral of children, the choir is singing mornful tune.]

Chris : There's a man...Ian never got to know. The man...he was growing up to be. He's a good-looking, clear-eyed young fella, about 25. I can see him. He's the type of guy that men want to be around because he was integrity, you know...and he was character. You can't fake that and he's a guy women want to be around, too...because there's tenderness in him...[Flashback] [Chris thinks of Ian and the event in the wood.] Respect...loyalty...courage...and women respond to that, makes him a terrific husband. This guy, I see him as a father that's where he's really shines. See...when he looks in his kid's eyes, that kid knows that his Dad really sees him...sees who he is. And then that child knows that he is an amazing person. He's quite guy. We'll never get to meet...

[Cut to the gate way of hell, Chris watches at Albert, again.]

Chris : But I wish I had.

Albert in Let's do it. Come on, she could be in there.

Ian's voice : [Albert fights with many souls, they protect the gate.]

Chris : No ! No ! Don't ! Don't do it! Don't do this! Your mother's not in there, Ian.

[Silence] [Albert watches at Chris with surprise.]

Chris : Your Mom's not in there, son.

[Chris and Albert embrace each other.]

Chris : There's not another man I'd go through hell with.

[Both hug, again.]

Tracker : Elevator to hell, going up.

Chris : Come on.

Tracker : So long, wish us luck.

Albert : I'm going with you.

Tracker : I'm not really saving you a choice.

Chris : What are you saying?

Tracker : Ever since you began to suspect Albert was your son, you've lost all signals

from your wife.

Chris : I'll concentrate harder.

Tracker : You don't know how you are all mouth and no chops. All you're good for is your wife loves you, and your boy is a decisive distraction.

Chris : Damn shrinks ! You dearly love to shove people around, don't you ?

Tracker : We're going down to the bottom. This is his last chance.

Albert : He's never been anywhere like this before.

Tracker : Neither have you. But I've got a better chance of watching one than two. You want him clear ?

Chris : Screw him, Ian. He doesn't know us. He's not family.

Albert : No, I'm not leaving him.

Tracker : If he never sees her. Never says Good-bye ?

Chris : We do it without him. We do it together. Come on, she's your mother. Let's go.

Albert : Dad, No. Listen to me. When you get there, you don't listen to him. You find her...and you bring her back. You can do it, I believe in you.
[Albert embraces Chris before they separate. Then Chris and Tracker ascend to the elevator.]

Albert : Did you ever stop to think why I choose to be Albert ? He was the only guy you ever listened to. Listen to me now! Think about Mom ! Think about what happened when we died. Think about what you said to her, to bring her back !

[The elevator rise.] [Souls are moaning.]

Albert : Think about Mom. Think about when we died.

[Cut to]

Scene 38

[Flashback] [At the garden in the hospital.]

Ann : I've been teaching myself to smoke. My doctor call it an affirmation of life.
[She is smoking.]

Chris : It beats the stutue thing. You said divorce...you got my attention.

Ann : I think that we're too different...to stay together. I mean...well for one thing.

Why aren't you in here ? Why didn't you go crazy ? Your children died.

Chris : I remember. I remember the silence in the house thought I was supposed to be strong.

Ann : For me ?

Chris : For me. For us. Just on general principles, I love them, Annie...but they're gone. Now, you got a choice, life either goes on...or not.

Ann : And you choose life ? Sometimes when you win, you lose.

[Cut to]

Scene 39

[Cut back to the hell, the souls are talking and arguing amongst themselves.] [The elevator rises up to a sea of faces.]

Soul 1 : Oh, I got a champ !

Soul 2 : Well, it hasn't been a really good day.

Tracker : Come on. It's our private deck.

Soul 3 : Shut up !

Soul 4 : Shut up, all of you, man! I never took more than 30% from any client.

Chris : This must be the place...

Soul 5 : Mister, I'm here !

[Chris walks on the faced sea.]

Soul 6 : In coming.

[Souls're groaning.]

Soul 7 : Hey, watch where you're stepping!

Chris : Oh, sorry. Excuse me.

Soul 8 : You are rude, sir ! And body got a cure ? No, man.

Chris : Excuse me.

Soul 9 : I'm not an animal.

Soul 10 : Ugh ! [Chris steps on a head.]

Chris : Oh, sorry !

Soul 10 : Welcome ! Welcome, son !

Chris : Papa ?

Soul 10 : Son.

Chris : Papa.

Soul 10 : You're...you're Klaus. Welcome.

Chris : No.

Soul 10 : Welcome. Welcome.

Chris : You're not my Dad. Sorry.

Soul 10 : Oh, it's all right. They...they never come. Don't worry, it's only a matter of time.

[Souls are groaning.] [Chris looks at a woman's face, her face looks like Ann's face.]

[Cut to]

Scene 40

[Flashback] [Chris and Ann lie down in the garden.] [Ann is laughing.]

Chris : You don't think it looks like a dog ?

Ann : Sure, you always take the easy ones.

Chris : Well, how about that one there ? That looks like a complete 24-pieces dining set with a soup tureen. See the...

Ann : Yeah. That or a bunny rabbit. A very complex bunny rabbit. [Laughs.]

Chris : Or a very rubenesque breast. Hey.

Ann : You always think they are breast. All different kinds of breasts.

Chris : Well, I love them...Yours.

Ann : [Ann sits on Chris'body.] Oh! Oh! We're going to be late for the danc thing! What's the rush ? [Sighs] I know what you're doing ? This is all just to stall, right ? I know why you don't want to go.

Chris : Busted.

Ann : Why don't you just try to dance just once ?

Chris : Hmm ?

Ann : Other husbands do it who are just as clumsy.

Chris : Oh, thank you.

Ann : Oh, come on...it's just that when everybody's dancing, I feel like...I'm all alone in a sea of faces.

[Cut to]

Scene 41

[Cut back to a sea of faces.]

Chris : Annie ! [Softly]

[Chris runs on a sea of faces to anybody that looks like Ann's face. Then he sinks into deep sea, he passes each level of hell.]

Chris : Aah ! Aah ! No ! Aah ! Aah !

[Cut to]

Scene 42

[Flashback] [Chris and Ann sit in the living room.]

Chris : Angel falls. [Whistles.]

Ann : It's a little expensive, yeah, but it's our first double-D. Shouldn't it be incredible ?

Chris : Never seen anything like it.

Ann : Well, that's my work to bring adventure to your life. You taught me...the one thing, the only thing, I should always remember.

Chris : Which is ?

Ann : I forgot.

[Chris lies on Ann's lap.]

Ann : Oh, yeah. Oh, yeah. Oh, yeah. Oh, yeah. You must never give up. Never give up. Never.

[Cut to]

Scene 43

[Cut back to a sea of faces, Chris floats up in somewhere.]

Tracker : Breathlessly, she's here. You've found her. Impressive that jolt of fear for her...it connected.

Chris : My god, is that our here ? [Wall crack.] Aah! It looks just like our home.

Tracker : Don't even think that, it's an illusion. The whole place...her illusion. Suicides can get pretty tortured, pretty committed to punishing themselves. You don't want to push her that way. You want see her, tell her what's in your heart...and then go.

Chris : No pressure.

- Tracker : Wait, wait, wait. I know you could get us here. You're a completitor with a big ego...
- Chris : How do you know the first thing about me ?
- Tracker : You called your son Albert. Who was that ?
- Chris : First doctor, I interned under.
- Tracker : Ah.
- Chris : He was like a father to me.
- Tracker : His words were gold, a brilliant mind, huh ? Do you recall what he practiced before he turned to pediatrics ?
- Chris : Child psy...Psychiatry.
- Tracker : Yeah, and he was always a slow reader...but these used to be rimless...and the rest of me used to be black.
- [Both are laughing.]
- Tracker : And you know why we chose to look so different, me and the children ?
- Chris : Package doesn't count when one's as good as...
- Tracker : Oh, no. The old baggage, old roles of authority...who's the teacher, who's the father...gets in the way of who we really are to each other. You know, I've been waiting for years for the chance to watch out for you. [Sighs.] And I'm watching out for you now but...this isn't like the rest of hell, son. You've got no defense against Annie. Losing yourself and your soul, being swallowed by hell itself, it that could possibly save her, I'd say go for it, I'd be there cheering you on. You've got your children back now. They need you. 3 minutes any more, you could lose your mine. How can you lose your mind ? Once her reality becomes yours, there's reality no way back.
- [Chris goes straight to the house.] [Ian's voice in his brain...]
- Ian's voice : Think about Mom...about what you said to her, to bring her back.
- [Door is cracking then it's opened.] [Thud]
- Chris : Hello ? [Voice is echoing.] Your door's opened. [Chris walks inside.] [Boards're cracking.] [Gasp] [Breath lessly] Sorry, sorry. I didn't mean to scare you.
- Ann : Who're you ?

- Chris : I'm your neighbor just bought the Gormans' place 2 months ago. I just moved in.
- Ann : I never heard they sold their place.
- Chris : You're Annie Neilsen, right ? They told me a lot about you.
- Ann : Like what? What did they say ?
- Chris : That you're a very talented artist ? And work for a museum, right ? And, uh...you're the widow. Mrs. Gorman admired your roses very much.
- Ann : They were so handsome...but now there is no water pressure in the neighborhood. [Debris Falling]
- Chris : There's no...
- Ann : Electricity and no gas and...and there...there are other things missing, too. You know, like all my clean clothes and the books. I want to read, and, Um...some of my favorite paintings, the ones...I have to work on.
[Giant spider climbs on Ann's arm.]
- Ann : [Screaming] Ahh !
- Chris : Don't touch it !
- Ann : They're everywhere now, every day.
- Chris : I got it! It's gone. [Sighs]
- Ann : Thank you.
- Chris : Look...you say your paintings are missing.
- Ann : Some of my most precious...panels...the ones that remind me...
[Ann watches at the painting.]
- Ann : Remind me of my husband and my children. That's why I never leave.
- Chris : Because they might return ? I hope that's true with all my heart.
- Ann : It's not you, you know. When you're dead, you disappear.
- Chris : My wife committed suicide. After children died, after I. She was the lovelest person. Don't you think that's sad ?
- Ann : Don't you have to leave ?
- Chris : No, but if you want me to go...
- Ann : I do.
- Chris : All right. The last day I saw my wife, it was our anniversary.

Ann : I though you said you were going to leave.

Chris : In a minute. I'll just stick around in case there's another problems. It wasn't a wedding anniversary. It was a special kind of day...no one else knows about.

[Cut to]

Scene 44

[Flashback] [At the hospital, in the garden] [Ann is humming softly.]

Chris : I need to talk to you, and you don't want to response. This is the one-way ticket...for me. My hanging around here is not helping you but it's killing me. So...today is a kind of D-day. "D" for dicision I guess...about divorce.

Ann : That would 2 Ds, wouldn't it ?

Chris : I stand corrected. Look what happens when you don't say anything for a month. Cindy called, she said everything's waiting for you. All the artists and creators will meet with you when you're better, and I told her...it was the museum...one of those meetings...that kept you from driving that day, and if you went back, it would mean you weren't sorry and you weren't wrong, and you would be betraying your children. And she said you were crazy, and I said she was a soulless bichth, and I hung up on her, and that didn't go over very well. What's true in our minds is true, whether some people know it or not. That's when I realized I'm part of the problem. Not because I remind you...but because I couldn't join you. So I left you alone. Don't give up, OK ? [Both kiss each other.]

Ann : OK. OK ? [Sobbing]

Chris : It's OK.

[Ann tears a ticket.] [She's sobbing.]

[Chris and Ann embrace each other.]

[Cut to]

Scene 45

[Cut back to the house in the hell.]

Ann, voice over : So you reconciled ? That's very romantic but she's still killed herself in the end, She gave up.

Chris : There's nothing wrong with that.

Ann : Her husband didn't think so.

Chris : He was a coward. Being strong, not giving up...that was just his place to hide. He pushed away the pain so hard, he disconnected himself from the person he loved the most. Sometimes when you win, you lose. When he saw his children again...

Ann : I thought you said your children were dead.

Chris : You can see the dead in your dreams, if you want to.

Ann : I want to see Christy.

Chris : I could show you. It's not hard. You know? All you have to go. It's like painting a picture. We do it together. Just close your eyes, don't be afraid. Remember where you were married ?

[Cut to]

Scene 46

[Flashback] [Ann in wedding dress, in the church.] [Ann gasps.]

Ann : Christy. Christy.

Chris : What else would you be marrying in your dreams ?

Ann : I missed you so. [Softly]

Chris : Annie ? This is a real. [He opens Ann's veil.] The man in the garden...is me.

[Cut to]

Scene 47

[Cut back to the house in the hell, Chris opens Ann's veil.]

Chris : ...is me.

Ann : No ! No ! Whoever you are, what ever you are ? Do you think could take him from me ?!

Chris : I'm sorry, baby...but there's something I have to say, and I've only got a few moments left. I'm sorry for all the things, I'll never give you. I'll never buy you another meatball sub with extra sauce that was a big one. I'll never make you smile. I just wanted us to be old together, just 2 old farts laughing at each other as our bodies fell apart together at the end by that lake in your painting. It was our heaven. See ? There's lots of things to miss.

Books...naps...kisses...and...fights. [Laughing] Oh, god, we had some great ones. Thank you for those. [Softly] Thank you for everything kindness. Thank you for our children, for the first time I saw them. Thank you for being someone I was always proud to be with...for your guts...for your sweetness...for how you always looked for how I always wanted to touch you. God, you were my life. I apologize for every time I failed you, especially this one.

[Chris walks outside to see Tracker.]

Chris : You didn't think I'd make it out, huh ?

Tracker : You were in there a while.

Chris : Took we a while to realize you were right.

Tracker : Nothing you can do could ever help her. This trip is always just for you. Do you come close...

Chris : To losing it ? Oh, yeah. Pushed her right to the edge that's why I had to come out now, tell you I'm giving up. Just not the way you think. Go home, Al. Will you tell my children I love them...and I won't leave their mother. Thanks. [Softly]

[Chris goes back to the house.]

Chris : Where're we headed, baby ?

Ann : [Gasp] [Crying]

Chris : In one minute, I won't know you and better that you'll know me...but we'll be together...where we belong. Good people end up in hell because they can't forgive themselves. I know I can't but I can forgive you.

Ann : For killing my children...and my sweet husband ?

Chris : No. For being so wonderful, a guy would choose hell over heaven just to hang around you not because I remind you...

[Cut to]

Scene 48

[Flashback] [At the grass in the hospital]

Chris : But because I couldn't join you. Sorry I left you alone. Don't give up, OK ?

[Ann and Chris embrace each other.]

[Cut to]

Scene 49

[Cut back to the house in the hell.]

Ann : Christy....Christy.

Chris : What happened to this place? It's cold. [Debris falling.]

Ann : Christy...oh, God, No, No, No, No, No, No....don't give up, don't give up.
Christy...Christy. Don't give up ! Don't ! Don't ! Don't ! Don't give up. Don't
give up. Christy ! Christy don't give up !

[Flashback] [Chris thinks of the event in the past, when he and Ann played
together....

Ann : Christy !

...When he met Ann in the first time at the lake...when he died and saw a
name tag of his cemetery, "...forever"]

[Suddenly, Chris begins to float up from the river in the stream of
consciousness.]

[Flashback] [Chris thinks of the first time that he saw Ann at the lake.]

Ann : Christy !

[Cut to]

Scene 50

[At the house in the heaven, Chris gets up and walks to the garden.]

Ann : Hey. Remember me ? Sometimes when you lose, you win. [Laughs]

[Both are laughing.]

Chris : How did me get here ?

Ann : Travel here is like every thing else...it's in your mind. All you have to do is
close your eyes. If you know where're you going. Look like we did.

Chris : You were...I tried everything, nothing worked.

Ann : Untill...you tried joining me.

Chris : What some folks call impossible is just stuff they haven't seen before.

[Chris closes Ann's eyes. When she opens her eyes, she saw a lake similar
to her painting.] [Ann laughs.]

Tracker : Excuse me, lady. Ready for that surprised, I promised ?

Ann : Yeah.

[Dog's barking.] [Katie walks to Ann.]

Ann : [Laughing] Hey !

Tracker : That's not the surprise.

Child : Mommy ?

[Ann and Marie run to meet each other,] [Marie cries happily then she and Ann are laughing.] [Ian walks up to see Ann and Marie, they embrace each other.]

[Cut to]

Scene 51

[At the garden in the heaven]

Ann : I want us to grow old together. Can we do that here ?

Chris : Um-hmm.

Ann : I want it all...as long as it's with you.

Chris : It will be...but what about going back...Being reborn ? See, that's the one thing we can't have here. Finding each other all over again. Falling in love. Make different choices.

Ann : Try again.

Chris : Yeah. Avoid sharp objects. Don't worry about the kids. They'll be here. They want us to go. A whole human life is just a heartbeat here in heaven, then we'll all be together forever.

Ann : [Giggles.]

Chris : Yeah.

Ann : How will I find you ? I found you in hell, don't you think I could find you in Jersey ?

[Both kiss each other.]

[Cut to]

Scene 52

[In the present, at a lake in the afternoon] [Two small controlled boats are crashing in the lake. A girl who controls the boat smiles to a boy.]

Girl : [Laughing]

Boy : [Smiles]

Girl : [Gives a sandwich to a boy, A boy gives her a sandwich, too.]

.....
Chris : When I was youg, I met this beautiful girl by a lake.

[Cut to]

-----End-----

[Caption made possible by Polygram video.]

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาว ภัทริยา กัลยานาม เกิดวันที่ 24 มีนาคม พ.ศ. 2518 ที่กรุงเทพมหานคร สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาอังกฤษ ในปีการศึกษา 2539 ที่คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร หลังจากนั้นเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรอักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวรรณคดีเปรียบเทียบ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปี พ.ศ. 2541

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย